

UCHWAŁA NR LXV/400/22
RADY GMINY DUSZNIKI

z dnia 30 sierpnia 2022 r.

**w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Duszniki.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503) Rada Gminy Duszniki uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zwane dalej „studium”.

§ 2. Studium obejmuje swym zasięgiem obszar w granicach administracyjnych gminy Duszniki.

§ 3. Integralnymi załącznikami do niniejszej uchwały są:

1) część tekstowa – tekst studium, na który składa się:

- a) tom I – Uwarunkowania rozwoju gminy, stanowiący załącznik Nr 1,
- b) tom II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium, stanowiący załącznik Nr 2;

2) część graficzna, na którą składa się:

- a) plansza „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Duszniki – UWARUNKOWANIA ROZWOJU”, sporządzona na kopii mapy topograficznej w skali 1:20 000, stanowiąca załącznik Nr 3,
- b) plansza „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Duszniki” – KIERUNKI ROZWOJU sporządzona na kopii mapy topograficznej w skali 1:10 000, stanowiąca załącznik Nr 4,

3) rozstrzygnięcie Rady Gminy Duszniki o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium złożonych po wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu, stanowiące załącznik Nr 5;

4) dokument elektroniczny zawierający dane przestrzenne, stanowiący załącznik Nr 6.

§ 4. Traci moc uchwała Nr XIV/59/95 Rady Gminy Duszniki z dnia 8 listopada 1995 r., w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Duszniki.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Liszkowski

Załącznik Nr 1
do UCHWAŁY NR LXV/400/22
RADY GMINY DUSZNIKI
z dnia 30 sierpnia 2022 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DUSZNIKI

UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

TOM I

DUSZNIKI, 2022 r.

PRACOWNIA URBANISTYCZNA Magdalena Kalinowska

„PLAN 21”

Niniejsze opracowanie - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania

Przestrzennego gminy Duszniki, sporządził zespół projektowy w składzie:

Główny projektant:

mgr Magdalena Kalinowska

(Członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-383)

Zespół projektowy:

mgr inż. arch. kraj. Julita Bogumińska

mgr inż. Katarzyna Kalisz

*Herbem Gminy jest kłos zboża (złoto-żółty),
stanowiący pionową oś górnej części
dwudzielnej w pas tarczy (żółto-błękitna).
W dolnej – zielonej: biały orzeł piastowski
na czerwonym tle małej tarczy w połowie
ściętej. Pola rozdziela czarna pięciolinia
na białym tle. Herb wpisany jest w tarczę
w połowie ściętą. Kłos symbolizuje pracę
rolnika i jego godność, orzeł piastowski
określa nasze narodowe korzenie, pięciolinie
– związki ze śpiewaczą tradycją.*

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ FORMALNO-PRAWNA	8
CZĘŚĆ MERYTORYCZNA	10
I. Uwarunkowania	10
1. Uwarunkowania zewnętrzne obszaru	10
1.1. Położenie gminy	10
1.2. Powiązania zewnętrzne	11
1.3. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	11
2. Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe	15
2.1. Rzeźba terenu	15
2.2. Budowa geologiczna	15
2.3. Charakterystyka i ocena surowców mineralnych	16
2.4. Wody powierzchniowe	19
2.5. Wody podziemne	23
2.6. Grunty orne, użytki zielone oraz rolnicza przydatność gleb	25
2.7. Szata roślinna i zwierzęca	26
2.8. Klimat	28
3. Historyczne i kulturowe uwarunkowania rozwoju	30
3.1. Rys historyczno-przestrzenny	30
3.2. Obiekty zabytkowe i ochrona stanowisk archeologicznych	32
3.3. Kultura	40
3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym	40
4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne	41
4.1. Stan ludności, aktywność zawodowa	41
4.2. Oświata i wychowanie	43
4.3. Ochrona zdrowia	44
4.4. Turystyka	45
4.5. Warunki mieszkaniowe	45
4.6. Gospodarka odpadami	48
5. Uwarunkowania rozwoju funkcji gospodarczych	48
5.1. Rolnictwo	48
5.2. Przemysł	49
6. Uwarunkowania rozwoju komunikacji	51

7. Uwarunkowania rozwoju infrastruktury technicznej.....	53
7.1. Elektroenergetyka	53
7.2. Zaopatrzenie w gaz.....	56
8. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Duszniki	57
8.1. Analizy ekonomiczne	58
8.2. Analizy finansowe	67
8.3. Analizy środowiskowe.....	72
8.4. Analizy społeczne i gospodarcze	72
8.5. Prognoza demograficzna.....	74
8.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	74
8.7. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy, na obszarach zwartych oraz objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	82
8.8. Potrzeby inwestycyjne gminy, a możliwości finansowania	84
8.9. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę....	84
8.10. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (zwarte obszary osadnicze)	86
8.11. Chłonność obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę.....	91
8.12. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (zwartych obszarów osadniczych) oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	94
8.13. Zapotrzebowanie na nową zabudowę, a chłonność obszarów	95
8.14. Lokalizowanie zabudowy na terenach poza obszarami zwartymi i obowiązującymi planami miejscowymi	98
9. Stan prawny gruntów	101
10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	109
11. Tereny zamknięte	109
12. Zagrożenia ludności i jej mienia.....	109
13. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	110
SPIS RYCIN:	112
SPIS TABEL:	112

WPROWADZENIE

Posiadanie przez gminę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkiem nałożonym na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zwanej dalej Ustawą. Wymagany zakres Studium określony zostały w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Zgodnie z wymienionym rozporządzeniem projekt Studium powinien zawierać:

- część określającą uwarunkowania rozwoju, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej, która uwzględnia m.in. dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony, stan środowiska naturalnego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych, warunki i jakość życia mieszkańców w tym ochronę ich zdrowia, zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia, potrzeby i możliwości rozwoju gminy, stan prawny gruntów, występowanie obiektów i terenów chronionych, występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, występowanie udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla, występowanie terenów górniczych, stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami, wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej, a także zadania służące realizacji celów publicznych o zasięgu ponadlokalnym;
- część określającą kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w formie tekstowej i graficznej, która uwzględnia m.in. kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy, obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk, obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz

o znaczeniu ponadlokalnym, obszary dla których obowiązkowe będzie sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości, obszary przestrzeni publicznej, obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych, obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb występujących w gminie, a także obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW i ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu Studium.

Celem tworzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest określenie polityki przestrzennej gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Proces opracowywania Studium składa się z trzech etapów: rozpoznanie i diagnoza uwarunkowań rozwoju gminy, wskazanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i rozwoju gminy na podstawie przeprowadzonej wcześniej analizy stanu istniejącego oraz sformułowanie polityki przestrzennej gminy. Pierwszy etap polega na rozpoznaniu stanu istniejącego w gminie (potrzeb, problemów, zasobów) na podstawie inwentaryzacji terenowej, analizy istniejących opracowań i dokumentów oraz badań własnych. Dotyczy to całej sfery życia społeczno-gospodarczego gminy, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz powiązań zewnętrznych i wewnętrznych gminy. Na podstawie tak utworzonej bazy danych i informacji, określa się kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a następnie politykę przestrzenną gminy, które mają wpływać na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru przy jednoczesnym zachowaniu zasobów środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń. Zakres opracowania Studium określa art. 10 pkt 1 i pkt 2 Ustawy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki opracowano z uwzględnieniem wymogów Ustawy. W Studium: określono funkcje gminy oraz sposoby

ich aktywizacji, wskazano strategiczne tereny rozwojowe dla aktywizowanych funkcji i nowych funkcji, wskazano sposób wzbogacenia krajobrazu, przedstawiono możliwości rekonstrukcji stosunków wodnych, określono sposób kształtowania zieleni w poszczególnych strefach funkcjonalnych w nawiązaniu do istniejących walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz rozwiązano zagadnienia infrastruktury technicznej.

CZĘŚĆ FORMALNO-PRAWNA

Do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Duszniki przystąpiono na podstawie uchwały Nr XXXIV/253/17 podjętej przez Radę Gminy Duszniki w dniu 28 lutego 2017 r. zgodnie z art. 9 ust. 1 Ustawy. Studium sporządzono dla całego obszaru w granicach administracyjnych gminy Duszniki. Proces opracowania Studium jest szczegółowo określony w Ustawie. Składa się on zatem z następujących etapów:

- podjęcie Uchwały Rady Gminy Duszniki Nr XXXIV/253/17 w dniu 28 lutego 2017r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zwanego dalej „Studium”,
- ogłoszenie w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania Studium, określając formę, miejsce i termin składania wniosków,
- zawiadomienie w formie pisemnej o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania Studium instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu Studium,
- sporządzenie projektu Studium rozpatrując ww. wnioski, a także uwzględniając ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- otrzymania od komisji urbanistyczno-architektonicznej opinii o projekcie Studium,
- uzgodnienie projektu Studium z zarządem Województwa Wielkopolskiego w zakresie jego zgodności z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego i z Wojewodą Wielkopolskim w zakresie jego zgodności z ustaleniami programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym,
- wystąpienie o opinie dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie Studium do instytucji i organów właściwych do opiniowania projektu Studium,
- wprowadzenie zmian wynikających z uzyskanych opinii i dokonanych uzgodnień,
- ogłoszenie o wyłożeniu projektu Studium do publicznego wglądu,
- wyłożenie do publicznego wglądu projektu Studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz publikacji na stronach internetowych Urzędu, a także organizacja w tym czasie dyskusji publicznej nad przyjętymi w Studium rozwiązaniami,

- wnoszenie uwag do projektu Studium przez osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
- przedstawienie Radzie Gminy Duszniki do uchwalenia projektu Studium wraz z listą nieuwzględnionych uwag,
- uchwalenie Studium przez Radę Gminy Duszniki,
- przedstawienie Wojewodzie Wielkopolskiemu uchwały o uchwaleniu Studium wraz z załącznikami.

CZĘŚĆ MERYTORYCZNA

I. Uwarunkowania

1. Uwarunkowania zewnętrzne obszaru

1.1. Położenie gminy

Gmina Duszniki, o pow. 15 628 ha, położona jest w zachodniej części woj. wielkopolskiego, w południowej części powiatu szamotulskiego. Graniczy z gminami: Szamotuły, Kaźmierz, Tarnowo Podgórne, Buk, Opalenica, Kuślin, Lwówek oraz Pniewy. Granice gminy nie wynikają z układu przyrodniczego. Wyjątek stanowi granica południowo - zachodnia (Zakrzewko - Sędzinko) biegnąca wzdłuż koryta rzeki Mogilnicy. W dwudziestu miejscowościach zamieszkuje ok. 8 900 mieszkańców. Gmina Duszniki liczy 17 sołectw (Brzoza – Grodziszczko, Ceradz Dolny, Chełminko, Duszniki, Grzebienisko, Kunowo, Mieściska-Sarbia, Młynkowo, Niewierz, Podrzewie, Sędzinko-Zalesie, Sędziny, Sękowo, Wierzeje, Wilczyna, Wilkowo, Zakrzewko), zaś podzielona została na 18 obrębów (Brzoza, Ceradz Dolny, Chełminko, Duszniki, Grzebienisko, Kunowo, Mieściska, Młynkowo, Niewierz, Podrzewie, Sarbia, Sędzinko, Sędziny, Sękowo, Wierzeja, Wilczyna, Wilkowo, Zakrzewko).

ryc. 1. Położenie gminy Duszniki na tle gmin sąsiednich

źródło: opracowanie własne

1.2. Powiązania zewnętrzne

Gmina Duszniki położona jest w centrum województwa wielkopolskiego, w odległości ok. 40 km od Poznania. Przez gminę Duszniki przebiegają drogi o znaczeniu ponadlokalnym tj. autostrada A2, droga krajowa nr 92, droga wojewódzka nr 306 oraz siedemnaście dróg powiatowych.

Ziemia dusznicka w dawnych czasach była krainą porostu lasami, obfitującą w dzikie zwierzęta. Za czasów pierwszych Piastów znajdowało się tu kilka grodów stanowiących przedpole obronne Poznania. Obecnie gmina ma typowo rolniczy charakter, na obszarze gminy Duszniki przeważają grunty orne (86,43 %). Lasy i zadrzewienia stanowią niecałe 7 % jej powierzchni, co sprawia, że charakteryzuje ją krajobraz wiejski, którego funkcją przewodnią jest rolnictwo.

Gmina Duszniki leży na falistej równinie urozmaiconej wzniesieniami polodowcowymi. Pozostałościami po lodowcu są także niewielkie jeziora: Wilczyńskie (8,5 ha) i Niewierskie (3,5 ha). Przez gminę przebiega autonomiczna strefa wododziałowo - rozrządowa o znaczeniu hydrologicznym (między północnymi i południowymi zlewniami Warty), biologicznym, klimatycznym i glebochronnym. Zapewnienie ciągłości przestrzennej tej strefy, jak i pozostałych wododziałów, powoduje konieczność zachowania wartości oraz prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego wraz z ochroną przed jego degradacją i zanieczyszczeniem. Autonomiczna strefa wododziałowa stanowi łącznik ekologiczny pomiędzy obszarami chronionego krajobrazu. U podnóża tej strefy znajdują się źródła rzeki Mogilnicy Wschodniej, Małej i Samicy Stęszewskiej. Centralna część gminy znajduje się w zasięgu hydrologicznej struktury czwartorzędowej o dużych zasobach wód podziemnych dla ujęć komunalnych i przemysłowych.

W oparciu o znajomość funkcjonalnego układu przestrzennego, gospodarowanie w gminie Duszniki polegać powinno na racjonalnym użytkowaniu podporządkowanym ekologicznym zasadom ochrony środowiska.

1.3. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

Na rysunku Studium oznaczono obszary o różnym przeznaczeniu, które stanowią dotychczasowe zagospodarowanie terenów gminy Duszniki:

1. tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
2. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
3. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej,
4. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,

5. **UA** - tereny usług administracji,
6. **U** – tereny usług, w tym handel,
7. **UKR** – tereny usług kultu religijnego,
8. **UE** – tereny usług oświaty i edukacji,
9. tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
10. tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach rybackich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej,
11. **US** – tereny sportu i rekreacji,
12. tereny zieleni,
13. **ZC** – cmentarze,
14. tereny infrastruktury technicznej,
15. tereny użytków kopalnych,
16. garaże, budynki gospodarcze,
17. zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie budowy.

Ponadto na rysunku Studium zaznaczono następujące tereny:

1. drogi gminne oraz pozostałe ciągi komunikacyjne,
2. lasy,
3. łąki,
4. zadrzewienia,
5. tereny rolnicze klasy gruntów I-III,
6. tereny rolnicze klasy gruntów IV-VI,
7. pastwiska,
8. sady,
9. nieużytki,
10. wody powierzchniowe śródlądowe oraz wody powierzchniowe na roli.

Na rysunku Studium wyznaczono także następujące obiekty i obszary:

1. granicę gminy Duszniki,
2. granice obrębów gminy Duszniki,
3. pomniki przyrody żywej (okazale drzewa) i nieożywionej (głazy narzutowe),
4. granicę rezerwatu przyrody „Duszniczki” wraz z otuliną,
5. granicę specjalnych obszarów ochrony "Grądy Bytyńskie", PLH300051, Natura 2000,
6. granicę regionalnych korytarzy ekologicznych dolin rzecznych,

7. granicę głównego zbiornika wód podziemnych GZWP Nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniki,
8. granicę głównego zbiornika wód podziemnych GZWP Nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel,
9. lasy wodochronne,
10. lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
11. odwierty,
 - odwiert istniejący,
 - odwiert zlikwidowany wraz ze strefą ochronną,
 - strefę ochronną odwiertów czynnych,
12. złoża surowców naturalnych (Z1-Z28):
 - granice złóż gazu ziemnego,
 - granice złóż kruszywa naturalnego,
 - granice złóż wód termalnych,
13. tereny i obszary górnicze,
 - obszary górnicze (O1-O16),
 - tereny górnicze (T1-T16),
14. obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków (1-11),
15. granice zabytkowych parków podworskich (A-J),
16. zespoły dworsko-folwarczne (I-IX),
17. stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków (1-4),
18. strefę ścisłej ochrony stanowisk archeologicznych,
19. strefę ochrony stanowisk archeologicznych,
20. drogę krajową - autostrada A2,
21. drogę krajową nr 92,
22. drogę wojewódzką,
23. drogi powiatowe,
24. szlaki turystyczne,
25. ścieżki edukacyjne,
26. strefę negatywnego oddziaływania autostrady A2:
 - nie mniej niż 150 m dla wielokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - nie mniej niż 120 m dla jednokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - nie mniej niż 50 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,

27. strefę negatywnego oddziaływania drogi krajowej nr 92,

- nie mniej niż 200 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- nie mniej niż 25 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,

28. infrastrukturę techniczną – elektroenergetykę,

- stację elektroenergetyczną WN 110/kV/SN Główny Punkt Zasilania Duszniki,
- przesyłową linię elektroenergetyczną 400 kV "Krajnik - Plewiska",
- pas technologiczny przesyłowej linii elektroenergetycznej 400 kV "Krajnik – Plewiska", na terenie którego obowiązują ograniczenia jego użytkowania i zagospodarowania, po trasie której dopuszczalna jest budowa nowej elektroenergetycznej linii 400 kV albo linii wielotorowej, wielonapięciowej,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Duszniki - SE Plewiska oraz GPZ Duszniki – GPZ Pniewy,
- pasy ochrony funkcyjnej linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV,

29. infrastrukturę techniczną - gazociągi i rurociągi naftowe tranzytowe,

- gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN 1400 Jamał - Europa Zachodnia wraz z kablem światłowodowym,
- strefę ochronną gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia DN 1400 Jamał - Europa Zachodnia, odległości podstawowe gazociągu od obiektów terenowych,
- rurociąg naftowy DN500,
- rurociąg naftowy DN800 wraz z kablem światłowodowym,
- strefę bezpieczeństwa dla rurociągów naftowych DN500 i DN800,

30. infrastrukturę techniczną związaną z eksploatacją złóż i przesyłem gazu ziemnego,

- stację gazową Duszniki,
- Ośrodek Grupowy (OG) Duszniki,
- gazociągi i rurociągi czynne,
- gazociągi i rurociągi nieczynne,
- strefę kontrolowaną wzdłuż gazociągów i rurociągów,

31. granice strefy ograniczonej wysokości zabudowy lotniczego urządzenia naziemnego - radaru meteorologicznego Poznań – Wysogotowo oraz radaru dozoru,

- maksymalny zasięg ograniczenia wysokości dotyczący wszystkich obiektów budowlanych,
 - maksymalny zasięg ograniczenia wysokości jedynie dla turbin wiatrowych,
32. strefy ochronne odnawialnych źródeł energii
- strefa ochronna odnawialnych źródeł energii - elektrowni wiatrowych wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500 kW;
33. infrastrukturę radiowo – telewizyjną,
- pas tęczności radiowo-telewizyjnej,
34. granice obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na rysunku Studium przedstawiono tabelarycznie:

1. Walory kulturowe – szczegółowy wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków;

2. Uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe

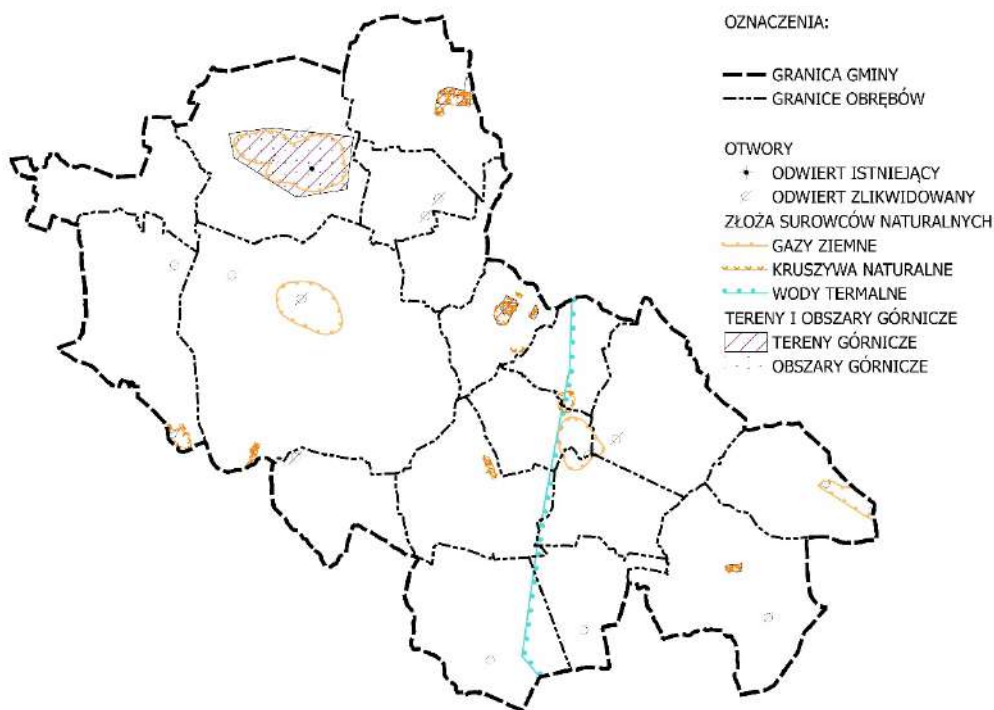
2.1. Rzeźba terenu

Gmina Duszniki leży na obszarze stosunkowo płaskim głównie w części centralnej i południowej, a urozmaiconym na obrzeżach północno - wschodnich w autonomicznej strefie wododziałowej wzdłuż granicy z gminą Kaźmierz i w rejonie Niewierza. Porozcinana jest przez liczne ciek i rowy różnej wielkości, które tworzą dolinę rzeki Mogilnicy.

2.2. Budowa geologiczna

Pod względem fizyczno-geograficznym (wg. Kondrackiego) obszar Gminy leży w: Prowincji Niż Środkowopolski, Podprowincji Pojezierze Południowo-Bałtyckie, Makroregionie Pojezierze Wielkopolskie, Mezoregionie Pojezierze Poznańskie. Gmina Duszniki leży na falistej równinie moreny dennej, urozmaiconej wzniesieniami polodowcowymi. W jej równinnym krajobrazie dominują położone wokół wiosek pola uprawne i łąki. Pod względem geologicznym obszar Gminy tworzą utwory trzecio- i czwartorzędowe. Utwory trzeciorzędowe to osady z oligocenu i miocenu, ułożone na ogół poziomo. Stwierdza się ich miąższość od 120 m w rejonie Sędzin Grzebieniska oraz do 158 m w rejonie Ceradza Dolnego. Osady trzeciorzędowe leżą na ogół w układzie poziomym. Utwory czwartorzędowe to przede wszystkim poziomy glin morenowych rozdzielonych lokalnie osadami rzecznyymi w postaci piaszków, żwirów i iłów.

ryc. 2. Mapa poglądowa złóż, terenów i obszarów górniczych oraz otworów wiertniczych

źródło: opracowanie własne

2.3. Charakterystyka i ocena surowców mineralnych

Występowanie piasku, żwiru, glin i torfu nie ma znaczenia przemysłowego, a eksploatacja piasków prowadzona jest na potrzeby lokalne. Perspektywiczne zasoby kruszywa występują w rejonie wsi Zakrzewko - Śliwno oraz zasoby piasku ze żwirem w trójkącie Niewierz - Mieścisko – Sękowo.

Obszar gminy znajduje się też w rejonie perspektywnym występowania surowców energetycznych. Miocieńskie pokłady węgla brunatnego zalegają na głębokości 149 m ppt. w rejonie Wsi Sędziny - Grzebienisko - Ceraadz Dolny. Zasoby szacunkowe złoża wynoszą 326.716 ton. Jednakże, z uwagi na znaczną głębokość zalegania, trudne warunki eksploatacji oraz małą miąższość (1,5 m) wydobywanie nie jest przewidywane. Drugim surowcem energetycznym jest gaz ziemny (Tab.1). W gminie Duszniki udokumentowano dwa złoża gazu ziemnego będące pod nadzorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu.

Tab. 1. Złoża gazu ziemnego

Lp.	ID złoża (MIDAS)	Nazwa złoża	Numer dokumentacyjny
Z1	4704	Sędziny	3923/250
Z2	4728	Podrzewie	3923/280
Z3	4705	Ceradz Dolny	1368/2002
Z4	4726	Duszniki E	638/2011

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)
źródło: opracowanie własne

Na obszarze gminy Duszniki udokumentowano dwadzieścia trzy złoża kruszyw naturalnych w podziale na ID (Nr MIDAS) złoża (Tab. 2), w tym niektóre składają się z kilku znajdujących się blisko siebie odrębnych lokalizacji oraz jedno złożo wód termalnych Tarnowo Podgórne GT-1 Nr MIDAS 15707 (Nr dokumentacyjny 114/2012) – oznaczone na rysunku Studium liczbą porządkową Z28. Na terenie gminy zlokalizowane są 4 udokumentowane złoża gazu ziemnego – „Ceradz Dolny” – ID złoża 4705, „Duszniki E” – ID złoża 4726, „Podrzewie” – ID złoża 4728 oraz „Sędziny” – ID złoża 4704. Dla udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Podrzewie” utworzono obszar i teren górniczy „Podrzewie I” na podstawie koncesji nr 130/93 z dnia 21.06.1993 r. wydanej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – ważnej do dnia 21.06.2023r. Ponadto gmina Duszniki objęta jest koncesją PGNiG SA w Warszawie na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze „Pniewy-Stęszew” nr 14/2001/Ł z dnia 14.11.2017 r. – ważną do dnia 14.11.2047 r.

Tab. 2. Złoża kruszyw naturalnych

Lp.	ID złoża (MIDAS)	Nazwa złoża	Numer dokumentacyjny
Z5	8908	Brzoza DD	5670/2009
Z6	13445	Brzoza DD-I	5670/2009
Z7	11766	Duszniki MD	1425/2008
Z8	11766	Duszniki MD	1425/2008
Z9	11766	Duszniki MD	1425/2008
Z10	11766	Duszniki MD	1425/2008
Z11	10252	Kunowo CM	5078/2019
Z12	10252	Kunowo CM	5078/2019
Z13	14289	Kunowo CM II	5100/2019Z1
Z14	8840	Kunowo PC	6771/2010
Z15	10329	Kunowo TP	3484/2005
Z16	10329	Kunowo TP	3484/2005
Z17	14607	Niewierz MŁ	7825/2010
Z18	10241	Sarbia BW	2495/2005

Z19	14195	Sędziny	8880/2010
Z20	14611	Sędziny I	8870/2010
Z21	14759	Sędziny II	9205/2010
Z22	8815	Sękowo	4304/2009
Z23	8815	Sękowo	4304/2009
Z24	8815	Sękowo	4304/2009
Z25	14068	Sękowo DS	1769/2016
Z26	9179	Sękowo II	2989/2002
Z27	9965	Sękowo LP	2249/2021

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)
źródło: opracowanie własne

Na obszarze Gminy Duszniki występuje dwanaście terenów górniczych w podziale na ID złoża (Nr MIDAS) (Tab. 3), przy czym najwięcej zlokalizowanych jest w rejonie Sękowa. Na tym obszarze odnotowano sześć odrębnych lokalizacji, w tym niektóre stanowią jedno stanowisko.

Tab. 3. Tereny górnicze

Lp.	ID złoża (MIDAS)	Nazwa terenu górniczego	Numer w rejestrze
T1	8908	Brzoza DD-A	10-15/7/488
T2	13445	Brzoza DD-B	10-15/7/526
T3	10252	Kunowo CM Pole E	10-15/5/378/b
T4	10252	Kunowo CM Pole W	10-15/5/378/a
T5	14289	Kunowo CM II	10-15/8/711
T6	14607	Niewierz Mł.	10-15/12/1181
T7	4728	Podrzewie I	2/1/80a
T8	10241	Sarbia BW	10-15/13/1277
T9	14195	Sędziny	10-15/7/572
T10	14611	Sędziny I	10-15/8/614
T11	9179	Sękowo II	10-15/3/209
T12	9965	Sękowo LP	10-15/6/391
T13	8815	Sękowo Pole A	10-15/2/122a/a
T14	8815	Sękowo Pole B	10-15/2/122a/b
T15	8815	Sękowo Pole C	10-15/9/789/a
T16	8815	Sękowo Pole D	10-15/9/789/b

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)
źródło: opracowanie własne

Na obszarze Gminy Duszniki występuje dwanaście obszarów górniczych w podziale na ID złoża (Nr MIDAS) (Tab. 4), przy czym najwięcej zlokalizowanych jest w rejonie Sękowa. Na tym obszarze odnotowano sześć odrębnych lokalizacji, w tym niektóre stanowią jedno stanowisko.

Tab. 4. Obszary górnicze

Lp.	ID złóż (MIDAS)	Nazwa obszaru górniczego	Numer w rejestrze
O1	8908	Brzoza DD-A	10-15/7/488
O2	13445	Brzoza DD-B	10-15/7/526
O3	10252	Kunowo CM Pole E	10-15/5/378/b
O4	10252	Kunowo CM Pole W	10-15/5/378/a
O5	14289	Kunowo CM II	10-15/8/711
O6	14607	Niewierz Mł	10-15/12/1181
O7	4728	Podrzewie I	2/1/80a
O8	10241	Sarbia BW	10-15/13/1277
O9	14195	Sędziny	10-15/7/572
O10	14611	Sędziny I	10-15/8/614
O11	9179	Sękowo II	10-15/3/209
O12	9965	Sękowo LP	10-15/6/391
O13	8815	Sękowo Pole A	10-15/2/122a/a
O14	8815	Sękowo Pole B	10-15/2/122a/b
O15	8815	Sękowo Pole C	10-15/9/789/a
O16	8815	Sękowo Pole D	10-15/9/789/b

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)

źródło: opracowanie własne

Nie odnotowano udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla, ani obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

2.4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry (PL6000), na terenie regionu wodnego Warty (PL6000WA). Obszar Gminy Duszniki znajduje się w zlewniach następujących rzek: Mogilnicy Górnej (Mogilnicy), Mogilnicy Wschodniej, Samicy Słyszewskiej oraz Samy. Najważniejszymi dopływami są: prawobrzeżna Mogilnica Zachodnia oraz lewobrzeżna Mogilnica Wschodnia o długości 22,6 km i powierzchni zlewni 133,1 km² uchodząca do Mogilnicy w 32,4 km w miejscowości Wojnowice. Wyływa z sieci rowów na podmokłych łąkach położonych około 1,5 km na południowy-zachód od wsi Wilczyna w gminie Duszniki.

Obszar Gminy jest pokryty licznymi ciekami wodnymi i rowami - dopływami Mogilnicy. Rzeką Mogilnicą nazywane są trzy ciek łączące się ze sobą w rejonie Wojnowic i Troszczyzna. Zlewnia rzeki Mogilnicy zajmuje prawie cały obszar gminy ze spływem w kierunku południowym do rzeki Warty. Skrawek północny gminy jest odwadniany przez rzekę Samę w kierunku północno-wschodnim. Zlewnia rzeki Samy – północno-wschodni kraniec gminy, to dopływ jeziora Bytyńskiego. Natomiast wschodnia

część jest położona w zlewni rzeki Samicy Stęszewskiej z kierunkiem spływu południowo-wschodnim do rzeki Warty. Samica Stęszewska jest dopływem Kanału Mosińskiego.

Jako podstawowy ciek przyjmuje się Mogilnicę Górną nazywając ją Mogilnicą, pozostałe cieki o nazwach Mogilnica Wschodnia i Mogilnica Zachodnia uznano za jej dopływy. Mogilnica Górna i Wschodnia przepływają przez gminę Duszniki. W dolnym biegu koryto rzeki dzieli się ponownie na 2 ramiona: Kanał Prut I, odprowadzający 60% wód do Kanału Mosińskiego i Kanał Prut II odprowadzający wody do Obry. Pod względem administracyjnym zlewnia rzeki leży na terenie gmin: Pniewy, Duszniki, Buk, Lwówek, Kuślin, Opalenica, Granowo. Całkowita długość Mogilnicy wynosi 67,3 km powierzchnia zlewni to 700 km². Rzeka wypływa z Jeziora Pniewskiego położonego na wysokości 94,1 m n.p.m. Ujście Mogilnicy do Kanału Mosińskiego przez Kanał Prut I następuje w miejscowości Sepno na wysokości 70 m n.p.m. Górna część zlewni ma charakter pagórkowatej moreny czołowej zbudowanej z glin i żwirów z licznymi zagłębieniami wypełnionymi wodą oraz gliniastej moreny dennej. Zlewnię Mogilnicy budują gliny i piaski strefy moreny czołowej. W obniżeniach torfy. Deniwelacja terenu 10-15 m. Niewielkie fragmenty północnej zlewni (okolice Pniew) zbudowane z piasków sandrowych stanowią obszary bardzo korzystne pod względem infiltracyjnym. Również obszar wysoczyzny niedaleko miejscowości Duszniki charakteryzuje się korzystnymi warunkami infiltracji wód. Duża chłonność gruntów wymaga zachowania szczególnej ostrożności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej w celu zapobieżenia degradacji środowiska i ochrony zasobów wód podziemnych. Znacznie mniejsze prawdopodobieństwo zasilania lub skażenia przez infiltrację występuje na obszarach zbudowanych z glin zwałowych, które zaliczone są do bardzo niekorzystnych podtypów infiltracyjnych. Dotyczy to prawie całej zlewni Mogilnicy z wyjątkiem wyżej wspomnianych fragmentów oraz zachodnich obszarów odwadnianych przez Mogilnicę Zachodnią i Dopływ spod Władysławowa.

Na terenie gminy występują m.in. dwa małe, płytkie jeziora: Wilczyńskie (8,5 ha) i Niewierskie (3,5 ha). Wody powierzchniowe obejmują ponadto szereg małych zbiorników wodnych, stawów wiejskich i nieużytków wodnych.

Gmina Duszniki znajduje się w granicach czterech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzeki (JCWP Rzeki).

Zgodnie z ustaleniami „Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu” JCWP Samica Stęszewska (PLRW6000161856969) oraz Mogielnica od Mogielnicy Wschodniej (PLRW6000161856849) charakteryzują się stanem chemicznym poniżej dobrego, stan wód określono jako zły.

Tab. 5. Jednolite Części Wód Powierzchniowych, w granicach których znajduje się gmina Duszniki zgodnie z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Powierzchnia JCWP w gminie [km ²]	Jednolita Część Wód Powierzchniowych Rzeki	
	Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP
9,18	Sama do Kan. Lubosińskiego	PLRW600025187249
128,91	Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	PLRW6000161856849
0,53	Mogilnica Zachodnia	PLRW6000161856869
17,58	Samica Stęszewska	PLRW6000161856969

źródło: opracowanie własne

Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzeki według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry:

- JCWP *Sama do Kan. Lubosińskiego* (PLRW600025187249) jest silnie zmienioną częścią wód (SZCW), stanowi ciek łączący jeziora (25). Charakteryzuje się złym stanem i zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych, którym jest uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Dodatkowymi działaniami podstawowymi są działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej, kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw oraz realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. JCWP poddane jest stałemu monitorowaniu. Wody JCWP nie są przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk. Gmina Duszniki położona jest w granicach obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 – Grądy Bytyńskie (PLH300051) w związku z czym na tym obszarze występują przedmioty ochrony zależne od wód tj. siedlisko 91E0, siedlisko 91F0, *Triturus cristatus* oraz *Leucorrhinia pectoralis*, dla których należy utrzymać lub odtworzyć właściwy stan ochrony;
- JCWP *Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej* (PLRW6000161856849) jest naturalną częścią wód (NAT), stanowi potok nizinny lessowy lub gliniasty (15), charakteryzuje się złym stanem wód oraz zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych, którym jest (z odstępstwem przedłużenia terminu osiągnięcia celu ze względu na

brak możliwości technicznych) osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód. Dodatkowymi działaniami podstawowymi są działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej, kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw, ograniczenie dopływu biogenów z terenów rolniczych oraz realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Wyznaczono również zadania uzupełniające tj. opracowanie warunków korzystania z wód zlewni oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych. JCWP poddane jest stałemu monitorowaniu. Wody JCWP nie są przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk;

- JCWP *Mogilnica Zachodnia* (PLRW6000161856869) jest silnie zmienioną częścią wód (SZCW), stanowi potok nizinny lessowy lub gliniasty (15), charakteryzuje się złym stanem wód oraz zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych, którym jest (z odstępstwem przedłużenia terminu osiągnięcia celu ze względu na brak możliwości technicznych) uzyskanie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Dodatkowymi działaniami podstawowymi są działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej, kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw oraz realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Wyznaczono również zadania uzupełniające tj. opracowanie warunków korzystania z wód zlewni oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych. JCWP poddane jest stałemu monitorowaniu. Wody JCWP nie są przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk. Gmina Duszniki położona jest w granicach obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 – Grądy Bytyńskie (PLH300051) w związku z czym na tym obszarze występują przedmioty ochrony zależne od wód tj. siedlisko 91E0, siedlisko 91F0, *Triturus cristatus* oraz *Leucorrhinia pectoralis*, dla których należy utrzymać lub odtworzyć właściwy stan ochrony;
- JCWP *Samica Stęszewska* (PLRW6000161856969)) jest naturalną częścią wód (NAT), stanowi potok nizinny lessowy lub gliniasty (15), charakteryzuje się złym stanem wód oraz zagrożona jest nieosiągnięciem celów środowiskowych, którym jest (z odstępstwem przedłużenia terminu osiągnięcia celu ze względu na brak możliwości technicznych) osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód. Dodatkowymi działaniami podstawowymi są działania

wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej oraz realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. JCWP poddane jest stałemu monitorowaniu. Wody JCWP nie są przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk.

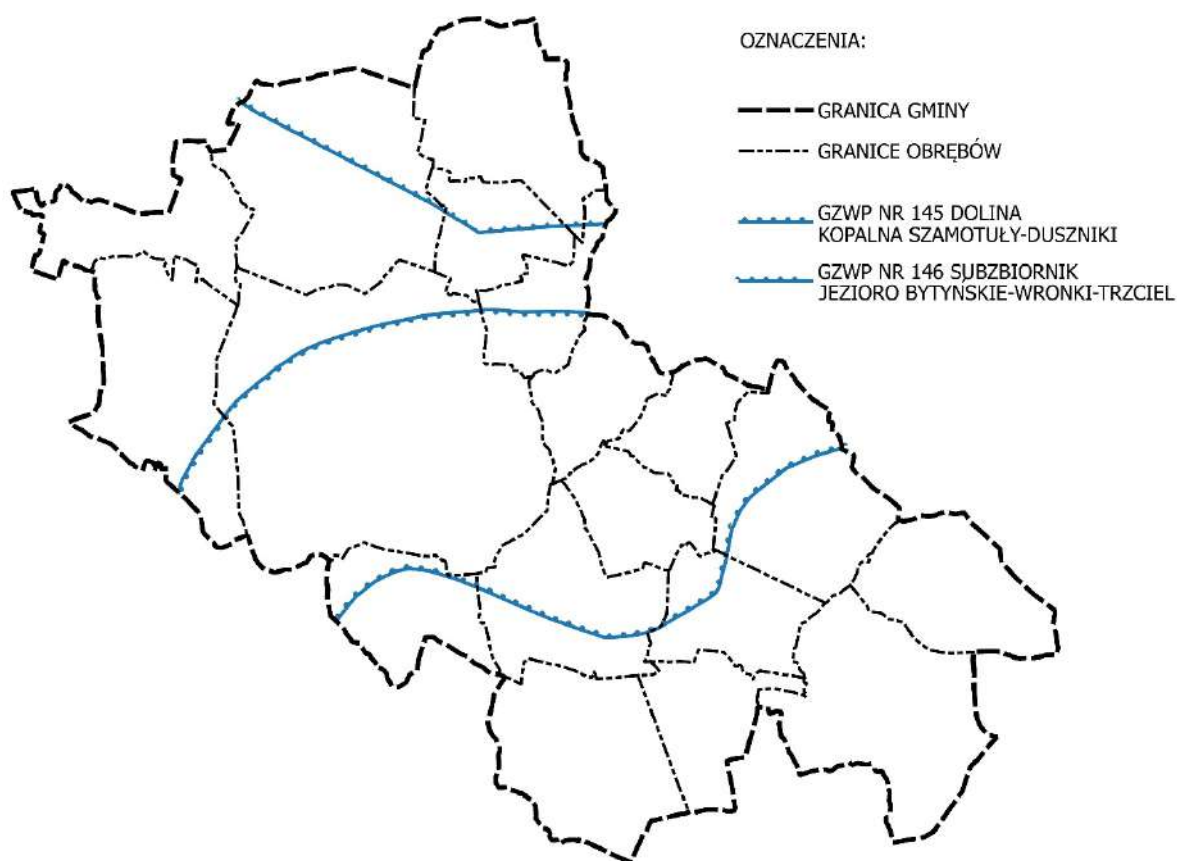
Gmina Duszniki znajduje się:

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$) oraz obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

2.5. Wody podziemne

Poziom gruntowy występuje w osadach piasku i żwiru dolin rzecznych, sandrów, rynien jeziornych oraz spiaszczonych partiach glin morenowych. Swobodne zwierciadło wody I poziomu wodonośnego zalega na głębokości 0,0 - 6,0 m p.p.t., najczęściej 1,5 - 2,5 m p.p.t. Poziom gruntowy jest zasilany głównie poprzez opady atmosferyczne, a w dolinach rzecznych także z poziomów wód wgłębnych i powierzchniowych. Wody podziemne wykorzystywane do celów gospodarskich występują w obrębie utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Poziom trzeciorzędowy ma charakter naporowy lub swobodny i ujmowany jest sporadycznie. Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są w piaskach, żwirach rzecznych i wodnolodowcowych. Wody te mają układ piętrowy, występują generalnie w 2÷3 poziomach. Wody podziemne I poziomu na obszarach równinnych występują na ogół na głębokościach poniżej 1,5 m p.p.t. (pod poziomem terenu), w strefie sandrowej na głębokości od 0 do 2 m p.p.t. Miąższość tych warstw waha się od kilku do 60 m, przy czym średnio wynosi ona 10-30 m. Wyżej wymienione czwartorzędowe struktury wodonośne zasilane są przez wody głębokiego krążenia, infiltrowane z terenów przyległych obszarów wysoczyznowych i w znacznie mniejszym stopniu wody powierzchniowe. W utworach trzeciorzędowych występują generalnie dwa poziomy wodonośne: oligoceński i mioceneński. Tworzą je ilaste utwory plicenu oraz mioceneńskie piaski drobno i średnioziarniste.

ryc. 3. Przebieg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle gminy Duszniki

źródło: opracowanie własne

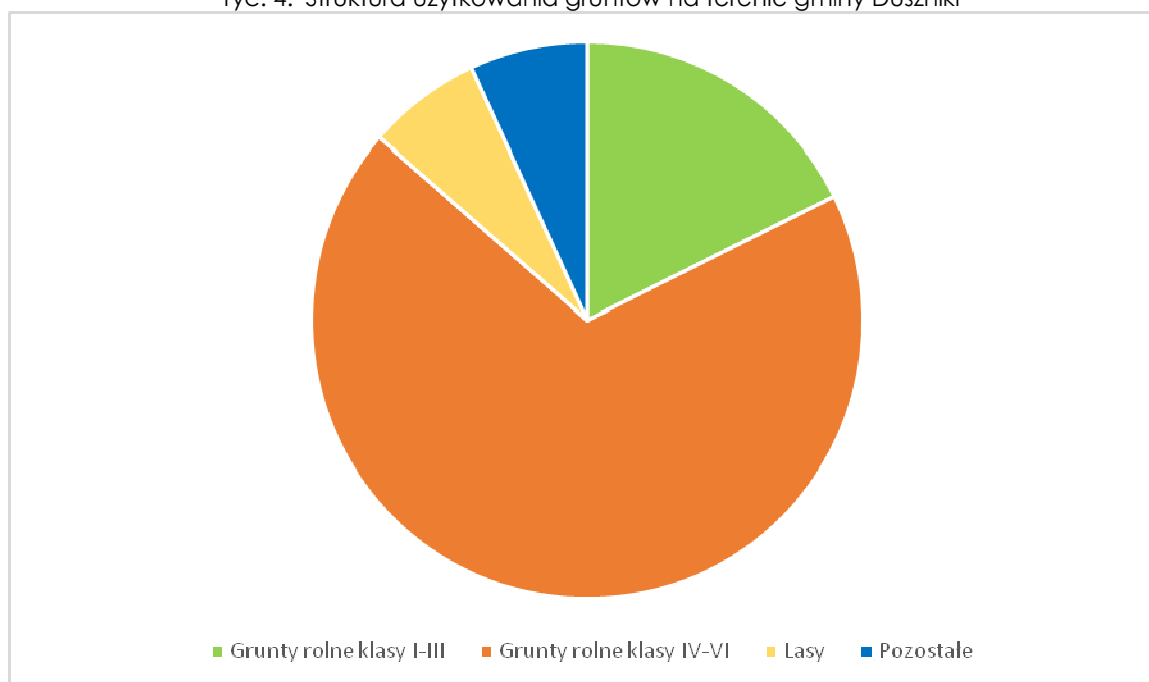
Przez teren gminy Duszniki przechodzą dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): czwartorzędowy GZWP nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniki oraz trzeciorzędowy GZWP nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel. Gmina Duszniki w całości znajduje się w granicy Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 60 (PLGW600060). Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry JCWPd nr 60 stan chemiczny i ilościowy oceniono na dobry oraz niezagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są utrzymanie dobrego stanu wód. Wody JCWP nr 60 przeznaczone są do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę pitną przeznaczoną do spożycia. Jej stan jest monitorowany. Zgodnie z *Mapą stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) wg podziału na 172 obszary dla przedmiotowej JCWPd w roku 2019* stan chemiczny i ilościowy wód oceniono jako dobry.

Zgodnie z dokumentem udostępnionym na stronie GIOS pt. „Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring operacyjny” w roku 2020, w punkcie pomiarowo-kontrolnym nr MONBADA 2555 w miejscowości Duszniki określono na III klasę jakości 2020 końcową.

2.6. Grunty orne, użytki zielone oraz rolnicza przydatność gleb

Gmina Duszniki jest obszarem intensywnego rozwoju rolnictwa. Grunty orne stanowią ok. 86,43 % ogólnej powierzchni gminy, w tym ok. 17,64% klasy I-III oraz ok. 68,79% klasy IV-VI w stosunku do ogólnej powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zajmują 4,68 %, w tym dominują użytki zielone kl. III i IV (2z) średnie i dobre.

ryc. 4. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Duszniki

źródło: opracowanie własne

Wśród gruntów ornych wyraźnie przeważają gleby kompleksu 4 (żytniego b. dobrego) i 2 (pszennego dobrego) a więc gleby dobre i bardzo dobre. W dolinie Mogielnicy oraz na obszarze sandrowym występują piaski luźne nawiewane w kompleksach 6 (żytni słaby) i 7 (żytni b. słaby). Zdecydowaną przewagę ogółu gruntów ornych stanowią gleby brunatne na podłożu piasków gliniastych na glinie. Gleby gminy są na ogół korzystnie uwilgotnione (kompleks 2 i 4), cechują się dobrą retencją wód opadowych lub położeniem w zasięgu oddziaływania wód gruntowych np. czarne ziemie. Okresowo niedoborem wody charakteryzują się gleby kompleksów 5 i 6 oraz 3 zróżnicowane w zależności od pogody. Poważny problem stanowi degradacja gleb związana ściśle z działalnością gospodarczą. Erozja gleb dominująca w gminie powoduje zmywy powierzchniowe prowadzące do ciągłego wynoszenia materiałów z powierzchniowych poziomów gleb i stopniowe skracanie profilu glebowego. Zmywy te w charakterystyczny sposób pogarszają jakość wód, głównie powierzchniowych poprzez wzrost koncentracji azotanów i fosforanów (wymywanie związków chemicznych).

Przesuszanie pokrywy glebowej spowodowane jest (J.Marcinek, 1964):

- wylesieniem obszarów mających predyspozycje ekologicznych terenów leśnych i ich rolnicze zagospodarowanie,
- powszechnym odwodnieniem terenów zabagnionych,
- zmniejszeniem zdolności retencyjnej gleb,
- zabiegami melioracyjnymi przyspieszającymi odpływ wody glebowo – gruntowej.

2.7. Szata roślinna i zwierzęca

Szata roślinna w gminie obejmuje: roślinność leśną, łąkową i szuwarową, wodną pól uprawnych, zadrzewienia, parków wiejskich, pomników przyrody, sadów ogrodów przydomowych. Dalszym elementem środowiska jest roślinność leśna. Lasy stanowią niecałe 7% powierzchni gminy. Należą do nadleśnictw: Pniewy, Grodzisk i Konstantynowo. Występują w kilku kompleksach wzdłuż doliny rzeki Mogilnicy Wschodniej i Górnej, w strefie wododziałowej między zlewniami rzeki Samy i Mogilnicy. Największe zbiorowisko leśne stanowią zespoły borowe (bory mieszane świeże z przewagą sosny) oraz zespoły dębów (lasy świeże) - dęby z nieznaczną domieszką sosny i brzozy. Podszycie średnie tworzą krzewy leszczyny i jarzębiny. Bogate jest też runo trawiasto - krzewinkowe. Zespoły dąbrów, korzystne dla turystyki i zbieractwa grzybów spotkać można w części północno wschodniej i w części centralnej na wschód od Dusznik (uroczysko Duszniki). Drugie zbiorowisko leśne stanowią bory mieszane świeże i bory świeże z drzewostanem sosnowym o skąpym podszyciu. Korzystne dla penetracji turystycznej i zbieractwa (borówki, maliny). Bory występują w części południowo - zachodniej gminy wzdłuż Mogilnicy - uroczysko Śliwno i Bródki częściowo leżące poza gminą oraz w części północnej – uroczysko Sękowo. Roślinność łąkowa jest bogato reprezentowana przez łąki i pastwiska oraz roślinność torfowiskową zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych i obniżeń terenowych – stanowi to bogactwo krajobrazowe. Roślinność szuwarową spotkać można w strefie brzegowej zbiorników wód stojących i płynących. Zadrzewienia stanowią w gminie Duszniki bardzo ważny element krajobrazu wpływający dodatnio na bilans wodny. Wysokie walory przyrodniczo - kulturowe stanowi szata roślinna chronionych parków dworskich oraz jedyne go pomnika przyrody - lipy drobnolistnej w Wilczynie.

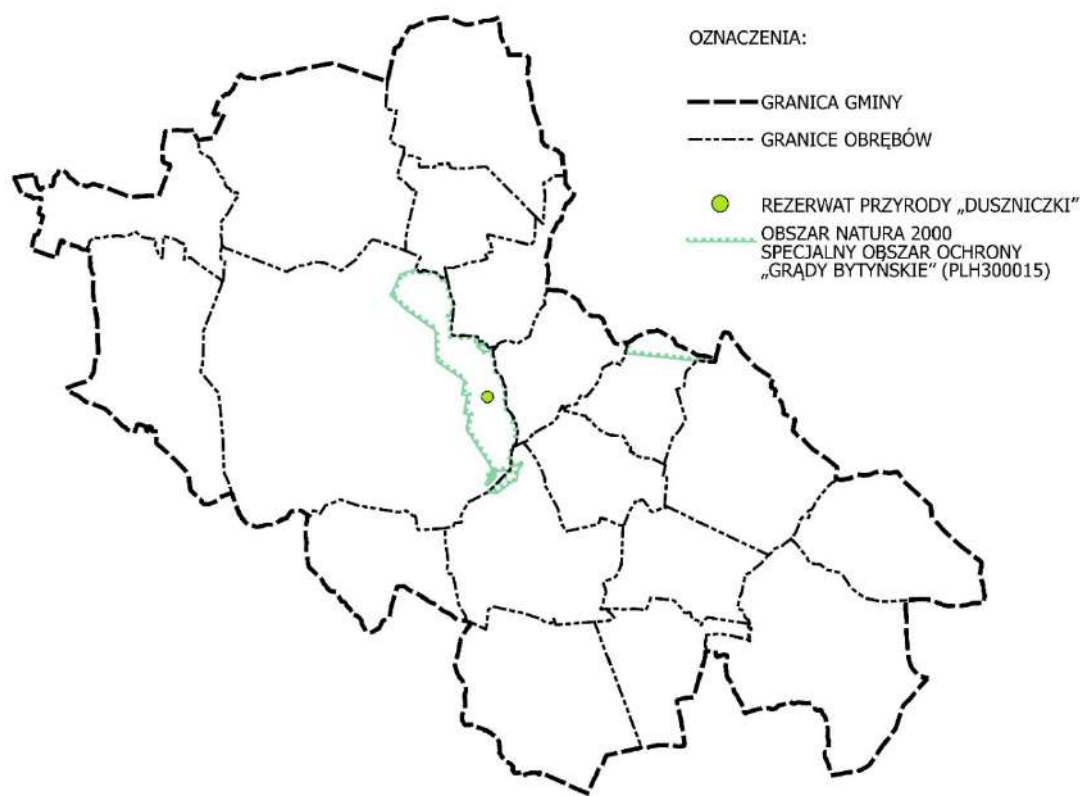
Dużą wartość środowiska przyrodniczego stanowią ptaki najczęściej występujące w środowiskach wodno - błotnych i leśnych. W gminie istnieją trzy miejsca gniazdowania gatunków chronionych: jedno bociana czarnego i dwa żurawia w rejonie torfowisk Niewierza i Wilczyny oraz zabagnionych fragmentów śródleśnych uroczyska Duszniki.

Na obszarze gminy znajdują się obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar

Ochrony „Grądy Bytyńskie” (PLH300051) oraz rezerwat przyrody „Duszniczki” (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Grądy Bytyńskie PLH300051).

Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony „Grądy Bytyńskie” (PLH300051) o powierzchni 1300,65 ha (powierzchnia całego chronionego obszaru) stanowi specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa). Obszar obejmuje dwa kompleksy drzewostanów liściastych. Teren równiny o niewielkim zróżnicowaniu wysokościowym. Pomiedzy kompleksami (poza wyznaczonym obszarem) znajduje się dolinka jednego z dopływów tworzących Mogilnicę. Położone obok siebie dwa kompleksy leśne należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce grądów. Cechują się zarówno bogactwem gatunków drzewiastych (m.in. liczne stanowiska jarzębu brekini), jak i różnorodnością gatunków runa. Najbardziej interesującym gatunkiem jest obuwik, którego stanowisko jest jednym z nielicznych poza południową i południo-wschodnią Polską. Oprócz niego w runie bardzo pospolicie występują inne gatunki chronione (lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata, wawrzynek wilczetyko), a także inne rzadsze nie chronione, ale na terenie obiektu występujące na licznych i bogatych stanowiskach (tj. Galium sylvaticum, Phyteuma spicata, Actaea spicata i in.). Niewielkie zabagnienia obecne na całym obszarze stanowią istotną ostoję dla wielu gatunków płazów w tym również traszki grzebieniastej oraz ważki zalotki większej. Jeszcze kilkanaście lat temu niektóre zbiorniki zasiedlała strzebla błotna. Na skutek obniżenia poziomu wód większość zbiorników wyschła, a w nielicznych pozostałych oczkach nie odnaleziono jej mimo poszukiwań.

ryc. 5. Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

źródło: opracowanie własne

Rezerwat przyrody „Duszniczki” (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Grądy Bytyńskie PLH300051) o powierzchni 0,77 ha (powierzchnia całego rezerwatu) został uznany za obszar chroniony w dniu 13 sierpnia 1958 r. Rezerwat uznawany jest za obszar leśny (typ – nasadzeń i upraw; podtyp – starych drzew). Charakteryzuje się typem ekosystemu leśnego i borowego oraz podtypem ekosystemu lasów nizinnych. W rezerwacie występują modrzewie w zespole dębowo – grabowym. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie fragmentu lasu z udziałem modrzewia polskiego *Larix decidua subsp. polonica*.

2.8. Klimat

Gmina Duszniki podobnie jak cała Wielkopolska znajduje się pod dominującym wpływem powietrza polarno-morskiego, które latem przynosi ochłodzenie, znaczne zachmurzenie nieba i częste opady, a zimą ocieplenie i odwilż. Ze wschodu i z południa napływają też, choć z mniejszą częstotliwością, suche masy powietrza kontynentalnego. Pozostałe typy mas powietrza, ze względu na rzadkość występowania nie odgrywają znaczącej roli w kształtowaniu klimatu gminy. Taka cyrkulacja determinuje rozkład kierunku i prędkości wiatru. Przeważają wiatry z sektora zachodniego, głównie z kierunku

W i SW /36%/. Udział wiatrów z sektora wschodniego nie przekracza w roku 27 %. Wiatry z kierunku S, SW, SE wieją przez 36 % dni w roku. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi około 3.5 m/s. Najwyższą prędkością charakteryzują się wiatry zachodnie. Maksymalne prędkości wiatru notowane są w zimie i wiosną. Minimum prędkości wiatru występuje w lecie. Średnio w roku, przeważają wiatry słabe o prędkości 1-3 m/s. Średnia roczna temperatura powietrza, z wielolecia 1951-2000, rzędu 8.0-8.3°C jest wynikiem wystąpienia skrajnie wysokich temperatur w ostatnim 10-leciu, często przekraczających 9.0°C. Średnia półrocza letniego wynosi 13.9°C, zimowego 2.4°C. W lipcu temperatury maksymalne przekraczają 30°C. Okres średnich dobowych temperatur powyżej 0°C rozpoczyna się wczesną wiosną i utrzymuje się do późnej jesieni. Zimy są krótkie i często bezśnieżne. Roczna suma opadów przekracza 500 mm /517 mm/. Maksymalna suma roczna wynosi 628 mm, minimalna 339 mm. Najwyższe opady występują w okresie letnim, co jest związane z wystąpieniem burz. Pokrywa śnieżna notowana jest, zwłaszcza w ostatnim 20-leciu epizodycznie i utrzymuje się przez kilka dni.

Stan czystości powietrza w znacznym stopniu warunkuje jakość życia na danym terenie ponieważ powietrze jest nie tylko źródłem tlenu, ale ma również decydujący wpływ na zdrowie człowieka. Zanieczyszczenia powietrza polega więc na wprowadzaniu do atmosfery substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodę, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku. Stan czystości powietrza w dużej mierze uzależniony jest tym samym od skali i kierunków rozwoju regionu. Wzrost zanieczyszczenia powietrza wynika zarówno z rozwoju budownictwa mieszkaniowego, jak i aktywności gospodarczej, gdyż wymuszają one wzrost zapotrzebowania energetycznego, co w konsekwencji powoduje większą emisję zanieczyszczeń.

Przy ocenie jakości powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Duszniki wykorzystano raport WIOŚ w Poznaniu pt. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021. Prezentowaną ocenę wykonano w odniesieniu do odnowionego układu stref i zmienionych poziomów substancji, w oparciu m. in. o ustawę - Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.) czy rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012 poz. 914). Według odnowionego podziału strefę stanowią: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy i tzw. pozostały obszar. Zgodnie z tym raportem obszar gminy Duszniki zaliczono do strefy wielkopolskiej. Pod kątem ochrony zdrowia ludzkiego w 2021 roku w

strefie wielkopolskiej nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych stężeń SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, Pb, As, Cd, Ni, O₃ (klasa A – dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2). Strefę wielkopolską zaliczono do klasy C pod względem stężenia pyłu B(a)P i PM₁₀. Natomiast dla pyłu PM_{2,5} strefa wielkopolska uzyskała klasę C1 (poziom dopuszczalny I faza, strefa wielkopolska uzyskała klasę A). Pod względem kryteriów określonych w celu ochrony roślin, strefę wielkopolską ze względu na dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) oraz ozonu O₃ zaliczono do klasy A.

3. Historyczne i kulturowe uwarunkowania rozwoju

3.1. Rys historyczno-przestrenny

Okolice Dusznik zamieszkiwane były już w okresie przedhistorycznym, o czym świadczą wykopaliska archeologiczne. Za czasów Piastów znajdowało się na tym terenie pięć grodów: niedaleko Brzozy, Młynkowa, Niewierza, Wilkowa i Zalesia. Były one częścią systemu obronnego dla Poznania od zachodu. W przeszłości była to kraina mokradł porośniętych lasami. Powodowało to „duszne powietrze” – stąd, jak głosi legenda, nazwa wsi Duszniki (wpłynęło na nią środowisko przyrodnicze). Inna wersja powstania nazwy głosi, że wieś ta darowana została katedrze poznańskiej jako legat nieznanego ofiarodawcy za jego duszę i właśnie dlatego wieś nazwano Duszniki. Na podstawie dokumentów, znajdujących się w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu, ks. prof. Józef Nowacki twierdzi, że Duszniki należały do dóbr biskupstwa poznańskiego już przed rokiem 1235. „Drugim znaczny zwarty kompleks w kluczu bukowskim tworzyły starodawne włości biskupie z X czy XI wieku: Wilczyna, Koszanowo, Podrzewie, Sękowo, Młynkowo, Duszniki i przejściowo Młodasko, częściowo nabyte w 1292 r., lecz już w XIV wieku sprzedane”. Wilczyna wspomniana jest w przywileju Kazimierza Wielkiego z 1350 r.; Koszanowo, Duszniki, Podrzewie i Sękowo w początkach XV wieku; Młynkowo natomiast w roku 1510. Można przypuszczać, że kościół powstał tu w XII wieku, ponieważ w tym okresie zaczęto nadawać kościołom tytuł św. Marcina. Parafia dusznicka należała wraz z Podrzewiem, Młynkowem, Sękowem i Wilczyną do klucza bukowskiego. Pierwsza wyraźna wzmianka w dokumentach o Dusznikach pochodzi z 1417 r. – parafia wspomniana jest z okazji wizytacji biskupiej. Duszniki były lokowane na prawie niemieckim, tzw. ulicówka z XII lub XIV wieku. Zgodnie z osadnictwem niemieckim poprzez komasację gruntów stworzono regularny układ pól i zabudowań. Domy mieszkalne i pomieszczenia gospodarskie zostały skupione wzdłuż głównej drogi wiejskiej. Głównym zajęciem ludności wiejskiej była uprawa roli i chów zwierząt. Do najstarszych miejscowości w gminie Duszniki należy Wilczyna. Jako parafia wymieniana jest już od

1298 r. Tytuł kościoła - św. Jadwiga - wskazywałby na założenie jego w drugiej połowie XIII wieku prawdopodobnie przez Mikołaja I, który zanim został biskupem przebywał w Rzymie jako rzecznik kanonizacji św. Jadwigi. Wilczyna wspomniana jest także w przywileju Kazimierza Wielkiego z roku 1350. Równie dobrze udokumentowaną historię ma wieś Podrzewie, która pierwotnie była częścią parafii dusznickiej, a źródła pisane z 1510 r. wymieniają ją jako część parafii Wilczyna. W Podrzewiu przebywał biskup Wojciech Jastrzębiec, który 21 sierpnia 1408 roku wystawił dokument erekcyjny kościoła parafialnego w Kopanicy (obecnie powiat Wolsztyn). Dzień później wystawiono dokument – „przywilej dotacyjny” dla kościoła w Kosieczynie w obecności kanonika poznańskiego Jaśka i kapelana biskupiego Jana. Pierwsza wzmianka o Grzebienisku pochodzi z 1387 roku, wieś należała wówczas do rodu Grzebienickich (Grzebienieckich), a w drugiej połowie XVI wieku przeszła na Skórow – Obornickich z Gaju Wielkiego. W XV wieku powstała w Dusznikach szkoła parafialna, a w XVII wieku szpital dla ubogich, który figuruje w aktach do 1907 r., potem był to budynek mieszkalny. W 1760 roku pobudowano nowy budynek szkolny, który istniał do II wojny światowej. W okresie rozbiorów dobra dusznickie przeszły pod panowanie Prus i zostały oddane w dzierżawę Niemcom. Pomimo ustaleń Traktatu Wiedeńskiego z 1815 r., które gwarantowały wiele swobód ludności polskiej, zaborca próbował wszelkimi sposobami zgermanizować Wielkopolskę. Ściągnięto urzędników i rzemieślników z Niemiec, popierano wykup polskiej ziemi. Majątek Duszniki nazwano Kaiserhof, a folwark Seelhorst, w końcu zarządzono tzw. rugi pruskie, czyli przymusowe wywłaszczanie. Od 1876 r. wprowadzono język niemiecki jako urzędowy, a od 1887 r. zniesiono zupełnie naukę języka polskiego w szkołach, wprowadzając jednocześnie obowiązek powszechnego nauczania. Tylko nauka religii odbywała się w języku polskim. W odpowiedzi na akcję germanizacyjną w całej Wielkopolsce rozbudził się duch narodowy i patriotyczny. Także społeczeństwo Ziemi Dusznickiej dało dowody patriotyzmu. Dużą aktywność przejawiali Duszniczanie w dziedzinie gospodarczej. W roku 1812 uruchomiono mleczarnię, a w 1904 kolejkę wąskotorową, łączącą Duszniki z cukrownią w Opalenicy. Pod koniec XIX wieku we wsiach należących do gmin Duszniki i Grzebienisko pobudowano kilka dworów i zabudowań folwarcznych. W Dusznikach w 1888 r. powstało Kółko Rolnicze, w 1907 r. Bank Ludowy, udzielający Polakom kredytów (tzw. kasa Stefczyka). Po ukazaniu się zarządzenia wprowadzającego również nauczanie religii po niemiecku, we wrześniu 1906 r. młodzież odpowiedziała strajkiem szkolnym, który trwał do lipca 1907 r. Społeczeństwo Dusznik i okolicznych wsi organizowało różne stowarzyszenia oświatowe, gimnastyczne, śpiewacze. W tym okresie powstało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” (1876 r.), Koło Śpiewu „Lutnia” (1912 r.), biblioteka Katolickiego Stowarzyszenia

Robotników Polskich oraz Towarzystwo Czytelni Ludowych. Duszniczanie brali również czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim. Po odzyskaniu niepodległości majątek wydzierżawiło Towarzystwo Akcyjne „Siew” z Poznania, a Duszniki przeszły na własność skarbu państwa. W 1924 r., utworzono Ochotniczą Straż Pożarną, w tym samym czasie powstało Kółko Włóścianek. Pierwsze bomby lotnicze spadły na Duszniki 3 września, a jednostki Wehrmachtu wkroczyły do miejscowości w dniu 10 września 1939 roku. Wprowadzono godzinę policyjną, rozpoczęły się aresztowania. Od 1940 roku zaczęto masowo wywłaszczać Polaków, głównie rolników, których wywożono do Generalnej Guberni. 25 stycznia 1945 roku wkroczyły do Dusznik pierwsze oddziały wojsk radzieckich. W wyzwolonych Dusznikach już 8 lutego zaczął pracę Zarząd Gminy – organ administracji państwowej; 20 lutego uruchomiono Urząd Pocztowy. 17 lutego 1946 roku przeprowadzono pierwszy powojenny spis ludności. Gmina liczyła wówczas 5.497 mieszkańców, a same Duszniki zamieszkiwało 1.860 osób. W 1958 r. popłynął w Dusznikach prąd elektryczny. Pierwszego stycznia 1973 r. powstał Urząd Gminy w Dusznikach.

3.2. Obiekty zabytkowe i ochrona stanowisk archeologicznych

Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania m.in. zabytki nieruchome będące, w szczególności:

- a) krajobrazami kulturowymi,
- b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- c) dziełami architektury i budownictwa,
- d) dziełami budownictwa obronnego,
- e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- f) cmentarzami,
- g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

W gminie Duszniki zabytki nieruchome towarzyszą w większości zespołom dworskim i folwarcznym. Na terenie gminy Duszniki znajduje się 11 obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków (Tab. 6), w tym niektóre tworzą kompleksy obiektów budowlanych.

Tab. 6. Obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekty budowlane	Numer rejestru
1.	Brzoza	Dwór w zespole dworsko-folwarcznym	2095/A z dnia 22.07.1986 r.

2.	Duszniki	Kościół par. pw. Św. Marcina, 1 poł. XVI, XX w.	2447/A z dnia 21.12.1932 r.
3.	Duszniki	Plebania w zespole kościoła pw. Św. Marcina, k. XVIII w.	1508/A z dnia 11.04.1974 r.
4.	Duszniki	Kościół ewangelicki	2352/A z dnia 12.04.1995 r.
5.	Duszniki	Cmentarz przykościelny w zespole cmentarza ewangelickiego	2352/A z dnia 12.04.1995 r.
6.	Podrzewie	Dwór w zespole dworsko-folwarcznym, pocz. XX w.	2190/A z dnia 20.04.1990 r.
7.	Sędziny	Pałac w zespole pałacowo-folwarcznym, XVIII/XIX w.	1776/A z dnia 15.12.1977 r.
8.	Sędziny	Oficyna północna w zespole pałacowo-folwarcznym, XVIII/XIX w.	1776/A z dnia 15.12.1977 r.
9.	Sędziny	Oficyna południowa w zespole pałacowo-folwarcznym, XVIII/XIX w.	1776/A z dnia 15.12.1977 r.
10.	Wilczyna	Kościół par. pw. Św. Jadwigi, 1 poł. XVI, k. XIX w.	776/A z dnia 14.11.1969 r.
11.	Zakrzewko	Pałac w zespole pałacowo-folwarcznym, poł XIX w.	2211/A z dnia 19.08.1991 r.

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)

źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Duszniki znajduje się 10 zabytkowych parków podworskich (Tab. 7) i 9 zespołów dworsko-folwarcznych tj. Brzoza, Ceraadz Dolny, Niewierz, Podrzewie, Sarbia, Sędziny, Sękowo, Wilczyna i Zakrzewko.

Tab. 7. Zabytkowe parki podworskie wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Zabytkowe parki podworskie	Numer rejestru
A	Park dworski w zespole dworsko-folwarcznym w Brzozie	1825/A z dnia 05.02.1981 r.
B	Park dworski w Ceraadzu Dolnym, poł. XIX w.	1832/A z dnia 20.02.1981 r.
C	Park dworski w zespole dworskim w Niewierzu, 2 poł. XIX w.	1822/A z dnia 05.02.1981 r.
D	Park dworski w zespole dworsko-folwarcznym w Podrzewiu	1826/A z dnia 05.02.1981 r.
E	Park dworski w Sarbi	1841/A z dnia 02.03.1981 r.
F	Park w zespole pałacowo-folwarcznym w Sędzinach	1776/A z dnia 15.12.1977 r.
G	Park w zespole dworsko-folwarcznym w Sękowie, 2 poł. XIX w.	1842/A z dnia 02.03.1981 r.
H	Park dworski w Wilczynie, pocz. XX w.	1846/A z dnia 02.03.1981 r.
I	Park w zespole pałacowo-folwarcznym w Zakrzewku, XIX w.	2211/A z dnia 19.08.1991 r.
J	Park dworski w Dusznikach, 2. poł. XIX w.	769/A z dnia 05.02.1981 r. 769/A z dnia 14.09.2009 r.

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)

źródło: opracowanie własne

W gminie Duszniki zlokalizowane są cztery stanowiska archeologiczne, których orientacyjną strefę ścisłej ochrony archeologicznej przedstawiono na rysunku Studium.

Tab. 8. Stanowiska archeologiczne

Lp.	Stanowiska archeologiczne	Numer AZP	Numer rejestru
-----	---------------------------	-----------	----------------

1	Grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza	52-22/56	1312/A z dnia 02.12.1971 r.
2	Grodzisko stożkowe z okresu wczesnego średniowiecza	51-23/35	663/A z dnia 10.07.1969 r.
3	Grodzisko pierścieniowate z okresu wczesnego średniowiecza	51-22/39	664/A z dnia 10.07.1969 r.
4	Grodzisko z okresu wczesnego średniowiecza	53-23/22	1313/A z dnia 02.12.1971 r.

(liczba porządkowa zgodna z oznaczeniem na rysunku Studium – zał. 3 Uwarunkowania rozwoju)

źródło: opracowanie własne

W Gminnej ewidencji zabytków Gminy Duszniki zgodnie z Zarządzeniem nr 72/16 Wójta Gminy Duszniki z dnia 17 listopada 2016 r. zatwierdzono obiekty uznane za cenne historycznie ,tj.:

1) **BRZOZA**

KAPLICZKA Z FIGURĄ MATKI BOSKIEJ, mur., ok. 1900 r.

ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, mur., ok. 1900 r.,
- b. park, k. XIX w.,
- c. kapliczka z figurą Matki Boskiej, mur., 1871 r.,
- d. rządcówka, nr 3, mur., pocz. XX w.,
- e. spichlerz, mur., 4 ćw. XIX w.,
- f. brama z ogrodzeniem (północna), mur., 4 ćw. XIX w.,
- g. brama z parku na folwark, 4 ćw. XIX w.

2) **CERADZ DOLNY**

PARK DWORSKI, 2 poł. XIX w., ul. Powstańców Wlkp./Parkowa

ZESPÓŁ FOLWARCZNY, ul. Powstańców Wlkp.:

- a. oficyna, mur., pocz. XX w.,
- b. obora, mur., 2 poł. XIX w.,
- c. obora, mur, pocz. XX w.,
- d. chlewnia, mur., 2 poł. XIX w.,
- e. spichlerz i stajnia, mur., pocz. XX w.,
- f. stodoła, mur., pocz. XX w.,
- g. kuźnia, mur., 1900 r.,
- h. gorzelnia, mur., 1905 r.,
- i. brama, mur., pocz. XX w.

3) **CHEŁMINKO**

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w.

4) **DUSZNIKI**

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. MARCINA, ul. Jana Pawła II:

- a. kościół, mur., 1 poł. XVI w., rozbud. 1903 – 1904 r. o przęsło i wieżę, 1913 r. dobudowa nawy bocznej i zakrystii,
- b. dzwonnica, mur., 1948 r.,
- c. kaplica cmentarna, mur., pocz. XIX w.,
- d. cmentarz przykościelny, XVI w.,

- e. ogrodzenie z bramami, mur., XIX w.,
- f. plebania, nr 114, mur., k. XVIII w.,
- g. organistówka, nr 112, mur., XIX/XX w.,
- h. figura Chrystusa, mur., poł. XIX w.

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO, ul. Szamotulska 12:

- a. kościół, mur., 1866 r.,
- b. cmentarz przykościelny, ok. 1966 r.

KAPLICZKA, mur., ok. 1920-1930 r., ul. Chełmińska/Podrzewska

CMENTARZ KATOLICKI, XX w., ul. Bukowska

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w., ul. Niewierska

SZKOŁA, ul. Broniewskiego 1, mur., 1880 r.

SZKOŁA, ul. Broniewskiego 3, mur., 1913 r.

ZESPÓŁ STACJI KOLEJOWEJ, ul. Kolejowa:

- a. stacja, ob. dom nr 5, mur., ok. 1905 r.,
- b. magazyn, mur., ok. 1905 r.,
- c. dom pracowników kolei nr 10, mur., ok. 1905 r.

ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, mur., ok. 1848 r., ul. Jana Pawła II 8,
- b. park, poł. XIX w., ul. Jana Pawła II,
- c. obora, mur., 1900-1910 r., ul. Kolejowa,
- d. spichlerz, mur., ok. 1920 r., ul. Kolejowa,

ul. Jana Pawła II

DOM NR 9, mur., 1910-1920 r.,

DOM NR 23, mur., 1900-1910 r.,

DOM NR 24, mur., 1920-1930 r.,

DOM NR 36, mur., ok. 1900 r.,

DOM NR 59, mur., 1900-1910 r.,

DOM NR 66, mur., 3 ćw. XIX w.,

DOM NR 67, mur., 1897 r.,

DOM NR 72, mur., 1910-1920 r.,

DOM NR 94, mur., ok. 1920 r.,

DOM NR 101, mur., 4 ćw. XIX w.,

DOM NR 119, mur., 1912 r.,

DOM NR 123, mur., ok. 1910 r.,

SZPITAL DLA UBOGICH, ob. dom nr 131, mur., ok. 1770 r.

ul. Lipowa

DOM NR 5, mur. 1920-1930 r.,

ul. Szamotulska

DOM NR 3, mur. 3 ćw. XIX w.,

DOM NR 9 (d. ośmiorak), mur., ok. 1900 r.,

DOM NR 11, mur., 1899 r.,

DOM NR 19, mur., 4 ćw. XIX w.,

DOM NR 20, mur., pocz. XX w.

5) GRODZISZCZKO

KAPLICZKA Z FIGURĄ CHRYSTUSA, mur., 4 ćw. XIX w.,

SZKOŁA, ob. dom nr 6, mur., 1906 r.

6) GRZEBIENISKO

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w., ul. Szkolna,

ZESPÓŁ SZKOLNY, ul. Szkolna 16:

a. szkoła elementarna katolicka, ob. szkoła podstawowa, mur., 2 poł. XIX w.,

b. szkoła elementarna ewangelicka, ob. gimnazjum, mur., 2 poł. XIX w.,

c. budynek gospodarczy, mur., k. XIX w.

ul. Lipowa

DOM NR 8, mur., ok. 1900 r.,

ul. Szkolna

GOSPODARSTWO:

a. willa, nr 18, mur., 1928-1930 r.,

b. brama, mur. - żel., 2 poł. XIX w.,

c. dom, szach., ok. poł. XIX w., przylega do nr 18.

7) KUNOWO

KAPLICZKA, mur., ok. 1930 r.

SZKOŁA, ob. dom nr 1, mur., 1900-1910 r.

8) MIEŚCISKA

ZESPÓŁ DWORSKI:

a. dwór, nr 7, mur., poł. XIX w.,

b. park, ok. 1920 r.,

c. budynek gospodarczy, XIX w.,

ZAGRODA NR 12:

a. dom, mur., ok. 1900 r.,

b. brama, mur., ok. 1900 r.

9) MŁYNKOWO

DOM NR 4, mur., 1900-1910 r.,

DOM NR 9, mur., 1899 r.,

ZAGRODA NR 13:

a. dom, mur., 4 ćw. XIX w.,

b. obora, mur., 1881 r.

10) NIEWIERZ

KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW. JANA NEPOMUCENA, mur., ok. 1930 r., ul. Długa 14,

CMENTARZ CHOLERYCZNY, XIX w., ul. Leśna,

SZKOŁA ELEMENTARNA KATOLICKA, ob. dom, ul. Leśna 20, mur., ok. 1906 r.,

ZESPÓŁ DWORSKI: ul. Parkowa 12:

a. dwór, mur., 3 ćw. XIX w.,

b. brama, mur., 1909 r.,

c. park, 2 poł. XIX w.

ZESPÓŁ FOLWARCZNY, ul. Turowska:

a. obora, mur., 1897 r.,

- b. obora, mur., XIX/XX w.,
- c. stodoła, mur., XIX/XX w.,
- d. kuźnia, mur., XIX/XX w.

DOM, ul. Leśna 36, mur., poł. XIX w.

11) PODRZEWIE

FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA, mur., ok. 1850 r.

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w.

SZKOŁA, ul. Dusznicka 22, mur., ok. 1900 r.

ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY, ul. Poznańska:

- a. dwór, nr 3, mur., 1910 r.,
- b. park, pocz. XX w.,
- c. obora, mur., 4 ćw. XIX w.,
- d. budynek inwentarski, mur., 4 ćw. XIX w.,

ul. Długa

KUŹNIA, mur., 1896 r.,

DOM NR 23, mur., 4 ćw. XIX w.,

DOM NR 27, mur., ok. 1910 r.,

OBORA W ZAGRODZIE NR 39, mur.-szach., 1900 r.,

ul. Dusznicka

DOM NR 2, mur. 4 ćw. XIX w.,

DOM NR 16, mur., pocz. XX w.,

ZAGRODA NR 17:

- a. dom, mur., 1 ćw. XX w.,
- b. budynek gospodarczy, mur., 4 ćw. XIX w.,
- c. obora, mur., 4 ćw. XIX w.,
- d. stajnia, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Ogrodowa

ZAGRODA NR 8:

- a. dom, mur., ok. 1900 r.,
- b. obora, mur., 1899 r.

12) SARBIA

KAPLICZKA, mur., ok. 1930 r.,

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w.,

PARK DWORSKI, 1 poł. XIX w.,

ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

- a. spichlerz, mur., k. XIX w.,
- b. chlewnia, mur., k. XIX w.,
- c. obora, mur., k. XIX w.,

13) SĘDZINKO

KAPLICZKA, mur., ok. 1930 r., ul. Szkolna 11,

CMENTARZ EWANGELICKI, XIX w., ul. Wilkowska,

SZKOŁA, ul. Szkolna 9, mur., ok. 1900 r.,

ul. Topolowa

DOM NR 2, mur., 4 ćw. XIX w.,

BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY NR 8, mur.-szach., pocz. XX w.

14) SĘDZINY

CMENTARZ KATOLICKI, XX w.,

CMENTARZ KATOLICKI, PRZYKOŚCIELNY, XX w.,

PLEBANIA, mur., l. 20 XX w., ul. Parkowa 23,

ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY, ul. Parkowa:

- a. pałac, nr 18, mur., 1 poł. XIX w., przebud. XIX/XX w.,
- b. oficyna północna, nr 18 a, mur., 4 ćw. XIX w.,
- c. oficyna południowa, nr 18 b, mur., 4 ćw. XIX w.
- d. park, pocz. XIX w. ,
- e. chlewnia z mieszkaniem, mur., 1858 r.,
- f. stajnia, mur., 1858 r.,
- g. obora, mur., ok. 1900 r.,
- h. spichlerz, mur., 2 poł. XIX w.,
- i. kuźnia i warsztaty, mur., 1910 r.,
- j. stodoły, mur., 1900 r.

15) SĘKOWO

ZESPÓŁ SZKOŁY, ul. Szkolna 23:

- a. szkoła, ob. przedszkole, mur., 1901 r.,
- b. budynek gospodarczy, mur., pocz. XX w.

ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY, ul. Lipowa:

- a. dwór, nr 32, mur., 1900-1905 r.,
- b. rzędcówka, nr 30, mur., 4 ćw. XIX w.,
- c. park, 2 poł. XIX w.,
- d. spichlerz, mur., 4 ćw. XIX w.,
- e. czworak, ul. Szkolna 11, mur., 1900 r.

ul. Lipowa

DOM NR 23, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Szkolna

DOM NR 3, mur., 4 ćw. XIX w.

16) WIERZEJA

CMENTARZ CHOLERYCZNY, XIX w., ul. Stawna

ZESPÓŁ SZKOŁY, ob. zagroda, ul. Bukowska 8, 8/1:

- a. szkoła, ob. dom, mur., 1900-1910 r.,
- b. stodoła, mur., 1900-1910 r.

KUŹNIA, ul. Stawna 1, szach., ok. 1910 r.

17) WILCZYNA

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. JADWIGI, ul. Młynkowska:

- a. kościół, mur., 1 poł. XVI w., rozbud. i przebud. 1890 – 1900 r.,
- b. dzwonnica, mur., 1939 r.,
- c. plebania, nr 10, mur., k. XIX w., przebud. 1924 r.,
- d. dom parafialny, mur., 1934 r.,

- e. cmentarz przykościelny, XVI w.,
- f. figura Chrystusa, mur., 1888 r.,
- g. chlew, ob. garaż, mur., 1 ćw. XX w.,

CMENTARZ KATOLICKI, XX w.

ZESPÓŁ SZKOŁY, ul. Młynkowska 27:

- a. szkoła, ob. nieużytkowana, mur., ok. 1910 r.,
- b. budynek gospodarczy, drew. - mur., ok. 1920 r.,

PARK DWORSKI, ul. Młynkowska, XIX/XX w.,

ul. Młynkowska

DOM NR 12, mur., pocz. XX w.,

DOM NR 15, mur., 1902 r.

18) WILKOWO

KAPLICZKA Z FIGURĄ MATKI BOSKIEJ, mur., 1928 r., obok domu, ul. Lipowa 1,

DWÓR, ul. Lipowa 3, mur., ok. 1900 r.,

ZESPÓŁ FOLWARCZNY:

- a. stodoła, mur.-drew., 4 ćw. XIX w., ul. Okrężna,
- b. kuźnia, mur., 4 ćw. XIX w., ul. Lipowa,
- c. gorzelnia, mur., k. XIX w., ul. Okrężna.

19) ZAKRZEWKO

KAPLICZKA, mur., ok. 1920-1930 r.,

KAPLICZKA, mur., ok. 1920-1930 r., na posesji nr 16,

ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY:

- a. pałac nr 30, mur., 2 poł. XIX, wieża i przybudówka 1913 r.,
- b. domek ogrodnika, mur., pocz. XX w.,
- c. park, ok. 1880 r.,
- d. obora, mur., ok. 1900 r.,
- e. obora, mur., k. XIX w.,
- f. chlew i spichlerz, mur., 1903 r.,
- g. brama, mur., 4 ćw. XIX w.,

DOM NR 9, mur., 1914 r.

DOM NR 24, mur., 1900-1910 r.

20) ZALESIE

ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY:

- a. dwór, nr 1, mur., 2 poł. XIX w.,
- b. stodoła, mur., k. XIX w.

Oprócz ww. obiektów chronione powinny być wszystkie ciekawe indywidualne, historyczne i współczesne obiekty i detale architektoniczne. Do takich należą też związane z kultem religijnym krzyże, figurki oraz miejsca pamięci narodowej jak tablica upamiętniająca zamordowanie dyrektora szkoły podstawowej Józefa Gibowskiego przez gestapo w Grzebienisku, na której widnieje napis: "WIĘC TOBIE, WIELKA ŚWIĘTA PRZESZŁOŚĆ I TOBIE KRWI OFIARNA, NIECH BĘDZIE CHWAŁA I CZEŚĆ PO WSZYSTKIE CZASY".

3.3. Kultura

W gminie Duszniki od lat prowadzona jest działalność kulturalna związana przede wszystkim z muzycznymi tradycjami ludowymi. Chór mieszany „Halka” przy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” powstał w 1947 r. Zespół Pieśni Ludowej „Duszniczanka” powstał 14 listopada 1985 roku. Wykonawstwo pieśni folklorystycznych „Duszniczanki” doprowadziły do szczytu maestrii, o czym świadczą liczne nagrody i wyróżnienia otrzymane na przeglądach i festiwalach twórczości folklorystycznej. W listopadzie 2012 roku, zespół za krzewienie folkloru, został uhonorowany nagrodą im. Oskara Kolberga, największym wyróżnieniem przyznawanym w Polsce zespołom folklorystycznym. Ponadto na terenie gminy Duszniki istnieją również inne zespoły folklorystyczne:

- Zespół Pieśni Ludowej „Niewierzanka” (powstał w 1990 roku);
- Zespół „Podrzewianka” w Podrzewiu;
- Zespół Pieśni i Tańca „Pierwiosnek” (powstał w 1998 roku);
- Zespół „Radość” (powstał w 1986 roku).

Na terenie gminy Duszniki działa Biblioteka Publiczna Centrum Animacji Kultury Duszniki. Centrum Animacji Kultury jest wielką szansą dla gminy, którą należy optymalnie wykorzystać, by podnieść rangę gminy Duszniki na kulturalnej mapie wiejskich gmin woj. wielkopolskiego. Jest to inwestycja, która stwarza możliwość prowadzenia działalności kulturalnej o zasięgu ponadlokalnym. Budynek tworzy warunki do organizowania i prowadzenia przeglądów chórów w celu kultywowania i podtrzymywania tradycji ludowej pieśni wielkopolskiej. Biblioteka Publiczna Centrum Animacji Kultury Duszniki inicjuje również działalność kulturalną i oświatową. Stan czytelnictwa gminy obrazują dane dotyczące wielkości księgozbiorów w bibliotekach publicznych na 1000 mieszkańców. Zmniejszyła się znacznie liczba punktów bibliotecznych, co wpłynęło na pogorszenie dostępności do bibliotek przez mieszkańców gminy. W 2016 roku dostęp do księgozbiorów zapewniały dwie biblioteki publiczne. Wielkość znajdujących się w nich księgozbiorów na 1000 mieszkańców wyniosła prawie 5 tys. Biblioteka Publiczna Centrum Animacji Kultury to również aktywnie działający Klub Seniora.

3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym

Stwierdza się brak audytu krajobrazowego dla województwa wielkopolskiego. W zawiązku z powyższym nie można wyznaczyć rekomendacji i wniosków dla gminy Duszniki, ani granic krajobrazów priorytetowych.

4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne

4.1. Stan ludności, aktywność zawodowa

W roku 2019 gminę Duszniki zamieszkiwało 9109 osób, wykazując się umiarkowanym, lecz nieustannym wzrostem liczby ludności od 39 lat (ryc. 6). Gęstość zaludnienia wynosiła 58 osób/km². Współczynnik feminizacji w gminie w 2018 r. kształtował się na poziomie 1:1,01, czyli 101 kobiet przypadało na 100 mężczyzn, utrzymując się na tym samym poziomie co przed 10 laty. Odnotowano na rok 2019 łącznie 23 zawartych związków małżeńskich, o aż o 22 mniej w odniesieniu do roku 2018r.

ryc. 6. Stan liczby ludności w latach 1975-2019

źródło: opracowanie własne

Liczba ludności w ciągu 20 lat 1970 - 1990, uległa nieznacznym zmianom, tzw. "procesom falowania", z kolei na przestrzeni lat 1970 – 2019 liczba ludności wzrosła o 1030 osób. Na tak nieznaczne zmiany wpływ mają:

- procesy związane z naturalnym rozwojem ludności,
- utrzymujące się od 2000 roku ciągle dodatnie saldo migracji na poziomie 15 - 65 osób rocznie - jedynie w latach 2004 oraz 2006 zanotowano ujemne saldo migracji (6 osób). W roku 2019 odnotowano zdecydowany wzrost salda migracji

w porównaniu z rokiem poprzednim. W roku 2018 wartość ta wynosiła 43, natomiast w roku 2019 wzrosła niemalże dwukrotnie, do 85.

Tab. 9. Stan liczby ludności (zameldowanych na stałe) w poszczególnych wsiach w roku 2010 i 2020

Lp.	Wieś	2010	2020	Dynamika 2010÷2020 [%]
1.	Brzoza	281	275	- 2,1 (97,9)
2.	Ceradz Dolny	340	511	+ 50,3 (150,3)
3.	Chełminko	189	179	- 5,3 (94,7)
4.	Duszniki	2 438	2 652	+ 8,8(108,8)
5.	Grodziszczko	110	111	+ 0,9 (100,9)
6.	Grzebienisko	786	957	+ 21,8 (121,8)
7.	Kunowo	190	198	+ 4,2 (104,2)
8.	Mieściska	166	196	+ 18,1 (118,1)
9.	Młynkowo	176	177	+ 0,6 (100,6)
10.	Niewierz	483	455	- 5,8 (94,2)
11.	Podrzewie	870	920	+ 5,7 (105,7)
12.	Sarbia	232	230	+ 0,9 (99,1)
13.	Sędzinko	268	370	+ 38,1 (138,1)
14.	Sędziny	478	459	- 4,0 (96,0)
15.	Sękowo	529	505	- 4,5 (95,5)
16.	Wierzeja	181	173	- 4,4 (95,6)
17.	Wilkowo	224	215	- 4,0 (96,0)
18.	Wilczyna	378	333	- 11,9 (88,1)
19.	Zakrzewko	83	87	+ 4,8 (104,8)
20.	Zalesie	85	92	+ 8,2 (108,2)
Razem		8 487	9 095	+ 7,2 (107,2)

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

Analiza ruchu ludności w gminie w latach 1970 – 2019, występujące zjawiska ożywienia gospodarczego oraz nowe perspektywy rozwojowe - dają podstawę do postawienia hipotezy o umiarkowanym przyroście ludności gminy. Aktywności zawodowej ludności gminy sprzyjają: istnienie dostatecznej i różnorodnej liczby miejsc pracy, dostępność rynku pracy i bogata oferta miejsc pracy, szczególnie w m. Poznaniu oraz możliwość codziennych dojazdów, wyjazdów do pracy.

Bezrobocie w roku 2020 wynosiło 1,26 % ogółu mieszkańców. Na 115 bezrobotnych, aż 67 to kobiety. W porównaniu do bezrobocia dla województwa wielkopolskiego, na koniec roku 2020 które wynosiło 3,7%, gmina Duszniki prezentuje się bardzo korzystnie. Istniejąca struktura zatrudnienia w związku z przewidywanym rozwojem gospodarczym gminy będzie ulegała przekształceniom w kierunku zwiększenia zatrudnienia w usługach oraz w przetwórstwie rolno - spożywczym i rzemiośle produkcyjnym.

4.2. Oświata i wychowanie

Opieka przedszkolna na terenie gminy Duszniki w 2020 roku realizowana jest przez przedszkole w Dusznikach z oddziałami zamiejscowymi w Podrzewiu i Sękowie oraz wspierane przez oddziały przedszkolne w ramach Szkoły Podstawowej w Grzebienisku i Sędzinku. W roku przedszkolnym 2019/2020 spadła nieznacznie liczba wychowanków w stosunku do roku poprzedniego.

Tab. 10. Przedszkole publiczne - rok szkolny 2018/2019 i 2019/2020

	2018/2019					2019/2020				
	Wychowankowie	Oddziały	Etaty nauczycieli	Etaty administracji	Etaty obsługi	Wychowankowie	Oddziały	Etaty nauczycieli	Etaty administracji	Etaty obsługi
Przedszkole w Dusznikach ogółem, z czego:	246	11	16,84	2	14,26	244	11	17,83	2	15,76
Przedszkole Duszniki	176	7	12,84	2	11,51	175	7	13,83	2	11,76
Oddział zamiejscowy Podrzewie	44	2	2	0	1,75	39	2	2	0	3
Oddział zamiejscowy Sękowo	35	2	2	0	1	30	2	2	0	1
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej Grzebienisko	70	4	5,04	0	1,75	74	4	5,21	0	1,75
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej Sędzinko	44	2	2	0	1,75	39	2	2	0	1,75
Razem:	360	17	23,88	2	16,13	257	17	25,04	2	19,26

źródło: opracowanie własne

Procent zaspokojenia potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3 – 6 lat wyniósł 93,23%. Liczba dzieci w tym wieku przypadających na jedno miejsce w przedszkolu w roku 2019 wynosi zatem 1,08.

Tab. 11. Stopień zaspokojenia potrzeb wychowania przedszkolnego w gminie, w roku szkolnym 2018/2019

	Liczba dzieci urodzonych w latach 2012-2015 (3 - 6 latki)	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych	Procent zaspokojenia potrzeb
Przedszkole Duszniki	158	175	110,76
Oddział zamiejscowy Podrzewie	52	70	134,62
Oddział zamiejscowy w Sękowo	38	50	131,58
Oddziały przedszkole	156	100	64,10

w Grzebienisku			
Oddziały przedszkole w Sędzinku	49	50	102,04
Razem	453	445	

źródło: opracowanie własne

Na obszarze gminy Duszniki istnieją trzy szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich z punktem filialnym w Podrzewiu,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Gibowskiego w Grzebienisku,
- Szkoła Podstawowa w Sędzinku.

W stosunku do roku 2017/2018 w Szkole Podstawowej w Dusznikach, Grzebienisku oraz Sędzinku liczba uczniów wzrosła kolejno o 6, 7 i 1 uczniów. Natomiast liczba uczniów w Filii w Podrzewiu pozostała bez zmian.

Tab. 12. Publiczne szkoły podstawowe - rok szkolny 2017/2018 i 2018/2019

2017/2018	Uczniowie	Oddziały	Etaty nauczycieli	Etaty administracji	Etaty Obsługi
Szkoła Podstawowa Duszniki	596	29	51,73	2	11
W tym Filia w Podrzewiu	24	3	3	0	1
Szkoła Podstawowa Grzebienisko	246	14	25,53	1	4,75
Szkoła Podstawowa Sędzinko	73	5	10,02	0,50	1,0
Razem	915	48	87,28	3,50	16,75
2018/2019	Uczniowie	Oddziały	Etaty nauczycieli	Etaty administracji	Etaty Obsługi
Szkoła Podstawowa Duszniki	602	28	47,29	2	11
W tym Filia w Podrzewiu	24	3	3	0	1
Szkoła Podstawowa Grzebienisko	253	14	25,36	1	5,75
Szkoła Podstawowa Sędzinko	74	5	10,81	0,5	1
Razem	929	47	83,46	3,5	17,75

źródło: opracowanie własne

Nastąpiła przewidywana modernizacja szkół oraz doposażenie w różnego rodzaju sprzęt komputerowy, który pomaga uczniom zwiększyć efektywność nauki. Wszystkie szkoły na terenie gminy Duszniki posiadają w swoim wyposażeniu komputery.

4.3. Ochrona zdrowia

Na jakość życia ludności bardzo duży wpływ ma skuteczny system ochrony zdrowia. O dostępności usług medycznych świadczy odpowiednie nasycenie fachową kadrą medyczną. Czynne są dwie gminne przychodnie. Liczba ludności na 1 aptekę i punkt apteczny wynosiła 4394 osoby, co na tle ludności wiejskiej województwa jest wskaźnikiem korzystnym. Dostępnych było czterech magistrów farmacji. Do 2013 roku na

obszarze gminy wszyscy mieszkańcy (8 638 osób) korzystali z jednej apteki. W 2014 roku funkcjonowały już dwie apteki, co znacząco poprawiło dostęp mieszkańców do tego typu usług. W 2017 r. przypadało 2 978 osób na jedną aptekę ogólnodostępną.

4.4. Turystyka

Gmina Duszniki nie jest typową gminą turystyczną, jednak z racji bogactwa środowiska naturalnego, bliskości zbiorników wodnych (na północ od gminy), zabytków oraz dogodnej lokalizacji na mapie powiatu, może z powodzeniem rozwijać się sektor usług skierowanych do przyjezdnych. W roku 2011 odnotowano wyższą dynamikę wzrostu (rozwoju) obiektów noclegowych w stosunku do lat poprzednich. Od roku 2012 dynamika wzrostu utrzymuje się na poziomie 100, zaplecze noclegowe gminy nie rozwija się.

Tab. 13. Liczba turystów zagranicznych (nierezydentów) w latach 2006-2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba turystów zagranicznych	232	22	0	0	118	83	148	133	102	92	29

źródło: opracowanie własne

W ostatnim dziesięcioleciu obserwujemy znaczny spadek turystów zagranicznych odwiedzających gminę Duszniki. Zaobserwowano nieznaczny wzrost zainteresowanych ofertą gminy w roku 2012. Jednakże w stosunku do roku 2006 liczba turystów zmniejszyła się aż o 202 osoby.

4.5. Warunki mieszkaniowe

Wskaźniki określające warunki mieszkaniowe w gminie Duszniki z roku na rok ulegały systematycznej poprawie. Dziś gmina wykazuje lepsze od przeciętnych mierniki. W roku 2020 w jednym mieszkaniu zamieszkiwały 3 osoby (3,43), porównując do roku poprzedniego wskaźnik ten zmniejszył się o 0,05, jednakże analizując ostatnie 16 lat można dostrzec, iż zmniejsza się z roku na rok i nie odnotowano znaczącej poprawy (tab. 14). Wskaźniki przeciętnej liczby izb w 1 mieszkaniu (4,67), a także liczba osób na jedną izbę (0,73), systematycznie ulegają poprawie, wpływając na korzystne warunki mieszkaniowe w gminie. W 2020 odnotowano 2256 budynków mieszkalnych w gminie. Porównując do roku poprzedniego zauważalny jest spadek o 17 budynków, natomiast w stosunku do roku 2008 daje to przyrost o 548 obiektów.

Tab. 14. Standardy mieszkaniowe w latach 2004-2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	95,8	95,8	95,8	96,0	96,3	96,6	101,0	1101,3	101,8
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	23,90	23,90	24,00	24,00	24,00	24,00	27,20	27,40	27,80
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	4,00	4,01	4,00	3,99	4,01	4,03	3,71	3,70	3,66
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,42	4,42	4,42	4,43	4,43	4,44	4,61	4,61	4,62
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,91	0,91	0,90	0,90	0,90	0,91	0,8	0,8	0,79
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	102,3	102,80	103,30	103,80	104,30	104,5	104,5	104,6	
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	28,10	28,40	28,90	29,30	29,40	29,8	30,0	30,5	
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,65	3,62	3,58	3,54	3,55	3,50	3,48	3,43	
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,63	4,64	4,65	4,66	4,67	4,67	4,67	4,67	
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,79	0,78	0,77	0,76	0,76	0,75	0,74	0,73	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 104,6 m², w stosunku do roku 2004 wzrosła o 8,8 m² wykazując od tego czasu nieustanny wzrost. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę wynosi z kolei 30,5 m² i z roku na rok ulega również zwiększeniu (w stosunku do roku 2004 wzrost o 6,6 m²). W 2020 r. wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wynosił 291,8, tym samym odnotowano wzrost względem wskaźnika z roku 2019 o 4,3. Warto także zauważyć, iż liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w stosunku do roku 2004 wzrosła o 41,8. W roku 2020 odnotowano wzrost powierzchni użytkowej wszystkich mieszkań w gminie o 116 819 m² w porównaniu do sytuacji sprzed 25 lat.

Tab. 15. Zasoby mieszkaniowe w latach 1995-2020

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Mieszkania	2 032	2 036	2 050	2 052	2 054	2 053	2 055	2 015	2 025
Izby	8 253	8 284	8 372	8 385	8 399	8 390	8 401	8 883	8 937
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	163279	163836	165469	165714	165928	165769	165976	191774	193437
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkania	2 029	2 036	2 041	2 053	2 070	2085	2286	2304	2345
Izby	8 967	8 999	9 023	9 087	9 180	9260	10530	10620	10836
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	194307	194950	195540	197094	199317	201328	230791	233415	238606
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Mieszkania	2369	2401	2438	2480	2516	2569	2619	2678	
Izby	10973	11136	11335	11562	11751	12004	12241	12501	
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	242368	246730	251877	257479	262421	268472	273689	280098	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2009 do 2017 roku nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkań znajdujących się w zasobach komunalnych gminy, pozostając w latach 2015 – 2017 na równym poziomie. W roku 2009 odnotowano 36 mieszkań komunalnych, o łącznej powierzchni użytkowej

2136m². W roku 2015 nastąpił przyrost o siedem mieszkań komunalnych, względem roku 2009, jednak o mniejszej łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 2008m². W 2018 roku powierzchnia użytkowa zmalała do 1948 m². Liczba lokali socjalnych w 2011 roku wzrosła o 2 w odniesieniu do roku 2009 i do roku 2019 nie uległa zmianie. Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych od 2011 wynosi niezmiennie 117m².

Tab. 16. Zasoby mieszkaniowe gminne (komunalne) w latach 2009 - 2020

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	Ogółem	36	- *	-	-	47	-
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	2 136	-	-	-	2 157	-
Lokale socjalne	Ogółem	3	-	5	5	5	5
	Powierzchnia użytkowa lokali [m ²]	61	-	117	117	117	117
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	Ogółem	43	43	43	41	-	-
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	2 008	2 008	2008	1948	-	-
Lokale socjalne	Ogółem	5	5	5	5	5	-
	Powierzchnia użytkowa lokali [m ²]	117	117	117	117	117	-

* - oznacza brak informacji

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spada również liczba zasobów mieszkaniowych zakładów pracy. W gminie Duszniki obserwuje się natomiast nieustanny wzrost zasobów stanowiących własność osób fizycznych. Wyposażenie mieszkańców w urządzenia infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim w wodociąg osiąga w gminie prawie 90%. W roku 2019 w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych w gminie budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej tj.:

- do wodociągu stanowiły 87,4%,
- do kanalizacji stanowiły 56,0%.

Długość sieci kanalizacyjnej do całkowitej sieci wodociągowej osiąga 43,91% jej długości (stan na rok 2020). Długość sieci wodociągowej wynosi 228,9 km, w ciągu 10 lat wzrosła o 22,4 km, natomiast długość sieci kanalizacyjnej wynosi 100,5 km, w ciągu 10 lat wzrosła o 16,5 km. Czynna sieć gazowa liczy 101,4 km długości, w ciągu 10 lat wzrosła o 11,7 km. W związku z powyższym można zauważyć nieustanny wzrost zaopatrzenia gminy Duszniki w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza warta odnotowania jest dynamicznie rozwijająca się sieć gazowa. Bardzo korzystnie przedstawia się procent zwodociągowania gminy Duszniki w stanie istniejącym, gdyż wszystkie wsie gminy są

zwodociągowane. Na terenie gminy pojedyncze gospodarstwa domowe nie są podłączone do sieci wodociągowej.

Tab. 17. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w latach 2002-2020

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
wodociąg [%]	90,3	90,4	90,4	90,3	90,3	90,5	90,7	90,9	91,0	91,1
kanalizacja [%]	5,5	7,1	10,8	26,2	26,2	33,4	39,2	41,1	41,1	43,4
gaz [%]	5,0	5,8	5,9	6,0	6,0	6,1	6,4	30,8	32,7	35,4
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
wodociąg [%]	91,2	91,4	91,6	91,8	92,0	92,1	92,3	90,9	-*	
kanalizacja [%]	43,5	43,8	60,4	60,6	60,8	60,9	60,9	56,4	-	
gaz [%]	35,0	35,4	36,4	37,5	39,2	40,0	41,6	42,7	-	

* - oznacza brak informacji

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warunki mieszkaniowe w porównaniu do ilości osób korzystających z sieci wodociągowej kształtują się na poziomie 90,9% w stosunku do ogółu.

Do roku 2018 odnotowano wzrost o 2% korzystających z instalacji wodociągowej w stosunku do roku 2002. W roku 2019 nastąpił spadek o 1,4% w porównaniu z rokiem poprzednim. Bardzo korzystnie przedstawia się procent zwodociągowania gminy Duszniki, wszystkie wsie gminy są zwodociągowane. Niezwykle dynamiczny wzrost na przełomie ostatniego dziesięciolecia można zauważyć w przypadku sieci gazowej, gdzie przyrost osób korzystających z sieci wzrósł o prawie 37,7% w stosunku do ogółu ludności. Sieć kanalizacyjna również rozwija się prężnie, do roku 2018 odnotowano wzrost o 26,4% w stosunku do roku 2002. W roku 2019 również obserwujemy spadek o 4,5%. Zarówno sieć gazowa jak i kanalizacyjna nie osiągnęły jednak jeszcze zadowalających wyników w przypadku podłączenia w/w instalacji do obiektów mieszkaniowych.

4.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Duszniki działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zgodnie z przepisami odrębnymi prowadzi kilka przedsiębiorstw, w tym Komunalny Zakład Budżetowy w Dusznikach. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) znajdują się w Dusznikach, Grzebienisku i Podrzewiu. Firma do odbioru odpadów od mieszkańców wybierana jest w drodze przetargu.

5. **Uwarunkowania rozwoju funkcji gospodarczych**

5.1. Rolnictwo

Rolnictwo gminy Duszniki oparte jest głównie na bardzo dobrych i dobrych glebach oraz wysokiej kulturze rolnej. Gospodarka rolna charakteryzuje się bardzo

dobrymi wynikami produkcji roślinnej i zwierzęcej. Dysponuje nadwyżkami zbóż oraz produktów zwierzęcych, które w formie przetwórstwa lub przechowywania (chłodnie) mogłyby być zagospodarowane na miejscu w gminie, przyczyniając się do jej aktywizacji.

Pod względem przydatności rolniczej gleb wśród gruntów ornych gminy przeważają gleby 2 kompleksu pszenno - dobrego (20,6%) z udziałem kompleksu 4 (żytniego bardzo dobrego) ok. 16%. W użytkowaniu gruntów gminy Duszniki cechami charakterystycznymi jest bardzo wysoki udział użytków rolnych (ponad 85 %), co decyduje o rolniczym charakterze gminy oraz wyjątkowo niski udział powierzchni wód (ok. 1 %) i lasów (ok. 6 %). Największe kompleksy gruntów ornych posiadają wsie: Duszniki, Podrzewie, Brzoza z Grodziszczkiem, Grzebienisko, Niewierz, Sędzinko z Zalesiem, Sękowo i Sędziny.

Od 1989 r. następują zmiany w strukturze własności gruntów. Zmniejszyła się powierzchnia gruntów PGR i częściowo spółdzielczych na korzyść powierzchni gruntów prywatnych. Przywrócono także własność kościelną.

Obok gospodarki indywidualnej na terenie gminy działalność rolniczą prowadzą:

- Gospodarstwo Rolne NIWAPOL Spółka z o.o.,
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna.

5.2. Przemysł

Gmina Duszniki jako typowo rolnicza posiadała głównie obiekty przemysłowe typu przetwórczego związane z bazą surowcową rolnictwa. Po wprowadzeniu gospodarki rynkowej i powszechnej prywatyzacji oraz uzyskaniu przez gminy samorządności nastąpiło wyraźne ożywienie gospodarcze i ich aktywizacja. Zachodzące przemiany spowodowały również powstanie nowych zakładów w gminie Duszniki. Do ważniejszych zakładów produkcyjnych należą:

Chelmino

- Kornik – firma stolarska

Duszniki

- LANWAR Cosmetics sp. j. i BIO COSMETIC SWEDEN - firmy produkujące kosmetyki
- KF Furniture sp. z o.o. – polsko-niemiecka firma produkująca meble
- Zakład Stolarski - Araszkiewicz „Luksis Meble Sp. z o.o.”
- PPHU Mebelkoncept
- Ag-Acord – przedsiębiorstwo Wielobranżowe
- VW Staszak – dealer VW

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handowo-Uslugowe „Bratek” – usługi gastronomiczne, produkcja garmażerki, surówek
- piekarnia

Sękowo

- SANO – produkcja żywności dla zwierząt
- Stacja Orlen
- Interior Sp. z o.o.
- Stacja paliw TOTAL

Grzebienisko

- Piekarnia

Niewierz

- Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych

Ceradz Dolny

- Zakład betoniarski

Wilczyna

- Vetromet – usługi szklarsko-ślusarskie
- Stolarstwo Handel i Usługi RAFI
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy

Wilkowo

- Cosmo-Plast – tworzywa sztuczne
- Agro-Trade – usługi rolnicze

Sędziny

- Lavenir sp. z o.o.
- Rolep – wytwory z tworzyw sztucznych

Zakrzewko

- Hurtownia nawozów sztucznych

Sędzinko

- Truck-service – naprawa samochodów I naczep

Ponadto nadal funkcjonują zakłady bazujące na surowcach rolniczych. Są to: piekarnie, mieszalnia pasz i suszarnia zielonek. Istniejące zakłady produkcyjne mają charakter lokalny. Na terenie gminy rozwija się również rzemiosło i drobna wytwórczość. Ponadto istnieje wiele warsztatów rzemieślniczych prowadzących działalność usługowo - produkcyjną. Najczęściej występujące branże to: mechanika pojazdowa, blacharstwo

samochodowe, lakiernictwo oraz wytwórnice materiałów budowlanych. Są to głównie małe zakłady rzemieślnicze (2-3 osobowe), większość z nich mieści się we własnych pomieszczeniach. W perspektywie należy się spodziewać dalszego rozwoju rzemiosła i drobnej wytwórczości, dla których tereny określą plany miejscowe między innymi w Dusznikach i Grzebieniu. Położenie gminy między drogą krajową Nr 92 od północy, a autostradą A2 od południa stwarza dogodne warunki rozwoju gospodarczego gminy. Uwarunkowania przyrodnicze natomiast decydują o rozwoju zakładów nieuciążliwych dla środowiska.

6. Uwarunkowania rozwoju komunikacji

Przez obszar gminy Duszniki przebiega autostrada A2 (Autostrada Wolności), droga krajowa nr 92 o znaczeniu międzyregionalnym Świecko – Warszawa oraz droga wojewódzka nr 306 Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew - Nowe Dymaczewo. Autostrada A2 przechodzi przez południową część gminy, droga nr 92 przebiega przez północną część, zaś droga wojewódzka przecina ją od północy w kierunku południowym. Dostępność do autostrady jest możliwa poprzez węzły autostradowe. Po północnej i południowej stronie autostrady, w rejonie Sędzinka i Zalesia, znajdują się MOP-y (Miejsca Obsługi Podróżnych). Przez obszar Gminy przebiega droga krajowa nr 92 o znaczeniu międzyregionalnym Świecko – Warszawa. Droga nr 92 przebiega przez północną część Gminy. Planowana jest również obwodnica miejscowości Duszniki. Na obszarze gminy należy wyróżnić sieć 17 dróg powiatowych o nawierzchni asfaltowej zapewniających połączenie pomiędzy wsiami w gminie i poza jej obszarem:

- 1870P Kaźmierz - Grzebienisko - Wierzeja – Buk,
- 1881P Jakubowo – Brody,
- 1879P Podrzewie – Lubosina,
- 1883P Duszniki – Podrzewie,
- 1882P Duszniki – Chełmno,
- 2734P Duszniki - Brody – Pakosław,
- 1884P Duszniki – Młynkowo,
- 1886P Wilczyna – Kunowo,
- 1887P Kunowo – Mieściska,
- 1889P Sędziny – Wierzeja,
- 1888P Sarbia – Sędziny,
- 1890P Grzebienisko - Ceradz Dolny - Ceradz Kościelny,
- 1891P Grzebienisko - Gaj Wielki,

- 1892P Ceradz Dolny Brzoza – Żegowo,
- 1893P Wilkowo – Niepruszewo,
- 1894P Wilkowo – Sędzinko.

Tab. 18. Drogi przebiegające przez teren gminy Duszniki

Typ drogi	Łączna długość na terenie gminy [km]
Autostrada A2	5,0
Droga krajowa nr 92	7,0
Drogi wojewódzkie nr 306	17,786
Drogi powiatowe	72,0
Drogi gminne	97,2
RAZEM	198,986

źródło: opracowanie własne

Z ważniejszych dróg gminnych należy wymienić 18 tras:

- Niewierz – Turowo,
- Kunowo – Bytyń,
- Zakrzewko – Śliwno,
- Niewierz – Podrzewie,
- Podrzewie – Młynkowo,
- Sękowo – Krzeszkowice,
- Sędziny – Grzebienisko,
- Sękowo – Podrzewie,
- Podrzewie-Chełminko–Chełmno,
- Ceradz Dolny – Kalwy,
- Młynkowo – Sękowo,
- Niewierz – Chełmno,
- Zakrzewko – Sędziny,
- Kunowo Huby – Młynkowo,
- Brzoza – Kalwy,
- Grodziszczko – Wysoczka,
- Sędziny – Niegolewo,
- Zalesie – Turkowo.

Stan techniczny dróg gminnych jest umiarkowany, ich parametry techniczne często nie odpowiadają wymogom i przepisom technicznym oraz ustawie o drogach publicznych. Brak jest przy wielu odcinkach dróg gminnych rowów odwadniających. Często zaniżone są parametry szerokości dróg, pasy drogowe są zbyt wąskie. Na drodze krajowej istnieje duże ryzyko wypadków z powodu znacznego natężenia ruchu (w tym również ciągników siodłowych o znacznym tonażu). Potrzeby w zakresie dróg są duże i dotyczą głównie:

- utwardzenia gminnych dróg gruntowych;
- budowy dróg scalających istniejące drogi w racjonalny układ drogowy;
- budowy ścieżek rowerowych;
- poszerzenia i zwiększenia wytrzymałości na nacisk istniejących dróg.

Z racji dobrego położenia Gminy przy ruchliwych trasach komunikacyjnych, dostępność pod względem transportowym należy ocenić wysoko. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z komunikacji autobusowej. W przypadku połączeń autobusowych funkcjonuje kilka tras, obsługiwanych przez PKS. Dają one możliwość dojazdu do Pniew, Szamotuł, Nowego Tomyśla oraz do Poznania i Zielonej Góry. Gmina zapewnia także dojazd dzieci do szkół autobusem przedsiębiorstwa wyłonionego w drodze przetargu. Godziny kursów dostosowane są do czasu rozpoczęcia i zakończenia zajęć w szkole.

7. Uwarunkowania rozwoju infrastruktury technicznej

7.1. Elektroenergetyka

Odbiorcy zamieszkali na terenie gminy to odbiorcy bytowo - komunalni, drobne zakłady przemysłowe, rzemiosło i rolnictwo. Nie znajdujemy tutaj obecnie dużego, energochłonnego przemysłu. Na terenie gminy zlokalizowane są następujące rodzaje sieci:

- Linia napowietrzna 400 kV "Krajnik - Plewiska". Jest to linia przesyłowa stanowiąca własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych, bardzo ważna dla systemu elektroenergetycznego kraju. Zasila stacje transformatorowe 110/15kV w rejonie aglomeracji poznańskiej. Dla linii 400 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokości 94 m, dla którego obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu. Linia ta jest ważnym elementem sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego i umożliwia przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 400/220/110 kV. Ze stacji tych energia elektryczna dosyłana jest poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym), między innymi do odbiorców znajdujących się na terenie gminy Duszniki. Aktualny plan inwestycyjny jak i plan rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu energetycznego przewidują dodatkowo budowę nowej elektroenergetycznej linii przesyłowej 2 x 400 kV relacji Baczyna – Plewiska. W przypadku istniejącej linii przesyłowej 400 kV, nie można także wykluczyć w przyszłości ewentualnej przebudowy tej linii na nową linię wielotorową, wielonapięciową;
- Ponadlokalna linia napowietrzna WN 110 kV relacji GPZ Duszniki (DUW) – SE Plewiska (PLE)- stanowiąca własność ENEA Operator SP. z o.o.;

- Ponadlokalna linia napowietrzna WN 110 kV relacji GPZ Duszniki (DUW) – GPZ Pniewy (PNI) - stanowiąca własność ENEA Operator SP. z o.o.;
- Stacja elektroenergetyczna WN 110kV/SN GPZ Duszniki- stanowiąca własność ENEA Operator SP. z o.o.;
- Sieć średniego napięcia 15 kV- stanowiąca własność ENEA Operator SP. z o.o. Sieć SN - 15kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV w tym rejonie jest w przeważającej części napowietrzna. Linie kablowe spotykamy w niewielkiej liczbie w Dusznikach. Sieć 15 kV zasilana jest podstawowo ze stacji 110/15kV „Tarnowo Podgórne”. Dla istniejącej infrastruktury sieci te w zasadzie zapewniają zasilanie odbiorców. Energetyka prowadzi w miarę posiadanych środków ich rozbudowę i modernizację w tych obszarach, gdzie występują niewłaściwe parametry energii elektrycznej;
- Stacje transformatorowe 15/0,4 kV przeważnie typu słupowego. Stacje typu kablowego spotykamy w niewielkiej liczbie jedynie w Dusznikach i zasilane są kablami o których mowa powyżej. Przy pomocy stacji napięcie 15 kV transformowane jest na niskie napięcie 380V i 220V a więc takie, na jakim pracują urządzenia odbiorcze większości konsumentów energii elektrycznej. Podobnie jak w przypadku linii 15 kV dla istniejącej infrastruktury stacje te w zasadzie zapewniają poprawne zasilanie odbiorców, a tam gdzie występują potrzeby w miarę możliwości budowane są nowe;
- Sieć niskiego napięcia 0,4 kV - stanowiąca własność ENEA Operator SP. z o.o. Jest to sieć bardzo zróżnicowana, jednak przy znacznej przewodze sieci napowietrznych. Siecią 0,4 kV doprowadzona jest energia do wszystkich odbiorców bytowo - komunalnych, do zakładów rzemieślniczych oraz mniejszych zakładów przemysłowych. Sieć niskiego napięcia wymaga ciągłej modernizacji i rozbudowy. Unowocześnianie między innymi gospodarstw domowych powoduje ciągły samoistny wzrost obciążenia tej sieci, co przy braku modernizacji powodować może pogorszenie parametrów dostarczanej energii.

Należy wyznaczyć pasy ochrony funkcyjnej terenów wokół projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych napowietrznych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Przyjmuje się odległości w poziomie nie mniejsze niż:

- dla linii WN-110 kV – 22 m (po 11 m po każdej ze stron od osi linii);
- dla linii SN-15 kV (20 kV) – 12 m (po 6 m po każdej ze stron od osi linii);
- dla linii nn-0,4 kV – 4 m (po 2 m po każdej ze stron od osi linii).

W pasach ochrony funkcyjnej obowiązują przepisy odrębne. Należy dążyć do zakazu sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym

obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych.

Teren gminy Duszniki w ostatnich latach staje się coraz bardziej atrakcyjny dla inwestorów. Siłą napędową w rozwoju jest droga krajowa nr 92 a także pośrednio autostrada A2. Powoduje ona rozwój w zakresie: zakładów przemysłowych, rzemieślniczych a także rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Oczywiście jest, że wymagać to będzie rozwoju elektroenergetyki. Należy przewidzieć, że rozwój gminy wymagać będzie również rozbudowy sieci elektroenergetycznych 15 kV. Rodzaj zależny będzie od odległości od stacji 110/15 kV, rodzaju odbiorcy a także możliwości finansowych. Obecnie koszt 1 km kabla jest ponad dwukrotnie wyższy od kosztu 1 km linii napowietrznej. Budowa nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV zostanie wymuszona inwestowaniem na tym terenie. Można się jedynie spodziewać przewagi nowych stacji kablowych nad słupowymi. Wynika to z możliwości większego poboru mocy ze stacji kablowej.

Przez teren gminy Duszniki przebiega również istniejący pas łączności radiowo-telewizyjnej – SLR Bolewice – SLR Poznań – Piątkowo.

Obszar gminy Duszniki znajduje się w strefach ograniczonej wysokości zabudowy lotniczych urządzeń naziemnych – radaru meteorologicznego Poznań – Wysogotowo (numer z rejestru MET/N/B/4085/0/2009) oraz radaru dozoru (numer rejestru A/2030/2013). W celu zapewnienia niezakłóconej pracy powyższych lotniczych urządzeń naziemnych konieczne jest uwzględnienie: ograniczenia dla turbin wiatrowych, których wysokość całkowita nie może przekraczać wartości od 133 m n.p.m do 175 m n.p.m w zależności od odległości od urządzenia oraz ograniczenia dla wszystkich obiektów budowlanych, których wysokość całkowita nie może przekraczać wartości od 173 m m n.p.m do 182 m n.p.m w zależności od odległości od urządzenia. Lotnicze urządzenia naziemne to obiekty:

- których budowa i eksploatacja jest celem publicznym w rozumieniu art. 6 pkt 1b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1899),
- którym zapewnia się odpowiednie środki ochrony, aby zabezpieczyć je przed uszkodzeniem lub zakłóceniami w ich działaniu zgodnie z Załącznikiem Va, część A – Charakterystyka fizyczna, infrastruktura i urządzenia, punkt 3 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1108/2009 z dnia 21 października 2009r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 216/2008 w zakresie lotnisk, zarządzania ruchem lotniczymi służb żeglugi powietrznej oraz uchylającej dyrektywę 2006/23/WE (Dz. Urz. L. nr 309 s. 51 z 24.11.2009r.),

- które nie mogą być zakłócanie oraz których działanie nie może być negatywnie zmienione przez źródła promieniowania lub obecność stałych bądź ruchomych, przedmiotów zgodnie z Załącznikiem Va, część A – Charakterystyka fizyczna, infrastruktura i urządzenia, punkt 3 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 216/2008 z dnia 20 lutego 2008r. w sprawie wspólnych zasad w zakresie lotnictwa cywilnego i utworzenia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego (Dz. Urz. L. nr 79 s. 1 z 19.3.2008 z późn. zm.).

7.2. Zaopatrzenie w gaz

Infrastruktura techniczna związana z eksploatacją złóż i przesyłem gazu ziemnego

Na terenie gminy Duszniki występują następujące elementy sieci gazociągowej stanowiące własność Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA:

- Ośrodek Grupowy (OG) Duszniki;
- stacja gazowa Duszniki (dz. Nr 308, obręb Podrzewie), przepustowość $Q = 3\,000\text{ nm}^3/\text{h}$, ciśnienie wejściowe = 4,5-6,1 MPa, rok budowy – 1999;
- czynny gazociąg w/c g76 i metanolociąg i33 od odwiertu Podrzewie – 1 do Ośrodka Grupowego (OG) Duszniki, ciśnienie 12,0 MPa, rok budowy – 1985;
- czynny gazociąg międzykopalniany w/c g125 relacji Jankowice – Młodasko, ciśnienie 6,3 MPa, rok budowy – 1992;
- czynny gazociąg międzykopalniany w/c g200 relacji Ceradz – Niemierzyce, ciśnienie 6,3 MPa, rok budowy – 1987;
- czynny gazociąg lokalny śr/c g225 relacji Ceradz – msc. Kalwy, ciśnienie 0,4 MPa, rok budowy – 1999;
- czynny gazociąg ekspedycyjny w/c g200 relacji Podrzewie – Bukowiec, ciśnienie 6,3 MPa, rok budowy – 1985;
- nieczynny gazociąg g57 i metanolociąg i33 od odwiertu Podrzewie – 2 do Ośrodka Grupowego (OG) Duszniki, rok budowy – 1985.

Dla gazociągów i rurociągów obowiązują strefy kontrolowane.

Gazociągi i rurociągi naftowe tranzytowe

Przez obszar gminy Duszniki przebiega:

- czynny gazociąg wysokiego ciśnienia DN1400, 8.4 MPa wraz kablem światłowodowym stanowiący System Gazociągów Tranzytowych Jamał-Europa Zach., którego właścicielem jest EuRoPol GAZ S.A.; według pierwotnych założeń docelowo system miał tworzyć dwie nitki gazociągów DN1400 ułożone

współbieżnie w odległości 15m na terenach rolniczych oraz 8m na terenach leśnych. Dotychczas wybudowana została nitka północna;

- rurociąg naftowy DN 800 wraz z kablem światłowodowym;
- rurociąg naftowy DN 500.

Dla gazociągów i rurociągów naftowych obowiązują strefy kontrolowane. Przez teren gminy Duszniki nie przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą zarządzałby Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu. Zatwierdzony przez Urząd Regulacji Energetyki „Plan Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. na lata 2014-2023” nie zakłada rozbudowy przesyłowej sieci gazowej wysokiego ciśnienia na terenie gminy Duszniki.

8. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Duszniki

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Duszniki (bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę) zostały opracowane w oparciu o:

- A) analizy ekonomiczne,
- B) analizy finansowe,
- C) analizy środowiskowe,
- D) analizy społeczne i gospodarcze,
- E) prognozę demograficzną,
- F) maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę,
- G) chłonność obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej,
- H) chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę,
- I) chłonność obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych,
- J) zapotrzebowanie na nową zabudowę, a chłonność obszarów,
- K) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- L) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy, na obszarach zwartych oraz objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- M) potrzeby inwestycyjne gminy, a możliwości finansowania, lokalizowanie zabudowy na terenach poza obszarami zwartymi i obowiązującymi planami miejscowymi.

8.1. Analizy ekonomiczne

• **Bilans dochodów i wydatków budżetowych**

W tabeli poniżej przedstawiony został poziom dochodów i wydatków budżetowych w okresie 2010-2020. W pierwszych dwóch latach badanego okresu obserwujemy nieznaczny wzrost dochodów i zdecydowanie większą dynamikę wzrostu wydatków. Kolejne dwa lata przyniosły dużo większe dochody budżetowe, ale również wydatki. Dynamika wzrostu wydatkowania posiadanych środków była dość duża. Jest to dobrze widoczne szczególnie w roku 2013, kiedy to wydatki w stosunku do roku poprzedniego wzrosły aż o 18%. Tak znaczny przyrost wydatków byłby dużym zagrożeniem dla stabilności finansowej samorządu, gdyby nie towarzyszył mu wzrost dochodów. W badanym przypadku mamy do czynienia z dodatnią korelacją obu zmiennych, co jest oczywiście zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o przemyślanych działaniach samorządu, dostosowujących wydatki do posiadanych środków i dążeniu do minimalizacji ryzyka. Niemniej należy zauważyć, iż do roku 2018, każdy rok zamknął się deficytem budżetowym. Największy niedobór środków finansowych wystąpił w roku 2011 i 2014, przekraczając poziom 2 mln zł. W pozostałych latach wielkości te były zdecydowanie mniejsze i nie przekraczały poziomu 1 mln zł. W roku 2016r. niedobór środków finansowych był najmniejszy w badanym okresie i był o 388.873,81 zł mniejszy niż w roku wcześniejszym (2015r.). W latach 2019 i 2020 dochody gminy przewyższały poniesione wydatki. W roku 2020 nadwyżka środków finansowych wynosiła 2.321.659,86 zł.

Występujący deficyt był głównie związany z realizacją priorytetowych dla Gminy inwestycji. Niemniej utrzymywanie w dłuższym okresie polityki, w której poziom wydatków przekracza poziom dochodów niesie ze sobą oczywiste zagrożenie dla stabilności finansowej samorządu. Należy podkreślić, iż podobne problemy dotyczą finansów wielu samorządów w Polsce, które stoją przed trudnym wyborem utrzymywania wysokiej dynamiki inwestycyjnej kosztem pojawiającego się ryzyka finansowego, czy też ograniczaniem liczby realizowanych inwestycji ze świadomością spowolnienia tempa rozwoju. W dwóch ostatnich latach (tj. rok 2019 i 2020) odnotowano znaczącą nadwyżkę w budżecie. Przedstawiony w tabeli bilans dochodów i wydatków gminy Duszniki w latach 2010 – 2020 ukazuje, że samorząd gminy prowadzi przemyślaną politykę finansową.

Tab. 19. Bilans dochodów i wydatków budżetowych w latach 2010 - 2020

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Dochody	21.439.401,69	21.561.783,21	25.550.395,67	29.298.630,51
Wydatki	21.777.812,16	23.633.641,38	25.613.213,61	30.142.343,92

Bilans	-338.410,47	-2.071.858,17	-62.817,94	-843.713,41
Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
Dochody	26.555.389,75	26.755.482,30	33.624.533,92	37.160.524,05
Wydatki	28.710.890,83	27.165.731,38	33.645.909,19	37.531.491,50
Bilans	-2.155.501,08	-410.249,08	-21.375,27	-370.967,45
Wyszczególnienie	2018	2019	2020	
Dochody	39.366.037,16	43.174.886,69	47.659.862,43	
Wydatki	40.864.057,95	42.494.413,48	45.338.202,57	
Bilans	-1.498.020,79	680.473,21	2.321.659,86	

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

• Dochody gminy

W poniższej tabeli przedstawiono dochody samorządu w ujęciu kwotowym. Do roku 2015 działem wiodącym w wysokości dochodów Gminy stanowiły subwencje. Od roku 2016 największy udział w dochodach gminy stanowiły dotacje celowe. W kolejnych miejscach znajdują się podatki i opłaty lokalne. W poprzednich latach dużo mniejsze znaczenie miały dotacje celowe, udział w podatkach należnych budżetowi Państwa oraz pozostałe dochody, w których na potrzeby niniejszej analizy ujęto m.in. dotacje ze środków zewnętrznych na inwestycje. Te trzy powyższe działy stanowiły nieco ponad 40% wszystkich dochodów budżetowych w badanych latach. Równorzędność wielu źródeł dochodów jest w ujęciu generalnym zjawiskiem pozytywnym. Oznacza ona, iż wahania w zakresie jednej pozycji będą miały mniejsze znaczenie w przypadku całości budżetu. W ostatnich pięciu badanych latach dochody pochodzące z dotacji celowych stanowiły pierwsze miejsce w dochodach gminy i w 2020 r. stanowiły ok. 40% wszystkich dochodów.

Dodatkowym wnioskiem, jaki możemy wyciągnąć z analizy poniższej tabeli jest fakt, iż główne działy dochodów budżetu utrzymują się na mniej więcej stałym poziomie w stosunku do całości dochodów, a ich nieznaczne wahania uniemożliwiają wyznaczenie jakiegokolwiek trwałego trendu.

Tab. 20. Dochody gminy Duszniki w latach 2010 - 2020

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Podatki i opłaty lokalne	5.465.326,14	5.658.888,40	5.555.768,95	6.919.278,28
Dochody z majątku Gminy	415.511,07	566.316,06	465.626,08	2.806.472,38
Subwencje	6.793.646,00	7.125.200,00	7.726.938,00	8.457.525,00
Udziały w podatkach należnych budżetowi państwa	3.062.875,62	2.945.259,94	3.572.127,60	3.811.764,07
Dotacje celowe	3.159.793,88	3.382.924,31	3.590.765,21	3.765.171,43
Pozostałe dochody	2.542.248,98	1.883.194,50	4.639.169,83	3.538.419,35
Razem	21.439.401,69	21.561.783,21	25.550.395,67	29.298.630,51
Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
Podatki i opłaty	7.263.359,48	6.783.553,86	6.807.258,46	7.934.028,01

lokalne				
Dochody z majątku Gminy	223.248,30	363.196,31	456.825,97	397.823,24
Subwencje	8.273.421,00	8.563.822,00	9.176.708,00	8.903.379,00
Udziały w podatkach należnych budżetowi państwa	3.862.929,42	4.993.415,02	5.408.072,77	5.894.874,45
Dotacje celowe	4.182.253,47	4.350.711,70	10.459.823,43	12.633.077,41
Pozostałe dochody	2.750.178,08	1.700.783,41	1.315.845,29	1.397.341,74
Razem	26.555.389,75	26.755.482,30	33.624.533,92	37.160.524,05
Wyszczególnienie	2018	2019	2020	
Podatki i opłaty lokalne	9 175 330,75	8 538 125,04	9 172 804,61	
Dochody z majątku Gminy	64 242,88	298 943,42	83 666,77	
Subwencje	9 398 644,00	10 686 683,00	10 185 409,00	
Udziały w podatkach należnych budżetowi państwa	6 724 490,99	7 256 086,34	7 925 081,13	
Dotacje celowe	13 153 644,01	15 949 388,46	18 764 871,54	
Pozostałe dochody	849 684,53	445 660,43	1 528 029,38	
Razem	39 366 037,16	43 174 886,69	47 659 862,43	

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

• Wydatki gminy

W analizowanym okresie poziom wydatków samorządu charakteryzuje bardzo duża stabilność. Obserwujemy, co prawda wzrost, jest on jednak systematyczny i równomierny. Sytuacja ta bardzo rzadko występuje w polskich samorządach. Na ogół wahania wydatków są znaczące i postępują „skokowo”. Zaprezentowany model wydatkowania świadczy o dużej dyscyplinie finansowej Gminy, odpowiedzialności, minimalizowaniu ryzyka oraz skrupulatności w planowaniu wydatków, w szczególności inwestycyjnych. Wydatki gminy możemy podzielić na wydatki bieżące oraz wydatki inwestycyjne.

❖ wydatki bieżące

Analiza wydatków bieżących daje nam nieco więcej informacji na temat tendencji, związanych z najważniejszymi kategoriami kosztów. Pozbawione są one wydatków majątkowych, które mimo wszystko mają charakter incydentalny i dzięki temu poniższe zestawienie pozwala wyciągnąć pełniejsze wnioski, jeśli chodzi o wahania oraz poziom wydatków w poszczególnych pozycjach.

W przypadku najważniejszej kategorii, tj. oświaty i wychowania, obserwujemy, iż koszty bieżące systematycznie i dość dynamicznie rosną. Bardzo podobnie kształtuje się obraz wydatkowania środków w kategorii pomoc społeczna do 2016 r. Ponad dwukrotny wzrost wydatków bieżących wspomnianego działu w 2016 r. związany był z realizacją rządowego programu Rodzina 500 Plus, który rozpoczął się 01.04.2016r. Natomiast rok następny charakteryzuje się najniższą odnotowaną kwotą porównując do ostatnich lat w ramach pomocy społecznej. W dalszej kolejności pojawiają się wydatki, związane

z funkcjonowaniem administracji publicznej. Tutaj koszty także rosną, przy czym dynamika tych wzrostów jest wyraźnie mniejsza. Pozostałe działy mają zdecydowanie mniejsze znaczenie, jeśli chodzi o wysokość kosztów bieżących.

Z poniższej tabeli możemy również wysnuć wnioski, dotyczące stosunku wydatków bieżących do wydatków ogółem. W całym analizowanym okresie przyjmują one wartości w przedziale 70,89-98,75%, co daje średnią na poziomie 81,68% wszystkich ponoszonych kosztów. Takie wartości należy uznać za stosunkowo niskie. Porównywalne samorządy na bieżące funkcjonowanie wydają nawet około 90%.

Niewątpliwie średnia wydatków bieżących na poziomie 98,75% świadczy o proinwestycyjnym nastawieniu władz gminnych.

Tab. 21. Wydatki bieżące gminy Duszniki w latach 2010 - 2020

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo i łowiectwo	531.898,63	583.943,33	644.881,84	843.028,33	755.383,83	791.857,07	860.587,42	4.764.221,81	922493,21	1090260,32	1072010,80
Leśnictwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.890,00	0,00	2773,00	0,00
Transport i łączność	546.955,44	1.017.560,05	1.141.083,47	1.272.608,59	1.633.945,66	1.393.045,84	1.225.670,78	1.244.873,66	903374,28	855656,63	1092195,88
Turystyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26.937,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	83.802,22	85.350,54	98.534,97	97.034,02	59.475,94	71.152,10	95.429,02	115.017,88	51442,57	56654,19	64647,22
Działalność usługowa	45.146,35	78.341,13	102.152,88	83.332,98	98.989,88	110.732,04	121.774,73	88.926,68	123909,73	75263,11	46212,01
Administracja publiczna	2.004.531,35	2.156.955,63	2.213.447,97	2.344.652,60	2.359.026,13	2.338.288,53	2.451.162,61	3.506.252,52	3677456,75	3753355,81	3880311,26
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	28.807,00	20.655,01	5.223,00	5.167,00	45.369,00	50.173,00	6.183,62	1743,00	89851,42	52914,42	80894,93
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	216.327,47	104.231,77	149.577,84	303.958,05	221.604,33	165.334,37	238.693,11	522.816,73	368669,06	341101,05	397499,80
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00	0,00	0,00	0,00	1.313,48	4.342,59	16.814,83	8463,12	4677,69	8171,12	5250,12
Obsługa długu publicznego	118.877,29	168.227,87	236.960,64	291.633,62	282.047,46	227.891,15	242.818,45	240.947,14	295808,18	339720,76	277330,41
Różne rozliczenia	310.299,00	0,00	41.348,48	95,14	2.117,29	0,00	0,00	0,00	0,00	497,00	0,00

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Duszniki

Oświata i wychowanie	7.208.126,51	7.755.071,21	8.618.503,43	8.842.979,05	9.251.159,46	10.040.245,79	10.276.870,23	10.736.015,53	10859702,09	12208937,16	13008964,23
Szkolnictwo wyższe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ochrona zdrowia	157.000,00	145.999,25	158.500,04	175.000,00	182.698,80	237.100,00	319.835,00	233.133,59	181275,35	187600,00	121177,73
Pomoc społeczna	3.193.569,89	3.347.940,00	3.367.491,07	3.512.136,02	3.674.885,97	3.901.712,33	10.017.090,71	1.436.263,14	1 396 909,98	1471 586,90	1439752,63
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1.512.583,46	526.558,75	989.573,82	1.059.405,94	80.405,81	48.158,03	89.482,22	87.603,74	97714,62	99203,30	39381,05
Edukacyjna opieka wychowawcza	130.988,55	121.908,52	116.466,07	119.349,62	159.796,29	193.071,75	258.591,47	180.334,88	182143,78	207033,55	197183,21
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	340.154,33	367.023,90	405.751,87	737.299,49	1.138.408,18	1.005.779,87	963.622,91	1.515.769,22	11131784,46	13921412,96	16944182,34
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1.003.890,53	1.319.287,18	1.335.577,93	1.379.221,78	537.278,29	1.289.123,54	1.308.791,97	1.721.553,66	1329675,85	1706209,36	1811770,35
Kultura fizyczna i sport	236.000,00	111.000,00	166.750,44	300.579,39	1.432.304,46	753.992,54	719.321,84	306.927,65	1798387,25	1965542,88	1575988,37
Razem	17.668.958,02	17.910.054,14	19.791.825,76	21.367.481,62	21.916.210,26	22.622.000,54	29.239.677,92	26.716.753,95	33415276,27	38343893,52	42054752,34
Wydatki ogółem	21.777.812,16	23.633.641,38	25.613.213,61	30.142.343,92	28.710.890,83	27.165.731,38	33.645.909,19	37.531.491,50	34382195,21	38899889,17	42587218,64
Stosunek % wydatków bieżących do wydatków ogółem	81,13%	75,78%	77,27%	70,89%	76,33%	83,27%	86,90%	71,18%	78,46%	98,57%	98,75%

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

❖ **wydatki inwestycyjne (majątkowe)**

Poniżej zamieszczono tabelę, która zawiera dane odnośnie wydatków na inwestycje, ponoszonych w ramach wyszczególnionych działów. Możemy z niej wywnioskować, iż największe nakłady w okresie 2010-2020 samorząd poniósł w dziale rolnictwo i łowiectwo. Dział dotyczący transportu i łączności był kolejnym pod względem wysokości poniesionych nakładów w 2020 r. Następnie znaczącą część wydatków stanowią gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż. Wymienione działy stanowią 95% łącznie poniesionych wydatków.

Tab. 22. Wydatki inwestycyjne gminy Duszniki w latach 2010 - 2020

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo i łowiectwo	1.240.809,94	3.622.978,29	1.869.234,96	1.095.224,33	585.613,95	328.037,77	2.991.308,35	3.884.906,63	212767,07	305668,50	208783,23
Transport i łączność	862.380,87	1.004.190,24	982.716,66	1.024.115,18	3.457.787,66	353.978,73	646.908,47	466.218,80	5608676,56	1910051,23	1196007,29
Gospodarka mieszkaniowa	0,00	0,00	269.701,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29.531,00	0,00	81237,43	24094,00
Oświata i wychowanie	1.011.957,07	557.094,04	87.298,00	0,00	1.569.595,86	3.616.727,86	369.585,87	27.396,00	42870,21	565808,46	119402,00
Administracja publiczna	*	*	*	*	*	16.485,67	71.933,50	63.025,00	69145,68	62078,10	104677,76
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.	*	*	*	*	*	45.804,00	167.803,80	272.220,55	11808,00	0,00	6236,10
Pomoc i polityka społeczna	5.258,00	0,00	863.813,51	180.705,95	10.100,00	0,00	22.422,90	25.732,30	2460,00	8412,03	154761,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	101.800,00	0,00	1.648,20	522.151,89	173.382,18	140.183,21	110.268,38	364.635,32	8585,40	0,00	0,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	816.527,32	446.064,84	426.724,82	849.552,93	620.062,36	42.513,60	0,00	82.779,00	393672,00	338487,52	392218,31
Kultura fizyczna i sport	0,00	26.199,00	1.192.327,52	5.045.572,62	0,00	0,00	0,00		89971,72	263468,01	518801,54
Pozostałe	70.120,94	67.060,83	127.923,18	57.539,40	378.138,56	0,00	26.000,00	0,00	41906,10	59313,03	26002,20
Razem	4.108.854,14	5.723.587,24	5.821.387,85	8.774.862,30	6.794.680,57	4.543.730,84	4.406.231,27	5.236.444,80	6481862,74	3594524,31	2750983,43

*wydatki na administrację publiczną oraz bezpieczeństwo publiczne i ochronę p.poż. w latach 2010-2014 ujęte zostało w pozycji „Pozostałe”

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż część zrealizowanych zakupów inwestycyjnych dotyczyła przygotowania dokumentacji, czy też zakupu drobnego sprzętu, jak np. komputery i kopiarki, zdecydowana większość to jednak kluczowe inwestycje infrastrukturalne. Równie znamienne jest to, iż Gmina nie ogranicza się do inwestowania w ramach jednego działu. Samorząd dostrzega szerokie spektrum istniejących problemów i stara się je minimalizować poprzez prowadzone inwestycje. Świadczy to o rozważnej, przemyślanej i prorozwojowej polityce władz samorządowych.

- **Zadłużenie gminy**

Stan zadłużenia gminy Duszniki zaprezentowano w poniższej tabeli. Relacja zadłużenia do dochodów ogółem utrzymuje się w przedziale 25-39%. Najwyższy poziom zadłużenia w ujęciu kwotowym miał miejsce w roku 2018, a najniższy w roku 2010. Wartości zadłużenia obserwowane w poszczególnych latach badanego okresu należy uznać za średnie. Przyjmując one poziomy dalekie od tych, które tradycyjnie uznawane są za niosące zagrożenie utraty płynności i tym samym wypłacalności Gminy.

Tab. 23. Zadłużenie gminy Duszniki w latach 2010 - 2020

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wysokość zaciągniętych kredytów i pożyczek	2.423.517,00	3.999.640,00	4.152.859,00	5.442.416,00	4.157.400,00	4.000.000,00	1.507.809,96	3.620.727,03	3834000,00	28000000,00	4121783,00
Spląty kredytów i pożyczek	1.952.466,00	1.763.517,00	3.563.140,00	2.711.250,00	1.767.7210,00	3.153.868,16	1.900.144,16	1.387.941,16	3234705,87	3590000,00	4133051,03
Umorzenia kredytów i pożyczek	300.000,00	320.000,00	298.000,00	280.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	83509,62
Inne źródła przychodów	0,00	0,00	407.859,31	696.239,39	1.621.447,00	369.262,02	805.152,78	462.516,74	2324303,83	1425577,63	1316050,03
Stan zadłużenia na koniec roku	5.273.517,37	7.189.640,00	7.073.500,00	8.828.427,00	9.596.659,00	10.442.791,18	10.050.456,99	12.283.242,86	12882536,99	12092536,99	11997759,34

Dochody ogółem	21.439.402,00	21.561.783,00	25.550.396,00	29.298.631,00	26.555.390,00	26.755.482,30	33.624.533,92	37.160.524,05	393.66037,16	43174886,69	47659862,43
Stosunek zadłużenia do dochodów ogółem	25%	33%	28%	30%	36%	39%	30%	33%	32%	28%	25%
Stosunek wydatków majątkowych do wydatków ogółem	19%	24%	23%	29%	24%	17%	13%	14%	15%	8,45%	6,06%
Wydatki majątkowe w ujęciu kwotowym	4.108.854,14	5.723.587,24	5.821.387,85	8.774.862,30	6.794.680,57	4.543.730,84	4.406.231,27	5.236.444,80	6481862,74	3594524,31	2750983,43

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Duszniki

8.2. Analizy finansowe

Przy analizie możliwości finansowych pomocna będzie przyjęta Uchwała XXXVIII/260/21 Rady Gminy Duszniki z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Duszniki na lata 2021- 2029.

Wskazać należy, iż Wieloletnia Prognoza Finansowa opiera się na długoterminowej prognozie nadwyżki operacyjnej, która obrazuje zdolność obsługi zobowiązań oraz możliwości samodzielnego finansowania przedsięwzięć. Analiza ma stanowić pomoc przy podejmowaniu decyzji o wielkości i okresie realizowanych przedsięwzięć oraz kształtowaniu przyszłych budżetów Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST).

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Duszniki jest realistyczna i przedstawia dla każdego roku objętego prognozą:

- dochody i wydatki bieżące,
- dochody i wydatki majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku i wydatki na planowane i realizowane przedsięwzięcia,
- wynik budżetu,
- przeznaczenie nadwyżki albo sposób sfinansowania deficytu,
- przychody i rozchody budżetu, z uwzględnieniem długu zaciągniętego i planowanego do zaciągnięcia,
- kwotę długu oraz sposób sfinansowania spłaty długu.

Podkreślić należy, iż w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2017 – 2024 przyjęto wzrost ogólnych kwot dochodów i wydatków w latach 2017 – 2024 w oparciu o dane historyczne oraz założenia makroekonomiczne zawarte w wytycznych Ministerstwa Rozwoju i Finansów na potrzeby wieloletnich prognoz jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto przy konstruowaniu prognozy wykorzystano wiedzę na temat strategii rozwoju Gminy, przeanalizowano realizowane przedsięwzięcia, prognozy, projekty i zadania oraz zebrano wiedzę na temat planowanych przedsięwzięć i przewidywanego ryzyka. W zakresie prognozowania długu Gminy, przeanalizowano umowy kredytowe i ich harmonogramy spłat oraz inne umowy przekraczające rok budżetowy. Przeprowadzono również symulację spłaty zadłużenia z uwzględnieniem tego, które jest planowane do zaciągnięcia w związku z już realizowanymi i planowanymi w przyszłości przedsięwzięciami.

W tabelach poniżej przedstawione zostały dochody, wydatki oraz wynik budżetu w latach 2021 - 2030.

Tab. 24. Prognozowane dochody gminy Duszniki do 2030 r.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	z tego:									
		Dochody bieżące	z tego:						Dochody majątkowe	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	pozostałe dochody bieżące	w tym:		ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
								z podatku od nieruchomości			
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.5.1	1.2	1.2.1	1.2.2
2021	45 005 834,40	44 636 583,50	6 882 155,00	600 000,00	11 737 940,00	15 492 104,84	9 924 383,66	5 509 893,80	369 250,90	223 000,00	145 250,90
2022	46 080 933,00	46 080 933,00	7 116 148,00	620 400,00	12 137 030,00	15 966 481,00	10 240 874,00	5 697 230,00	0,00	0,00	0,00
2023	47 463 360,00	47 463 360,00	7 329 632,00	639 012,00	12 501 141,00	16 445 475,00	10 548 100,00	5 868 147,00	0,00	0,00	0,00
2024	48 887 260,00	48 887 260,00	7 549 521,00	658 182,00	12 876 175,00	16 938 839,00	10 864 543,00	6 044 191,00	0,00	0,00	0,00
2025	50 353 877,00	50 353 877,00	7 776 007,00	677 927,00	13 262 460,00	17 447 004,00	11 190 479,00	6 225 517,00	0,00	0,00	0,00
2026	51 914 847,00	51 914 847,00	8 017 063,00	698 943,00	13 673 596,00	17 987 861,00	11 537 384,00	6 418 508,00	0,00	0,00	0,00
2027	53 524 207,00	53 524 207,00	8 265 592,00	720 610,00	14 097 477,00	18 545 485,00	11 895 043,00	6 617 482,00	0,00	0,00	0,00
2028	55 129 933,00	55 129 933,00	8 513 560,00	742 228,00	14 520 401,00	19 101 850,00	12 251 894,00	6 816 006,00	0,00	0,00	0,00
2029	56 673 571,00	56 673 571,00	8 751 940,00	763 010,00	14 926 972,00	19 636 702,00	12 594 947,00	7 006 854,00	0,00	0,00	0,00
2030	58 260 431,00	58 260 431,00	8 996 994,32	784 374,28	15 344 927,22	20 186 529,66	12 947 605,52	7 203 045,91	0,00	0,00	0,00

źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Duszniki

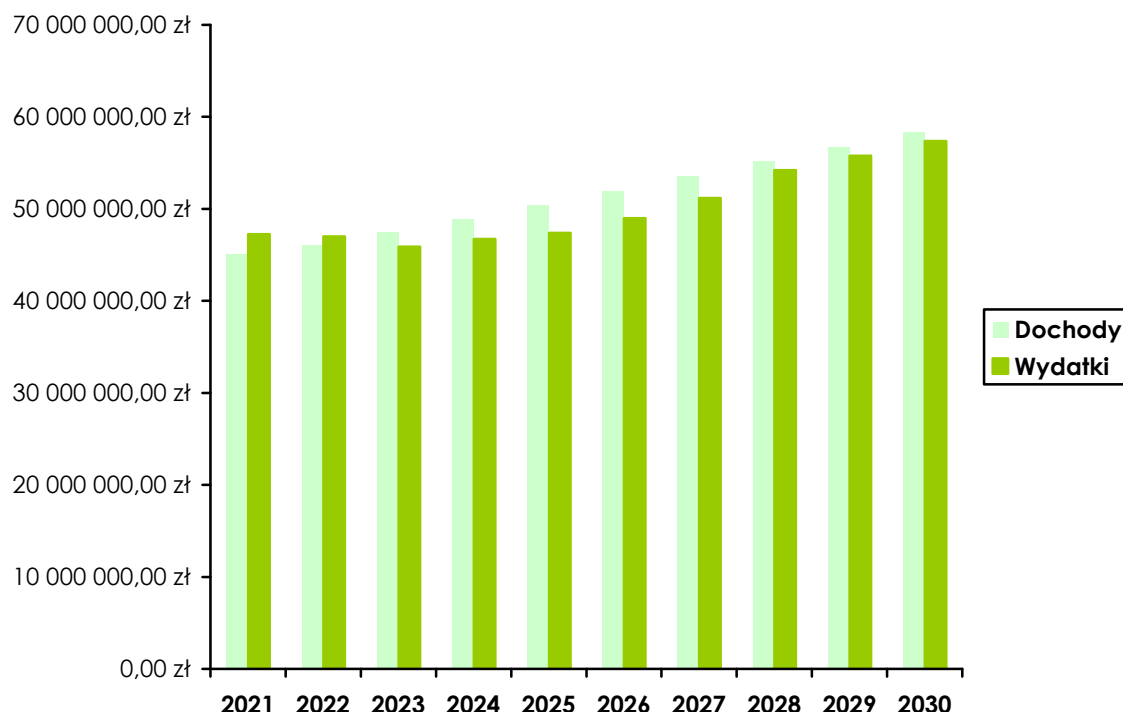
Tab. 25. Prognozowane wydatki gminy Duszniki do 2030r.

Wyszczególnione	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	w tym:								w tym:		
			wynagrodzenia i składki od nich naliczane	z tytułu poręczeń i gwarancji	w tym:		Wydatki na obsługę długu	w tym:				w tym:	
					Gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań o którym mowa w art. 243 ustawy.			Odsetki dyskontowe podlegające wyłączeniu z limitu					
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.2	2.1.2.1	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.2	2.1.3.3	2.2	2.2.1	2.2.1.1	
2021	47 236 567,37	42 900 560,37	15 414 146,00	0,00	0,00	385 000,00	0,00	0,00	0,00	4 336 007,00	4 336 007,00	550 000,00	
2022	47 006 610,00	43 129 308,00	15 532 679,00	0,00	0,00	334 713,00	0,00	0,00	0,00	3 877 302,00	3 877 302,00	300 000,00	
2023	45 876 336,00	43 488 754,00	15 719 071,00	0,00	0,00	293 896,00	0,00	0,00	0,00	2 387 582,00	2 387 582,00	200 000,00	
2024	46 740 259,66	43 798 427,00	15 915 559,00	0,00	0,00	235 357,00	0,00	0,00	0,00	2 941 832,66	2 941 832,66	0,00	
2025	47 400 853,00	44 820 342,00	16 313 448,00	0,00	0,00	168 195,00	0,00	0,00	0,00	2 580 511,00	2 580 511,00	0,00	
2026	48 982 090,03	45 876 679,00	16 721 284,00	0,00	0,00	108 229,00	0,00	0,00	0,00	3 105 411,03	3 105 411,03	0,00	
2027	51 192 400,00	46 973 378,00	17 139 316,00	0,00	0,00	60 717,00	0,00	0,00	0,00	4 219 022,00	4 219 022,00	0,00	
2028	54 217 164,70	48 118 678,00	17 567 799,00	0,00	0,00	33 200,00	0,00	0,00	0,00	6 098 486,70	6 098 486,70	0,00	
2029	55 763 547,00	49 307 367,00	18 006 994,00	0,00	0,00	19 752,00	0,00	0,00	0,00	6 456 180,00	6 456 180,00	0,00	
2030	57 380 666,30	50 526 324,00	18 457 169,00	0,00	0,00	6 518,00	0,00	0,00	0,00	6 854 342,30	6 854 342,30	0,00	

źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Duszniki

Na rycinie poniżej przedstawiona została zależność pomiędzy dochodami, a wydatkami w latach 2021-2030. Zauważyć należy, że od 2018r. dochody przewyższają wydatki.

ryc. 7. Dochody i wydatki gminy Duszniki w latach 2021 -2030

źródło: opracowanie własne

W tabeli poniżej przedstawiony został wynik budżetu, czyli różnica pomiędzy dochodami, i wydatkami.

Tab. 26. Prognozowany wynik budżetu do 2030.

Wyszczególnienie	Wynik budżetu	w tym:	
		dochody ogółem	wydatki ogółem
L.p.	3	3.1	3.2
2021	-2 230 732,97	45 005 834,40	47 236 567,37
2022	-925 677,00	46 080 933,00	47 006 610,00
2023	1 587 024,00	47 463 360,00	45 876 336,00
2024	2 147 000,34	48 887 260,00	46 740 259,66
2025	2 953 024,00	50 353 877,00	47 400 853,00
2026	2 932 756,97	51 914 847,00	48 982 090,03
2027	2 331 807,00	53 524 207,00	51 192 400,00
2028	912 768,30	55 129 933,00	54 217 164,70
2029	910 024,00	56 673 571,00	55 763 547,00
2030	879 764,70	58 260 431,00	57 380 666,30

źródło: opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Duszniki

Analizując powyższą tabelę należy zauważyć, iż budżet gminy Duszniki jedynie w dwóch pierwszych latach analizowanego okresu. charakteryzował się deficytem. W następnych

latach prognozowane jest wystąpienie nadwyżki budżetowej. Osiągniętą nadwyżkę w latach 2018 – 2024 prognozuje się przeznaczyć na spłatę zadłużenia.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, iż polityka finansowa gminy Duszniki prowadzona jest w sposób odpowiedzialny i zrównoważony.

8.3. Analizy środowiskowe

Po przeanalizowaniu uwarunkowań środowiskowych gminy Duszniki należy uznać, iż w analizowanym terenie nie występują większe bariery dla rozwoju osadnictwa. Zarówno podłoże geologiczne, jak i rzeźba terenu nie tworzą przeszkód dla rozwoju zabudowy. Zaleca się zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, alei w ciągach komunikacyjnych i innych zgrupowań drzew. Przyszłe kierunki zagospodarowania gminy winny uwzględniać walory krajobrazowe.

Na terenie gminy Duszniki grunty orne stanowią 86,43% ogólnej powierzchni. W związku z powyższym wskazane jest, aby chronić przed wyłączeniem z produkcji rolnej oraz przed nadmierną antropopresją gleby wysokich klas bonitacyjnych. W pierwszej kolejności do zabudowy powinno przeznaczać się gleby o najniższych klasach bonitacyjnych.

W przyszłym zagospodarowaniu terenów należy unikać wprowadzania funkcji mogących pogorszyć jakość środowiska przyrodniczego, a także środowiska życia mieszkańców gminy Duszniki. Nie należy wprowadzać działalności i obiektów uciążliwych, w szczególności generujących hałas w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów należy lokalizować przy głównych ciągach komunikacyjnych, np. przy drodze krajowej Nr 92, czy drodze wojewódzkiej Nr 306.

8.4. Analizy społeczne i gospodarcze

Rozwój gospodarczy gminy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na jej terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną także dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki przeznaczane na pomoc społeczną. Należy przy tym podkreślić, iż samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie gminy. Nie oznacza to jednak, że nie może on pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy.

Po przeanalizowaniu zebranych danych uznać należy, iż liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Duszniki systematycznie wzrasta. W roku 2010

zarejestrowanych było 622 podmiotów, w tym 608 w sektorze prywatnym, a w roku 2020 już 908 nastąpił więc wzrost liczby podmiotów o około 46%. Podkreślenia wymaga fakt, iż wzrasta głównie liczba podmiotów w sektorze prywatnym.

Tab. 27. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Duszniki w latach 2010-2020

Podmioty gospodarki narodowej	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	622	625	664	693	703	719	739	766	817	868	908
w tym:											
Sektor publiczny	14	15	15	15	14	14	14	10	10	13	13
Sektor prywatny	608	610	649	678	689	702	719	751	803	851	890
w tym:											
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	476	478	511	535	539	549	558	586	622	664	692
Spółki handlowe	29	30	33	36	41	44	49	53	61	64	75
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	9	10	9	11	12	11	11	12	11	13	13
Spółdzielnie	5	5	4	4	4	4	7	7	7	7	8
Fundacje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	31	30	34	35	35	34	34	35	35	37	37

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Analizując powyższą tabelę należy zauważyć, iż w latach 2010 – 2020 można było zaobserwować średni przyrost podmiotów gospodarki narodowej na poziomie ok. 28 podmiotów. Warto zwrócić uwagę, iż w najbardziej zauważalny wzrost ilości podmiotów zauważalny jest w latach 2017-2020, gdzie rocznie odnotowany został przyrost na poziomie około 50 nowych podmiotów. Zaznaczyć należy, iż średni, roczny przyrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą wynosi ok. 19,6, a spółek handlowych wynosi ok. 4,5. Zakładając w przyszłych latach wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej na takim samym poziomie, według prognozowanych obliczeń, w roku 2051 na terenie gminy Duszniki prognozuje się zarejestrowanie ok. 840 nowych firm, w tym przyrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o 588, a spółek handlowych o 135.

Tab. 28. Prognozowana liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Duszniki do roku 2051

	2021	2026	2031	2036	2041	2046	2051
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	936	1 076	1 216	1 356	1 496	1 636	1 776
w tym:							
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	790	888	986	1 084	1 182	1 280	1 378
Spółki handlowe	80	103	152	148	70	192,5	215

źródło: opracowanie własne

8.5. Prognoza demograficzna

Liczba ludności gminy Duszniki systematycznie wzrasta. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie w 2016r. wyniosła 56 osób/km² i wzrasta ona od 2007 roku (kiedy to wynosiła 52 osoby/km²). Charakterystyczną cechą Gminy, przemawiającą bez wątpienia na korzyść, poza wzrostem liczby ludności, jest dodatnie saldo migracji. Oznacza to, że z roku na rok więcej osób przybywa na pobyt stały do Gminy niż ją opuszcza. Świadczy to o tym, że Gmina stwarza dogodne warunki do życia i rozwoju.

W 2010 r. liczba ludności gminy Duszniki wynosiła 8474 osób. W 2020 r. liczba ludności wzrosła do 9179 osób. Zatem liczba ludności gminy Duszniki w ciągu 10 lat wzrosła o 705 osób. Zakładając dynamikę zmian liczby ludności na tym samym poziomie można prognozować, iż liczba ludności gminy Duszniki w 2050r. wzrośnie o **2 115** osoby i wyniesie **11 294** osób.

Tab. 29. Prognozowane zmiany liczby ludności w latach 2016 - 2046

	2020	2030	2040	2050
Liczba ludności	9179	9 884	10 589	11 294

źródło: opracowanie własne

8.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

W poniższej tabeli zostały przedstawione wydatki poniesione w latach 2010 – 2020 na wykonanie sieci komunikacyjnych z rozróżnieniem na kategorie dróg oraz szczegółowe inwestycje.

Tab. 30. Wydatki gminy Duszniki na drogi w latach 2010-2020

Rok	Zadanie	Wydatki [zł]
2010	DROGI GMINNE	682 279,06
	w tym:	
	wydatki majątkowe	354 461,87
	utwardzenie drogi gminnej Sękowo – Podrzewie	61 000,00
	utwardzenie drogi gminnej Chetminko - Niewierz	56 120,00

	projekty modernizacji ulicy Szkolnej w Sękowie i ulicy Sportowej w Dusznikach	39 650,00
	modernizacja ulicy Powstańców Wielkopolskich w Dusznikach	156 958,15
	modernizacja nawierzchni części ulicy Sportowej w Podrzewiu	
	dotacje	26 400,00
	pozostałe	301 417,19
	DROGI POWIATOWE	507 919,00
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie remontów dróg powiatowych (Chełmno-Duszniki)	400 000,00
	pomoc finansowa na dofinansowanie remontów dróg powiatowych (Wilczyna-Grzebieńsko, Brzoza-Wilkowo)	107 919,00
	RAZEM	1 190 198,06
2011	DROGI GMINNE	923 254,37
	w tym:	
	wydatki majątkowe	588 384,24
	modernizacja nawierzchni ulicy Szkolnej w Sękowie	485 000,00
	utwardzenie drogi gminnej – ulicy Kasztanowej w Niewierzu	60 000,00
	projekty modernizacji ulicy Kolejowej w Dusznikach	53 000,00
	dotacje	49 044,53
	pozostałe	285 525,60
	DROGI POWIATOWE	895 806,00
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie remontów dróg powiatowych (Chełmno-Duszniki)	415 806,00
	remont drogi powiatowej (Młynkowo-Sarbia)	173 450,00
	remont ulicy Lipowej w Grzebieńsku	306 550,00
	RAZEM	1 819 060,37
2012	DROGI GMINNE	1 579 014,80
	w tym:	
	wydatki majątkowe	882 716,66
	przebudowa ulicy Sportowej w Dusznikach	659 898,31
	przebudowa ulicy Polnej w Sękowie	187 640,35
	projekt przebudowy ulicy Powstańców Wielkopolskich w Dusznikach	28 536,00
	projekt budowy drogi gminnej w Sękowie	6 642,00
	dotacje	320 748,00
	pozostałe	375 550,14
	DROGI POWIATOWE	240 171,00
	w tym:	
	remont drogi powiatowej (Wilczyna-Grzebieńsko)	240 171,00
	DROGI WOJEWÓDZKIE	100 000,00
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie budowy dróg wojewódzkich (budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej Nr 306 w Sękowie)	100 000,00
	RAZEM	1 919 185,80
2013	DROGI GMINNE	1 894 124,33
	w tym:	
	wydatki majątkowe	961 021,71
	przebudowa ulicy Szkolnej w Sękowie	156 574,08
	dokumentacja projektowa ulicy Osiedlowej w Podrzewiu	20 000,00
	przebudowa ulicy Łąkowej w Podrzewiu	258 194,76
	przebudowa ulicy Kolejowej w Dusznikach – I etap	494 022,33
	projekty dotyczące dróg gminnych	9 080,50
	zwrot dodatki do WUW, dotyczy przebudowy ulicy Sportowej w Dusznikach	23 150,04
	dotacje	86 797,00
	pozostałe	869 455,66
	DROGI POWIATOWE	168 516,00
	w tym:	
	remont drogi powiatowej – ulicy Broniewskiego w Dusznikach	168 516,00
	RAZEM	2 062 640,33
2014	DROGI GMINNE	4 153 898,01

	w tym:	
	wydatki majątkowe:	3 255 587,66
	przebudowa ulicy Powstańców Wielkopolskich w Dusznikach	1 112 402,19
	przebudowa dróg gminnych w rejonie ulicy Szkolnej w Sękowie	115 374,00
	przebudowa ulicy Lipowej w Wilkowie	151 688,30
	przebudowa ulicy Kolejowej w Dusznikach	1 397 280,00
	przebudowa ulicy Osiedlowej w Podrzewiu	232 313,79
	dokumentacja przebudowy dróg gminnych	45 799,00
	przebudowa mostu na drodze gminnej Sędzinko - Zalesie	200 730,38
	dotacje	659 440,00
	pozostałe	238 870,35
	DROGI POWIATOWE	736 462,00
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej (Buszewo-Podrzewie)	182 200,0
	remont drogi powiatowej Niewierz - Duszniki	354 262,00
	remont chodnika w Sędzinach	200 000,00
	DROGI WOJEWÓDZKIE	20 000,0
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie budowy chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 306	20 000,00
	RAZEM	4 910 360,01
2015	DROGI GMINNE	1 140 594,43
	w tym:	
	wydatki majątkowe	149 867,73
	pozyskanie materiałów niezbędnych do zgłoszenia robót budowlanych	471,73
	projekt i dokumentacja budowy chodnika w Niewierzu (ulica Leśna)	6 500,00
	przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych	93 696,00
	dokumentacja przebudowy dróg gminnych w Dusznikach (ulice: Parkowa, Wiosenna, Słoneczna, Lipowa i Św. Floriana)	49 200,00
	dotacje	258 694,77
	pozostałe	732 031,93
	DROGI POWIATOWE	423 235,00
	w tym:	
	pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej (Podrzewie)	204 111,00
	remont drogi powiatowej (Wilkowo-Grzebienisko)	188 135,00
	remont chodnika w Grzebienisku	30 989,00
	RAZEM	1 563 829,43
2016	DROGI GMINNE	1 239 722,01
	w tym:	
	wydatki majątkowe	525 919,47
	przebudowa ulicy Lipowej w Sękowie	304 311,89
	pozyskiwanie materiałów niezbędnych do zgłoszenia robót budowlanych	17 4438,50
	dokumentacja przebudowy drogi gminnej w Wilczynie	5 291,50
	przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych	123 000,00
	zwrot dotacji do budżetu państwa w wyniku kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji na zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 263541P – ul. Powstańców Wilkp. w Dusznikach”	75 877,58
	dotacje	123 000,00
	pozostałe	666 680,12
	DROGI POWIATOWE	445 661,00
	w tym:	
	przebudowa drogi powiatowej w Dusznikach	64 002,00
	budowa chodnika w Podrzewiu	29 220,00
	budowa chodnika w Brzozie	17 767,00
	przebudowa drogi powiatowej w Wilczynie	10 000,00
	remont drogi powiatowej (Duszniki-Młynkowo)	324 672,00
	RAZEM	1 685 383,01

2017	DROGI GMINNE	1 001 898,18 zł
	w tym:	
	wydatki majątkowe	364 151,50
	Przebudowa ul. Parkowej w Dusznikach	250 910,63 zł
	Projekt budowy ul. Kasztanowej w Grzebieńsku	14 760,00 zł
	Opracowanie projektów drogowych w Podrzewiu	26 445,00 zł
	Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych	61 875,00 zł
	Budowa chodnika oraz wykonanie progu zwalniającego na ul. Długiej w Podrzewiu	10 160,87 zł
	Dotacje otrzymane	61 875,00 zł.
	pozostałe	637 746,68
	DROGI POWIATOWE	84 279,00
	w tym:	
	przebudowy drogi powiatowej nr 1886P Wilczyna – Grzebieńsko w miejscowości Wilczyna	84 279,00
RAZEM		1 086 177,18 zł.
2018	DROGI GMINNE	5 986 058,69
	w tym:	
	wydatki majątkowe	5 054 730,30
	przebudowa ul. Lipowej w Dusznikach,	516 137,03
	przebudowa ul. Św. Floriana w Dusznikach (I etap),	323 726,80
	przebudowa ul. Jana Pawła II w Dusznikach,	164 031,89
	przebudowa ul. Kasztanowej w Grzebieńsku,	296 235,28
	przebudowa ul. Kasztanowej w Niewierzu,	332 680,41
	przebudowa ul. Wiśniowej w Sękowie,	238 857,52
	przebudowa ul. Os. Spółdzielców w Wilczynie	353 719,97
	przebudowa ul. Krętej w Podrzewiu,	372 552,90
	przebudowa drogi gminnej Wilczyna-Sękowo,	1 749 942,15
	przebudowa dróg gminnych- płyty	706 846,35
	dotacje	205 100,00
	pozostałe	726 228,39
	DROGI POWIATOWE	344 500,00
	w tym:	
	Pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy dróg powiatowych :	
	Wilczyna -Grzebieńsko	116 548,00
	Nowy Tomyśl-Duszniki	227 952,00
RAZEM		6 330 558,69
2019	DROGI GMINNE	2 347 673,02 zł
	w tym:	
	wydatki majątkowe	1 688 942,23 zł
	Przebudowa ul. Św. Floriana w Dusznikach - II etap	129 039,09
	Przebudowa ul. Wąska, Krótka w Podrzewiu	204 216,11
	Przebudowa ul. Kasztanowa w Grzebieńsku	543 046,36
	Przebudowa ul. Leśna w Grzebieńsku	129 952,85
	Przebudowa drogi gminnej Zakrzewko	89 446,60
	Przebudowa dróg gminnych	244 393,29
	Projekt przebudowy drogi gminnej Chetminko	17 220,00
	Projekt przebudowy drogi gminnej Zakrzewko	6 530,00
	Projekty drogowe	53 851,00
	Pozyskiwanie materiałów do zgłoszenia robót budowlanych	13 488,60
	Przebudowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych	226 258,33
	Projekty drogowe Podrzewie	10 000,00
	Projekty drogowe Sędzinko-Zalesie	11 000,00
	Projekty drogowe Sędziny	3 500,00
	Projekty drogowe Zakrzewko	7 000,00
	Dotacje otrzymane	226 258,33
	pozostałe	658 730,79
DROGI POWIATOWE		221 109,00

	w tym:	
	Pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy dróg powiatowych :	
	- przebudowy drogi powiatowej nr 2738P Nowy Tomyśl – Duszniki	221 109,00
	RAZEM	2 568 782,02
2020	DROGI GMINNE	1 709 477,35
	w tym:	
	wydatki majątkowe	1 196 007,29
	Budowa drogi dojazdowej w Chełminku (FS 4000,00)	7 787,04
	Budowa zatok autobusowych	10 770,00
	Dofinansowanie remontu drogi przy kościele parafialnym w Sędzinach FS	4 190,28
	Położenie kostki na przystanku Sarbia Huby (FS 1500,00)	3 800,00
	Projekt przebudowy ul. Lipowej w Sękowie	9 730,00
	Projekt przebudowy ul. Na Wzgórzu - Wilczyna	2 626,00
	Projekt przebudowy ul. Parkowa w Ceradzu Dolnym	8 000,00
	Projekt przebudowy ul. Stawna w Dusznikach	24 600,00
	Projekty drogowe Wilczyna FS	5 000,00
	Projekty drogowe Wilkowo	3 000,00
	Przebudowa drogi gminnej Nr 263515P ul. Leśna w Niewierzu	357 480,00
	Przebudowa drogi gminnej w Sędzinach	151 957,74
	Przebudowa dróg gminnych (Wilkowo, Zakrzewko, Niewierz, Grzebienisko, Sarbia, Podrzewie, Duszniki, Sędziny ul. Niegolewskich-obręb geodezyjny Sędzinko)	66 495,00
	Przebudowa lub budowa dróg dojazdowych (Niewierz - FS 12000,00, Wilkowo, Zakrzewko, Sędzinko)	528 127,23
	Przebudowa ul. Kościelna w Dusznikach	3 444,00
	Remont drogi dojazdowej do świetlicy wiejskiej w Chełminku FS	9 000,00
	Dotacje otrzymane	150 000,00
	Pozostałe	1 046 007,29
	DROGI POWIATOWE	
	w tym:	
	Pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy dróg powiatowych :	0,00
	RAZEM	1 709 477,35
	RAZEM W LATACH 2010-2020 w tym:	
	drogi gminne	22 657 994,30
	drogi powiatowe	4 067 658,00
	drogi wojewódzkie	120 000
	RAZEM	26 845 652,30

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Urzędu Gminy Duszniki

W latach 2010 – 2020 na realizację zadań inwestycyjnych w zakresie sieci komunikacyjnych wydano 26 845 652,30 zł. Największe wydatki nastąpiły w roku 2018- 6 330 558,69zł, co stanowi ok. 23,6% ogółu wydatków na ten cel w omawianych latach. Rekordowe wydatki w roku 2018 są związane z realizacją wielu priorytetowych inwestycji z zakresu sieci komunikacyjnych – przebudowy dróg gminnych.

W tabeli poniżej zestawione zostały szczegółowe informacje dotyczące wydatków poniesionych w latach 2010 – 2020 na wykonanie niezbędnej infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Tab. 31. Wydatki na zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury technicznej oraz społecznej

Rok	Zadanie	Wydatki [zł]
-----	---------	--------------

2010	Odnowa i rozwój wsi w Sędzinku	414 496,73
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Ceradz Dolny oraz przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej	930 829,93
	Budowa sieci wodociągowej Ceradz Dolny	111 371,44
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na terenie za Urzędem Gminy Duszniki	166 042,86
	Place zabaw	75 363,00
	RAZEM	1 698 103,96
2011	Odnowa i rozwój wsi w Młynkowie	329 259,29
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Sędziny-Wierzeja oraz przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na ulicy Chełmińskiej w Dusznikach	3 084 725,34
	RAZEM	3 413 984,63
2012	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Grzebienisku	526 033,92
		789 086,16
	Odnowa wsi Kunowo	109 545,25
	Odnowa wsi Ceradz Dolny	257 602,94
	RAZEM	1 682 268,27
2013	Budowa sieci wodociągowej przy boisku sportowym	89 975,16
	Budowa i naprawa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej	868 464,87
	Odnowa wsi Mieściska	172 756,75
	Budowa sali sportowej w Dusznikach	5 598 672,11
	Budowa budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej	969 792,11
	Budowa oświetlenia w Dusznikach - ulica Kolejowa	120 428,78
	Remont i przebudowa budynku kotłowni na świetlicę wiejską w miejscowości Brzoza	186 412,81
	Remont i przebudowa w celu zmiany sposobu użytkowania lokalu w budynku "Domu Katolickiego" na świetlicę wiejską w Wilczynie	229 096,27
	RAZEM	8 235 598,86
2014	Budowa sieci wodociągowej w Dusznikach – ulice: Kolejowa, Parkowa, Wiosenna, Lipowa	549 933,55
	Budowa „Miasteczka ruchu drogowego”	108 834,80
	RAZEM	658 768,35
2015	Budowa przedszkola w Dusznikach	3 540 835,01
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Sękowie	159 153,16
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Podrzewiu	64 750,47
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki - ulica Stawna	51 304,91
	RAZEM	3 816 043,55
2016	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Grzebienisku - ulica Parkowa	100 053,30
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w Dusznikach - ulica Powstańców Wielkopolskich	95 000,00
	Budowa oświetlenia ulicznego w Podrzewiu- ulica Łąkowa	27 347,24
	RAZEM	222 400,54
2017	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Grzebienisku z zakupem cysterny	3 569 116,87
	Projekt budowy przepompowni w Grzebienisku, ul. Kasztanowa	7 388,00
	Dokumentacja i budowa wodociągu w Dusznikach, ul. Szamotulska i w Chełminku	116 912,81
	Przygotowanie terenów w zakresie budowy sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnych w Gminie	300,00
	Budowa garażu na oczyszczalni ścieków w Dusznikach	120 540,00
	Modernizacja sieci wodociągowej ul. Jana Pawła II w Dusznikach (ok.100m)	24 982,63
	Zakup przyczepy do osadu na oczyszczalni ścieków w Grzebienisku	35 000,00
	Projekt budowy budynku socjalnego	29 531,00
	Dofinansowanie zakupu samochodu służbowego dla Policji	32 500,00
	Projekt strażnicy OSP w Podrzewiu	25 780,50
	Zakup sprzętu pożarniczego dla jednostek OSP Gminy Duszniki	208 774,05
	Zakup motopompy pływającej dla OSP Duszniki	5 166,00
	Budowa oświetlenia ulicznego	213 668,68
	Dokumentacja oświetlenia ulicznego	6 651,99
	Budowa zasilania elektrycznego muszli w parku w Dusznikach	14 957,90
	Projekt oświetlenia na ul. Okrężnej i Parkowej w Ceradzu Dolnym	5 990,00
	Projekt oświetlenia ulicznego w Podrzewiu	2 915,00

	Projekt oświetlenia ulicznego w Sękowie - ul. Szkolna i ul. Lipowa	3 530,00
	Oświetlenie uliczne Zakrzewko	8 658,80
	Oświetlenie uliczne Sędzinko	10 262,95
	Budowa oświetlenia ulicznego	213 668,68
	Przebudowa dachu - stary i nowy budynek CAK, aranżacja nowego budynku CAK od strony zachodniej	82 779,00
	RAZEM	802 803,00
2018	Projekt zbiornika SUW Sarbia	52 000,00
	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	123 780,55
	Budowa sieci wodociągowej w Wierzei	35 240,62
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki (Niewierska, Chełmińska)	65 601,11
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki (Podrzewska)	43 217,59
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki (Brzozowa)	22 694,22
	Budowa oświetlenia ulicznego Sędzinko (Szkolna)	51 298,92
	Budowa oświetlenia ulicznego Grzebienisko (Miodowa)	43 764,50
	Budowa oświetlenia ulicznego Sędziny (Parkowa)	18 198,70
	Budowa oświetlenia hybrydowego w Chełminku	11 746,50
	Ceradz Dolny - oświetlenie uliczne	11 131,50
	Grzebienisko - oświetlenie uliczne	12 000,00
	Mieściska-Sarbia - oświetlenie uliczne	3 618,30
	Sędzinko-Zalesie - oświetlenie uliczne	14 973,25
	Wilkowo - projekt oświetlenia ulicznego	2 300,00
	Aranżacja nowego budynku CAK od strony zachodniej	84 751,92
	Projekt i montaż pomnika w Dusznikach	5 219,80
	Zakup siłowni zewnętrznych i placu zabaw	41 906,10
	Zakup kontenerów na PSZOK	53 136,00
	RAZEM	696 579,58
2019	Budowa przepompowni ścieków w Grzebienisku	211 580,57
	Budowa sieci wodociągowej w Dusznikach -ul. Broniewskiego - ul. Łąkowa	81 749,93
	Projekty wodno-kanalizacyjne	12 338,00
	Budowa budynku socjalnego	7 343,00
	Budowa ogrodzenia przy kontenerach mieszkaniowych	29 800,00
	Zakup kontenerów mieszkaniowych	44 094,43
	Zakup kamery termowizyjnej dla OSP Duszniki	8 412,03
	Przebudowa kotłowni w Szkole Podstawowej w Grzebienisku z paliwa stałego na gazowe wraz z instalacją gazu	291 155,03
	Wymiana dachu na Oddziale Przedszkola w Sękowie	274 653,43
	Zakup traktorka do koszenia poboczy dróg gminnych	30 529,19
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki (Chełmińska)	52 758,10
	Budowa oświetlenia ulicznego Duszniki (Podrzewska)	37 073,84
	Budowa oświetlenia ulicznego Grzebienisko (Miodowa)	36 949,31
	Budowa oświetlenia ulicznego Chełminko	375,76
	Budowa oświetlenia ulicznego Podrzewie (Wąska)	13 585,00
	Budowa oświetlenia ulicznego Wilkowo (Bukowska)	30 125,77
	Pozyskiwanie materiałów do zgłoszenia robót budowlanych	2 859,75
	Budowa oświetlenia ulicznego Ceradz Dolny (Okreżna-2 lampy)	14 919,24
	Podrzewie - projekt oświetlenia ulicznego	5 514,00
	Zakup lamp hybrydowych	62 711,56
	Zakup lampy hybrydowej Brzoza-Grodziszczko	6 721,00
	Zakup lampy hybrydowej Ceradz Dolny	10 000,00
	Zakup lampy hybrydowej Chełminko	5 000,00
	Zakup lampy hybrydowej Duszniki	10 000,00
	Zakup lampy hybrydowej Mieściska-Sarbia	11 000,00
	Zakup lamp hybrydowych Sędzinko-Zalesie	8 365,00
	Przebudowa w Centrum Animacji Kultury w Dusznikach	252 072,01
	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Grzebienisku (dokumentacja)	11 396,00
	Zakup traktorka ogrodowego STIHL z osprzętem	23 932,00
	Zakup siłowni zewnętrznej Grzebienisko	24 557,03
	Zakup placu zabaw Młynkowo	10 824,00
	RAZEM	1 227 077,02

2020	Budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych	186 460,23
	Projekty budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	22 323,00
	Dofinansowanie zakupu samochodu dla Policji w Dusznikach	80 000,00
	Dofinansowanie zakupu samochodu pożarniczego dla OSP Ceradz Dolny	37 000,00
	Zakup pieca - Szkoła Podstawowa w Sędzinku	10 516,50
	Zakup samochodu do przewozu osób	108 886,00
	Budowa drogi do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	60 410,69
	Budowa oświetlenia ulicznego Ceradz Dolny Parkowa	76 108,24
	Budowa oświetlenia ulicznego Mieściska	23 965,97
	Budowa oświetlenia ulicznego Podrzewie Spacerowa	23 974,97
	Budowa oświetlenia ulicznego Sędzinko Sportowa	23 965,97
	Budowa oświetlenia ulicznego Sękowo Lipowa	23 965,97
	Budowa oświetlenia ulicznego ul. Szkolna w Sękowie	20 000,00
	Projekt oświetlenia Grzebienisko FS	5 000,00
	Projekt oświetlenia Grzebienisko Wierzbowa	412,00
	Projekt oświetlenia Sędziny Czereśniowa	2 281,00
	Projekt oświetlenia Sędziny FS	3 500,00
	Projekt oświetlenia Sękowo Szkolna	5 043,00
	Zakup lampy hybrydowej - Podrzewie ul. Polna	13 468,50
	Zakup lampy hybrydowej Brzoza	18 937,00
	Zakup lampy hybrydowej Brzoza FS	8 000,00
	Zakup lampy hybrydowej Ceradz Dolny FS	10 000,00
	Zakup lampy hybrydowej Duszniki FS	12 262,00
	Zakup lampy hybrydowej Duszniki Łakowa	1 206,50
	Zakup lampy hybrydowej Grzebienisko Leśna	13 468,50
	Zakup lampy hybrydowej Młynkowo	13 468,50
	Zakup lampy hybrydowej z Zakrzewku (FS 9000,00)	9 471,00
	Zakup lampy hybrydowej Wierzeja (FS 6000,00)	13 468,50
	Zakup lampy hybrydowej Wilczyzna	9 840,00
	Przebudowa tarasu i schodów zewnętrznych	143 544,69
	Budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych oraz remont schodów zewnętrznych przy budynku BPiCAK w Dusznikach	291 999,94
	Budowa wiat Sędzinko - Zalesie FS	13 756,83
	Budowa wiat w sołectwach	34 195,82
	Budowa wiaty Grodziszczko FS	7 460,65
	Budowa wiaty Mieściska FS	10 000,00
	Budowa wiaty Wierzeja FS	8 000,00
	Budowa wiaty Wilkowo FS	8 613,61
	Projekt i wykonanie placu zabaw Sękowo FS	11 611,20
	Zakup placu zabaw Grzebienisko FS	14 391,00
	RAZEM	1 092 194,55
RAZEM LATA 2010 - 2020		26 942 030,23

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Urzędu Gminy Duszniki

W latach 2010 – 2020 na realizację zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury technicznej oraz społecznej wydano 26 942 030,23 zł. Największe wydatki nastąpiły w roku 2013 - 8 235 598,86 zł, co stanowi 30,6% ogółu wydatków na ten cel w omawianych latach. Rekordowe wydatki w roku 2013 są związane z realizacją wielu priorytetowych inwestycji z zakresu infrastruktury społecznej, m.in. budową sali sportowej w Dusznikach czy budową budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Po przeanalizowaniu prognozowanego wyniku budżetowego do 2024r., szczegółowych wydatków na cele związane z wykonaniem sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, udziału ludności

korzystającej z sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej, możliwość pozyskania dotacji unijnych lub inwestorów prywatnych uznać należy, iż Gmina Duszniki posiada możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

8.7. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy, na obszarach zwartych oraz objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

W związku z lokalizacją nowej zabudowy na terenach gminy konieczne będzie, w pierwszej kolejności, wyposażenie tych terenów w infrastrukturę techniczną (sieć wodociągową i kanalizacyjną) i drogową (utwardzenie dróg, chodniki, oświetlenie uliczne). Konieczne będzie również zabezpieczenie funduszy przeznaczonych na odbieranie, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Duszniki oraz świadczenie usług transportowych w zakresie przywozu i odwozu dzieci i młodzieży do szkół. Podkreślić należy, iż gmina Duszniki w swoich planach finansowych na najbliższe lata uwzględniła potrzeby inwestycyjne wynikające z konieczności realizacji zadań własnych związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

W tabeli poniżej przedstawiony został wykaz przedsięwzięć wieloletnich zaprezentowany w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Duszniki na lata 2017 – 2024. W najbliższych latach do najważniejszych przedsięwzięć wieloletnich zaliczyć należy m.in. modernizację dróg gminnych.

Tab. 32. Wydatki gminy Duszniki na przedsięwzięciach w latach 2017-2020

Lp.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji programu	Łączne nakłady finansowe	Limity wydatków w poszczególnych latach				Limit zobowiązań
					2017	2018	2019	2020	
1. Wydatki na przedsięwzięcia - ogółem, z tego:				18 646 717,00	5 118 448,00	1 272 303,00	297 769,00	0,00	6 688 520,00
1.a wydatki bieżące				2 972 999,00	861 448,00	672 303,00	297 769,00	0,00	1 831 520,00
1.b wydatki majątkowe				15 673 718,00	4 257 000,00	600 000,00	0,00	0,00	4 857 000,00
1.1. Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1, 2 i 3, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1. wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2. Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno - prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1. wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2.wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3. Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2), z tego:				18 646 717,00	5 118 448,00	1 272 303,00	297 769,00	0,00	6 688 520,00
1.3.1. wydatki bieżące				2 972 999,00	861 448,00	672 303,00	297 769,00	0,00	1 831 520,00
1.3.1.1	Ubezpieczenie mienia gminnego - ochrona mienia	Urząd Gminy	2015-2017	231 069,00	77 023,00	0,00	0,00	0,00	77 023,00
1.3.1.2	Odbieranie, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Duszniki	Urząd Gminy	2015-2019	2 282 896,00	595 538,00	595 538,00	297 769,00	0,00	1 488 845,00
1.3.1.3	Dowozy i odwozy dzieci i młodzieży do Zespołu Szkół w Grzebienisku w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017.	GZO	2015-2017	203 149,00	60 945,00	0,00	0,00	0,00	60 945,00
1.3.1.4	Świadczenie usług transportowych w zakresie przywozu i odwozu dzieci i młodzieży do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Dusznikach, Przedszkola w Dusznikach oraz oddziału zamiejscowego w Sękowie Przedszkola w Dusznikach, w latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018	GZO	2016-2018	255 885,00	127 942,00	76 765,00	0,00	0,00	204 707,00
1.3.2.wydatki majątkowe				15 673 718,00	4 257 000,00	600 000,00	0,00	0,00	4 857 000,00
1.3.2.1	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Grzebienisku z zakupem cysterny	Urząd Gminy	2016-2017	6 029 644,00	3 389 000,00	0,00	0,00	0,00	3 389 000,00
1.3.2.2	Modernizacje dróg gminnych	Urząd Gminy	2012-2018	7 152 000,00	393 000,00	500 000,00	0,00	0,00	893 000,00
1.3.2.3	Pomoc finansowa na dofinansowanie przebudowy dróg powiatowych	Urząd Gminy	2011-2017	2 019 074,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00
1.3.2.4	Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowościach Gminy Duszniki	Urząd Gminy	2015-2018	473 000,00	275 000,00	100 000,00	0,00	0,00	375 000,00

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Urzędu Gminy Duszniki

8.8. Potrzeby inwestycyjne gminy, a możliwości finansowania

Gmina Duszniki w perspektywie krótko i długoterminowej planuje realizację wielu inwestycji. Realizacja najważniejszych z nich obciąży budżet samorządu. Zaznaczyć jednak należy, iż zakłada się finansowanie ww. inwestycji z funduszy pochodzących z dotacji celowych, dofinansowań oraz w ramach partycypacji kosztów z potencjalnymi Inwestorami. Gmina Duszniki w planowaniu wydatków zmuszona będzie realizować inwestycje według pilności potrzeb.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, iż gmina Duszniki w sposób racjonalny i zrównoważony będzie realizowała kolejne inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej, drogowej i społecznej. Przeanalizowanie kondycji finansowej gminy oraz ilość zrealizowanych inwestycji pozwala uznać, iż gmina Duszniki będzie wywiązywała się z realizacji zadań własnych.

8.9. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

- zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo – usługowa, mieszkaniowo - produkcyjna

Zgodnie z przeprowadzoną prognozą demograficzną uznać należy, iż liczba ludności gminy Duszniki do roku 2050 wzrośnie o 2 115 osoby i wyniesie **11 294** osób. Dla takiej liczby mieszkańców konieczne będzie uwzględnienie powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo – produkcyjnej.

W roku 2020 przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Duszniki wynosiła 30,5 m², a w jednym mieszkaniu zamieszkiwało średnio 3,43 osób.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną wynikające z prognozy demograficznej wyniesie zatem około **64 507,50 m²**.

W celu polepszania jakości zamieszkania można przyjąć dążenie do uzyskania wyższego wskaźnika powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę przynajmniej na poziomie 35,0 m². Zatem zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową wynikającą z dążenia do zwiększenia powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę wyniesie **50 823,00 m²**.

Analizy społeczne, środowiskowe, społeczno - gospodarcze a także analizy decyzji administracyjnych z zakresu warunków zabudowy i zagospodarowania terenów (w tym około 1937 wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2010-2020), wykazały kolejne zapotrzebowanie na ok. **348 660,00 m²** powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej. Łączne

zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną wynosi więc **463 990,50 m²**.

- zabudowa produkcyjna, usługowa

Dla prognozowanej liczby nowych podmiotów gospodarczych należy przewidzieć tereny, na których będą mogły być zlokalizowane nowe przedsiębiorstwa. Konieczne jest określenie zapotrzebowania na nowe tereny przeznaczone pod funkcje usługowe oraz produkcyjne, magazynowe, składowe. W celu oszacowania ww. zapotrzebowania konieczne jest przyjęcie założenia, iż jeden podmiot gospodarki narodowej (przedsiębiorstwo) będzie znajdował się na jednej działce budowlanej. Zaznaczyć należy, iż powierzchnia zabudowy poszczególnych budynków została określona na podstawie przeanalizowania parametrów istniejącej zabudowy, zapisów obowiązujących planów miejscowych oraz ustaleń decyzji o warunkach zabudowy. Z uwagi na różnorodne formy architektoniczne budynków oraz zawiłości związane z obliczaniem powierzchni użytkowej budynków proponuje się przyjąć wielkości powierzchni użytkowej budynków na działce budowlanej określone w poniższej tabeli

Tab. 33. Zestawienie powierzchni zabudowy oraz powierzchni użytkowych niezbędnych do wyliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę produkcyjną, usługową

L.p.	Funkcja	Powierzchnia pojedynczej działki budowlanej [m ²]	Powierzchnia użytkowa budynku [m ²]
1.	U	2000	200
2.	RU/U/P	5000	300
3.	P/U	7000	300
ŚREDNIA			~ 267

źródło: opracowanie własne

***OBJAŚNIENIA:**

U tereny zabudowy usługowej,

RU/U/P tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej

P/U tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

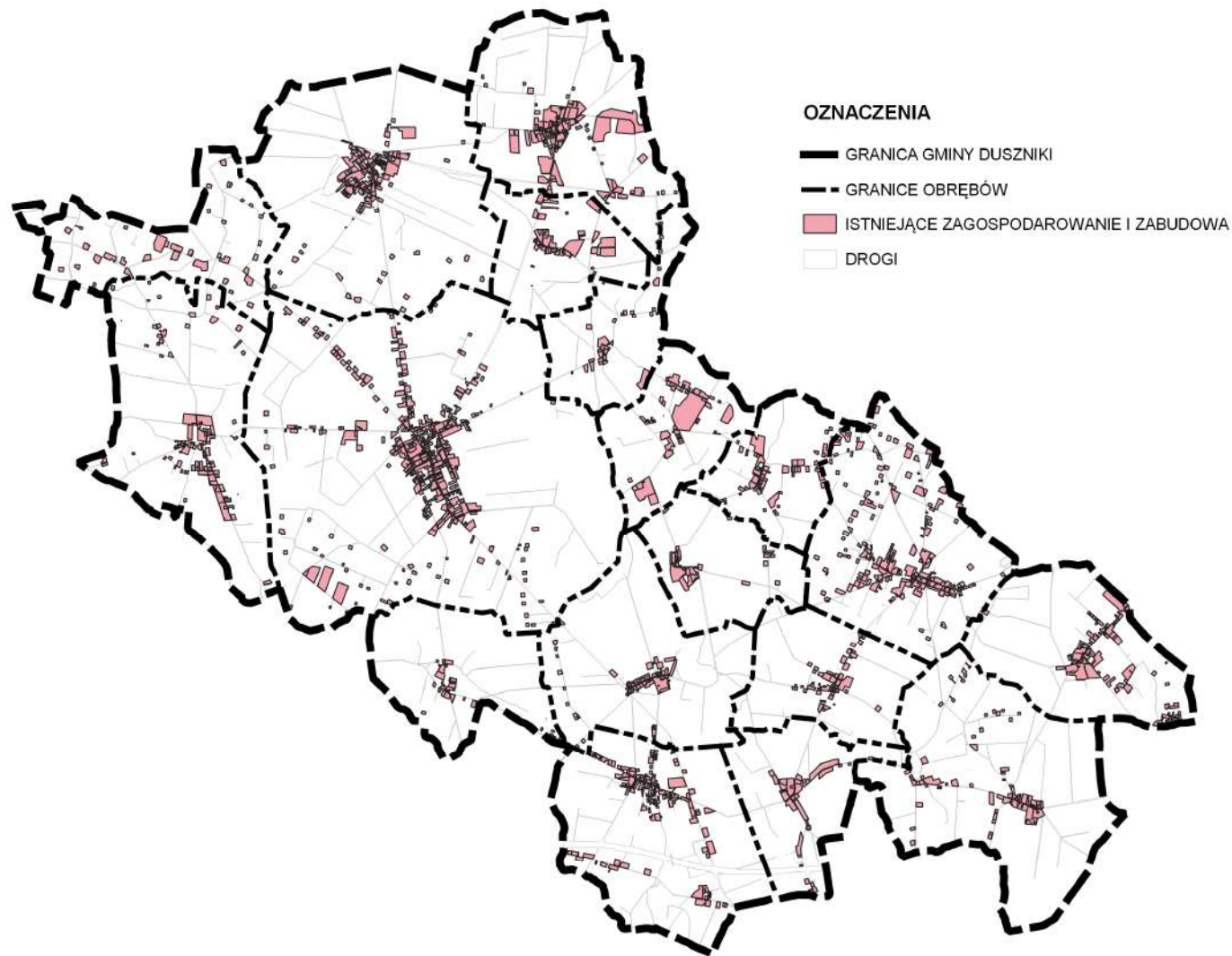
Dla dalszych obliczeń przyjmuje się średnią powierzchnię użytkową budynku, czyli 267 m². W związku z powyższym zapotrzebowanie na nową zabudowę związaną z usługami oraz produkcją w gminie Duszniki wyrażoną w powierzchni użytkowej budynków wynosi **186 900,00 m²** (ok. 700 nowych podmiotów gospodarki narodowej x 267 m² powierzchni użytkowej jednego budynku).

Analizy społeczne, środowiskowe, społeczno - gospodarcze a także analizy decyzji administracyjnych z zakresu warunków zabudowy i zagospodarowania terenów, wykazały kolejne zapotrzebowanie na ok. **11 799,56** m² powierzchni użytkowej budynków. Łączne zapotrzebowanie na zabudowę usługową, produkcyjną wynosi więc ok. **198 699,56 m²** powierzchni użytkowej budynków.

8.10. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (zwarte obszary osadnicze)

Rozważania odnośnie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę należy rozpocząć od określenia obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (zwarte obszary osadnicze). W tym celu konieczne jest przeanalizowanie przestrzennego rozmieszczenia istniejącej zabudowy (rycina poniżej), wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Analizując poniższą rycinę zauważyć można, iż istniejąca zabudowa zlokalizowana jest przede wszystkim w ukształtowanych centrach wsi, przy głównych ciągach komunikacyjnych. Istniejąca zabudowa ma charakter zwarty w ramach ukształtowanych jednostek wiejskich a także charakter zabudowy rozproszonej.

ryc. 8. Istniejące zagospodarowanie i zabudowa na terenie gminy Duszniki

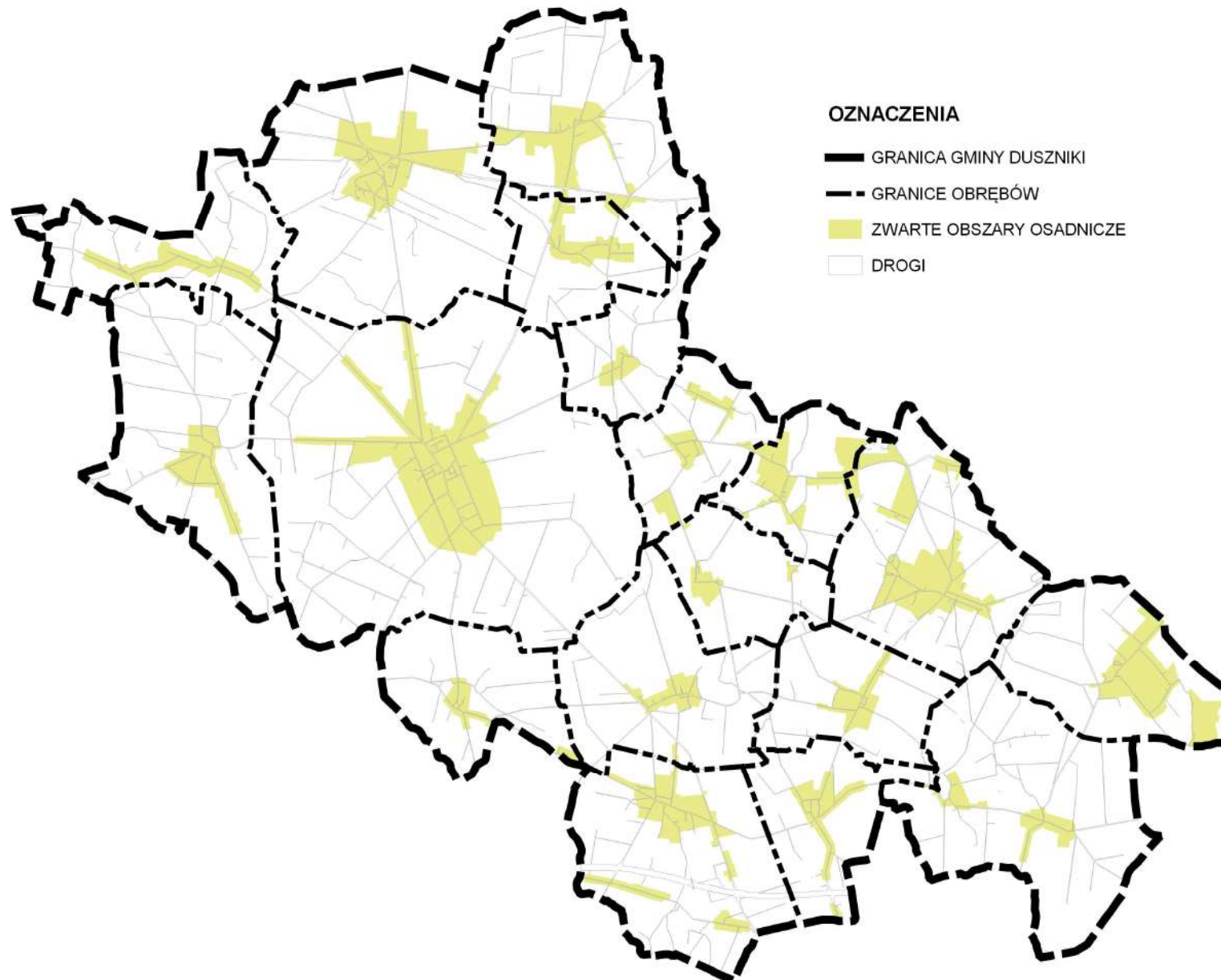

źródło: opracowanie własne

Na tak powstałym szkielecie można wyodrębnić obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (zwarte obszary osadnicze). Na rycinie poniżej przedstawione zostało przestrzenne rozłożenie zwartych obszarów osadniczych na terenie gminy Duszniki.

Po przeprowadzeniu inwentaryzacji istniejącej zabudowy i wyodrębnieniu jej ze zwartych obszarów znajdujących się na terenie gminy Duszniki można przystąpić do oszacowywania powierzchni rezerw w obrębie zwartych obszarów osadniczych.

ryc. 9. Zwarte obszary osadnicze na terenie gminy Duszniki

źródło: opracowanie własne

Kolejnym krokiem niezbędnym do uzyskania powierzchni użytkowej rezerw istniejących w zwartych obszarach osadniczych jest przyjęcie dla każdej funkcji średniej wielkości pojedynczej działki oraz powierzchni użytkowej budynków na pojedynczej działce. Wskaźniki te zostały określone na podstawie przeanalizowania poszczególnych funkcji istniejącej zabudowy w gminie Duszniki, zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz parametrów charakterystycznych takich jak: wielkość działki, powierzchnia zabudowy i intensywność zabudowy. W tabeli poniżej zestawione zostały powierzchnie rezerw w obrębie zwartych obszarów osadniczych z podziałem na funkcje zabudowy.

Tab. 34. Powierzchnie rezerw w zwartych jednostkach osadniczych

Funkcja terenu*	Powierzchnia rezerw w zwartych jednostkach osadniczych [m ²]	Powierzchnia pojedynczej działki [m ²]	Liczba działek	Powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce [m ²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy rezerw zwartych jednostek osadniczych [m ²]
1	2	3	4 (2/3)	5	6 (4x5)
RM	0,00	3000	0	200	0,00
MN/RM	812 872,00	2000	406,43	150	60 965,40
MN	1 050 700,00	1000	1050,70	150	157 605,00
ML/MN	61 308,00	1000	61,30	150	9 196,20
MN/U	5 621 700,00	1500	3747,80	160	599 648,00
MN/P/U	544 049,00	2000	272,02	200	54 404,90
U	3 763,00	2000	1,88	200	376,30
RU/U/P	98 404,00	5000	19,68	300	5 904,24
P/U	831 140,00	7000	118,73	300	35 620,29
RAZEM	9 023 936,00	-	-	-	923 20,33

źródło: opracowanie własne

***OBJAŚNIENIA:**

RM	tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich,
MN/RM	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich,
MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
ML/MN	tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
MN/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej
MN/P/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
U	tereny zabudowy usługowej,
RU/U/P	tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej
P/U	tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

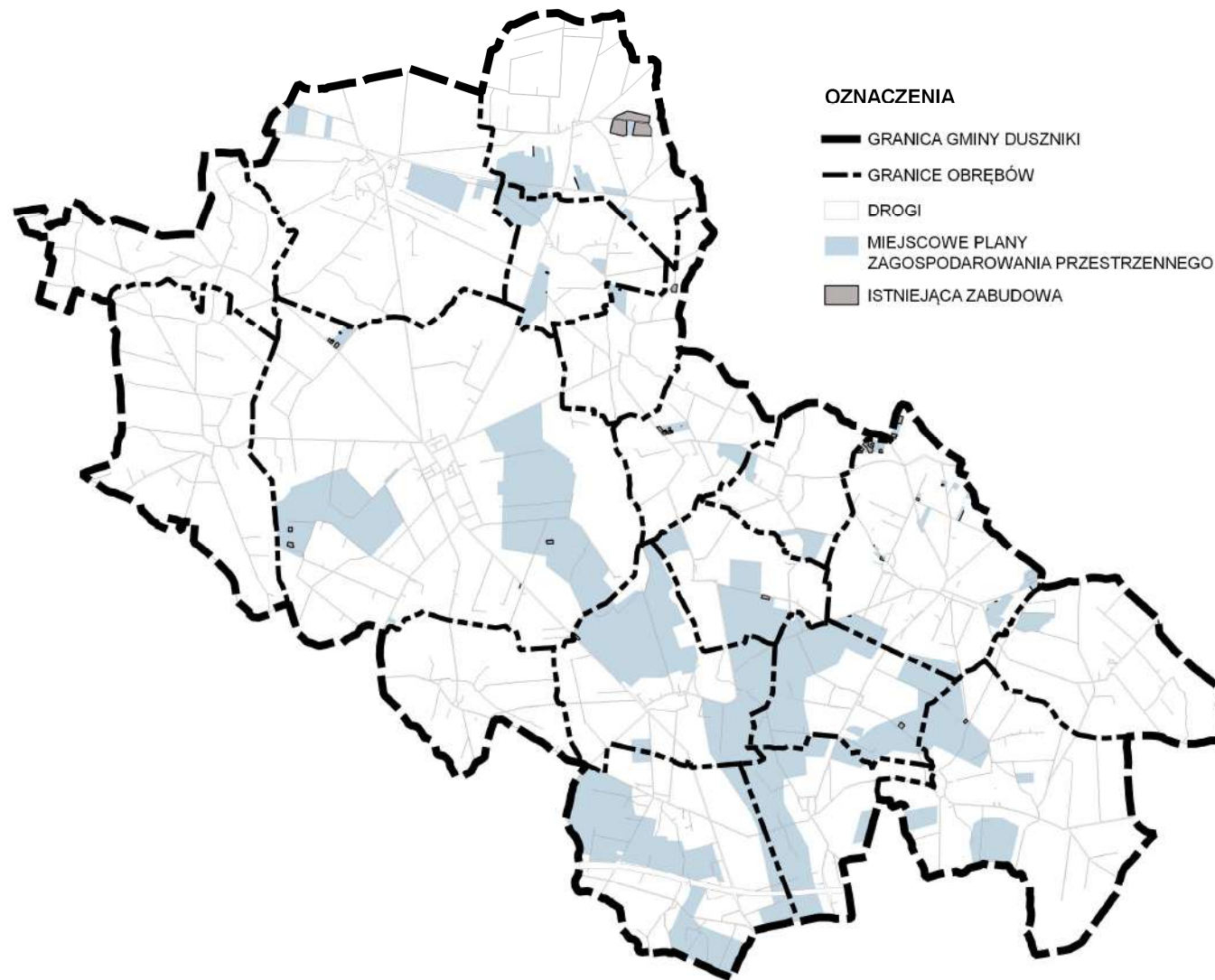
Na terenie gminy Duszniki w obszarach o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - zwartych obszarach osadniczych występuje łącznie **923 720,33** m² rezerw powierzchni użytkowej zabudowy.

8.11. Chłonność obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę

Podobnie jak w przypadku zwartych obszarów osadniczych rozważania odnośnie rezerw powierzchni przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy rozpocząć od określenia przestrzennego rozłożenia obowiązujących planów miejscowych na terenie gminy Duszniki.

Po przeprowadzeniu inwentaryzacji istniejącej zabudowy i wyodrębnieniu jej z obowiązujących miejscowych planów znajdujących się na terenie gminy Duszniki można przystąpić do oszacowywania powierzchni rezerw w obrębie planów miejscowych. W celu obliczenia chłonności w ramach planów miejscowych, wzięto pod uwagę część obszarów objętych obowiązującymi planami miejscowymi na terenie gminy, które nie zawierają się w zwartych obszarach osadniczych. Granice planów miejscowych poza zwartymi obszarami osadniczymi wraz z istniejącą zabudową przedstawiono na poniższej rycinie.

ryc. 10. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Duszniki poza zwartymi obszarami osadniczymi wraz z istniejącą zabudową

źródło: opracowanie własne

Kolejnym krokiem niezbędnym do uzyskania powierzchni użytkowej zabudowy rezerw w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest przyjęcie dla każdej funkcji średniej wielkości pojedynczej działki oraz powierzchni użytkowej budynków na pojedynczej działce. Wskaźniki te zostały określone na podstawie przeanalizowania poszczególnych funkcji istniejącej zabudowy w gminie Duszniki, zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz parametrów charakterystycznych takich jak: wielkość działki, powierzchnia zabudowy i intensywność zabudowy. W tabeli poniżej zestawione zostały powierzchnie rezerw w obrębie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 35. Powierzchnie rezerw w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Funkcja terenu*	Powierzchnia rezerw w zwartych jednostkach osadniczych [m ²]	Powierzchnia pojedynczej działki [m ²]	Liczba działek	Powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce [m ²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy rezerw zwartych jednostek osadniczych [m ²]
1	2	3	4 (2/3)	5	6 (4x5)
RM	17 769,00	3000	5,92	200	1184,60
MN/RM	6 496,00	2000	3,24	150	487,20
MN	1 132 800,00	1000	1132,80	150	169920,00
ML/MN	0,00	1000	0,00	150	0,00
MN/U	44 510,00	1500	29,67	160	4747,73
MN/P/U	0,00	2000	0,00	200	0,00
U	10 216,00	2000	5,10	200	1021,60
RU/U/P	0,00	5000	0,00	300	0,00
P/U	2 295 400,00	7000	327,91	300	98374,29
RAZEM	3 507 191,00	-	-	-	275735,42

źródło: opracowanie własne

***OBJAŚNIENIA:**

- RM** tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN/RM** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- ML/MN** tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MN/U** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej
- MN/P/U** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
- U** tereny zabudowy usługowej,
- RU/U/P** tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej
- P/U** tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

Na terenie gminy Duszniki w granicach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, poza zwartymi obszarami osadniczymi występuje łącznie ok. **275 735,42 m²** rezerw powierzchni użytkowej zabudowy.

8.12. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (zwartych obszarów osadniczych) oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W tabeli poniżej przedstawione zostało zestawienie rezerw powierzchni w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych. Na terenie gminy Duszniki występuje łącznie ok. **1 199 455,75 m²** rezerw powierzchni użytkowej zabudowy.

Tab. 36. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych

Funkcja terenu	Rezerwy powierzchni					
	w tym:				Ogółem	
	w obrębie zwartych obszarów osadniczych		w planach miejscowych		w obrębie zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych	
	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
1	2	3	4	5	6	7
RM	0,00	0,00	17 769,00	1 184,60	17 769,00	1 184,60
MN/RM	812 872,00	60 965,40	6 496,00	487,20	819 368,00	61 452,60
MN	1 050 700,00	157 605,00	1 132 800,00	169 920,00	2 183 500,00	327 525,00
ML/MN	61 308,00	9 196,20	0,00	0,00	61 308,00	9 196,20
MN/U	5 621 700,00	599 648,00	44 510,00	4 747,73	5 666 210,00	604 395,73
MN/P/U	544 049,00	54 404,90	0,00	0,00	544 049,00	54 404,90
U	3 763,00	376,30	10 216,00	1 021,60	13 979,00	1 397,90
RU/U/P	98 404,00	5 904,24	0,00	0,00	98 404,00	5 904,24
P/U	831 140,00	35 620,29	2 295 400,00	98 374,29	3 126 540,00	133 994,58
RAZEM	9 023 936,00	923 720,33	3 507 191,00	275 735,42	12 531 127,00	1 199 455,75

źródło: opracowanie własne

***OBJAŚNIENIA:**

- RM** tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN/RM** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- ML/MN** tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MN/U** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej

MN/P/U	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
U	tereny zabudowy usługowej,
RU/U/P	tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej
P/U	tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

8.13. Zapotrzebowanie na nową zabudowę, a chłonność obszarów

Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, finansowych, środowiskowych, społecznych i gospodarczych oraz prognozy demograficznej gmina Duszniki do roku 2050 będzie wykazywała zapotrzebowanie na **463 990,50 m²** powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej oraz **198 699,56 m²** pod zabudowę produkcyjną, usługową. Łączne zapotrzebowanie wynikające z powyższych analiz na nową zabudowę do 2050 r. wyniesie **662 690,21 m²** powierzchni użytkowej zabudowy (zapotrzebowanie wynikające z analiz, bez uwzględnienia zapotrzebowania wynikającego z niepewności rozwojowych).

Tab. 37. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną na terenie gminy Duszniki

Funkcja terenu*		Powierzchnia użytkowa zabudowy [m ²]
1	Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną wynikające z:	463 990,50 m²
	• prognozy demograficznej, • polepszenia jakości zamieszkania – wzrost wskaźnika powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę, • analiz wydanych decyzji o warunkach zabudowy, • analiz środowiskowych i społecznych, • analiz finansowych,	
2	Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną wynikające z niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30% (zgodnie z art. 10, ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2022 poz. 503))	139 197,15 m²
RAZEM		603 187,65m²

źródło: opracowanie własne

Dokonując obliczeń zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną uwzględniono w ramach zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej również funkcje mieszane w tym:

- RM** tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN/RM** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- MN** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- ML/MN** tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MN/U** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej
- MN/P/U** tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej.

Powierzchnia rezerw w zwartych obszarach osadniczych oraz planach miejscowych dla funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej przedstawia się następująco:

Tab. 38. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych – dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej

Funkcja terenu	Rezerwy powierzchni					
	w tym:				Ogółem	
	w obrębie zwartych obszarów osadniczych		w planach miejscowych		w obrębie zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych	
	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
	1	2	3	4	5	6
RM	0,00	0,00	17 769,00	1 184,60	17 769,00	1 184,60
MN/RM	812 872,00	60 965,40	6 496,00	487,20	819 368,00	61 452,60
MN	1 050 700,00	157 605,00	1 132 800,00	169 920,00	2 183 500,00	327 525,00
ML/MN	61 308,00	9 196,20	0,00	0,00	61 308,00	9 196,20
MN/U	5 621 700,00	599 648,00	44 510,00	4 747,73	5 666 210,00	604 395,73
MN/P/U	544 049,00	54 404,90	0,00	0,00	544 049,00	54 404,90
RAZEM	8 090 629,00	881 819,50	1 201 575,00	176 339,53	9 292 204,00	1 058 159,03

źródło: opracowanie własne

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo produkcyjną wynoszące **603 187,65 m²** nie przekracza sumy powierzchni użytkowej rezerw terenów w ramach obszarów zwartych oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynoszącą **1 058 159,03 m²**. Zatem nie wyznacza się nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo – produkcyjną poza terenami obszarów zwartych oraz poza miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, usługową gminy Duszniki, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 39. Zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, usługową na terenie gminy Duszniki

Funkcja terenu*		Powierzchnia użytkowa zabudowy [m ²]
1	Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną, usługową wynikające z:	198 699,56 m²
	• prognozy wzrostu podmiotów gospodarczych, • rewitalizacji istniejącej zabudowy przemysłowej, • analiz wydanych decyzji o warunkach zabudowy, • analiz środowiskowych i społecznych, • analiz finansowych,	
2	Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną, usługową wynikające z niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30% (zgodnie z art. 10, ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2022 poz. 503))	0 m ² (nie zachodzi potrzeba wzrostu zapotrzebowania na zabudowę produkcyjną, usługową wynikające z niepewności procesów rozwojowych)
RAZEM		198 699,56 m²

źródło: opracowanie własne

Dokonując obliczeń zapotrzebowania na zabudowę produkcyjną, usługową uwzględniono w ramach zabudowy produkcyjnej, usługowej również funkcje mieszane, w tym:

U tereny zabudowy usługowej,

RU/U/P tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej

P/U tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

Powierzchnia rezerw w zwartych obszarach osadniczych oraz planach miejscowych dla funkcji produkcyjnej, usługowej przedstawia się następująco:

Tab. 40. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych – dla zabudowy o funkcji produkcyjnej, usługowej

Funkcja terenu	Rezerwy powierzchni					
	w tym:				Ogółem	
	w obrębie zwartych obszarów osadniczych		w planach miejscowych		w obrębie zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych	
	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy	powierzchnia terenów	powierzchnia użytkowa zabudowy
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
1	2	3	4	5	6	7
U	3 763,00	376,30	10 216,00	1 021,60	13 979,00	1 397,90
RU/U/P	98 404,00	5 904,24	0,00	0,00	98 404,00	5 904,24
P/U	831 140,00	35 620,29	2 295 400,00	98 374,29	3 126 540,00	133 994,57
RAZEM	933 307,00	41 900,83	2 305 616,00	99 395,89	3 238 923,00	141 296,71

źródło: opracowanie własne

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, usługową wynoszące **198 699,56 m²** przekracza sumę powierzchni użytkowej rezerw terenów w ramach obszarów zwartych oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynoszącą **141 296,71 m²**. Zatem wyznacza się nowe tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjną, usługową poza terenami obszarów zwartych oraz poza miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

8.14. Lokalizowanie zabudowy na terenach poza obszarami zwartymi i obowiązującymi planami miejscowymi

Na rysunku Studium wyznaczono dziesięć terenów zlokalizowanych poza zwartymi jednostkami osadniczymi oraz poza planami miejscowymi. Są to tereny P/U, przeznaczone pod obiekty produkcyjne, składy, magazyny oraz tereny zabudowy usługowej, zlokalizowane w obrębach Podrzewie, Sękowo i Wilczyna w sąsiedztwie drogi krajowej nr 92, w obrębie Sędzinko, w sąsiedztwie autostrady A-2 a także w obrębie Sarbia, wzdłuż drogi powiatowej 1886P, jako kontynuacja istniejących planów zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod tereny produkcyjno – usługowe.

Tab. 41. Powierzchnie terenów poza obszarami zwartej zabudowy oraz planami miejscowymi

Funkcja terenu*	Powierzchnia rezerw w zwartych jednostkach osadniczych [m ²]	Powierzchnia pojedynczej działki [m ²]	Liczba działek	Powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce [m ²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy rezerw zwartych jednostek osadniczych [m ²]
1	2	3	4 (2/3)	5	6 (4x5)
P/U	1339400,00	7000	191,34	300	57402,85
RAZEM	1339400,00	7000	191,34	300	57402,85

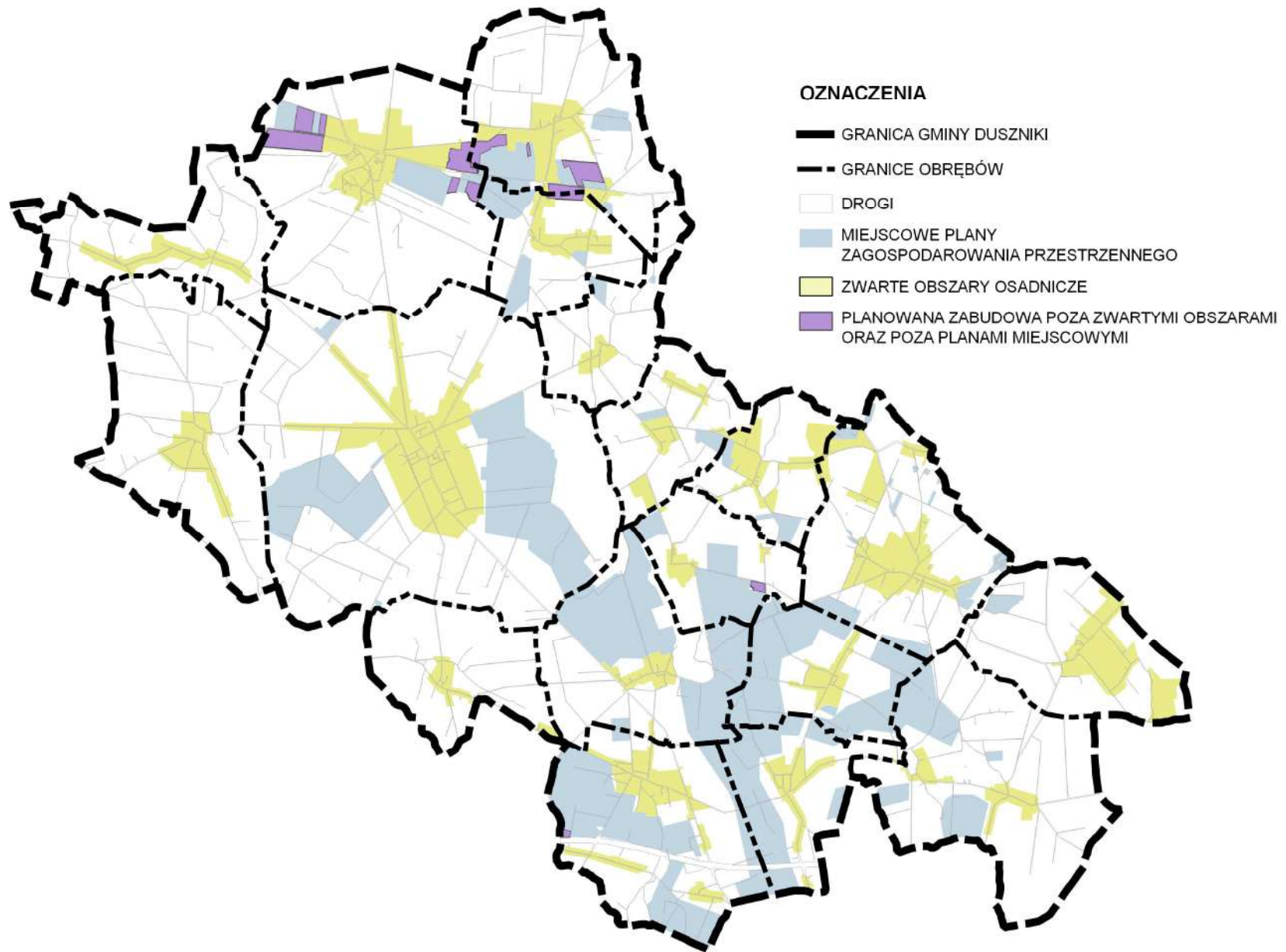
źródło: opracowanie własne

***OBJAŚNIENIA:**

P/U tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

Rozmieszczenie planowanej zabudowy poza terenami o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (zwarte obszary osadnicze) oraz poza obowiązującymi planami miejscowymi przedstawione zostało na rycinie poniżej.

ryc. 11. Rozmieszczenie planowanej zabudowy poza zwartymi obszarami osadniczymi i planami miejscowymi

źródło: opracowanie własne

Zaznaczyć należy, że prognozy demograficzne opierają się głównie na biologicznych przesłankach i nie uwzględniają pewnych czynników losowych i politycznych. Potencjalny rozwój szeroko rozumianego przemysłu może generować wzrost liczby ludności. Brak terenów mieszkaniowych wynikający z braku możliwości precyzyjnego oszacowania procesów gospodarczych, społecznych i demograficznych może stać się barierą dla rozwoju gospodarczego gminy Duszniki. Barierą dla rozwoju gospodarczego gminy może stać się również zbyt mała powierzchnia terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy produkcyjno - usługowej.

Gmina Duszniki aspiruje do bycia lokalnym centrum gospodarczym, korzystającym ze swojej atrakcyjnej lokalizacji i rozwiniętego rolnictwa. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Duszniki na lata 2016 – 2024 jednym z celów strategicznych jest zapewnienie dogodnych warunków inwestowania na terenie gminy. W celu osiągnięcia rozwoju gospodarczego konieczne jest uwzględnienie w dokumentach planistycznych szerokiej możliwości lokalizowania nowych firm i technologii.

Dla harmonijnego rozwoju gminy Duszniki pożądane byłoby utrzymanie zależności pomiędzy terenami przeznaczonymi pod nową zabudowę na obszarach zwartych, objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz poza tymi terenami. W związku z powyższym, z uwagi na niepewność procesów rozwojowych uznać należy, iż uzasadnione jest uwzględnienie możliwości rozwoju zabudowy produkcyjno - usługowej na terenach poza obszarami zwartymi oraz objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Przeznaczenie terenów pod nową zabudowę umożliwi zrównoważony i całościowy rozwój gminy Duszniki.

9. Stan prawny gruntów

Gmina Duszniki posiada 389,23 ha (2,5% w stosunku do powierzchni gminy) gruntów stanowiących własność gminy, w tym: 219,32 ha przeznaczono pod drogi, 54,80 ha pod rowy, 115,11 ha stanowi tereny inne niż wyżej wymienione.

Na terenie gminy Duszniki uchwalono 109 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- 6 w granicach obrębu Brzoza;
- 18 w granicach obrębu Ceraadz Dolny;
- 2 w granicach obrębu Chełminko;
- 25 w granicach obrębu Duszniki;
- 1 w granicach obrębu Grodziszczko;
- 18 w granicach obrębu Grzebienisko;

- 4 w granicach obrębu Kunowo;
- 11 w granicach obrębu Mieściska;
- 3 w granicach obrębu Młynkowo;
- 2 w granicach obrębu Niewierz;
- 10 w granicach obrębu Podrzewie;
- 4 w granicach obrębu Sarbia;
- 6 w granicach obrębu Sędzinko;
- 4 w granicach obrębu Sędziny;
- 17 w granicach obrębu Sękowo;
- 5 w granicach obrębu Wierzeja;
- 3 w granicach obrębu Wilczyna;
- 1 w granicach obrębu Zakrzewko;
- 1 w granicach obrębu Zalesie.

Tab. 42. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Nr działki	Uchwała Rady Gminy	Rodzaj zabudowy	Publikacja Dziennik Urzędowy
Obręb BRZOZA				
1	429, 139/2	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz. 1508 11.07.2001
2	304	V-25/2003 26.02.2003	MR/U (zabudowa siedliskowo-usługowa)	53 poz. 1003 02.04.2003
3	118	V-28/2003 26.02.2003	PE (eksploatacja kruszywa)	82 poz. 1568 22.05.2003
4	144	LIII/367/14 28.10.2014	US - zabudowa usługowa - teren sportu i rekreacji	2015 rok poz. 8 02.01.2015
5	209/12	LIII/366/14 28.10.2014	WS - teren wód powierzchniowych - przeciwpożarowy zbiornik wodny	2015 rok poz. 7 02.01.2015
6	209/6 i 209/7	LIII/365/14 28.10.2014	U - zabudowa usługowa	2015 rok poz. 6 02.01.2015
Obręb CERADZ DOLNY				
7	144/1	VI-32/99 24.02.1999	MN (zabudowa mieszkaniowa)	12 poz. 211 24.03.99
8	13	XXXI-196/2001 24.04.2001	eksploatacja złóż kruszywa	64 poz. 1195 07.06.01
9	151/2	XXXIX-261/2002 20.02.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	48 poz. 1426 10.04.2002
	127/7, 127/9-127/12, 127/14 (przed podziałem dz. nr 127/5)		MN (zabudowa mieszkaniowa)	
	243/2-243/57		ML(zabudowa letniskowa)	
10	151/1	V/19/07 23.01.2007	P/U (obiekty produkcyjne, składy i magazyny z zab. usługową)	nr 31 poz.806 08.03.2007
11	209/2, 209/3, 209/4	XLII-280/2002	MN (zabudowa	75 poz. 1945

		16.05.2002	mieszkaniowa)	03.06.2002
12	248/2-248/6 (po scaleniu dz. nr 96, 99), 172/3, 185/7, 178/5, 178/6, 178/9-178/16, 178/18, 178/19, 178/21, 166/2, 144/2, 249/1-249/3 (po scaleniu dz. nr 137/8, 138/2), 212/5, 251 (stary nr 100), 246/1, 246/2, 246/3 (przed podziałem działka nr 92), 210/2-210/5, 131/2-131/12, 247/1-247/3 (po scaleniu dz. nr 133, 136), 197/4-197/6	XXXVI-183/05 22.06.2005	MN (zabudowa mieszkaniowa)	123 poz.. 3357 16.08.2005
13	76/11 (nr przed podziałem)	XLIII/295/09 26.05.2009	MN; MN/U; WS/ZP; ZP	nr 135 poz. 2246 09.07.2009
14	246/5, 246/6	XXVI/153/08	RU (teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych)	nr 93 poz. 177 17.06.08
15	160, 161, 173/1, 173/2, 174, 175, 176, 177	LIV/389/10 26.01.2010	MN; MN/U	76 poz. 1520 17.04.2010
16	250/1, 250/2, 250/3, 250/4, 250/5, 250/6, 250/7, 250/8, 250/10, 250/11, 250/12, 250/13, 250/14, 250/15, 250/16, 250/17, 250/18, 250/19, 250/20, 250/21, 250/22, 250/23, 250/24	LIV/390/10 26.01.2010	MN	77 poz. 1531 19.04.2010
17	103	XXII/129/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3452 1.08.2012
18	127/15	XXII/130/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3453 1.08.2012
19	206/1, 206/2, 207/1, 207/2, 208	XXII/128/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3451 1.08.2012
20	166/1	XXII/126/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3449 1.08.2012
21	238	XXII/127/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3450 1.08.2012
22	172/4	XXII/131/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3454 1.08.2012
23	230/1 i 230/2	XXIX/181/12 30.10.2012	MN	2013 poz.1407 11.02.2013
24	254/2, 254/1 oraz 252/3	L/338/14 24.06.2014	MN, MN/U	poz.4238 28.07.2014
Obręb CHEŁMINKO				
25	83/7	VI-29/99 24.02.1999	AG (aktywizacja)	Nr 12 poz 208 24.03.99
26	140/1	XIV-97/99 07.12.1999	AG (aktywizacja)	90 poz.1642 10.12.1999
Obręb DUSZNIKI				
27	171/1 i 171/2, 188, 196/2-196/6, 231/1 i cz.231/2 317/1	VI-33/99 24.02.1999	MN (zabudowa mieszkaniowa) AG (aktywizacja)	12 poz. 212 24.03.99
28	196/2-196/6	XXII/133/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3456 1.08.2012
29	192, 5/1 i 5/2, 189/1 i 189/2	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz.1508 11.07.2001
30	325/9, 325/7, 325/22 i	XLII-280/2002 16.05.2002	MN (zabudowa	75 poz. 1945

	325/23, 542/4-542/6, 542/9, 542/10, 408/1- 408/9, 582/3, 184/1- 184/3, 185/1-185/3, 759,146/2		mieszkaniowa)	03.06.2002
	162, 163, 170/1i 170/2		MNR (zabudowa mieszkaniowo- rzemieślnicza)	
31	325/6	V-25/2003 26.02.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	53 poz. 1003 02.04.2003
32	5/6 i 5/7	X-54/2003 02.07.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	131 poz.2472 01.08.2003
33	582/2, 194/1-194/12, 553/4-553/13, 552/5- 552/10	XXXVI-183/05 22.06.2005	MN (zabudowa mieszkaniowa)	123 poz.. 3357 16.08.2005
34	583/5 i 583/6	XXIX-187/01	AG	26 poz 384 2001
35	299/10-299/15, 404, 405/1, 405/3-405/5, 406 cz. 584/4	V/19/07 23.01.2007	MN P	31 poz. 806 8.03.2007
36	884/3-884/8, 862/2, 883/1-883/17, 883/19- 883/33, 885, 886/3-886/5 i 886/7, 1235/17	V/20/07 23.01.2007	MN, MN/U	23, poz. 595 21.02.2007
37		XXIX/182/12 30.10.2012	MN	2013 poz. 1362 7.02.2013
38	294/5-294/11, 294/13- 294/25 i 293/1, 293/2 oraz cz. dz. 293/3	XXVI/145/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1766 17.06.2008
39	579/1-579/9	XXVI/146/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1767 17.06.2008
40	230	XXVI/147/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1768 17.06.2008
41	1021	XXVI/148/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1769 17.06.2008
42	913/13-913/16 i 914/3- 914/8	XXVI/149/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1770 17.06.2008
43	686/7, 686/8 778/1, 778/3, 778/2, 686/10	XXXI/187/08 26. 08. 2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	167 poz.2807 01.10.08
44	439/1-439/3, 439/7 i cz. dz. nr 439/8	L/361/09 27.10.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa)	238 poz. 4445 31.12.2009
45	7/1-7/5, 7/7-7/11, 7/13- 7/28	LIV/388/10 26.01.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	76 poz. 1519 17.04.2010
46	139/1, 140/1	LIV/391/10 26.01.2010	P	76 poz. 1521 17.04.2010
47	540/1, 540/3, 540/5- 540/7, 540/9-540/14	LIV/393/10 26.01.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	76 poz. 1523 17.04.2010
48	297/9, 296, część 297/7	LIV/394/10 26.01.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	76 poz. 1524 17.04.2010
49	191	LIV/395/10 26.01.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	76 poz. 1525 17.04.2010
50	594/15 i 594/16	VIII/39/11 26.04.2011	MN (zabudowa mieszkaniowa) oraz usługowa	158 poz. 2564 06.06.2011
51	298	XXII/132/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3455 1.08.2012
Obręb GRODZISZCZKO				
52	385/1, 385/3, 303	XLII-280/2002 16.05.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	75 poz.1945 03.06.2002
Obręb GRZEBIENISKO				
53	195/5, 195/7 i 195/8	VI-30/99 24.02.1999	AG (aktywizacja)	12 poz 209 24.03.99
54	192/10-192/13, 133/11-	XXXIII-209/2001	MN (zabudowa	81 poz. 1508

	133/13 i 133/15	20.06.2001	mieszkaniowa)	11.07.2001
55	480/3-480/11, 480/13-480/17, 480/36 i 480/37	XXXV-230/2001 26.09.2001	Mr (zabudowa rezydencka)	125 poz.2449 09.10.2001
56	447/9-447/13, 480/18-480/35, 1/28 i 1/31	XLII-280/2002 16.05.2002	MN	75 poz 1945 3.06.02
57	496/1 i 496/2, 1/14, 1/15, 1/18-1/27, 1/35 i 1/36)	V-25/2003 26.02.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa-rezydencjonalną)	53 poz. 1003 02.04.2003
58	140/3	X-54/2003 02.07.2003	MR (zabudowa mieszkaniowo-siedliskowa)	131 poz. 2472 01.08.2003
	133/1-133/8 i 133/10, 135, 474/4, 474/6, 474/9-474/20		MN (zabudowa mieszkaniowa)	
59	498/1-498/10 (przed scaleniem dz. nr 433/9, 429/1), 439/13-439/15, 78/1-78/4, 83/5-83/7, 83/9-83/12, 84/2, 84/3, 15/5	XXXVI-183/05 22.06.2005	MN (zabudowa mieszkaniowa)	123 poz.. 3357 16.08.2005
60	402/50-402/54	V/19/07 23.01.2007	MN	31 poz. 806 8.03.2007
61	439/16-439/27	XXVI/141/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1762 17.06.2008
62	241/5-241/13	XXVI/142/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1763 17.06.2008
63	206/5, 206/9-206/17	XXVI/143/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1764 17.06.2008
64	441/5	XXVI/144/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1765 17.06.2008
65	250/7 i 250/9	L/355/09 27.20.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa)	238 poz. 4440 31.12.2009
66	245/16-245/40, 245/42-245/52	L/356/09 27.20.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa), U (zabudowa usługowa)	238 poz. 4441 31.12.2009
67	142/5	L/357/09 27.20.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa)	238 poz. 4442 31.12.2009
68	152/1	XXXIV/217/13 26.02.2013	MN (zabudowa mieszkaniowa)	poz. 2953 15.04.2013
69	254/54, 254/56, 255/13, część działki 258/7	L/337/14 24.06.2014	MN oraz MN/U	poz. 4237 28.07.2014
70	367/16 i 367/8	LI/346/14 z dnia 26.08.2014	dr	poz.4995 29.09.2014
Obwód KUNOWO				
71	149/5	XIV-97/99 07.12.1999	AG (aktywizacja)	90 poz.1642 10.12.1999
72	97/2, 95/6, 95/7	XXXIX-260/2002 20.02.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	48 poz.1425 10.04.2002
73	22/6 (w mpzp 24/2)	XLII-280/2002 16.05.2002	PE (eksploatacja kruszywa)	75 poz.1945 03.06.2002
74	240/1-240/56 (przed scaleniem dz. nr 204, 206/7, 213, 215/5, 218, 219/1 220)	XLIII-296-09 26.05.2009	MN	135 poz. 2247 09.07.2009
Obwód MIEŚCISKA				
75	128/7, 128/9, 128/12, 128/14, 128/16, 128/21-128/23, 128/25, 128/26, 128/28-128/49, 128/55, 128/56 (część), 128/57, 128/62-128/64, 132/2,	XIV-97/99 07.12.1999	MN (zabudowa mieszkaniowa)	90 poz.1642 10.12.1999

	78/12 (część), 78/2 (część), 94/2			
76	78/4, 95/2, 95/1, 135/5, 135/6	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz. 1508 11.07.2001
77	85/9-85/12, 86/1, 36/1-36/4, 36/6-36/8	XLII-280/2002 16.05.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	75 poz. 1945 03.06.2002
78	126/19	XLII-282/2002 16.05.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	75 poz. 1947 03.06.2002
79	126/1-126/18	X-53/2003 02.07.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	137 poz. 2583 12.08.2003
80	78/6, 78/7	X-54/2003 02.07.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	131 poz. 2472 01.08.2003
81	12/1, 79/2, 80/2	XXXVI-183/05 22.06.2005	MN (zabudowa mieszkaniowa)	123 poz.. 3357 16.08.2005
82	113/3-113/11	XXVI/150/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1771 17.06.2008
83	121/1 i 121/2	LX/342/10 22.06.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	179 poz.3326 08.09.2010
84	38, 39	XXV/165/16 24.05.2016	MN (zabudowa mieszkaniowa)	poz. 3630 06.06.2016
85	74/2, 88/2, 87, 19	XXV/164/16 24.05.2016	MN (zabudowa mieszkaniowa)	poz. 3629 06.06.2016
Obręb MŁYNKOWO				
86	27/3	XIV-97/99 07.12.1999	AG (aktywizacja)	90 poz.1642 10.12.1999
87	68/2-68/7	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz. 1508 11.07.2001
88	8/3, 8/1	XLII-280/2002 16.05.2002	ZL (zalesienie)	75 poz. 1945 03.06.2002
Obręb NIEWIERZ				
89	28/8 i 528/9	XIV-97/99 07.12.1999	MN (zabudowa mieszkaniowa)	90 poz.1642 10.12.1999
90	432/7-432/10	V/19/07 23.01.2007	MN (zabudowa mieszkaniowa)	31 poz. 806 8.03.2007
Obręb PODRZEWIE				
91	32	XXXII-135/97 (14.03.1997	AG (aktywizacja)	7 poz 48 z dnia 8.04.1997
92	50/9	XXV-161/2000 05.12.200	AG (aktywizacja)	Nr 88 poz.1171 14.12.2000
93	30/2, 37/1, 38/1, 38/2, 39/3	XXXV-229/2001 26.09.2001	AG (aktywizacja)	138 poz. 2730 14.11.01
94	464/1 i 464/2	V-25/2003 26.02.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	53 poz. 1003 02.04.2003
95	47/9, 47/21, 47/26, 47/27, 53/3, 53/4, 53/7, 53/9, 53/10, 53/11, 53/12, 53/13, 53/14	XLIII-221/06 26. 01. 2006	AG	21 poz 571 9.02.2006
96	3	XLVIII/339/09 29.09.2009	AG	206 poz. 3545 26.11.2009
97	638	XLVIII/340/09 29.09.2009	AG	206 poz. 3546 26.11.2009
98	6/17, 6/20, 6/21, 6/22, 6/24	XLVIII/341/09 29.09.2009	AG	206 poz. 3547 26.11.2009
99	630/2, 630/3, 631, 632, 633, 634, 636/1	XLVIII/342/09 29.09.2009	AG	206 poz. 3548 26.11.2009
100	44/1, 44/2, 45/5, 45/6, 45/7, 47/15	LI/371/09 24.11.2009	P,U	48 poz. 1108 15.03.2010
Obręb SARBIA				
101	2/3	XIV-97/99 07.12.1999	zabudowa jednorodzinna	90 poz.1642 10.12.1999
102	36, 37/1, 37/3, 37/4	XXXIX-259/2002	AG (aktywizacja)	48 poz. 1424

		20.02.2002		10.04.2002
103	74/19	XLII-280/2002 16.05.2002	MR (zabudowa zagrodowa)	75 poz. 1945 03.06.2002
104	4/2, 4/4, 4/5		MN (zabudowa mieszkaniowa)	
Obręb SĘDZINKO				
105	517/1-517/8, 517/10-517/13, 252/4-252/13,	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz. 1508 11.07.2001
106	566/1-566/15	L/358/09 27.10.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa)	238 poz. 4443 31.12.2009
107	517/15-517/20	L/360/09 27.10.2009	MN (zabudowa mieszkaniowa)	238 poz. 4444 31.12.2009
108	534/3, 534/4, 534/6-534/16	LIV/387/10 26.01.2010	MN (zabudowa mieszkaniowa)	76 poz. 1518 17.04.2010
109	470/3, 471/3, 472/3, 499/2, 504/2, 505/2	LIV/392/10 26.01.2010	P	76 poz. 1522 17.04.2010
110	207, 139, 124 i części działki nr 138	L/336/14 24.06.2014	MN (zabudowa mieszkaniowa)	poz. 4236 28.07.2014
Obręb SĘDZINY				
111	296/1, 296/3-296/5 (obręb Sędzinko)	V-25/2003 26.02.2003	AG (aktywizacja)	53 poz. 1003 02.04.2003
112	169/2	XXXVI-183/05 22.06.2005	RM (zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa)	123 poz.. 3357 16.08.2005
113	281, 282 (obręb Sędzinko)		P (teren obiektów produkcyjnych)	
114	164/12	LIII/368/14 28.10.2014	U - zabudowa usługowa	2015 rok poz. 9 02.01.2015
Obręb SĘKOWO				
115	348/5-348/10, 350, 358, 359/1, 360, 361, 365/2, 365/1, 368/1, 368/2, 371/3, 375, 349, 347	XXXII-135/97 14.03.1997	pod aktywizację	7 poz 48 z dnia 8.04.1997
116	277, 280/1, 280/2, 280/3, 301, 281	VI-34/99 24.02.1999	pod aktywizację	nr 12 poz. 213 24.03.1999
	308/2		zabudowa mieszkaniowa	
117	55	XXXIII-208/2001 20.06.2001	PE (eksploatacja kruszywa)	77 poz. 1406 25.06.2001
118	428/1, 428/2, 428/5-428/8	XXXIII-209/2001 20.06.2001	zabudowa mieszkaniowa	81 poz. 1508 11.07.2001
119	308/1	XLII-280/2002 16.05.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	75 poz. 1945 03.06.2002
120	80337/1	XLII-283/2002 16.05.2002	AG (aktywizacja)	75 poz. 1948 03.06.2002
121	14/3, 14/4	XLIV-291/2002	PE (eksploatacja kruszywa)	125 poz.3446 15.10.2002
122	321/18 oraz cz. dz. nr 425 (po scaleniu dz. nr 321/14 i cz. dz. nr 321/15)	V-26/2003 26.02.2003	AG (aktywizacja)	53 poz. 1004 02.04.2003
123	cz. dz. 425 (po scaleniu 341/18, 323/2, 323/1, 343/)	XXVII-132/04 24.11.2004	AG (aktywizacja)	171 poz.3707 9.12.2004
124	cz. dz. 426, cz. dz. 425 (po scaleniu 341/18, 323/2, 323/1, 343/1)	VII/30/07 07.03.07	AG (aktywizacja)	37, poz. 920 19.03.2007
125	80335	XXXVII-188/05 21. 09. 2005	PE eksploatacja kruszywa	7 poz 119 13.01.2006
126	412/2	V/19/07 23.01.2007	MN/U, ZL	31 poz. 806 8.03.2007
	cz. dz. 412/3		MN/U	
127	cz. dz. 426, 345/2	X/48/07 22.05.2007	P, RM, ZP	109 poz 2567 20.07.2007

128	271/1-271/5	XXVI/151/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1772 17.06.2008
129	357, 362/1, 362/3	LI/371/09 24.11.2009	P,U	48 poz. 1108 15.03.2010
130	309/1 i 325/4 oraz część działki 305/1 w Sękowie	IV/22/11 25.02.2011	P,U	71 poz. 1226 23.03.2011
131	359/2	XXII/135/12 24.04.2012	P/U	2012 poz.3458 1.08.2012
Obręb WIERZEJA				
132	94/1-94/4	XXXIII-209/2001 20.06.2001	MN (zabudowa mieszkaniowa)	81 poz. 1508 11.07.2001
133	133/1, 133/3, 133/4	V-25/2003 26.02.2003	MN (zabudowa mieszkaniowa)	53 poz. 1003 02.04.2003
134	132/2	V/19/07 23.01.2007	P/H	31 poz. 806 8.03.2007
135	133/2	XXII/134/12 24.04.2012	MN	2012 poz.3457 1.08.2012
136	154/3, 155	XXV/166/16 24.05.2016	MN, MN/U	poz. 3631 06.06.2016
Obręb WILCZYNA				
137	95/8-95/36, 95/38-95/76, 119/18-119/89	XLII-281/2002 16.05.2002	MN (zabudowa mieszkaniowa)	75 poz. 1946 03.06.2002
138	11, 17	LI/371/09 24.11.2009	P,U	148 poz. 1108 5.03.2010
139	45, 50/2, 50/4, 54/11, 50/5	XXV/167/16 24.05.2016	R, RU, RU/R	poz. 3632 06.06.2016
Obręb ZAKRZEWKO				
140	200	XXVI/152/08 31.03.2008	MN (zabudowa mieszkaniowa)	93 poz. 1773 17.06.2008
Obręb ZALESIE				
141	314/1	VI-31/99 24.02.1999	MN (zabudowa mieszkaniowa)	12, poz. 210 24.03.99
Obręb: DUSZNIKI, SĘDZINY, SARBIA, WIERZEJA, GRZEBIENISKO, BRZOZA, WILKOWO, SĘDZINKO				
142	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/206/16 29.11.2016	RM, R, WS, KDW	2016 poz. 7754 07.12.2016
143	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/207/16 29.11.2016	RM, R, WS, ZL, KDD, KDW	2016 poz. 7791 08.12.2016
144	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/208/16 29.11.2016	R, ZLd, ZL, WS, KDL, KDD, KDW	2016 poz. 7792 08.12.2016
145	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/209/16 29.11.2016	RM, R, WS, KDZ, KDW	2016 poz. 7799 08.12.2016
146	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/210/16 29.11.2016	R, ZLd, WS, KDL, KDW	2016 poz. 7800 08.12.2016
147	Zgodnie z granicami obszaru objętego planem	XXXI/211/16 29.11.2016	RM, R, ZLd, WS, KDL, KDW	2016 poz. 7801 08.12.2016

źródło: opracowanie własne

W roku 2020 r. wydano 161 decyzji o warunkach zabudowy oraz 16 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Odnotowano nieznaczny spadek w roku 2012 i 2014 gdzie wydano znacznie mniej decyzji o warunkach zabudowy, niż w roku je poprzedzającym. Po roku 2016 zauważalny jest spadek liczby

wydawanych decyzji. Jednakże na podstawie pełnych danych z okresu jedenastu lat (Tab. 43) można stwierdzić, że gmina Duszniki nieustannie się rozwija.

Tab. 43. Zestawienie wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
decyzje o warunkach zabudowy	181	186	216	150	194	132	175	207	186	154	176	161
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	29	18	12	18	17	18	19	21	23	15	11	16

źródło: opracowanie własne

10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (uchwalonego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.) wyznaczano dla gminy Duszniki cele i zadania, które szczegółowo opisano w „Kierunkach rozwoju gminy”, tom II, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki.

11. Tereny zamknięte

Na terenie gminy Duszniki nie zostały zlokalizowane tereny zamknięte w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne*. Nie wyznacza się ich granic oraz stref ochronnych.

12. Zagrożenia ludności i jej mienia

Zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i mienia na terenie gminy Duszniki stanowić mogą wypadki na drogach. Negatywny wpływ na warunki zamieszkania na terenie gminy Duszniki może wywierać hałas, który wiąże się z przebiegiem autostrady A2, drogi krajowej nr 92, drogi wojewódzkiej nr 306 oraz licznych dróg powiatowych.

Hałas jest powszechnym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego, spośród wielu jego źródeł do najbardziej uciążliwych zalicza się hałas komunikacyjny. Na teren objęty Studium wpływ mają przebiegające przez teren gminy drogi: autostrada A2, droga krajowa nr 92 oraz droga wojewódzka 306:

- średni dobowy ruch roczny dla autostrady A2 (NOWY TOMYŚL/WĘŻEŁ/-BUK/WĘŻEŁ/) wynosił 23879 pojazdów silnikowych ogółem, w tym 17 motocykli, 15034 samochodów osobowych mikrobusek, 2412 lekkich samochodów ciężarowych

(dostawczych), 304 samochodów ciężarowych bez przyczepy, 6061 samochodów ciężarowych z przyczepą, 51 autobusów; udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów wynosi 26,6%;

- średni dobowy ruch roczny na drodze krajowej nr 92 (punkt pomiarowy SĘKOWO-TARNOWO PODGÓRNE) wynosił w latach 2020/21 14917 pojazdów silnikowych ogółem, w tym 45 motocykli, 9093 samochodów osobowych mikrobusów, 1602 lekkich samochodów ciężarowych (dostawczych), 385 samochodów ciężarowych bez przyczepy, 3707 samochodów ciężarowych z przyczepą, 69 autobusów oraz 5 ciągników rolniczych; udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów wynosi 27,4%;

- średni dobowy ruch roczny na drodze wojewódzkiej nr 306 (punkt pomiarowy SĘKOWO-BUK) wynosił w latach 2020/21 - 3486 pojazdów silnikowych ogółem, w tym 22 - motocykle, 2593 - samochodów osobowych mikrobusów, 384 - lekkich samochodów ciężarowych (dostawczych), 105 - samochodów ciężarowych bez przyczepy, 306 - samochodów ciężarowych z przyczepą, 24 - autobusów oraz 52 - ciągniki rolnicze; udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów wynosi 11,8%.

W związku z powyższym na w/w drogach ruch pojazdów ciężkich nie jest duży, przeważają samochody osobowe. Zasadniczymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego kołowego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan nawierzchni dróg etc.

13. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Ustalenia dotyczące ochrony przeciwpowodziowej uznaje się za bezpodstawne. Gmina Duszniki znajduje się:

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6c) lit. b) ustawy *Prawo wodne*, tj. poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6c) lit. a) ustawy *Prawo wodne* tj. poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$);

- poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Rzeka Samica Stęszewska przepływająca przez teren gminy Duszniki, zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (tab. 10.2 Raportu z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego – dokument dostępny na www.kzgw.gov.pl) została zakwalifikowana do opracowania map zagrożenia i map ryzyka powodziowego w II cyklu planistycznym, na odcinku km 0 do km 33.

SPIS RYCIN:

ryc. 1. Położenie gminy Duszniki na tle gmin sąsiednich	10
ryc. 2. Mapa poglądowa złóż, terenów i obszarów górniczych oraz otworów wiertniczych	16
ryc. 3. Przebieg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle gminy Duszniki	24
ryc. 4. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Duszniki.....	25
ryc. 5. Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	28
ryc. 6. Stan liczby ludności w latach 1975-2019.....	41
ryc. 7. Dochody i wydatki gminy Duszniki w latach 2021 -2030.....	71
ryc. 8. Istniejące zagospodarowanie i zabudowa na terenie gminy Duszniki.....	87
ryc. 9. Zwarte obszary osadnicze na terenie gminy Duszniki	89
ryc. 10. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Duszniki poza zwartymi obszarami osadniczymi wraz z istniejącą zabudową.....	92
ryc. 11. Rozmieszczenie planowanej zabudowy poza zwartymi obszarami osadniczymi i planami miejscowymi.....	100

SPIS TABEL:

Tab. 1. Złoża gazu ziemnego.....	17
Tab. 2. Złoża kruszyw naturalnych.....	17
Tab. 3. Tereny górnicze	18
Tab. 4. Obszary górnicze.....	19
Tab. 5. Jednolite Części Wód Powierzchniowych, w granicach których znajduje się gmina Duszniki zgodnie z ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.....	21
Tab. 6. Obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków.....	32
Tab. 7. Zabytkowe parki podworskie wpisane do rejestru zabytków.....	33
Tab. 8. Stanowiska archeologiczne.....	33
Tab. 9. Stan liczby ludności (zameldowanych na stałe) w poszczególnych wsiach w roku 2010 i 2020	42
Tab. 10. Przedszkole publiczne - rok szkolny 2018/2019 i 2019/2020.....	43
Tab. 11. Stopień zaspokojenia potrzeb wychowania przedszkolnego w gminie, w roku szkolnym 2018/2019.....	43
Tab. 12. Publiczne szkoły podstawowe - rok szkolny 2017/2018 i 2018/2019	44
Tab. 13. Liczba turystów zagranicznych (nierezydentów) w latach 2006-2016	45
Tab. 14. Standardy mieszkaniowe w latach 2004-2020.....	46
Tab. 15. Zasoby mieszkaniowe w latach 1995-2020.....	46
Tab. 16. Zasoby mieszkaniowe gminne (komunalne) w latach 2009 - 2020.....	47
Tab. 17. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w latach 2002-2020	48
Tab. 18. Drogi przebiegające przez teren gminy Duszniki.....	52
Tab. 19. Bilans dochodów i wydatków budżetowych w latach 2010 - 2020.....	58
Tab. 20. Dochody gminy Duszniki w latach 2010 - 2020.....	59
Tab. 21. Wydatki bieżące gminy Duszniki w latach 2010 - 2020.....	62
Tab. 22. Wydatki inwestycyjne gminy Duszniki w latach 2010 - 2020.....	65
Tab. 23. Zadłużenie gminy Duszniki w latach 2010 - 2020	66
Tab. 24. Prognozowane dochody gminy Duszniki do 2030 r.	69
Tab. 25. Prognozowane wydatki gminy Duszniki do 2030r.....	70
Tab. 26. Prognozowany wynik budżetu do 2030.....	71
Tab. 27. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Duszniki w latach 2010-2020.....	73

Tab. 28. Prognozowana liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Duszniki do roku 2051	74
źródło: opracowanie własne	74
Tab. 29. Prognozowane zmiany liczby ludności w latach 2016 - 2046	74
Tab. 30. Wydatki gminy Duszniki na drogi w latach 2010-2020	74
Tab. 31. Wydatki na zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury technicznej oraz społecznej.....	78
Tab. 32. Wydatki gminy Duszniki na przedsięwzięciach w latach 2017-2020	83
Tab. 33. Zestawienie powierzchni zabudowy oraz powierzchni użytkowych niezbędnych do wyliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę produkcyjną, usługową	85
Tab. 34. Powierzchnie rezerw w zwartych jednostkach osadniczych.....	90
Tab. 35. Powierzchnie rezerw w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	93
Tab. 36. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych	94
Tab. 37. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, mieszkaniowo - produkcyjną na terenie gminy Duszniki.....	95
Tab. 38. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych – dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, mieszkaniowo - produkcyjnej.....	96
Tab. 39. Zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną, usługową na terenie gminy Duszniki	97
Tab. 40. Zestawienie powierzchni rezerw w obrębie istniejących zwartych obszarów osadniczych oraz w planach miejscowych – dla zabudowy o funkcji produkcyjnej, usługowej.....	98
Tab. 41. Powierzchnie terenów poza obszarami zwartej zabudowy oraz planami miejscowymi	99
Tab. 42. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	102
Tab. 43. Zestawienie wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	109

Załącznik Nr 2
do UCHWAŁY NR LXV/400/22
RADY GMINY DUSZNIKI
z dnia 30 sierpnia 2022 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DUSZNIKI

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORAZ UZASADNIENIE
ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ WRAZ Z SYNTEZĄ USTALEŃ STUDIUM**

TOM II

DUSZNIKI, 2022 r.

PRACOWNIA URBANISTYCZNA Magdalena Kalinowska

„PLAN 21”

Niniejsze opracowanie - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania
Przestrzennego gminy Duszniki, sporządził zespół projektowy w składzie:

Główny projektant:

mgr Magdalena Kalinowska

(Członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-383)

Zespół projektowy:

mgr inż. arch. kraj. Julita Bogumińska

mgr inż. Katarzyna Kalisz

*Herbem Gminy jest kłos zboża (złoto-żółty),
stanowiący pionową oś górnej części
dwudzielnej w pas tarczy (żółto-błękitna).
W dolnej – zielonej: biały orzeł piastowski
na czerwonym tle małej tarczy w połowie
ściętej. Pola rozdziela czarna pięciolinia
na białym tle. Herb wpisany jest w tarczę
w połowie ściętą. Kłos symbolizuje pracę
rolnika i jego godność, orzeł piastowski
określa nasze narodowe korzenie, pięciolinie
– związki ze śpiewaczą tradycją.*

1. Wizja rozwoju gminy.....	5
1.1. Ogólne cele i kierunki rozwoju	5
1.2. Mocne i słabe strony, zagrożenia i szanse rozwoju	5
1.3. Główne funkcje gminy i poszczególnych miejscowości	8
2. Kierunki ochrony zasobów środowiska przyrodniczego.....	9
2.1. Kierunki przewidywanych zmian w środowisku przy utrzymaniu dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania terenu	9
2.2. Możliwości rozwojowe gminy (walory i słabości środowiska)	10
2.3. Ocena istniejącego zainwestowania i zagospodarowania	11
2.4. Główne problemy do rozwiązania	13
2.5. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną	18
3. Kierunki ochrony zasobów środowiska kulturowego	18
3.1. Zasady ochrony obiektów i zespołów indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków	20
3.2. Zasady kształtowania nowej zabudowy w sąsiedztwie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i w otoczeniu obiektów zabytkowych.....	23
3.3. Zasady ochrony i utrzymania zewidencjonowanych zabytków architektury i budownictwa o lokalnych walorach zabytkowych, tworzących charakterystyczny krajobraz miejscowości (wymagające uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) ..	24
3.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	25
3.5. Regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania	26
4. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług.....	27
4.1. Mieszkalnictwo.....	27
4.2. Usługi	30
5. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej i produkcji.....	32
6. Kierunki rozwoju leśnictwa i rolnictwa	34
7. Kierunki eksploatacji kruszywa naturalnego	36
8. Kierunki rozwoju usług turystyki, sportu i rekreacji	37
9. Kierunki rozwoju terenów zieleni, ogrodów działkowych i cmentarzy.....	38
10. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	39
10.1. Kierunki rozwoju sieci dróg publicznych.....	39
10.2. Kierunki rozwoju systemu ścieżek rowerowych	43
10.3. Kierunki rozwoju gminnej komunikacji publicznej.....	44
11. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	44
11.1. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia ludności w wodę	44
11.2. Kierunki rozwoju systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.....	44
11.3. Kierunki rozwoju zaopatrzenia w energię elektryczną.....	46
11.4. Kierunki rozwoju odnawialnych źródeł energii.....	50
11.5. Kierunki rozwoju sieci gazowej.....	50
11.6. Kierunki i zasady zagospodarowania odpadów.....	52
11.7. Kierunki rozwoju infrastruktury teletechnicznej.....	53

11.8. Kierunki rozwoju ciepłownictwa.....	54
II. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ WRAZ Z SYNTEZĄ USTALEŃ STUDIUM	55
1. Ogólne zasady kształtowania polityki przestrzennej w gminie Duszniki	55
2. Program działań związanych z realizacją polityki przestrzennej	56
3. Ocena przydatności terenu dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania	59
4. Zasady gospodarowania nieruchomościami gminnymi oraz zasady organizowania i koordynowania inwestycji	60
5. Zadania własne gminy wynikające ze studium	61
6. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.....	62
6.1. Zadania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	62
6.2. Zadania wynikające z innych dokumentów planistycznych.....	64
7. Obowiązujące opracowania planistyczne dla terenów gminy	64
8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	64
9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	64
10. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznej	65
11. Obszary, dla których zamierza się sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	65
12. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	65
13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	66
14. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne	66
15. Zasady zagospodarowania obszarów zabudowanych i podlegających zabudowie	71
15.1. Obszary przeznaczone pod nową zabudowę w miejscowości Duszniki.....	71
15.2. Obszary przeznaczone pod nową zabudowę w poszczególnych miejscowościach gminy Duszniki.....	73
15.3. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego	92
15.4. Etapowanie realizacji zabudowy terenów	100
16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	100
17. Obszary przeznaczone pod odnawialne źródła energii wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW.....	101
17.1. Elektrownie wiatrowe	101
17.2. OZE – fotowoltaika	101
18. Rozpoznanie, udokumentowanie, eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego 102	
19. Tereny zamknięte	104
20. Obszary zdegradowane.....	104
SPIS TABEL	105

1. Wizja rozwoju gminy

1.1. Ogólne cele i kierunki rozwoju

Do głównych i nadrzędnych celów rozwoju gminy Duszniki należą:

- zapewnienie mieszkańcom możliwie najlepszego poziomu życia,
- wypracowanie pozytywnego wizerunku gminy jako nowoczesnej, dynamicznie rozwijającej się, bezpiecznej i dbającej o ekologię,
- wykorzystanie potencjału, struktury i organizacji wewnętrznej gminy do nowych wyzwań i wymagań w dłuższym horyzoncie czasowym,
- zachowanie zasobów naturalnych, architektonicznych i kulturowych.

Cele te zgodne są z zasadą zrównoważonego rozwoju, której koncepcja została określona w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz.U. 2018 poz. 799 ze zm.). Wskazuje ona, iż zrównoważony rozwój to „taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

1.2. Mocne i słabe strony, zagrożenia i szanse rozwoju

W celu podsumowania analizy stanu istniejącego obszaru gminy Duszniki wykorzystano technikę analityczną – analizę SWOT. Stanowi ona dobry punkt wyjścia do formułowania kierunków i przyszłej polityki rozwojowej gminy. Polega ona na usystematyzowaniu i poszeregowaniu informacji w cztery kategorie: mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwoju. Dwie pierwsze kategorie postrzegane mogą być zarówno jako czynniki wewnętrzne oraz te, które określają stan obecny (Tab. 1). Dwie kolejne kategorie to wykładnie określające czynniki zewnętrzne oraz przyszłe determinanty rozwoju jednostki (Tab. 2).

Tab. 1 Mocne i słabe strony gminy Duszniki

Mocne strony	Słabe strony
Sfera społeczna i jakość życia mieszkańców	
– stały wzrost liczby mieszkańców gminy, – dodatnie saldo migracji w gminie, – niższa stopa bezrobocia w gminie, niż w województwie wielkopolskim, – korzystny układ osadniczy, – wzrastająca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²] – rozwinięty układ szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli zapewniający łatwy dostęp do nich stanowiący potencjalną atrakcyjność dla nowego osadnictwa młodego pokolenia.	– malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (proces starzenia się społeczeństwa), – niski odsetek osób z wykształceniem wyższym, – w strukturze zasobów mieszkaniowych gminy dominuje budownictwo stare, mały przyrost nowych zasobów mieszkaniowych, – małe zasoby mieszkaniowe komunalne i socjalne.
Sfera gospodarcza i infrastruktura	
– przebieg autostrady A2, drogi krajowej nr 92 oraz drogi wojewódzkiej nr 306 przez teren gminy jako punkt zainteresowania inwestycjami wykorzystującymi dostęp do dróg, autostrady (np. centra logistyczne), – kilkanaście silnych gospodarstw o dużym areale i odpowiedniej specjalizacji produkcji, – dobry układ dróg, ułatwiający inwestowanie w każdej części gminy oraz swobodny sposób komunikacji, – bliska odległość od granicy państwa oraz centrum województwa wlkp. – miasta Poznania jako atut pod względem lokalizacji przedsięwzięć wykorzystujących to położenie na osi transportowej, – wciąż atrakcyjny rynkowy aspekt cen ziemi w porównaniu do lokalizacji w promieniu 15 km od Poznania, – posiadanie wielu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, – większość mieszkańców gminy (ok. 92%) posiada dostęp do sieci wodociągowej, – połączenia komunikacyjne z głównymi miastami regionu – niewielka odległość od dużych ośrodków miejskich (m.in. Poznania), – korzystne warunki geologiczne dla zabudowy, – złoża surowców naturalnych.	– brak bezpośredniego zjazdu na autostradę A2, – duże rozdrobnienie gospodarstw z tradycyjnymi gałęziami produkcji uniemożliwiające wprowadzenie nowoczesnych i konkurencyjnych branżowo specjalizacji, – brak zauważalnej tendencji do wiązania się gospodarstw w celu wspólnego inwestowania, co ogranicza znacząco sposób konkurencyjność gospodarstw w bliskiej perspektywie, – niski wskaźnik ludności zawodowo czynnej z wyższym wykształceniem wraz z opuszczaniem terenu gminy przez młodych, dobrze wykształconych ludzi obniża możliwość inwestowania w alternatywne dla rolnictwa gałęzie produkcji, – niski wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości, – brak silnego przedsiębiorstwa będącego 'zachętą' dla innych inwestorów, – zły stan dróg lokalnych, brak sieci energetycznych na potencjalnie atrakcyjnych terenach inwestycyjnych, brak sieci kanalizacyjnych i obniżające atrakcyjność inwestycyjną oraz rozwój nowego osadnictwa.
Sfera środowiska przyrodniczego, kulturowego i turystyka	
– rezerwat przyrody „Dusznicki”, – występowanie Obszaru Mającego znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 –	– mało urozmaicony krajobraz gminy, – przeciętny poziom lesistości gminy, – zanieczyszczenie wód

Grądy Bytyńskie, – występujące założenia dworsko – folwarczne, – lasy w środkowo - wschodniej części gminy jako szansa rozwoju rekreacji i turystyki gminy, – bardzo korzystne warunki glebowe, – zabytki architektury, zróżnicowane w regionalnej skali elementy środowiska kulturowego i przyrodniczego (m.in. liczne parki podworskie), – korzystne warunki klimatyczne.	powierzchniowych, – zły stan techniczny większości obiektów zabytkowych, – słabo rozwinięta baza turystyczna (gastronomiczna, noclegowa), – brak jezior, – mała ilość zagospodarowanych miejsc wypoczynkowych i rekreacyjnych (m.in. pól biwakowych), – zaniedbane parki.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 2 Szanse i zagrożenia rozwoju gminy Duszniki

Szanse	Zagrożenia
Sfera społeczna i jakość życia mieszkańców	
– dalszy wzrost liczby mieszkańców gminy, – dobre zasoby ludności czynnej zawodowo, pozwalające na znalezienie zasobów dla praktycznego rozwoju średniej wielkości przedsięwzięć gospodarczych, – duży potencjał tkwiący w młodzieży przy dodatkowym wysokim wskaźniku ludności zawodowo czynnej jako szansa na rozwój nowych przedsiębiorstw i ożywienie gospodarcze, a co się z tym wiąże nowe miejsca pracy i podniesienie jakości życia mieszkańców, – bezpieczeństwo publiczne w odróżnieniu od sytuacji w dużych miastach, – stopniowy wzrost liczby mieszkańców gminy z wykształceniem średnim i wyższym, – wyznaczanie terenów pod nowe budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz usługi i produkcję.	– stosunkowo niewysokie wykształcenie społeczeństwa ograniczające dostęp do gminy inwestorów z najnowocześniejszymi gałęziami przemysłu i usług co z drugiej strony przy potencjalnych inwestycjach utrzymuje tendencję niskich zarobków, – brak perspektyw na nowe i atrakcyjne miejsca pracy, co odstrasza młodzież i zniechęca do zdobywania dalszego wykształcenia, – odpływ młodzieży z gminy w poszukiwaniu lepszych warunków życia, – dalszy proces starzenia się społeczeństwa, – dalszy proces odpływu młodych osób z terenów wiejskich gminy, – pogarszanie się warunków życia ludności, w związku ze starzeniem się zasobów budownictwa mieszkalnego komunalnego.
Sfera gospodarcza i infrastruktura	
– wyznaczanie nowych obszarów pod działalność gospodarczą, – uaktywnienie i wdrożenie nowych programów unijnych wspierających rozwój obszarów wiejskich, – przynależność do stowarzyszeń gminnych oraz Strategia Województwa jako szansa w dążeniu do nawiązywania współpracy z gminami bliźniaczymi z Europy i Polski, – określenie w planie zagospodarowania	– ograniczony budżet gminy i niedostatek środków inwestycyjnych, – średnia jakość dróg publicznych, – niejasna i niestabilna polityka podatkowa wobec przedsiębiorców, – przywiązanie do tradycyjnych form gospodarowania i produkcji rolnej, – powstanie wielkopowierzchniowych sklepów sieciowych, konkurujących z lokalnymi przedsiębiorcami.

przestrzennego gminy rezerw terenów pod budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe, – rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci gazowej na obszarach wiejskich gminy.	
Sfera środowiska przyrodniczego, kulturowego i turystyka	
– wzrost atrakcyjności turystycznej gminy poprzez rozbudowę sieci szlaków i ścieżek turystycznych, – wyznaczanie nowych form ochrony obszarów i obiektów najcenniejszych przyrodniczo, – rozbudowa obszarów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej dla mieszkańców okolicznych dużych miast (np. Poznania czy miasta powiatowego – Nowego Tomyśla), – rozwój świadomości regionalnej, – stworzenie symbolu gminy, promocja.	– konflikt między dążeniem do rozwoju techniczno-ekonomicznego, a wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, – małe możliwości finansowe gminy na ochronę dziedzictwa kulturowego gminy, – brak hoteli, brak pól biwakowych.

Źródło: opracowanie własne

1.3. Główne funkcje gminy i poszczególnych miejscowości

Przyszły rozwój gminy ściśle związany jest z aktualnymi funkcjami zarówno całej gminy jak i poszczególnych miejscowości. Funkcje te będą kontynuowane bądź modyfikowane. Główną funkcją gminy Duszniki jest produkcja rolnicza oraz jej obsługa. Poszczególne miejscowości pełnią różne, wzajemnie uzupełniające się funkcje.

Tab. 3 Istniejące funkcje główne i uzupełniające wg. miejscowości w gminie Duszniki

Lp.	Miejscowość	Funkcja główna	Funkcja uzupełniająca
1.	Duszniki	mieszkalnictwo, usługi, rolnictwo	działalność produkcyjna, gospodarka leśna
2.	Młynkowo	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi
3.	Kunowo	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, produkcja rolnicza - hodowlana, wydobycie kruszywa naturalnego
4.	Mieściska	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, gospodarka leśna
5.	Grzebienisko	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, sport i rekreacja, działalność produkcyjna
6.	Ceradz Dolny	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi
7.	Brzoza	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi
8.	Wierzeja	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi
9.	Wilkowo	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi
10.	Sędzinko	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, sport i rekreacja
11.	Sędziny	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, produkcja rolnicza - hodowlana, wydobycie kruszywa naturalnego

12.	Sarbia	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, produkcja rolniczo – hodowlana
13.	Zakrzewko	mieszkalnictwo, rolnictwo	produkcja rolniczo - hodowlana, gospodarka leśna
14.	Niewierz	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, działalność produkcyjna, gospodarka leśna
15.	Chełminko	mieszkalnictwo, rolnictwo	usługi, produkcja rolniczo – hodowlana
16.	Podrzewie	mieszkalnictwo, rolnictwo,	usługi, produkcja rolniczo - hodowlana, sport i rekreacja
17.	Sękowo	mieszkalnictwo, rolnictwo,	usługi, działalność produkcyjna, wydobywanie kruszywa naturalnego, produkcja rolniczo – hodowlana
18.	Wilczyna	mieszkalnictwo, rolnictwo,	usługi, produkcja rolniczo - hodowlana, działalność produkcyjna

Źródło: opracowanie własne

2. Kierunki ochrony zasobów środowiska przyrodniczego

2.1. Kierunki przewidywanych zmian w środowisku przy utrzymaniu dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania terenu

Upadek części uciążliwych i szkodliwych zakładów przemysłowych na obszarze Wielkopolski, liczne działania modernizacyjne oraz organizacyjne (obejmujące m.in. zmiany w technologii produkcji i restrukturyzację urządzeń energetycznych), poprawa stanu dróg oraz coraz większa efektywność działań proekologicznych wpłynęły korzystnie na stan higieny atmosfery gminy Duszniki.

Oceniając skalę istniejących przeobrażeń środowiska brano pod uwagę przede wszystkim:

- o zakres antropogenicznych przekształceń abiotycznych elementów środowiska,
- o zakres zmian wpływających na różnorodność występujących zbiorowisk roślinnych i stopień przekształcenia szaty roślinnej,
- o działania powodujące zanieczyszczenie środowiska (źródła zanieczyszczeń).

Utrzymanie dotychczasowego użytkowania oraz zagospodarowania terenu, a przy tym brak kompleksowej i konsekwentnej realizacji programu ochrony środowiska oznaczać może m.in.:

- o dalsze zmniejszanie się odporności i zdolności do równoważenia procesów wewnętrznych biocenozy (w pierwszym rzędzie licznych małych, izolowanych zespołów zieleni), a w konsekwencji ich obumieranie i degradację,
- o stałe pogarszanie się jakości drzewostanów, osłabienie zdolności pochłaniania i rozpraszania zanieczyszczeń,
- o wzrastający deficyt tlenu i wilgoci,
- o dalsze obniżanie się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych, a w konsekwencji deficyt wody,
- o postępującą degradację wód powierzchniowych i gruntowych, w tym zanieczyszczenie głównego poziomu użytkowego i konieczność poszukiwania nowych obszarów wodonośnych,
- o akumulację zanieczyszczeń w glebie i roślinach, stopniową degradację oraz zmniejszenie aktywności biologicznej gleb, nasilenie procesów erozji, ubożenie zespołów roślinnych,
- o wzrost zanieczyszczenia powietrza i zwiększenie hałasów komunikacyjnych.

2.2. Możliwości rozwojowe gminy (walory i słabości środowiska)

Wśród atutów środowiska, szczególnie korzystnych dla rozwoju gminy Duszniki, wymienić należy przede wszystkim walory produkcyjne gleb. Wśród gruntów ornych wyraźnie przeważają gleby kompleksu 4 (żytniego b. dobrego) i 2 (pszennego dobrego) a więc gleby dobre i bardzo dobre. Gleby przydatne do produkcji rolnej znajdują się, poza obszarami zurbanizowanymi, właściwie na terenie całej gminy, a w szczególności w północno – wschodniej, środkowej i południowej części gminy. W środkowo – wschodniej części gminy występują walory przyrodniczo-krajobrazowe i rekreacyjne terenu, w tym tereny leśne, Obszar Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony „Grądy Bytyńskie” (PLH300051) oraz rezerwat przyrody „Duszniczki” (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Grądy Bytyńskie PLH300051). Nadto, gmina jest zasobna w kopaliny podstawowe takie, jak gaz ziemny, kruszywa naturalne oraz wody termalne. Wykorzystanie istniejących złóż surowców mineralnych jest szansą dla rozwoju gminy. Należy ustalić bezpieczne warunki wydobywania kopalin w sposób zapewniający ograniczenie do minimum negatywnego wpływu działalności górniczej na środowisko i krajobraz.

Przez teren gminy Duszniki przechodzą dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): czwartorzędowy GZWP nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniki oraz trzeciorzędowy GZWP nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel. Gmina Duszniki znajduje się w granicy Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 60 (PLGW600060). Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry JCWPd nr 60 stan chemiczny i ilościowy oceniono na dobry oraz niezagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są utrzymanie dobrego stanu wód.

Mimo że lasy stanowią niecałe 7% powierzchni gminy Duszniki, odznaczają się one przydatnością rekreacyjną (duża wartość zdrowotna, walory estetyczne). W części środkowo – wschodniej w sąsiedztwie lasów występuje korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Mogilnicy Wschodniej, której towarzyszy krajobraz często urozmaicony powierzchniami łąkowymi. Podobnie w części środkowo – zachodniej gminy, występuje korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Mogilnicy Zachodniej, kończący się w południowej części lasami.

Ważna jest również dobra dostępność komunikacyjna pomiędzy poszczególnymi obrębami gminy oraz połączenie komunikacyjne gminy w układem zewnętrznym, w tym z dużymi ośrodkami miejskimi tj. Poznaniem, Szamotułami.

Do słabości środowiska można zaliczyć budowę geologiczną oraz ubogą powierzchnię terenów leśnych. Nadto, spoiste podłoże powierzchni wysoczyznowych sprzyja szybkiemu odpływowi wód opadowych a nie ich retencji. W efekcie, podczas wiosennych roztopów i długotrwałych, intensywnych opadów deszczu dochodzi do podtapiania części gruntów. Jednocześnie latem występuje niedobór wody w glebie (uregulowanie, wyprostowanie i pogłębienie wielu rzek i cieków ułatwia szybki odpływ wody).

Niewielki udział łąk i zadrzewień pełniących rolę barier biogeochemicznych ułatwia spływ resztek nawozów i środków ochrony roślin do wód powierzchniowych. Wody rzek, wszystkich cieków głównych składających się na Mogilnicę, są mocno zanieczyszczone, wciąż bowiem nieuregulowana jest gospodarka wodno-ściekowa – prawie wszystkie miejscowości zostały zwodociągowane, jednakże są jeszcze znaczne braki w wyposażeniu gospodarstw domowych w sieć kanalizacyjną.

Niewiele jest miejscowych źródeł zanieczyszczenia powietrza, chociaż niekiedy niepokoić musi usytuowanie obiektów produkcyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Największy wpływ na stan higieny atmosfery ma tzw. emisja niska (z lokalnych kotłowni i palenisk indywidualnych) oraz ruchliwe trasy komunikacyjne, zwłaszcza w południowej części gminy autostrada A-2, prowadząca przez północną część gminy droga krajowa nr 92 oraz przecinająca gminę od północy na południe droga wojewódzka nr 306 (zanieczyszczenie spalinami, hałas itp.). Okresowo odczuwalne mogą być tzw. emisje transgraniczne, niosące zanieczyszczenia z odległych okręgów przemysłowych. Naturalna bariera w postaci zalesionego Wału Lwówecko-Rakoniewickiego częściowo łagodzi szkodliwe oddziaływanie przemieszczających się zanieczyszczeń.

2.3. Ocena istniejącego zainwestowania i zagospodarowania

Gmina Duszniki leży na falistej równinie moreny dennej, urozmaiconej wzniesieniami polodowcowymi. W jej równinnym krajobrazie dominują położone wokół wiosek pola uprawne i łąki.

Powierzchnia gminy w przeważającej części jest jednorodna, przeważają użytki rolnicze pośród, których wykształciły się jednostki osadnicze o dominującej funkcji mieszkalnej, uzupełnionej niezbędnymi usługami. W części środkowo – wschodniej krajobraz jest bardziej urozmaicony poprzez kompleksy leśne oraz niewielkie wzniesienia.

Ocena oraz charakterystyka istniejącego zainwestowania i zagospodarowania gminy przedstawia się następująco:

- o miejscowe rolnictwo, ukierunkowane jest głównie na produkcję roślinną i chów drobiu (lokalnie trzody chlewnej i bydła). Do intensyfikacji produkcji rolnej predestynowane są płaskie powierzchnie wysoczyznowe obejmujące głównie grunty obrębów: Duszniki, Podrzewie, Brzoza z Grodziszczkiem, Grzebienisko, Niewierz, Sędzinko z Zalesiem, Sękowo i Sędziny;
Gleby środkowo – wschodniej części gminy np. w Mieściskach, Kunowie z racji położenia w sąsiedztwie lasów i łąk sąsiadujących z Mogilnicą Wschodnią, wyróżniających się walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, wskazane są raczej do umiarkowanego rozwoju (w zakresie optymalizującym wymagania produkcji i ochrony środowiska, z preferencjami dla sposobów użytkowania nie wymagających intensywnego nawożenia, np. rolnictwa ekologicznego i produkcji zdrowej żywności);
- o istniejące ośrodki produkcji rolnej to w większości gospodarstwa powstałe na bazie dawnych PGR i RSP adaptujące pozostawione zabudowania, często zrujnowane lub zdewastowane;
- o w wielu gospodarstwach rolnych prowadzona jest hodowla drobiu, trzody chlewnej;
- o na terenie gminy Duszniki grunty orne stanowią ok. 86,43 % ogólnej powierzchni gminy, w tym ok. 17,64% klasy I-III oraz ok. 68,79% klasy IV-VI w stosunku do ogólnej powierzchni gminy. Łąki pastwiska zajmują 4,68 %, w tym dominują użytki zielone kl. III i IV (2z) średnie i dobre;
- o gmina dysponuje dostatecznie dużą przestrzenią, która stanowić może potencjalną ofertę do kształtowania rozwoju społeczno – gospodarczego;
- o zwiększenie lesistości terenu zalecane jest zwłaszcza na glebach napiaskowych, w pierwszym rzędzie kl. VI, kompleksu żyniego bardzo słabego (7);
- o zmiany ustrojowe w kraju i wejście Polski do Unii Europejskiej spowodowało pewne ożywienie gospodarcze;
- o niezwykle pożądana jest projektowana obwodnica drogowa wsi Duszniki wyprowadzająca większość ruchu tranzytowego ze wsi – poprawi to standard życia jego mieszkańców;
- o znacznie mniejsze możliwości rozwojowe mają miejscowości gminy otoczone glebami wysokich klas bonitacyjnych (np. Sarbia, Wierzeja, Sędziny, Brzoza)

pozostaje głównie dopełnienie zabudową terenów istniejącego zainwestowania oraz wymiana zdekapitalizowanych budynków;

- o w ostatnich latach wyraźnie wzrosło zapotrzebowanie na tereny budowlane mieszkaniowe – duże walory przyrodniczo-krajobrazowe środkowo - wschodniej części gminy przyciągają ludzi szukających miejsca do zamieszkania w ciszy i w bliskim kontakcie z naturą (zwłaszcza rejon Mieściska, Grzebienisko, Ceradz Dolny);
- o warunkiem poprawy standardu życia i wypoczynku oraz zwiększenia atrakcyjności rekreacyjnej jest kompleksowa realizacja zaleceń dotyczących terenów zieleni;
- o sieć dużych obniżeń dolinnych, sprzyjających ukształtowaniu systemu powiązań przyrodniczo-ekologicznych oraz ułatwiających cyrkulację powietrza jest nieciągła, w górnej części dorzecza Mogilnicy bardzo często pozbawiona podbudowy biologicznej – funkcjonowanie połączeń ekologicznych zaburzone lub utrudnione;
- o pewną rekompensatą są miejscami liczne i efektowne obsadzenia dróg i mniejszych cieków;
- o dzięki usytuowaniu terenu w obrębie GZWP nie ma deficytu wody pitnej;
- o niepokoi zanieczyszczenie wód powierzchniowych, przyjmujących duże ładunki zanieczyszczeń rolniczych (obszarowych) i ścieków komunalnych - gmina jest niemal w całości zwodociągowana, tymczasem kanalizacja sanitarna znajduje się wciąż w fazie rozwoju.

2.4. Główne problemy do rozwiązania

Zakładając zrównoważony rozwój gminy Duszniki należy dążyć do:

- o zachowania wysokich walorów środowiska oraz zwiększenie potencjału ekologicznego gminy,
- o utrzymania w miarę korzystnego bilansu wodnego oraz eliminowania niedostatków,
- o rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- o dalszej intensyfikacji produkcji rolnej,
- o nadania rolnictwu bardziej ekologicznego charakteru,
- o wykorzystania istniejących predyspozycji środowiska dla rozwoju mieszkalnictwa i rekreacji, a także w północnej części gminy dla rozwoju działalności produkcyjnej,
- o realizacji obwodnicy drogowej wsi Duszniki.

Inne szczegółowe kierunki działań to:

- 1) Ochrona terenów leśnych o charakterze węzłów ekologicznych, decydujących o potencjale ekologicznym terenu i zapewniających równowagę w środowisku. Mimo że nieliczne są to bardzo cenne przyrodniczo tereny gminy, o dominującym

udziale dojrzałych fitocenoz, nie zaburzonej strukturze gatunkowej i warstwowej. Szczególnie ważne dla zachowania równowagi ekologicznej. Stan zbiorowisk roślinnych oraz świata zwierzęcego nie budzi większych zastrzeżeń. Nie obserwuje się tu jeszcze wyraźnego wzrostu ubóstwa gatunkowego (będącego następstwem postępującej urbanizacji i uproszczenia struktury krajobrazu), charakterystycznego dla innych rejonów kraju. Utrudnienia w funkcjonowaniu systemu zasilania i wymiany wartości ekologicznych, wynikające głównie z sąsiedztwa terenów zainwestowanych, czy barier technicznych (drogi), są nieliczne.

- 2) Ochrona terenów otwartych, tworzących sieć obniżień dolinnych w tym korytarzy ekologicznych Mogilnicy Wschodniej i Zachodniej, stanowiących system zasadniczych i uzupełniających (lokalnych) łączników ekologicznych, zapewniających równowagę w środowisku i pełniących jednocześnie rolę układu wentylacyjnego gminy. Są to szczególnie cenne przyrodniczo tereny gminy. Od sprawności działania tego układu (zasilania i wymiany wartości ekologicznych) zależy prawidłowe funkcjonowanie wielu systemów przyrodniczych, zachowanie zróżnicowanej struktury krajobrazowej i różnorodności biologicznej środowiska. Utrzymanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego nie wymaga wielkich nakładów inwestycyjnych. W większości są to tereny nie zainwestowane, zajęte w dużej mierze przez urozmaicone ekosystemy leśne, łąkowe i wodne.
- 3) Traktowanie dużych zespołów leśnych jako ważnego składnika równowagi ekologicznej w biosferze oraz niezbędnego zaplecza środowiska przyrodniczego dla rekreacji. Gmina wyróżnia się niską lesistością. Największe tereny leśne znajdują się w środkowo – wschodniej oraz w środkowo – zachodniej części gminy. Niewielki kompleks leśny położony jest w południowej części gminy. Kompleksy te odznaczają się na ogół starym drzewostanem i średnią przydatnością rekreacyjną (wartość zdrowotna, walory estetyczne). Należy jednak pamiętać, że znaczna część lasów pełni ważne funkcje ochronne (głównie wodo- i glebochronne), stąd penetracja turystyczna powinna być ograniczona do wyznaczonych szlaków. Lasy wpływają korzystnie (łagodząco) na mikroklimat sąsiednich terenów. Wymuszają cyrkulację powietrza wzbogacając jego skład fizyko-chemiczny w tlen, ozon oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.
- 4) Preferowanie różnorodności biologicznej ekosystemów, zgodnej z uwarunkowaniami siedliskowymi, podjęcie działań na rzecz objęcia ochroną prawną miejsc cennych przyrodniczo. Lasy są obszarami o dynamicznej równowadze, wyrażającej się naturalną współzależnością pomiędzy cechami siedliskowymi ekosystemu (rzeźba terenu, gleby, warunki wodne, mikroklimat itp.) a zbiorowiskami roślinnymi oraz światem zwierzęcym. Przebudowa części drzewostanów oraz wzbogacenie ich składu gatunkowego mogłaby poprawić nieco zubożoną strukturę krajobrazu części

gminy, zwiększyć atrakcyjność estetyczną występujących kompleksów leśnych oraz ich odporność na czynniki naturalne (abiotyczne i biotyczne) oraz antropogeniczne.

- 5) Ewentualne wzbogacenie biocenoz leśnych nektarodajnymi gatunkami roślin zielnych; obsadzenia drzew owocowych wzdłuż dróg gminnych.
- 6) Ochrona drzewostanów parkowych (zapewnienie im rewaloryzacji, rewitalizacji i fachowej pielęgnacji), większych skupisk zieleni, i okazałych drzew, pojedynczych tworów przyrody żywej itp. Zespoły parkowe występujące w gminie stanowią niezwykle ważne dla prawidłowego funkcjonowania systemu zasilania i wymiany wartości ekologicznych gminy tereny. Zaniedbane tereny parków w gminie przy jednoczesnej odbudowie zachowanych częściowo założeń dworskich, mogłyby stanowić atrakcję turystyczną gminy. Zwiększyłoby to prestiż poszczególnych miejscowości i być może spowodowało wzrost świadomości ekologicznej miejscowych społeczności. Parki stanowią utrwalony element krajobrazu wiejskiego wzbogacając w sposób znaczący jego wartości estetyczne.
- 7) Zadrzewienie gruntów zdegradowanych i nie użytkowanych rolniczo oraz gleb niskich klas bonitacyjnych, względnie zagrożonych erozją z wykorzystaniem drzewostanów wielogatunkowych. Realizacja powyższych zaleceń stwarza możliwość wzbogacenia składu gatunkowego lasów, przeciwdziałania niekorzystnym procesom erozyjnym itp. Brak tego typu działań, to postępujące niszczenie mniej odpornych fragmentów lasu, intensyfikacja procesów erozyjnych, zmniejszenie bądź utrata wartości produkcyjnych gleb, itp.
- 8) Preferencje dla rozwoju ekologicznego kierunku gospodarki rolnej.
- 9) Dostosowanie produkcji rolnej do warunków środowiska, zwłaszcza zasobności i produktywności gleb oraz ograniczanie negatywnych skutków oddziaływania rolnictwa na środowisko, poprzez racjonalne stosowanie środków nawożenia mineralnego i upowszechnianie biologicznych metod zwalczania szkodników.
- 10) Zorganizowanie warunków dla różnych form rekreacji poprzez m.in. wyznaczanie szlaków rowerowych i pieszych. Korzystnym działaniem byłoby również wprowadzenie ścieżek do jazdy konnej, śródleśnych pól biwakowych itp. Warunki do wypoczynku powinni znaleźć tu ludzie szukający spokoju i bliskiego kontaktu z naturą.
- 11) Dążenie do stabilizacji przestrzennej jednostek osadniczych, obejmującej m.in. ograniczenie zabudowy rozproszonej (zagrodowej).
- 12) Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej terenów gminy oraz poprawa skuteczności oczyszczania zanieczyszczeń pochodzących z terenów skoncentrowanej działalności gospodarczej lub skupionej zabudowy rekreacyjnej.
- 13) Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i niedopuszczanie do pogorszenia jakości wód podziemnych. Duży wpływ na czystość wód powierzchniowych i podziemnych ma stan sanitarny Mogilnicy, która prowadzi wody znacznie

zanieczyszczone. Dzieje się tak m.in. w wyniku przedostawania się do wód zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych. Konieczna jest zatem większa dbałość o istniejącą roślinność przybrzeżną, na obszarach wysoczyznowych pożądane wprowadzenie większej ilości drzew i krzewów oraz zwiększenie powierzchni użytków zielonych w dolinach małych cieków.

- 14) Utrzymanie w miarę korzystnego bilansu wodnego. Realizację powyższego celu zapewnić może przeciwdziałanie procesom zaniku drobnych cieków i zbiorników wodnych, racjonalne wykorzystanie wody, modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, sukcesywna rozbudowa kanalizacji zwłaszcza sanitarnej, zwiększenie gęstości zadrzewień śródpolnych i łąk oraz odbudowa zniszczonych oczek wodnych.
- 15) Przeciwdziałanie procesom zaniku drobnych cieków i zbiorników wodnych oraz obniżania się poziomu wód gruntowych (szczególna ochrona gleb wytworzonych na podłożu organicznym, ochrona roślinności łąkowej i przybrzeżnej, ograniczenie technicznej obudowy cieków, unikanie prostowania ich przebiegów itp.). W dużej mierze od gospodarki wodno-ściekowej w gminie zależy stan sanitarny poszczególnych rzek i cieków. Wymagania prowadzonych w przeszłości prac melioracyjnych spowodowały usunięcie ich naturalnej obudowy biologicznej stanowiącej rodzaj filtra dla zanieczyszczeń obszarowych z pól uprawnych. Należy znaleźć rozwiązanie, nieutrudniające prowadzenia konserwacji cieków i rowów melioracyjnych, a pozwalające na ochronę zachowanych zadrzewień oraz uzupełnienie powstałych ubytków. Liczne drobne cieki, niejednokrotnie obsadzone zielenią, łączące tereny wysoczyznowe z systemem dużych obniżeń dolinnych, tworzą sieć lokalnych powiązań przyrodniczo-ekologicznych, są naturalnymi klinami nawietrzającymi (napływ czystego powietrza z terenów leśnych) i kanałami grawitacyjnego spływu wychłodzonego powietrza, ostojami zwierząt itp. Z potrzebą ochrony naturalnych cech wód powierzchniowych oraz ich obudowy biologicznej wiąże się działania mające na celu spowolnienie dalszego obniżania się poziomu wód gruntowych i przeciwdziałanie procesom zaniku szeregu cieków i zbiorników wodnych. Roślinność łąkowa pełni ważną funkcję regulacyjną, wpływając korzystnie na zmniejszenie odpływu wód opadowych z terenów wysoczyznowych. Szczególnie dużą zdolność retencji wód mają grunty organiczne, występujące w podłożu łąk i nieużytków wodnych (podmokłości) wytworzonych na glebach torfowych, mułowotorfowych i murszowatych, a obecnych jedynie w dnach niektórych dolin.
- 16) Ograniczenie dopływu substancji biogennej i toksycznej do rzek i cieków poprzez utrzymanie lub wprowadzenie na ich obrzeżach zieleni łąkowej, pełniącej rolę tzw. bariery biogeochemicznej - wskazane jest utworzenie kilkunasto-kilkudziesięciometrowej strefy wolnej od zabudowy, wypełnionej zróżnicowaną zielenią o strukturze ażurowej, ułatwiającej przewietrzanie terenu. Będzie ona pełnić

rolę naturalnej bariery biogeochemicznej, ograniczającej dopływ zanieczyszczeń do cieku.

- 17) Poprawa stanu sanitarno-klimatycznego gminy (zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i obniżenie poziomu hałasu) - odbywać się to powinno m.in. poprzez likwidację lub zmianę technologii produkcji przedsiębiorstw usytuowanych w obrębie terenów działalności gospodarczej, w tym produkcji, usług, magazynów i składów oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego generowanego m.in. przez przebiegającą przez gminę autostradę A2, drogę krajową nr 92 oraz drogę wojewódzką nr 306.
- 18) Aktywne przeciwdziałanie skażeniu środowiska, preferencje dla zmiany technologii ogrzewania i upowszechnianie czystych ekologicznie nośników energii oraz tworzenie warunków do wprowadzenia niekonwencjonalnych źródeł energii, stosowania zamkniętych obiegów wody itp. - w trosce o środowisko ogromne znaczenie mają przyjęte priorytety zachęcające mieszkańców gminy do określonych działań proekologicznych i rozwijania świadomości ekologicznej społeczności lokalnych.
- 19) Odtwarzanie zasobów oraz walorów środowiska, poprzez przeciwdziałanie zmianom cech konfiguracyjnych terenu i prowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych.
- 20) W doraźnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska powinno znaleźć się miejsce na uporządkowanie terenów zdegradowanych na skutek eksploatacji surowców mineralnych. Pożądane wydaje się zalesienie, bądź zadrzewienie gruntów rolniczo nieprzydatnych i nieużytków. Miejscami wskazane jest również wyrównanie postrzępionej linii brzegowej lasów, uzupełnienie pozostawionych enklaw lub wręcz przeciwnie, stworzenie drobnych zadrzewień ostojowych, klinów nawietrzających itp. Odpowiednie ukształtowanie zieleni poprawić może cyrkulację powietrza na obszarze całej gminy.
- 21) Oszczędna i racjonalna gospodarka złożami kruszywa naturalnego oraz zwracanie uwagi na stosowanie technologii wydobywania zapobiegającej ujemnym wpływom na środowisko.
- 22) Inspirowanie do wprowadzania technologii bezodpadowych.
- 23) Propagowanie roli zieleni wysokiej w krajobrazie (m.in. jej wpływu na utrwalenie terenów podatnych na erozję, kształtowanie cyrkulacji powietrza, zdolności retencyjnych itp.) wśród społeczności lokalnej.

Na etapie opracowywania planów miejscowych, wyznaczając tereny o różnych funkcjach lub zasadach zagospodarowania, należy określać, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów objętych ochroną akustyczną zgodnie z przepisami odrębnymi. Emisje hałasu w granicach terenów objętych ochroną akustyczną nie mogą przekraczać dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, które określone zostały w przepisach odrębnych.

Przy wyznaczaniu terenów i lokalizowaniu obiektów wymagających ochrony akustycznej należy zachowywać właściwe odległości od źródeł hałasu. Przy zagospodarowaniu poszczególnych obszarów powinno eliminować się możliwość kolizji sąsiadujących ze sobą funkcji – tereny potencjalnie uciążliwe powinny być sytuowane w odpowiedniej odległości od tych wymagających komfortu akustycznego. W przypadku braku takiej możliwości konieczne jest stosowanie skutecznych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

2.5. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy szczególnie ważne jest zachowanie podstawowych zasobów środowiska poprzez ochronę i wzmocnienie systemu przyrodniczego w zakresie nieodnawialnych i długoodnawialnych zasobów.

Na terenie gminy Duszniki obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych to:

- Rezerwat przyrody „Duszniczki” wraz z otuliną,
- Specjalny obszar ochrony „Grądy Bytyńskie” (PLH300051) – Obszar Natura 2000,
- Główny zbiornik wód podziemnych GZWP nr 145 „Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniczki”,
- Główny zbiornik wód podziemnych GZWP nr 146 „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel”,
- zabytkowe parki podworskie w Brzozie, Ceradzu Dolnym, Dusznikach, Niewierzu, Podrzewiu, Sarbii, Sędzinach, Sękowie, Wilczynie i Zakrzewku.

Nie ma potrzeby wyznaczania obszarów proponowanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie obszarów GZWP nr 145 i 146 zakazuje się lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych i innych stanowiących zagrożenie dla wód podziemnych. Ponadto lokalizacja inwestycji, która swym charakterem może stanowić zagrożenie dla wód podziemnych, powinna być poprzedzona badaniami hydrogeologicznymi i zastosowaniem odpowiednich zabezpieczeń w trakcie budowy i eksploatacji.

3. Kierunki ochrony zasobów środowiska kulturowego

Zasady ochrony zasobów środowiska kulturowego określone zostały w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zobowiązuje ona także wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, a samorządy lokalne do zorganizowania i zapewnienia w tym celu środków finansowych, prawnych i organizacyjnych. Organy administracji publicznej odpowiadają również za zadania

związane z zapobieganiem niszczeniu oraz niewłaściwemu użytkowaniu zabytków, przeciwdziałaniem kradzieży, a także nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę. Ochrona zabytków polega również na uwzględnianiu zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska przyrodniczego.

Główne cele ochrony zasobów kulturowych gminy Duszniki obejmują:

- zachowanie dziedzictwa kulturowego gminy Duszniki, w tym ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obiekty i obszary szczególnie wartościowe, o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,
- zachowanie i ekspozycja zasobów krajobrazu kulturowego oraz jego struktury,
- zachowanie i formowanie wysokiej jakości środowiska antropogenicznego oraz zapewnienie jego trwałego i zrównoważonego użytkowania.

Główne cele ochrony zasobów kulturowych mogą zostać osiągnięte poprzez realizację celów szczegółowych, którymi są:

a) w zakresie ochrony przestrzennych wartości krajobrazu kulturowego:

- utrzymanie historycznie ukształtowanej struktury osadniczej, w tym układów przestrzennych wsi sołeckich, a także sieci dróg,
- utrzymanie i rewaloryzacja historycznej zabudowy układów przestrzennych występujących na terenie gminy, rehabilitacja i rewitalizacja zdegradowanych obszarów i obiektów,
- zachowanie dominant kulturowych i krajobrazowych,
- kontynuacja kształtowania krajobrazu kulturowego zgodnie z tradycją oraz nawiązywanie do historycznych i regionalnych rozwiązań w tym zakresie,
- przeciwdziałanie i zapobieganie bezplanowym i chaotycznym podziałom terenu, powstawaniu nowych budowli substandardowych oraz lokalizacji obiektów wymagających znacznych przekształceń topografii terenu,
- ochrona terenów zabytkowych cmentarzy,
- uporządkowanie spraw własnościowych;

b) w zakresie ochrony obiektów kultury materialnej:

- ochrona stanowisk archeologicznych przed zniszczeniem i dewastacją, ich bieżące ewidencjonowanie oraz nanoszenie nowoodkrytych stanowisk na mapę gminy,
- utrzymanie i eksponowanie cmentarzysk i innych obiektów archeologicznych posiadających charakterystyczną formę krajobrazową,
- zachowanie walorów estetycznych oraz dążenie do dobrego stanu technicznego obiektów zabytkowych, w tym kościołów, szkół, obiektów użyteczności publicznej, obiektów produkcyjnych, zespołów dworskich i założeń folwarcznych, zabudowy zagrodowej oraz innych elementów zagospodarowania miejscowości,

- zachowanie przestrzennych układów siedlisk, pomników, krzyży, kapliczek przydrożnych, urządzeń technicznych i komunikacyjnych, układów zieleni parków, cmentarzy, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych,
- utrzymanie i eksponowanie wartości zabudowy historycznej, jej proporcji, formy, typu dachów, układu drzwi i okien, zdobnictwa, materiałów budowlanych;

c) w zakresie zachowania wartości niematerialnych środowiska kulturowego gminy Duszniki:

- utrzymanie historycznych nazw miejscowości i obiektów topograficznych,
- działania edukacyjne i promocyjne wśród mieszkańców gminy, potencjalnych turystów oraz inwestorów.

3.1. Zasady ochrony obiektów i zespołów indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków

Osiągnięcie wymienionych głównych i szczegółowych celów ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Duszniki wymaga podejmowania wielu działań ze strony władz lokalnych, urzędów i instytucji, przedsiębiorców oraz mieszkańców gminy. Najważniejszym instrumentem w tym zakresie jest odpowiednia i racjonalna polityka przestrzenna władz gminy, określająca m.in. zasady ochrony i gospodarowania zasobami środowiska kulturowego gminy.

Do głównych zasad ochrony obiektów i zespołów indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków należą:

- trwałe zachowanie historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru zabytków;
- utrzymanie (ewentualnie rewaloryzacja) otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem;
- opracowanie rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z odpowiednimi przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków;
- zabezpieczenie widoku na zabytek, umożliwiającego ekspozycję obiektów lub obszarów z ustalonych kierunków widokowych;
- na terenie zabudowanym podlegającym ochronie konserwatorskiej konieczne jest respektowanie stałych zasad kształtowania architektury w odniesieniu do zabytkowej zabudowy; należy dążyć do usunięcia lub przebudowy obiektów kolidujących z historycznym układem i lokalną architekturą, dostosować nowe obiekty do historycznej kompozycji przestrzennej i historycznej architektury (sposób usytuowania budynku na działce, liczba kondygnacji, rodzaj i sposobów ustawienia kalenic, możliwy do zastosowania materiałów budowlanych z preferencją dla materiałów tradycyjnych, zastosowanie określonych detali architektonicznych; ustalone zasady powinny obowiązywać w stosunku do małej

architektury: ogrodzeń, nawierzchni, schodów zewnętrznych, latarni, kiosków, słupów ogłoszeniowych, tablic informacyjnych, ławek i itd.);

- wszelkie prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, montaż instalacji technicznych, reklam, podział zabytku wpisanego do rejestru zabytków wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego;
- na terenie zabytkowych założeń parkowych należy utrzymać wyznaczone granice parków, bezwzględnie chronić stary zachowany drzewostan i układ kompozycyjny oraz przestrzenny, nie należy stawiać żadnych nowych budynków lub ogrodzenia bez wydania przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu zgody na lokalizację i zatwierdzenia projektu; wszelkie wycinki w parku, nowe nasadzenia i prace pielęgnacyjne muszą uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.

Osiągnięcie wymienionych celów ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Duszniki wymaga podejmowania wielu działań ze strony władz lokalnych, urzędów i instytucji, przedsiębiorców oraz mieszkańców gminy. Najważniejszym instrumentem w tym zakresie jest odpowiednia i racjonalna polityka przestrzenna władz gminy, określająca m.in. zasady ochrony i gospodarowania zasobami środowiska kulturowego gminy. Do głównych zasad i kierunków ochrony obiektów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków należą:

- utrzymanie wszystkich obiektów i obszarów zabytkowych figurujących w rejestrze i ewidencji zabytków, zapewnienie ich dobrego stanu technicznego i estetycznego,
- wszelkie prace rewitalizacyjne, remontowe, konserwatorskie, rozbiórkowe w obiektach i w ich otoczeniu wymagają wykonania odpowiednich projektów inwestycyjnych oraz uzgodnień z organami właściwymi ds. ochrony zabytków,
- zachowanie właściwego stanu otoczenia obiektów, w tym zieleni, obiektów małej architektury oraz zagospodarowania sąsiednich obszarów,
- na obszarach wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków lokalizacja nowych obiektów budowlanych oraz przekształcenie obiektów istniejących musi być uzgodnione z właściwym organem służby ochrony zabytków,
- przestrzeganie obowiązku, jaki nałożony został na właścicieli i użytkowników obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w tym obiektów i obszarów ochrony archeologicznej, dotyczącego konieczności uzgadniania z odpowiednimi organami z zakresu ochrony zabytków wszelkich zmian w zakresie funkcji, formy i detali architektonicznych, wystroju wnętrz itd.,
- uwzględnianie wytycznych konserwatorskich przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla obiektów objętych ochroną, bądź będących w sąsiedztwie.

Wpisanie nowych obiektów do rejestru i ewidencji zabytków powinno nastąpić w drodze specjalistycznych prac i procedur określonych w obowiązujących przepisach prawa. Uzupełnieniem wymienionych głównych zasad ochrony prawnej obiektów i obszarów zabytkowych jest upowszechnianie informacji o wartościach historycznych, krajobrazowych i kulturowych tychże obiektów. Działanie to przyczyni się do zwiększenia społecznej roli w procesie ochrony zabytków, tak bardzo istotnej w przypadku małych, lokalnych społeczności. Edukacyjny aspekt w procesie ochrony zabytków może być realizowany poprzez m.in.:

- włączenie najbardziej atrakcyjnych obiektów zabytkowych w trasy turystyczne, ścieżki i trasy edukacyjne, za pomocą oznakowania turystycznego obszaru (drogowskazy, tablice informacyjne, mapy, przewodniki),
- uwzględnianie obiektów zabytkowych w treści map, przewodników, materiałów promocyjnych gminy,
- organizacja imprez kulturalnych, sportowych, turystyczno-rekreacyjnych itp.

Nową formą ochrony obiektów i obszarów zabytkowych jest ich rewitalizacja, czyli zespół działań (w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej) prowadzących do ożywienia zniszczonych, zdegradowanych obiektów i obszarów, poprzez nadanie im nowych funkcji, przy jednoczesnym zachowaniu ich walorów historycznych, architektonicznych oraz kulturowych. W gminie Duszniki procesy rewitalizacji powinny dotyczyć w szczególności zniszczonych zabudowań dworskich i folwarcznych oraz przestrzeni parków.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w granicach stref ochrony stanowisk archeologicznych podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem bądź zagospodarowaniem przedmiotowego terenu należy prowadzić badania archeologiczne. Wobec powyższego zastosowanie mają właściwe przepisy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 6 ust. 1 pkt. 3 lit. a, art. 36 ust. 1 pkt. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840). Inwestor, w tych obszarach winien uzyskać pozwolenie właściwej służby ochrony zabytków na prowadzenie prac archeologicznych przed uzyskaniem pozwolenia na zabudowę.

Należy objąć ścisłą ochroną konserwatorską zgodnie z art. 7 ust. 1 Ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003r. (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) stanowiska wpisane do rejestru zabytków. Wszelkie prace ziemne na obszarach wpisanych do rejestru (z wyjątkiem stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków) oraz ujęte w ewidencji zabytków oraz w strefach występowania stanowisk archeologicznych wymagają prowadzenia badań archeologicznych. Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz wszelkich działalności gospodarczych w tym

w szczególności: wydobywania kruszywa, budowli przemysłowych oraz innych działań faktycznych, których skutkiem miałyby być przekształcenie terenu, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z właściwą służbą ochrony zabytków. Ponadto w trakcie prowadzenia prac ziemnych na terenach upraw polowych, w lasach, przy budowie dróg, uzbrojenia komunalnego, realizacji obiektów kubaturowych itd., przypadkowe odkrycia obiektów archeologicznych należy zabezpieczyć, a fakt ten zgłosić do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.2. Zasady kształtowania nowej zabudowy w sąsiedztwie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i w otoczeniu obiektów zabytkowych

Do najważniejszych zasad zaliczyć należy:

- określenie strefy ochrony widokowej w celu zachowania (przywrócenia) historycznej panoramy zabytku (obiekty sakralne, zespoły dworsko-parkowe, układ urbanistyczny);
- określenie zasad zagospodarowania np. zakaz zabudowy, nasadzeń drzew, lokalizacji wolno stojących nośników reklamowych i innych zakłócających wygląd na eksponowany zabytek;
- w przypadku planowanego zagospodarowania terenu w granicach strefy należy wnioskować o opracowanie analiz widokowych dopuszczających możliwości i określających zasady inwestowania;
- wykluczenie zabudowy zakłócającej ekspozycję zabytku, wykluczenie lokalizacji obiektów o formach i kubaturze obcych w historycznie ukształtowanej przestrzeni (urządzeń przemysłowych albo dużych ferm zwierzęcych, lokalizacja wież telefonii komórkowej oraz pojawiające się potencjalne nowe zagrożenie – elektrownie wiatrowe – wpływające deprecjonująco na panoramę miejscowości i zespołów zabytkowych, stanowiąc konkurencję dla zabytkowej architektury – wież kościołów, będących historycznymi dominantami obszarów wiejskich; tego typu inwestycje mają niekorzystny wpływ na ukształtowanie zabytkowej przestrzeni jako element nie harmonizujący z krajobrazem kulturowym; poprzez ingerencję elementów obcych niszczeniu ulegają wartości widokowe, przestrzenne założenia, panoramy oraz otoczenie zabytkowych obiektów o wartości lokalnej);
- w sąsiedztwie parków nie lokalizować inwestycji mogących niekorzystnie wpływać na warunki mikroklimatyczne panujące w parkach oraz stan zieleni, powodujących degradację obszarów parkowych oraz otulin parków poprzez źródła zanieczyszczeń: środki ochrony roślin, zrzuty ścieków na łąki, ścieki, nielegalne składowiska odpadów;
- należy dążyć do zachowania lub odtworzenia historycznych układów komunikacyjnych i osi widokowych.

W zakresie działań zmierzających do ochrony i zachowania zabytkowej zabudowy na terenie gminy Duszniki należy w szczególności:

- zachować wartościową zabudowę wiejską,
- ograniczać zmiany w bryle, detalach architektonicznych oraz rozmiarach obiektów,
- realizacja nowej zabudowy w sąsiedztwie zabytkowych obiektów bądź w miejscach lokalizacji dotychczasowej zabudowy historycznej powinna być oparta o cechy istniejących obiektów,
- zachowanie historycznie ukształtowanych układów zieleni parkowej, okazałych obsadzeń przydrożnych, drzew o charakterze pomnikowym,
- maksymalne ograniczenie lokalizacji wolnostojących nośników reklam w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.

3.3. Zasady ochrony i utrzymania zewidencjonowanych zabytków architektury i budownictwa o lokalnych walorach zabytkowych, tworzących charakterystyczny krajobraz miejscowości (wymagające uszczegółowienia na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego)

Do najważniejszych zasad zaliczyć należy:

- zapewnienie zachowania walorów funkcjonalnych i użytkowych obiektu,
- zagospodarowanie na nowe funkcje przy utrzymaniu walorów zabytkowych,
- opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki,
- ochrona historyczna układów: ruralistycznych, parcelacyjnych, komunikacyjnych, w tym: przekroje ulic, nawierzchnie, zasady zagospodarowania parceli, szpalery przydrożne, integralność zabytkowej struktury przestrzennej wsi,
- należy wprowadzić odpowiednie ustalenia odnośnie ochrony obiektów ujętych w ewidencji zabytków gminy posiadających walory historyczne bądź, celem uniknięcia degradacji spowodowanej wymogami współczesności i w związku z tym prowadzonymi adaptacjami i remontami; obiekty te powinny zostać określone jako podlegające ochronie konserwatorskiej ze względu na czas powstania, walory architektoniczne, historyczne, wartość lokalno-kulturową i przynależność do historycznej zabudowy miejscowości; należy dążyć do utrzymania historycznej formy architektonicznej obiektu: gabaryty wysokościowe, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej (w przypadku budynków z elewacjami ceglanymi lub z dekoracją architektoniczną należy zrezygnować ze stosowania zewnętrznego ocieplenia w postaci płyt styropianowych, wełny mineralnej oraz blachy dachówkopodobnej jako pokrycia dachowego,
- określenie zasad kształtowania współczesnych elementów zagospodarowania obszaru chronionego poprzez kontynuację tradycyjnego sposobu

zagospodarowania terenu z możliwością zagospodarowania na nowe funkcje, utrzymanie historycznie wykształconej linii zabudowy, formy dachów, wysokości i formy ogrodzeń, rozwiązań komunikacyjnych, w tym ustalenia zasad parkowania i miejsc postojowych,

- wykluczenie funkcji ze względu na zabytkowy charakter obszaru, mogą to być np.: funkcje usługowe i inne, generujące np. wzmożony ruch pojazdów, wymagające dużej ilości miejsc postojowych itp.

Ochrona poszczególnych obiektów zabytkowych nierozzerwalnie wiąże się z ochroną wartości kulturowych krajobrazu i przestrzeni gminy. W tym aspekcie należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- zachowanie i utrzymanie terenów otwartej przestrzeni krajobrazu rolniczego,
- zachowanie harmonijnego krajobrazu w aspekcie widoczności z perspektywy ciągów komunikacyjnych oraz punktów widokowych,
- zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych oraz ich uzupełnianie,
- zachowanie i ekspozycja krzyży i kapliczek przydrożnych,
- zachowanie przebiegu dróg wraz z ich okazałymi obsadzeniami.

3.4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Stanowiska wpisane do rejestru zabytków objęte są ścisłą ochroną konserwatorską zgodnie z art. 7 ust. 1, ustawy o *ochronie i opiece nad zabytkami* z dnia 23 lipca 2003 r. W przypadku stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków konserwator zabytków nie wyraża zgody na prowadzenie jakichkolwiek robót budowlanych. Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz wszelkich działalności gospodarczych w tym szczególności: wydobywania kruszywa, budowli przemysłowych oraz innych działań faktycznych, których skutkiem miałyby być przekształcenie terenu, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na obszarze gminy Duszniki stanowiska archeologiczne rozmieszczone są w skali gminy stosunkowo równomiernie. Stanowiska archeologiczne znajdują się w rejonie miejscowości Brzoza, Niewierz, Sędzinko i Wilczyna. Wytyczne dotyczące ochrony obiektów archeologicznych na terenie gminy Duszniki, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa wskazują na:

- konieczność zgłaszania odpowiedniemu organowi służby archeologiczno-konserwatorskiej zamiarów podjęcia prac ziemnych (w tym przede wszystkim z wykonywaniem głębokich wykopów), prac melioracyjnych, budową infrastruktury technicznej i transportowej oraz zalesianiem użytków rolnych w obrębie bądź otoczeniu stanowiska archeologicznego,

- konieczność dokonywania uzgodnień z właściwym organem ds. ochrony zabytków w przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów w granicach obszarów kulturowych.

Podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem, a wymagających prac ziemnych podejmowanych:

- przy lub w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów ujętych w ewidencji konserwatorskiej,
- na terenie zabytkowych parków podworskich ujętych w ewidencji konserwatorskiej,
- w granicach stref ochrony stanowisk archeologicznych wyznaczonych w części graficznej Studium,

należy prowadzić badania archeologiczne. Inwestor winien przy tym uzyskać pozwolenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie badań archeologicznych, przed wydaniem decyzji o wydaniu pozwolenia na budowę. Ponadto przed rozpoczęciem inwestycji związanych z pracami ziemnymi należy ustalić faktyczną ilość stanowisk archeologicznych znajdujących się w kolizji z planowaną inwestycją. W tym celu należy przeprowadzić rozpoznawcze badania powierzchniowo – sondażowe, na które inwestor również musi uzyskać pozwolenie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w którym zostanie określony zakres niezbędnych prac archeologicznych.

3.5. Regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania

I. Zabudowa mieszkaniowa w gminie Duszniki winna cechować się:

- a) lokalizacją wg zasady dominującej w danej miejscowości;
- b) dążeniem przy adaptacji i modernizacji budynków istniejących oraz wnoszeniu nowej zabudowy mieszkalnej do zachowania następujących cech typowych dla zabudowy regionu Wielkopolski:
 - rzut budynku prostokątny bez dobudówek o proporcjach 1 do 2 (druga kondygnacja w ramach poddasza),
 - wysokość budynku 1-2 kondygnacji, dopuszcza się do 3 kondygnacji jeżeli zabudowa nawiązuje do istniejącej,
 - dach dwuspadowy, wielospadowy o spadku połaci ok. 35° – 45°,
 - krycie budynków materiałami nie powodującymi dysharmonii z istniejącym budownictwem na danym terenie,
 - symetryczna bądź bliska symetrycznej kompozycja otworów na elewacji frontowej,
 - zaznaczony cokół budynku,
 - nieznacznie wysunięty okap,

- stosowanie tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystyki występującej lokalnie w miejscowości;

II. Budynki użyteczności publicznej, w tym samodzielne sklepy, remizy, obiekty gastronomiczne, sportowe i inne winny być projektowane indywidualnie, w wielkości i formach nawiązujących do budownictwa tradycyjnego;

III. Zalecane jest używanie kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonywania nawierzchni podjazdów i dziedzińców, budowy murów oporowych i ogrodzeń lub ich części;

IV. Wskazane jest stosowanie różnych odmian parkanów drewnianych, drewnianych i metalowych bram i furtek, należy ograniczyć ogrodzenia z siatki, prętów zbrojeniowych oraz ograniczyć stosowanie ogrodzeń z płyt betonowych.

4. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

4.1. Mieszkalnictwo

W kontekście możliwości rozwojowych gminy Duszniki istotne jest wyznaczanie nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową i usługową wszystkich typów, gdyż rozwój tej sfery życia społeczno-gospodarczego gminy w największym stopniu wpływa na szeroko pojmowany rozwój lokalny. Liczba ludności gminy Duszniki systematycznie wzrasta. Charakterystyczną cechą gminy, przemawiającą bez wątpienia na korzyść, poza wzrostem liczby ludności, jest dodatnie saldo migracji. Oznacza to, że z roku na rok więcej osób przybywa na pobyt stały do gminy niż ją opuszcza. Świadczy to o tym, że gmina stwarza dogodne warunki do życia i rozwoju.

W Studium wyznaczono tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, mieszkaniową wielorodzinną, zabudowę letniskową, mieszkaniowo – usługową oraz ich połączenia z funkcjami uzupełniającymi. Tereny te oznaczone zostały na rysunku Studium symbolami:

- **RM** – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- **MN** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- **MN/RM** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- **MN/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej,
- **MN/P/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,

- **MW** – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- **ML/MN** – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców gminy Duszniki istotne jest podnoszenie standardów zamieszkania w już istniejących zasobach mieszkaniowych gminy.

Należy uwzględnić potrzeby mieszkaniowe wszystkich grup społecznych zamieszkujących gminę. Wiąże się to z realizacją polityki mieszkaniowej władz gminy wobec najuboższych ekonomicznie obywateli. W tym celu w planach rozwojowych i inwestycyjnych należy uwzględnić budowę nowych budynków (m.in. budownictwo socjalne), a także rehabilitację i odnowę starych zasobów mieszkaniowych. Odnosi się to głównie do zabytkowej substancji mieszkaniowej. Konieczne są również inwestycje związane z wymianą infrastruktury technicznej, jej rozbudową, usprawnianiem systemu komunikacji drogowej, zagospodarowywaniem terenów zielonych, wyznaczaniem terenów sportu i rekreacji oraz wypoczynku.

Przy realizacji nowej zabudowy należy także mieć na uwadze następujące zapisy:

- przyjmuje się zasadę utrzymania istniejącej zabudowy mieszkaniowej z możliwością jej rozbudowy, przebudowy, remontu z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy gospodarczej i użytkowej, z zachowaniem walorów historycznych układów przestrzennych i zabudowy oraz budowę nowej zabudowy,
- należy zapewnić dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku poprzez zachowanie odpowiedniej odległości nowoprojektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej od ciągów komunikacyjnych, gwarantując ochronę przed negatywnym oddziaływaniem w zakresie emisji hałasu,
- należy zakazać lokalizacji obiektów budowlanych lub urządzeń, których funkcjonowanie mogłoby spowodować przekroczenie standardów jakości środowiska,
- bezwzględnie należy zachować istniejące tereny zieleni, pojedyncze zespoły zieleni śródpolnej oraz naturalne rowy otwarte; w miarę możliwości należy zachować i chronić wysoką zieleń przydrożną,
- nowe działki budowlane, stanowiące uzupełnienie istniejącej zabudowy powinny posiadać powierzchnię i kształt umożliwiające ich prawidłowe zagospodarowanie, o znacznej powierzchni biologicznie czynnej, z zapewnionym dostępem komunikacyjnym oraz możliwością podłączenia do istniejącej lub projektowanej sieci infrastruktury technicznej,
- należy zapobiegać nadmiernemu wydłużaniu zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych,

- proponowanie nowych układów urbanistycznych odznaczających się zawartością i różnorodnością funkcji powinno odbywać się z poszanowaniem istniejących układów ruralistycznych,
- plombowa zabudowa mieszkaniowa winna nawiązywać gabarytami i charakterem do zabudowy sąsiedniej,
- do momentu realizacji komunalnej kanalizacji sanitarnej, dopuszcza się wyposażenie nowej zabudowy mieszkaniowej w indywidualne rozwiązania w tym zakresie, zgodnie z przepisami odrębnymi, w zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- należy ustalić zasady obsługi w zakresie infrastruktury, między innymi zaopatrzenie w wodę zdatną do spożycia przez ludzi, odprowadzanie ścieków, ogrzewanie, gospodarkę odpadami i inne,
- należy zapewnić zachowanie odpowiedniej odległości nowej zabudowy od istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych, sieci gazociągowych, ropociągu, gwarantując ochronę przed szkodliwym promieniowaniem i oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- dla prawidłowej ochrony przeciwpożarowej należy zachować odpowiednie odległości zabudowy od granicy lasu, zgodnie z przepisami odrębnymi; analogicznie, zgodnie z przepisami odrębnymi, należy przyjmować odległość od lasu innych obiektów zakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi,
- należy uwzględnić linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach i sposobie zagospodarowania uwzględniając potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi.

Największe powierzchniowo tereny mieszkaniowe (MN) zostały wyznaczone w miejscowości Mieściska, Grzebienisko, Ceradz Dolny i Wilczyna. Zabudowę mieszkaniową jednorodzinną nową bądź stanowiącą uzupełnienie istniejącej wyznaczono również w miejscowościach: Zakrzewko, Sędzinko, Sędziny, Sękowo, Kunowo, Wierzeja.

W przeznaczeniu terenów pod zabudowę mieszkaniową wzięto pod uwagę również funkcje towarzyszące takie, jak usługi czy drobną działalność gospodarczą, stąd praktycznie we wszystkich miejscowościach wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U). Największe powierzchniowo tereny mieszkaniowo - usługowe (MN/U) wyznaczone zostały w miejscowościach: Duszniki, Grzebienisko i Ceradz Dolny, gdzie na obszarze całej miejscowości dominuje funkcja mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa. Znaczne tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniowo - usługową wyznaczono również w miejscowościach: Mieściska, Sędzinko, Sękowo, Podrzewie, Niewierz, Wilkowo i Wilczyna. Zabudowę mieszkaniowo – usługową o charakterze bardziej uzupełniającym

istniejące już zainwestowanie wyznaczono w pozostałych obrębach gminy tj. Sarbia, Wierzeja, Brzoza, Sędziny, Zakrzewko, Chełminko, Młynkowo, Kunowo.

Wyznaczono również tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością uzupełniających funkcji produkcyjnych i usługowych (MN/P/U) przede wszystkim w miejscowościach: Duszniki, Podrzewie, Sękowo, a także jednostkowo w miejscowościach: Młynkowo, Kunowo, Grzebienisko, Ceradz Dolny, Wilczyna, Wierzeja, Sędzinko, Niewierz, Chełminko, Wilkowo. Tereny wyznaczono jako uzupełnienie istniejącej zabudowy bądź w sąsiedztwie terenów produkcyjnych i usługowych, w pobliżu ważnych ciągów komunikacyjnych.

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM) zostały wyznaczone we wszystkich obrębach za wyjątkiem Mieścisk, w miejscach istniejącej już zabudowy zagrodowej z możliwością jej rozbudowy bądź jako uzupełnienie. W Mieściskach wyznaczono łącznie zabudowę zagrodową z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.

W miejscowościach Duszniki, Wilczyna, Sękowo, Sędzinko, Sędziny, Sarbia, Podrzewie wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w miejscu istniejących budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

W miejscowości Ceradz Dolny w oparciu o istniejące plany zagospodarowania przestrzennego wyznaczono tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (ML/MN).

4.2. Usługi

Gmina Duszniki charakteryzuje się dużą decentralizacją instytucji i placówek usługowych. Dotyczy to zarówno usług rynkowych, jak i nierynkowych. Podmioty tego typu funkcjonują w większości sołectw. Miejscowość Duszniki stanowi centralny ośrodek gdzie skupiona jest większość jednostek usługowych, zaspokajających podstawowe potrzeby. Ważnymi ośrodkami lokalnymi w zakresie świadczonych usług są również miejscowości: Podrzewie, Sękowo, Wilczyna, Grzebienisko, Sędzinko, Sędziny.

Głównym zadaniem rozwojowym w odniesieniu do placówek już istniejących jest podnoszenie jakości świadczonych usług przy jednoczesnym tworzeniu warunków dla powstawania nowych obszarów pod działalność usługową, w tym komercyjną. Rozwój usług powinien towarzyszyć rozwojowi obszarów mieszkaniowych w gminie przy zachowaniu zasad proporcjonalności i racjonalności.

Priorytetem dla władz lokalnych przy prowadzeniu polityki przestrzennej gminy powinno być przede wszystkim zapewnienie dostępu do podstawowych usług dla wszystkich mieszkańców terenu gminy oraz rozwój usług ponadpodstawowych i ponadlokalnych.

Obszary przeznaczone pod rozwój usług oznaczone zostały w Studium w zdecydowanej większości przypadków jako obszary towarzyszące obszarom zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej oraz jako wyłączne funkcje usługowe, stanowiące przede wszystkim usługi administracji publicznej, oświaty i edukacji oraz kultu religijnego. Są to tereny oznaczone symbolami:

- **U** - tereny zabudowy usługowej,
- **MN/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej,
- **MN/P/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
- **P/U** - tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, tereny zabudowy usługowej,
- **RU/U/P** – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej.

Rozwój sfery usług dotyczyć przede wszystkim będzie:

- utrzymania i możliwości lokalizacji usług w formie uzupełniającego przeznaczenia terenu, z zastrzeżeniem, że negatywne oddziaływanie działalności usługowej nie może przekraczać lokalu (o ile będzie ona prowadzona w budynku o więcej niż jednym mieszkaniu), bądź w wypadku lokalizacji usług wolnostojących terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,
- zgodnie z art. 144 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska eksploatacja instalacji powodująca wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna, z zastrzeżeniem ust. 3 powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny,
- przygotowania przez władze gminy różnorodnej oferty nowych terenów na terenie gminy wraz z wszelkimi informacjami dotyczącymi m.in. wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną, dostępności komunikacyjnej itd.,
- przekształceń jakościowych już istniejących obiektów i obszarów usługowych oraz ich otoczenia, poprzez poprawę walorów architektonicznych, standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, zastosowanie ułatwień dla klientów,
- prowadzenia polityki przestrzennej gminy w sposób zapewniający równomierny i racjonalny rozwój usług w gminie, poprzez sterowanie ich powstawaniem zgodnie z potrzebami mieszkańców i interesem gminy,
- niwelowania różnic w wyposażeniu obszarów w usługi handlu, rzemiosła, kultury i sportu na poszczególnych obszarach wiejskich.

W skali całej gminy obszarem o nadrzędnej roli w zakresie funkcji usługowej jest miejscowość Duszniki, która stanowi także centralny ośrodek administracyjny gminy.

W miejscowości tej koncentruje się zdecydowana większość placówek handlowych i usługowych, w tym siedziby urzędów i instytucji, pełniących funkcje centrotwórcze. Obszar ten wpływa na tworzenie więzi społecznych, tworzy wizytówkę gminy.

Na całym obszarze wiejskim, w granicach wyznaczonych terenów rozwojowych jednostek osadniczych, można lokalizować usługi, które nie są uciążliwe i nie kolidują z innymi funkcjami terenów sąsiadujących. Należy jednak dążyć do scentralizowania i wytworzenia się lokalnych ośrodków usług podstawowych, które położone są centralnie w stosunku do istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej.

Miejscowościami predestynowanymi do pełnienia funkcji lokalnych ośrodków usługowych są również Podrzewie, Sękowo, Wilczyna, Wilkowo, Grzebienisko, Sędzinko, Sędziny, w których zlokalizowanych jest, zaraz po Dusznikach, najwięcej budynków usługowych. Są to głównie usługi oświaty i edukacji oraz kultu religijnego. Zabudowa usługowa przewidziana jest również w pozostałych miejscowościach, przede wszystkim w postaci funkcji towarzyszącej obszarom zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej (MN/U, MN/P/U).

Istniejące i nowoprojektowane obiekty i placówki usługowe, zwłaszcza te związane z administracją publiczną, opieką zdrowotną oraz oświatą należy modernizować i projektować zgodnie z zasadami dostępności dla osób niepełnosprawnych, w otoczeniu wysokiej jakości przestrzeni publicznej (zieleń urządzona, skwery) oraz z zapewnieniem odpowiedniej liczby miejsc postojowych.

Ponadto działalność usługowa nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska na tereny zabudowy sąsiadującej. Proponuje się wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej na terenach sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej.

5. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej i produkcji

Gospodarka gminy Duszniki zdominowana jest przez sektor usługowy. Brak jest w gminie większych zakładów przemysłowych, a działalność produkcyjna reprezentowana jest głównie przez małe i średnie przedsiębiorstwa o zróżnicowanym profilu. Generalnymi działaniami w aspekcie rozwoju sektora lokalnej gospodarki będą:

- podnoszenie jakości oferowanych usług i produktów,
- przygotowanie przez lokalne władze różnorodnej oferty terenów przeznaczonych pod aktywizację gospodarczą, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze,
- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zwłaszcza dla nowych obszarów aktywizacji gospodarczej,
- rozbudowywanie i modernizacja sieci infrastruktury technicznej i drogowej,

- wypracowanie systemu pomocowego dla już funkcjonujących i potencjalnych inwestorów, z wykorzystaniem takich narzędzi jak np. ułatwienia instytucjonalne i organizacyjne.

Pożądanymi kierunkami rozwoju działalności gospodarczej i produkcyjnej w gminie Duszniki będą:

- rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- dopuszczanie do realizacji dużych przedsięwzięć inwestycyjnych w tym stosujących w procesie produkcyjnym nowoczesnych technologii nie zagrażających zdrowiu ludzi oraz przyjaznych dla środowiska przyrodniczego,
- zakaz inwestycji naruszających standardy jakości środowiska przyrodniczego poza użytkowanym terenem,
- w planowaniu rozwoju należy uwzględnić dotychczasowe branże produkcji oraz te podmioty, których produkcja oparta będzie na lokalnych surowcach i zasobach,
- przy lokalizowaniu nowych zakładów produkcyjnych należy maksymalnie wykorzystywać i zagospodarowywać nieużytkowane obiekty i tereny poprodukcyjne,
- ewentualna zmiana użytkowania lub przebudowa gospodarczych założeń folwarcznych na inne cele związane z nowymi formami aktywności gospodarczej wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- rozwój obszarów przeznaczonych pod działalność gospodarczą i produkcyjną powinien następować z zachowaniem bezpieczeństwa dla poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, terenów upraw polowych w sposób nie kolizyjny w stosunku do funkcji mieszkaniowej,
- działalność gospodarcza nie może powodować naruszeń warunków zamieszkania na terenach sąsiednich, powodować utrudnień w ruchu drogowym, zagrożeń zdrowia i życia powodowanych wzmożonym ruchem samochodów osobowych i ciężarowych.

W myśl przepisów z zakresu ochrony środowiska ochrona poszczególnych komponentów środowiska polega na zapewnieniu jak najlepszego ich stanu, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych, poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych samych poziomach oraz zmniejszenie poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,

- utrzymanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty,

- utrzymanie poziomu substancji w powietrzu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Nowoprojektowane i wielkopowierzchniowe tereny działalności gospodarczej, w tym obiektów produkcyjnych, usług, składów i magazynów, oznaczone na rysunku Studium symbolem **P/U**, wyznaczono przede wszystkim w północnej części gminy wzdłuż drogi krajowej nr 92 oraz w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 306 w takich miejscowościach jak Podrzewie, Sękowo, Wilczyna. Tereny działalności gospodarczej, w tym produkcji, usług, składów i magazynów wyznaczono również w innych miejscowościach gminy mianowicie w: Dusznikach, Grzebienisku, Ceradzu Dolnym, Sędzinku (w sąsiedztwie autostrady A – 2) Sędzinach, Sarbii, Chełminku. Są to jednak tereny w znacznej części już istniejące, bądź pełniące funkcję uzupełniającą względem istniejącej zabudowy. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, tereny zabudowy usługowej wyznaczone zostały na rysunku Studium symbolami:

- **P/U** - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
- **RU/U/P** – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej,
- **MN/P/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej.

6. Kierunki rozwoju leśnictwa i rolnictwa

Gospodarka rolna i leśna, wraz z rozwojem innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego, wymaga przemian i dostosowywania jej do nowych, zmieniających się wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju oraz barier ich hamujących.

Przemiany i restrukturyzacja rolnictwa, w tym terenów wiejskich powinny polegać przede wszystkim na:

- przebudowie struktury gospodarstw rolnych indywidualnych w kierunku gospodarstw bardziej efektywnych, większych powierzchniowo, których produkcja dostosowywana będzie do zmieniającego się popytu i potrzeb mieszkańców,
- różnicowaniu struktury zasiewów,
- rozwoju przemysłu rolnego i przetwórczego, opartego na lokalnych zasobach i surowcach,
- rozwoju działalności pozarolniczej oraz rozbudowie sieci usług towarzyszących,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami środowiska, w tym ochronie gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych,
- ekologicznym kierunku produkcji rolnej.

W zakresie obecnie prowadzonej gospodarki rolnej przewiduje się:

- utrzymanie istniejących terenów rolniczych, pastwisk, łąk, zadrzewień za wyjątkiem terenów przeznaczonych na rysunku Studium na inne cele,
- utrzymanie i zwiększenie istniejących zadrzewień śródpolnych, cieków i urządzeń melioracyjnych; w przypadkach podejmowania działań inwestycyjnych na obszarze wyposażonym w urządzenia melioracyjne inwestor zobowiązany jest do zaprojektowania zabezpieczenia bądź przebudowy istniejących systemów melioracyjnych w porozumieniu z właściwym organem,
- stosowanie nawozów, w sposób który nie powoduje zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla środowiska,
- rozwijanie działań na rzecz komasacji silnie rozdrobnionych gruntów rolnych,
- promowanie rozwoju produkcji zdrowej żywności,
- ograniczenie wyłaczania z produkcji rolnej gleb klas I-III oraz gleb pochodzenia organicznego wszystkich klas bonitacyjnych.

Odnosnie gospodarki leśnej przewiduje się utrzymanie terenów leśnych jako istotnego elementu systemu ekologicznego oraz przede wszystkim zakaz lokalizacji na terenach leśnych zabudowy nie związanej z obsługą gospodarki leśnej. Dodatkowo na terenach leśnych zakazuje się degradacji stosunków wodnych oraz nakazuje ochronę zasobów glebowych.

W zakresie gospodarki leśnej wyznaczono tereny związane z gospodarką leśną tj.:

- **Zld** – tereny przeznaczone do zalesienia,
- lasy.

Studium przewiduje tereny pod zalesienie wynikające z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach: Młynkowo, Wilczyna, Sękowo, Sędzinko, Mieściska, Brzoza, Wilkowo, Wierzeja, co jednak nie oznacza, że w innych obrębach takie obszary nie są dopuszczone. Wynika to z faktu, iż w granicach gminy występują głównie gleby wysokiej klasy bonitacyjnej. Jeśli nastąpi konieczność przeznaczanie terenów pod zalesienie powinno odbywać się przy uwzględnieniu poniższych kryteriów:

- przeznaczanie na cel zalesienia wszystkich gruntów, na których produkcja rolna jest nieopłacalna,
- nie powinno zalesiać się obszarów, które stanowią punkty widokowe i panoramy krajobrazowe, a także obszarów podlegających ochronie.

Realizacja zalesień i zadrzewień na terenie gminy powinna być prowadzona na podstawie projektu i programu gospodarki zadrzewieniowej według następujących zasad:

- zalesienia obszarów o słabych gruntach ornych oraz terenów powyrobowiskowych – w ramach rekultywacji,

- zadrzewienia kępowe, punktowe – na granicy użytkowania pomiędzy polem a łąką i w pobliżu oczek wodnych,
- zadrzewienia pasmowe – śródpolne, tworzące sieć zadrzewień na kierunkach panujących wiatrów i zadrzewienia rzędowe wzdłuż dróg.

Proponuje się zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych oraz przydrożnych, wpływających korzystnie na walory użytkowe i estetyczno-krajobrazowe i pełniących funkcję izolacyjną i ochronną.

Na rysunku Studium w zakresie gospodarki rolnej wyznaczono następujące obszary:

- **RU/U/P** – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej,
- **RM** – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- **MN/RM** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych.

Zlokalizowane są one w miejscowościach Duszniki, Kunowo, Ceradz Dolny, Brzoza, Wilczyzna, Sękowo, Sędziny, Sarbia, Zakrzewko, Chełminko, Podrzewie.

7. Kierunki eksploatacji kruszywa naturalnego

Na terenie gminy Duszniki udokumentowane są złoża gazu ziemnego, kruszyw naturalnych oraz wód termalnych.

W oparciu o występujące złoża oraz ustanowione obszary i tereny górnicze wyznaczono na rysunku Studium tereny:

- **PG** – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego.

Tereny eksploatacji kruszywa naturalnego wyznaczone zostały w obrębach: Kunowo, Brzoza, Sękowo, Sędziny, Niewierz. W przeważającej części są to obszary będące w czynnej eksploatacji złóż.

Dla terenów eksploatacji kopalin konieczne jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego, spełnienie wymogów dotyczących ochrony elementów środowiska, w tym obiektów budowlanych, racjonalnej gospodarki złożem, określenie filarów ochronnych dla obiektów lub obszarów wymagających ich ustanowienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy w obszarze górniczym z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,

- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją,
- wykonanie rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji złóż kopalin w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji.

Na rysunku Studium nie określa się obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

8. Kierunki rozwoju usług turystyki, sportu i rekreacji

Na terenie gminy Duszniki nie wyznacza się oddzielnych terenów przeznaczonych pod usługi turystyki, mogą one jednak zostać realizowane w ramach usług wyznaczonych w granicach terenów MN/U, U, MN/P/U, P/U czy RU/P/U.

Na rysunku Studium wyznaczono jedynie tereny:

- **US** – tereny sportu i rekreacji,

Tereny sportu i rekreacji zlokalizowane są w miejscowościach: Duszniki, Grzebienisko, Brzoza, Sękowo, Sędzinko, Niewierz, Chełminko, Podrzewie, Wilkowo.

Rozwój przedsięwzięć w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku obejmować powinny:

- odpowiednie zagospodarowanie lokalnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i harmonii ze środowiskiem przyrodniczym, co umożliwi dostęp do tych zasobów mieszkańcom i turystom,
- monitoring ruchu turystycznego, w celu przeciwdziałania i zapobiegania degradacji zasobów środowiska,
- opracowanie spójnej z zamierzeniami gmin sąsiadujących, koncepcji rozbudowy infrastruktury turystycznej i uzupełniającej – tras turystycznych, bazy noclegowej, gastronomicznej, agroturystycznej itd.,
- budowę sieci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych z uwzględnieniem istniejących ścieżek rowerowych o znaczeniu priorytetowym w skali powiatu oraz ścieżek międzygminnych,
- budowę systemu informacji turystycznej, obejmującego:
 - o sieć jednolitych graficznie tablic i znaków informacyjnych (mapy, plansze, drogowskazy), umożliwiających lepszą penetrację terenu i najciekawszych obiektów gminy,
 - o przygotowanie i dystrybucję materiałów informacyjnych takich jak mapy, plany, przewodniki, foldery,
- organizację imprez kulturalnych i sportowych związanych z regionem i promujących lokalne atrakcje turystyczne,

- rewitalizację istniejących parków podworskich wraz z ich historyczną zabudową.

9. Kierunki rozwoju terenów zieleni, ogrodów działkowych i cmentarzy

W zakresie terenów zieleni w tym parków, ogrodów działkowych i cmentarzy przewiduje się zachowanie wszystkich istniejących terenów zieleni. Obszary te wyznaczono na rysunku Studium symbolami:

- **Z** – tereny zieleni,
- **ZC** – cmentarze,
- **ZD** – tereny ogrodów działkowych.

Tereny zieleni obejmują przede wszystkim zielen parkową zabytkową wchodzącą w granice zabytkowych założeń dworsko – folwarcznych, skwery zieleni w centrach wsi oraz zielen okalającą istniejące cmentarze, stanowiącą zielen izolacyjną. Tereny zieleni wyznaczono w miejscowościach: Duszniki, Młynkowo, Kunowo, Mieściska, Grzebienisko, Ceradz Dolny, Brzoza, Wilczyna, Sękowo, Wierzeja, Sędziny, Sarbia, Zakrzewko, Niewierz, Podrzewie. W przypadku założeń pałacowo-parkowych należy zachować strefy ochrony zewnętrznych powiązań widokowych parku, strefy ochrony ekologicznej oraz ochrony krajobrazu wraz z wszelkimi ograniczeniami związanymi z prowadzeniem inwestycji zarówno na obszarach parków, jak i w ich najbliższym otoczeniu, w porozumieniu z właściwą służbą ochrony zabytków.

Nowe tereny zieleni, przez które należy rozumieć także zielen towarzyszącą i izolacyjną, należałoby wprowadzić na obszary o zróżnicowanym sposobie zagospodarowania i użytkowania, na tereny położone wzdłuż cieków wodnych oraz przy tranżytowych i często uczęszczanych szlakach transportowych, zwłaszcza przy autostradzie A2, drodze krajowej nr 92 i drodze wojewódzkiej nr 306.

Na rysunku Studium wyznaczono tereny istniejących cmentarzy w miejscowościach: Duszniki, Wilczyna, Wierzeja, Sędziny, Podrzewie, Grzebienisko. W sąsiedztwie istniejących cmentarzy należy zachować strefy ochronne zgodnie z przepisami odrębnymi. Na rysunku Studium wyznaczono strefy ochronne od cmentarzy wynoszące 50m i 150m.

Zachować należy również istniejące tereny ogrodów działkowych (ZD). Jako wyodrębnione tereny wyznaczone w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w miejscowościach Wilczyna i Sarbia. Na terenach ZD dopuszcza się również lokalizację ogrodów przydomowych.

10. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Wskazania Studium w zakresie systemu komunikacji i transportu w gminie Duszniki opierać się będą na terenach obsługi komunikacji samochodowej, sieci dróg publicznych i wewnętrznych, sieci ścieżek rowerowych oraz komunikacji publicznej. Tereny obsługi komunikacji samochodowej zlokalizowane są w południowej części gminy w pasie drogowym autostrady A2 w miejscowości Sędzinko i stanowią miejsca obsługi podróżnych. Na terenie całego gminy dopuszcza się budowę infrastruktury drogowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

10.1. Kierunki rozwoju sieci dróg publicznych

Układ dróg publicznych na terenie gminy Duszniki tworzy sieć dróg głównych: droga krajowa - autostrada A2, droga krajowa nr 92, droga wojewódzka nr 306, drogi powiatowe oraz lokalne i dojazdowe – drogi gminne.

Do głównych założeń i wytycznych kształtowania sieci drogowej na terenie gminy Duszniki należą:

- sukcesywna modernizacja dróg powiatowych i gminnych na terenie całej gminy,
- budowa oraz uzupełnianie chodników wzdłuż dróg przebiegających przez poszczególne miejscowości, a dla potrzeb komunikacji publicznej zatok postojowych, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy,
- wprowadzanie w miejscach szczególnie uciążliwych i niebezpiecznych, zwłaszcza na obszarach intensywnej zabudowy, rozwiązań usprawniających ruch samochodowy, np. rond, sygnalizacji świetlnej, progów zwalniających, szczególnie w miejscach o największej liczbie wypadków i kolizji drogowych,
- zapewnienie właściwego klimatu akustycznego poprzez utrzymanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, a w przypadku gdy to nie jest możliwe wprowadzanie rozwiązań minimalizujących ponadnormatywną jego emisję (np. budowa ekranów akustycznych, tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej, stosowanie 'cichych' nawierzchni, izolacja budynków na terenach przeznaczonych pod działalność gospodarczą itd.),
- przekształcenia istniejącej sieci drogowej w taki sposób, by możliwe w największym stopniu wyprowadzić ruch tranzytowy poza obszary intensywnej zabudowy wiejskiej, przy zachowaniu płynności ruchu,
- wyznaczenie miejsc postojowych i parkingów zarówno dla samochodów osobowych, jak i ciężarowych,
- przyjęcie minimalnych odległości linii projektowanej zabudowy od linii rozgraniczających dróg i ulic zgodnie z przepisami odrębnymi,

- sukcesywne uzyskiwanie parametrów technicznych dróg zgodnych z obowiązującymi aktualnie warunkami technicznymi projektowania i sytuowania dróg przy zachowaniu rezerwy terenu na ich rozbudowę.

Dla drogi krajowej A2, przebiegającej równoleżnikowo przez południowy obszar gminy Duszniki oraz drogi krajowej nr 92 wskazuje się następujące ustalenia:

- utrzymuje się w Studium przebieg autostrady A2, pas drogowy autostrady został objęty decyzją lokalizacyjną i nie należy wprowadzać żadnych zmian w sposobie jego zagospodarowania;
- przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z w/w drogami należy uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla stałych użytkowników sąsiadujących obszarów, zagrożenie dla upraw, budowli oraz narażenie na degradację stałych komponentów środowiska naturalnego; zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie dopuszcza się wznoszenie budynków w zasięgu uciążliwości drogi określonych w przepisach o Ochronie i Kształtowaniu Środowiska pod warunkiem zastosowania przez inwestorów środków technicznych zmniejszających uciążliwość do poziomu określonego w w/w przepisach oraz w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Odległość negatywnego oddziaływania dla autostrady A2 wynosi:
 - o nie mniej niż 150 m dla wielokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - o nie mniej niż 120 m dla jednokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - o nie mniej niż 50 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi.

Odległość negatywnego oddziaływania drogi krajowej nr 92 wynosi nie mniej niż 200m od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz nie mniej niż 25m od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi dla lokalizacji obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi.

- z uwagi na możliwość wystąpienia na obszarach położonych przy autostradzie A2 i drodze nr 92 uciążliwości wywołanych ruchem drogowym, nie należy lokalizować nowej zabudowy z pomieszczeniami na pobyt ludzi na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie w/w dróg;
- obsługa komunikacyjna terenów położonych przy autostradzie A2 możliwa jest wyłącznie poprzez drogi zlokalizowane poza pasem drogowym autostrady z włączeniem do niej na istniejących węzłach drogowych;

- dojazd do terenów oznaczonych symbolem P/U, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A2, możliwy będzie wyłącznie poprzez układ dróg zlokalizowanych poza pasem drogowym autostrady; w przypadku zamiaru wykorzystania dróg wewnętrznych (serwisowych) zrealizowanych w ramach budowy autostrady, należy przeprowadzić procedurę przejęcia zarządu tych dróg przez Gminę Duszniki, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- obsługa komunikacyjna terenów położonych przy drodze nr 92 możliwa jest poprzez istniejący układ komunikacyjny z włączeniem do drogi krajowej na istniejących węzłach drogowych; nie jest możliwe sytuowanie nowych zjazdów bezpośrednio z drogi lub wykorzystanie istniejących zjazdów do nowego zagospodarowania terenów, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej;
- prowadzenie infrastruktury technicznej (kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa, energetyczna, gazowa itp.) niezwiązanej z funkcjonowaniem autostrady należy przewidzieć poza pasem drogowym autostrady; w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się ich lokalizację w pasie drogowym za zgodą i na warunkach podanych przez zarządcę drogi krajowej odrębnym trybem;
- w przypadku, gdy realizacja zamierzenia inwestycyjnego podniesie poziom wód gruntowych, należy obniżyć do pierwotnego poziomu zwierciadła tych wód;
- zakaz kierowania wód opadowych i roztopowych w kierunku pasa drogowego autostrady (ukształtowanie powierzchni obszarów przyległych do pasa drogowego autostrady powinno uniemożliwić spływ wód opadowych z tych terenów w kierunku pasa drogowego autostrady); wymóg ten dotyczy również dróg publicznych i wewnętrznych, dla których należy zaprojektować osobne systemy odwodnienia;
- zakaz umieszczania reklam, urządzeń reklamowych, obiektów reklamowych i szyldów skierowanych do użytkowników autostrady i drogi nr 92 mogących rozpraszać uwagę użytkowników autostrady;
- oświetlenie terenów położonych przy autostradzie A2 i drodze nr 92 należy zaprojektować w taki sposób, aby nie wystąpiło zjawisko olśnienia użytkowników autostrady;
- w odniesieniu do dróg poprzecznych do autostrady oraz wewnętrznych zlokalizowanych w pasie drogowym autostrady należy zachować minimalne odległości pomiędzy skrzyżowaniami określone w Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie;
- zjazdy publiczne i indywidualne należy lokalizować poza obszarem oddziaływania skrzyżowań, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla drogi wojewódzkiej nr 306 Lipnica – Wilczyna – Buk – Stęszew – Nowe Dymaczewo wskazuje się następujące ustalenia:

- dla istniejącego przebiegu drogi wojewódzkiej utrzymuje się istniejące granice pasa drogowego oraz przyjmuje się parametry techniczne właściwe dla dróg klasy technicznej głównej (G);
- dostępność terenu do drogi wojewódzkiej należy zapewnić wewnętrznymi układami komunikacyjnymi, połączonymi z tą drogą poprzez drogi niższej kategorii, a w przypadku ich braku bezpośrednio z dróg wojewódzkich, za pomocą istniejących lub projektowanych zjazdów z tych dróg; dopuszcza się przebudowę włączy do drogi wojewódzkiej (skrzyżowań i zjazdów) na warunkach określonych przez zarządcę drogi; przy lokalizacji nowych, bezpośrednich włączy (skrzyżowań i zjazdów publicznych) do drogi wojewódzkiej oraz przebudowie istniejących, należy uwzględnić rozwiązania techniczne, pozwalające zapewnić bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom ruchu drogowego, takie jak rozbudowa drogi wojewódzkiej o dodatkowe pasy ruchu dla relacji skrętnych (lewoskręt czy pasy włączenia i wyłączenia pojazdów), zmiana lokalizacji zjazdów przy równoczesnej likwidacji zjazdów istniejących itp.;
- podział geodezyjny działek posiadających dostępność do drogi wojewódzkiej nie może generować bezpośrednio zjazdów na drogę wojewódzką, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej;
- obiekty budowlane na terenach przylegających do drogi wojewódzkiej należy lokalizować zachowując odległość od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi wojewódzkiej, zgodnie z art. 42 i 43 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, uwzględniając rezerwę terenu pod przyszłą budowę dróg, o której mowa w art. 35 ust. 2 i ust. 4 w/w ustawy;
- lokalizacja obiektów budowlanych od strony drogi wojewódzkiej, w tym urządzeń reklamowych (tablice reklamowe, szyldy itp.) wymaga zachowania warunków odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi wojewódzkiej oraz nie może powodować uciążliwości dla uczestnika ruchu drogowego, takich jak np. utrudnienie czytelności informacji drogowskazowej, ograniczenie widoczności, oślnienie;
- obiekty budowlane, przeznaczone na pobyt ludzi, należy lokalizować poza zasięgiem uciążliwości drogi (jak np. hałas, drgania i wibracja, zanieczyszczenia powietrza); w przypadku lokalizacji w/w obiektów w zasięgu uciążliwości inwestor ma obowiązek stosowania w tych obiektach środków technicznych zmniejszających uciążliwość do poziomu określonego w przepisach odrębnych;
- zagospodarowując działkę budowlaną, przylegającą do pasa drogowego drogi wojewódzkiej, należy urządzić stosownie do jej przeznaczenia i zabudowy, miejsca

postojowe dla samochodów osobowych użytkowników statycznych i przebywających czasowo na terenie działki, w jej granicach; nie zezwala się na lokalizację miejsc postojowych i parkingów w pasie drogowym drogi wojewódzkiej;

- lokalizację infrastruktury technicznej, nie związanej z funkcjonowaniem drogi wojewódzkiej (jak np. kanalizacja sanitarna, sieć wodociągowa, energetyczna, gazowa itp.) należy przewidzieć poza pasem drogowym; w szczególnych przypadkach dopuszcza się lokalizację infrastruktury w pasie drogowym, poza jezdnią, a w obrębie jezdni wyłącznie celem przejść poprzecznych.

Uciążliwości - należy przez to rozumieć oddziaływanie powodujące przekraczanie standardów jakości środowiska, tj. przekraczanie dopuszczalnych wartości parametrów określonych w przepisach odrębnych, powodując negatywne zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska.

10.2. Kierunki rozwoju systemu ścieżek rowerowych

Budowa ścieżek rowerowych w gminie w znacznym stopniu wpłynie na wzrost bezpieczeństwa dla użytkowników ruchu drogowego. Pomimo dogodnych warunków dla rozwoju sieci szlaków i tras rowerowych, rower jako środek transportu nie odgrywa obecnie znaczącej roli w systemie komunikacji w gminie.

Do głównych kierunków rozwoju sieci tras rowerowych w gminie należą:

- budowa tras rowerowych łączących atrakcyjne elementy zainwestowania gminy,
- zorganizowanie spójnego systemu ścieżek i tras rowerowych, łączących wszystkie miejscowości w gminie, a także gminy sąsiednie gwarantujących łatwiejszy dostęp mieszkańców do placówek usługowych, handlowych, terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- wykorzystanie w procesie budowy nowych ścieżek rowerowych istniejących dróg polnych i leśnych oraz dróg gminnych,
- uwzględnianie w modernizacji ulic i dróg gminnych budowy odrębnych pasów dla ruchu rowerowego lub ciągów pieszo-rowerowych,
- odpowiednie oznakowanie i zagospodarowanie szlaków rowerowych w tablice informacyjne, mapy, wiaty przeciwdeszczowe, miejsca postojowe, pojemniki na odpady,
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących wyznaczania tras ścieżek rowerowych o funkcjach turystycznych i komunikacyjnych,
- wskazane jest przy budowie systemu tras rowerowych podejmowanie współpracy z władzami gmin sąsiednich.

10.3. Kierunki rozwoju gminnej komunikacji publicznej

W zakresie komunikacji publicznej, działania władz gminy powinny dążyć do rozwoju gminnej komunikacji zbiorowej uzupełniającej już istniejącą komunikację publiczną (PKS, przewoźnicy prywatni), w celu zwiększenia dostępności przestrzennej obszaru gminy.

11. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Na terenie gminy Duszniki, dopuszcza się wszędzie, gdzie nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi, lokalizację infrastruktury technicznej. Ponad to na rysunku Studium wyznaczono tereny **IT** – tereny infrastruktury technicznej.

Tereny te jako oddzielne jednostki zostały wyznaczone w miejscowościach: Duszniki, Kunowo, Grzebienisko, Ceradz Dolny, Podrzewie, Sarbia.

11.1. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia ludności w wodę

Zaopatrzenie terenów gminy Duszniki w wodę odbywać się będzie z istniejących i projektowanych wodociągów. Funkcjonujący system zaopatrzenia ludności w wodę należy utrzymywać z koniecznością wykonywania niezbędnych remontów, a w przypadku wystąpienia takiej potrzeby, dalszej rozbudowy sieci wodociągowej. Sytuacja taka wystąpi m.in. w następstwie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, usługowego i działalności gospodarczej na obszarach przewidzianych do tego typu zabudowy.

Powinno dążyć się do połączenia działających już odcinków wodociągów na terenie gminy, celem zapewnienia ciągłości dostaw wody.

11.2. Kierunki rozwoju systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków

Jednym z celów strategicznych rozwoju każdej gminy, w tym gminy Duszniki jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. W tym zakresie konieczne jest wykonanie szeregu inwestycji:

- kontynuowanie rozbudowy i budowy sieci kanalizacyjnej w granicach całej gminy;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy oraz stworzenie niezawodnego systemu zaopatrzenia w wodę;
- modernizację sieci wodociągowej na terenie całej gminy oraz dążenie do 100% zwodociągowania gminy.

Ochrona wód musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (zwłaszcza substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać:

- budowę komunalnych oczyszczalni ścieków wraz z budową zbiorczej kanalizacji sanitarnej i deszczowej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby oczyszczania ścieków komunalnych,
- objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni,
- na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą do czasu jej wybudowania dopuszczenie odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych tylko jako rozwiązania tymczasowego,
- dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzenie ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych i zbiorników bezodpływowych musi być zgodne z przepisami odrębnymi;
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych,
- rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększenie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody.

W zakresie ograniczania uciążliwości obiektów dla otoczenia należy wprowadzać zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych. Na terenach zainwestowanych obowiązuje zasada podłączania obiektów mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych i przemysłowych do sieci kanalizacji sanitarnej, sukcesywnie wraz z rozbudową i budową nowych systemów kanalizacji.

Ścieki opadowe i roztopowe ujmowane z powierzchniowego odwodnienia ciągów komunikacyjnych, placów, parkingów i innych powierzchni utwardzonych, należy odprowadzać i oczyszczać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ustalenia w zakresie uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej powinny ponadto uwzględniać zapisy Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zarówno w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków, jak i budowy, rozbudowy oraz modernizacji komunalnych systemów, względnie rozwiązań technicznych w tym zakresie.

11.3. Kierunki rozwoju zaopatrzenia w energię elektryczną

Sieć dystrybucyjna

W ramach zaopatrzenia w energię elektryczną z sieci dystrybucyjnej ustala się:

- utrzymanie dotychczasowego sposobu zasilania gminy,
- adaptację istniejących i budowę nowych elementów systemu energetycznego, tj. sieci średniego napięcia 15kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV, sieci niskiego napięcia,
- realizację nowych i modernizację sieci elektroenergetycznych w uzasadnionych przypadkach jako kablowe, a stacji transformatorowych jako kompaktowych, zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy,
- zachowanie wzdłuż istniejących i planowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych pasów technologicznych, w obrębie których obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie,
- pasy wolne od zabudowy wzdłuż istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych należy ustalić w uzgodnieniu z właściwym gestorem sieci, zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym Polskimi Normami.

W związku z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy, nowymi inwestycjami budowlanymi wystąpić może konieczność rozbudowy istniejącego systemu zaopatrzenia obszaru w energię elektryczną. Niezbędne w tym przypadku będzie wygospodarowywanie powierzchni pod lokalizację nowych stacji transformatorowych. Konieczne jest również bieżące monitorowanie stanu sieci energetycznej, wraz z prowadzeniem inwestycji modernizacyjnych, w tym realizacja inwestycji polegającej na stopniowej wymianie napowietrznych sieci energetycznych na sieci kablowe, zwłaszcza na terenach zabudowy mieszkaniowej.

Należy przewidywać zapewnienie dostępu do urządzeń energetycznych w celu prowadzenia konserwacji i usuwania awarii. Należy wykorzystać istniejącą infrastrukturę elektroenergetyczną. W miarę możliwości należy wyznaczyć niezbędne tereny dla lokalizowania stacji transformatorowych oraz należy rezerwować odpowiednie pasy terenów wolne od zabudowy i przeszkód terenowych na obszarze istniejących lub projektowanych dróg publicznych dla pobudowania linii energetycznych średniego napięcia SN i niskiego napięcia nn, miejsca w liniach rozgraniczających ulic na cele prowadzenia sieci elektroenergetycznych. Przewiduje się również budowę infrastruktury elektroenergetycznej SN-15kV oraz nn-0,4kV w zależności od zapotrzebowania mocy szczytowej. Tereny pod budowę stacji transformatorowych dla nowych obszarów wymagających dostaw energii elektrycznej (np. osiedli mieszkaniowych) należy wyznaczyć z uwzględnieniem zasady lokalizacji stacji w miejscach pozwalających na równomierny rozkład obciążenia wokół stacji i dojazd sprzętu ciężkiego do stacji. Ze

względów technicznych i ekonomicznych nie zaleca się lokalizacji stacji na obrzeżach osiedli.

Należy wyznaczyć pasy ochrony funkcyjnej terenów wokół projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych napowietrznych, zgodnie z przepisami odrębnymi, z zaleceniem by w poziomie nie były mniejsze niż:

- dla linii WN - 110kV - 22m (po 11 m po każdej ze stron od osi linii),
- dla linii SN - 15kV (20kV) – 12 m (po 6 m po każdej ze stron od osi linii),
- dla linii nn- 0,4kV - 4 m (po 2m po każdej ze stron od osi linii).

W pasach ochrony funkcyjnej obowiązują ustalenia dotyczące sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych. Wszystkie obiekty przewidziane do budowy, przebudowy lub remontu w zbliżeniu lub na skrzyżowaniu z infrastrukturą techniczną elektroenergetyczną podlegają przepisom odrębnym. Dopuszcza się budowę, przebudowę, remont i utrzymanie istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych. Dopuszcza się prawo do podziału istniejących działek celem wydzielenia terenów dla lokalizacji stacji transformatorowych zgodnie z przepisami odrębnymi. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się z budowanej, przebudowanej, remontowanej i istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych.

Sieć przesyłowa

Na obszarze gminy Duszniki znajduje się fragment elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 400 kV relacji „Krajnik-Plewiska”, wzdłuż której należy uwzględnić pas technologiczny o szerokości 94 metrów (po 47 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania jego terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ustala się następujące ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu w pasie technologicznym istniejącej linii 400 kV relacji „Krajnik – Plewiska”:

- I. w pasie technologicznym linii, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej:
 - a) ustala się zakaz realizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi tj.:
 - zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej typu szkoła, szpital, internat, żłobek, przedszkole i podobne,
 - zakazuje się lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną i rekreacyjną,
 - odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,
 - b) należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,

- c) nie należy tworzyć hałd, nasypów oraz sadzić pod linią roślinności wysokiej powyżej 3m,
- II. teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii,
- III. wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- IV. zalesienia terenów w pasie technologicznym linii mogą być prowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów,
- V. lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnienia z właścicielem linii,
- VI. minimalna wymagana odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej 400 kV, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od trasy osi linii, wynosi trzykrotną długość średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej, pod warunkiem zamontowania na liniach czynnej ochrony przeciwdrganiowej lub wynoszącej pięciokrotną długość średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej bez takiej ochrony,
- VII. dopuszcza się budowę nowych linii elektroenergetycznych 400 kV albo linii wielotorowych, wielonapięciowych po trasie istniejącej linii o napięciu 400 kV; istniejąca linia elektroenergetyczna zostanie w takim przypadku poddana rozbiórce; dopuszcza się także odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej linii oraz linii, która w przyszłości zostanie ewentualnie wybudowana w jej miejscu; realizacja inwestycji po trasie istniejącej linii nie wyłącza możliwości rozmieszczenia słupów oraz podziemnych, naziemnych lub nadziemnych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania linii w innych niż dotychczasowych miejscach;
- VIII. ustala się możliwość eksploatacji i modernizacji istniejącej elektroenergetycznej linii przesyłowej oraz nowych linii po ich ewentualnym wybudowaniu.

Na obszarze gminy Duszniki planowany jest przebieg fragmentu elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 2 x 400 kV relacji „Baczyna -Plewiska”, wzdłuż której należy uwzględnić pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania jego terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ustala się następujące ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu w pasie technologicznym planowanej linii 2 x 400 kV relacji „Baczyna – Plewiska” :

- I. Dla planowanej linii elektroenergetycznej 400kV wymagany jest pas technologiczny o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym);
- II. W pasie technologicznym linii obowiązuje zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych;
- III. Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych;
- IV. Zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej bezpośrednio pod linią 400kV i w odległości 7m od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego tej linii (w świetle koron);
- V. Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na istniejącej linii;
- VI. Dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej linii;
- VII. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) Właściciela linii;
- VIII. W przypadku lokalizacji w sąsiedztwie linii przesyłowych farm wiatrowych, minimalna dopuszczalna odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi trasy napowietrznego odcinka linii elektroenergetycznej, powinna wynosić trzykrotność średnicy koła ($3xd$) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej,
- IX. W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej w odległości, liczonej pomiędzy najbardziej skrajnym elementem turbiny wiatrowej (krańcami łopat turbiny) a osią trasy napowietrznego odcinka linii elektroenergetycznej, mniejszej niż pięciokrotność średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej ($5xd$), należy zapewnić, aby przewody odgromowe wszystkich przęseł linii elektroenergetycznej, które w całości lub częściowo znajdują się w odległości mniejszej niż $5xd$ od krańców łopat turbiny, były wyposażone w czynną ochronę przeciwdrganiową.

- X. Panele fotowoltaiczne należy lokalizować poza strefą skrzyżowaniową linii elektroenergetycznej, to jest w odległości nie mniejszej niż 17 m od osi linii 400 kV.

11.4. Kierunki rozwoju odnawialnych źródeł energii

Na rysunku Studium wyznaczono tereny:

- **OZE** – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 500kW.

Jest to jeden teren wyznaczony w miejscowości Sarbia, w oparciu o wydaną decyzję o warunkach zabudowy. Strefa ochronna odnawialnych źródeł energii - fotowoltaiki wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 500kW, wyznaczona na rysunku Studium, jest tożsama z granicami terenów OZE.

W zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 500 kW lub wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz urządzeń innych niż wolnostojące obowiązują przepisy odrębne.

Ponadto w południowo – zachodniej części gminy, w obrębie Zakrzewko oraz Sędzinko wyznaczono strefę ochronną odnawialnych źródeł energii - elektrowni wiatrowych wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500kW, które mają zostać zlokalizowane na terenie sąsiedniej gminy Kuślin.

11.5. Kierunki rozwoju sieci gazowej

Gazociągi i rurociągi naftowe tranzytowe

Przez teren gminy Duszniki, w jego północnej części przebiega czynny gazociąg wysokiego ciśnienia DN1400, 8.4 MPa wraz kablem światłowodowym stanowiący System Gazociągów Tranzytowych Jamał-Europa Zach., którego właścicielem jest EuRoPol GAZ S.A. Strefa ochronna gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia DN 1400 Jamał - Europa Zachodnia, w tym odległości podstawowe gazociągu od obiektów terenowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, wynoszą maksymalnie 100m. W strefie ochronnej gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia DN1400 obowiązują szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla rurociągów naftowych DN 800 i DN 500 przecinających północną część gminy, stanowiących własność PERN S.A. ustalono strefy bezpieczeństwa. Dla rurociągu DN 800

strefa bezpieczeństwa wynosi minimum 20 m, dla rurociągu DN 500 minimum 16 m, których środkami są osie rurociągów. Strefa powinna być wolna od wszelkiego rodzaju budowli, budynków, ogrodzeń, składów i materiałów itp. Nie należy sadzić pojedynczych drzew w odległości mniejszej niż 5 m od rurociągów i kabla światłowodowego. Tereny działek przeznaczonych pod zabudowę powinny znajdować się poza strefą bezpieczeństwa dla rurociągów naftowych. Budynki można lokalizować w odległości minimum 20 m od rurociągów naftowych. Powyższa strefa przez ograniczenia w jej użytkowaniu i wykonywaniu robót budowlanych ma zapewnić nienaruszalność, a więc bezpieczeństwo dla rurociągów naftowych i kabla światłowodowego. Projekty linii elektroenergetycznych WN i nn w odległości do 100 m i elektrownie wiatrowe w odległości do 250 m od rurociągów naftowych należy uzgadniać z właściwym gestorem. Do bieżącej obsługi rurociągów naftowych i kabla światłowodowego należy przyjąć pasy eksploatacyjne o szerokości 6 m dla rurociągów i 2 m dla kabla światłowodowego. Wszelkie planowane inwestycje podziemne i nadziemne przechodzące przez strefę bezpieczeństwa lub w jej pobliżu należy projektować zgodnie z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i instalacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie*. Projekt należy uzgodnić z gestorem, a roboty wykonywać pod nadzorem przedstawiciela przedsiębiorstwa. Do kabla światłowodowego należy stosować normy obowiązujące w telekomunikacji. Przy projektowaniu zabudowy w sąsiedztwie rurociągów naftowych należy wziąć pod uwagę ocenę zagrożenia dla terenu przeznaczonego pod zabudowę od skutków ewentualnego rozszczelnienia rurociągów naftowych oraz zastosowanie odpowiednich rozwiązań zabezpieczających.

W zakresie ogólnych ustaleń dotyczących rozwoju sieci gazowej przewiduje się:

- zaopatrzenie w gaz ziemny do celów gospodarczych i grzewczych z istniejących, jak i sukcesywnie projektowanych i realizowanych gazociągów średniego ciśnienia na podstawie przepisów odrębnych;
- usytuowanie gazociągów zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe;
- lokalizację gazociągów średniego i niskiego ciśnienia w liniach rozgraniczających dróg lub poza pasami jezdni, na podstawie przepisów odrębnych, w uzgodnieniu z właściwym zarządcą drogi; dopuszcza się lokalizację gazociągu średniego i niskiego ciśnienia poza pasami dróg w sposób nie kolidujący z istniejącym i projektowanym zainwestowaniem;
- utrzymanie przebiegu istniejących gazociągów;

- zachowanie odpowiednich odległości podstawowych, względnie stref kontrolowanych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Przy projektowaniu sieci gazowych należy uwzględnić obowiązujące przepisy prawa oraz normy branżowe. Lokalizacja obiektów budowlanych względem zarówno istniejącej, jak i planowanej sieci gazowej w/c, powinna być zgodna z wymaganiami zawartymi w przepisach. Ponadto doprowadzenie gazu ziemnego do potencjalnych odbiorców na przedmiotowym rejonie może nastąpić, jeżeli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczenia paliwa gazowego, zgodnie z zachowaniem przepisów odrębnych.

11.6. Kierunki i zasady zagospodarowania odpadów

Gospodarka odpadami na terenie gminy Duszniki prowadzona jest w oparciu o dwa główne w tym zakresie akty prawne:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach ;

Na terenie gminy Duszniki działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości prowadzą różne przedsiębiorstwa w tym tj.: Komunalny Zakład Budżetowy w Dusznikach. Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) znajdują się w Dusznikach, Grzebienisku i Podrzewiu.

Współczesne standardy gospodarki odpadami wiążą się z wdrażaniem systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz wprowadzaniem technologii recyklingu i odzysku odpadów. Niezbędnymi działaniami w tym zakresie jest wyposażenie każdego gospodarstwa domowego w odpowiednie pojemniki i kontenery na odpady, które wywożone będą sukcesywnie na składowisko odpadów. Sytuacja taka ograniczyć może również powstawanie dzikich składowisk odpadów.

Do odpowiedniej realizacji programu selektywnej gospodarki odpadami i osiągnięcia założonych celów niezbędny jest proces edukacji i uświadamiania mieszkańców gminy. W tym celu należy podjąć działania edukacyjne dzieci i młodzieży, przedstawicieli firm i instytucji, poprzez organizację szkoleń, wykładów, konkursów, prowadzenie kampanii reklamy społecznej (ulotki, foldery, plakaty).

Głównym celem rozwoju gminy Duszniki w zakresie gospodarki odpadami jest zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich odzysku i unieszkodliwiania. Dla osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie omawianej gminy:

- podnoszenie świadomości społecznej obywateli, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów, kreowania zachowań konsumentów w kierunku zakupu produktów o minimalnej wielkości opakowań, produktów

wykonanych z recyklingu oraz ograniczenia zakupu produktów jednorazowego użytku, a także popularyzacja stosowania materiałów wysokiej jakości,

- wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi,
- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów, w szczególności wprowadzenie selektywnej zbiórki papieru w biurach i szkołach, recyklingu opakowań, tonerów z drukarek i kopiarek,
- wdrażanie i usprawnienie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
- redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników biodegradowalnych, poprzez ich kompostowanie na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- podjęcie działań zmierzających do rekultywacji dzikich składowisk odpadów,
- czasowe składowanie odpadów z grupy niebezpiecznych na terenie własnej nieruchomości i utylizowanie w wyspecjalizowanych zakładach przetwórstwa bądź składowanie w miejscach wyznaczonych do tego typu odpadów.

Ww. działania mają na celu zapobieganie i zmniejszanie ilości powstających odpadów. Gospodarka odpadami na terenie gminy powinna odbywać się zgodnie z ustaleniami *Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego*. Gmina Duszniki wchodzi w skład III Regionu gospodarowania odpadami.

11.7. Kierunki rozwoju infrastruktury teletechnicznej

Na terenie gminy funkcjonuje podstawowy system telekomunikacyjny, który zapewnia łączność telefoniczną dla mieszkańców, podmiotów w gminie.

W zakresie rozwoju infrastruktury teletechnicznej przewiduje się:

- zachowanie istniejących elementów infrastruktury teletechnicznej oraz budowę nowych,
- możliwość wykorzystania wszelkich dostępnych środków łączności, jak i sieci telefonicznych i kablowych, telefonii radiowej i telefonii komórkowej,
- lokalizację nowych elementów tego typu infrastruktury, takich jak centrale czy szafy dostępowe zwłaszcza w pasach w granicach przestrzeni publicznych (np. dróg i ulic) po uzasadnieniu techniczno – ekonomicznym oraz z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z ochrony osi widokowych i krajobrazu, a także po uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- lokalizację masztów telefonii komórkowej,
- obsługę abonentów za pośrednictwem indywidualnych podłączeń na warunkach określonych przez operatorów sieci,

- na terenie gminy została wybudowana sieć teletechniczna, której operatorem jest INEA.

W zakresie rozwoju telefonii bezprzewodowej, opartej na rozbudowie i powstawaniu nowych masztów stacji bazowych, należy lokalizować tego typu obiekty w taki sposób by maksymalnie ograniczyć negatywne ich oddziaływanie na ludzi, zwierzęta oraz na krajobraz przyrodniczy i kulturowy.

11.8. Kierunki rozwoju ciepłownictwa

W zakresie rozwoju ciepłownictwa ustala się:

- zaopatrzenie w energię ciepłą z lokalnych i indywidualnych źródeł ciepła, z dopuszczeniem stosowania paliw charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisyjnymi (np. drewno, biomasa), gazowych i olejowych oraz ogrzewania opartego o źródła czystej energii, takie jak pompy ciepła, kolektory słoneczne itp.,
- przechodzenie na bardziej czyste paliwa energetyczne takie jak olej opałowy czy gaz płynny,
- stosowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł niskotemperaturowych (pompy ciepłe), energii wiatru i energii słonecznej,
- dążenie do zmniejszania zapotrzebowania na energię ciepłą w wyniku postępującej termorenowacji budynków, co przyczyni się do oszczędności energii.

II. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ WRAZ Z SYNTEZĄ USTALEŃ STUDIUM

1. Ogólne zasady kształtowania polityki przestrzennej w gminie Duszniki

Przedstawione w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki zasady gospodarowania przestrzenią wytyczają politykę przestrzenną, której realizacja należy do zadań władz lokalnych. Polityka przestrzenna określona w Studium jest podstawą do podejmowania i realizacji działań inwestycyjnych, prowadzenia dalszych działań rozwojowych, a w szczególności do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla obszarów, które nie posiadają obowiązującego planu miejscowego.

Na politykę przestrzenną gminy Duszniki składają się następujące cele strategiczne rozwoju:

- 1) Zapewnienie mieszkańcom możliwie najlepszego poziomu życia poprzez stymulowanie wzrostu w lokalnej sferze gospodarczej, a przez to generowanie dochodów zarówno w sektorze podmiotów, jak i w sektorze gospodarstw domowych, a pośrednio również dochodów do budżetu gminy.
- 2) Wypracowanie pozytywnego wizerunku gminy jako nowoczesnej, dynamicznie rozwijającej się, bezpiecznej i dbającej o ekologię jednostki administracyjno-terytorialnej, poprzez koncentrowanie się na działaniach związanych z poprawą infrastruktury technicznej, utrzymaniem stanu bezpieczeństwa, polepszeniem estetyki oraz wdrażaniem działań promocyjnych.
- 3) Zapewnienie wysokiej jakości obsługi administracyjnej i zarządzania strategicznego przez aparat samorządowy, umożliwiający długofalowy rozwój gminy i pozyskiwanie partnerów dla przedsięwzięć rozwojowych.
- 4) Zachowanie zasobów naturalnych, architektonicznych i kulturowych, zachowanie ładu przestrzennego oraz harmonii pomiędzy naturalnym krajobrazem wraz z tradycyjnym budownictwem wiejskim oraz nowymi obiektami.

Realizacja w/w celów odbywać powinna się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, racjonalnego przeznaczenia terenów pod nowe inwestycje oraz ogólnie pojmowanego harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Wszystkie kategorie są ze sobą spójne, a realizacja każdej z nich nie może odbywać się w oderwaniu od pozostałych oraz w oderwaniu od przestrzeni gminy, środowiska przyrodniczego i człowieka.

W tym celu konieczna jest skuteczna współpraca pomiędzy wszystkimi podmiotami zainteresowanymi rozwojem gminy Duszniki, wypracowaniem prawidłowych

instrumentów organizacyjnych, planistycznych i finansowych oraz prowadzeniem dialogu ze społecznością lokalną.

Prowadzenie polityki przestrzennej gminy zgodnie z ww. zasadami i wskazówkami przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców, harmonijnego funkcjonowania obszarów zainwestowanych, estetycznej przestrzeni krajobrazu oraz zachowania walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego gminy.

2. Program działań związanych z realizacją polityki przestrzennej

Elementami środowiska decydującymi o przydatności funkcjonalno-przestrzennej gminy Duszniki są głównie: walory przyrodniczo-krajobrazowe środkowo – wschodniej części gminy (na które składa się zróżnicowanie rzeźby terenu, zespoły leśne i mozaika zbiorowisk roślinnych) oraz zwarte kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych (III) na obszarze wschodniej, środkowo – wschodniej i południowej części gminy.

W strukturze przyrodniczo-funkcjonalnej gminy wyróżniono:

- strefę nasilonych procesów urbanistycznych (A),
- strefę mieszkalno – rekreacyjną (B) zajmującą rozległe połacie środkowo – wschodniej części gminy,
- strefę rolniczą (C) obejmującą użytkowane rolniczo powierzchnie gminy,
- strefę przemysłowo - rolniczą (D) w północnej części gminy.

- A. STREFA NASILONYCH PROCESÓW URBANISTYCZNYCH** to głównie tereny zurbanizowane wsi Duszniki rozciągające się w środkowej części gminy; obszar predestynowany do dalszego rozwoju społeczno – gospodarczego, funkcji osadniczej, usług, działalności gospodarczej;
- B. STREFA MIESZKALNO – REKREACYJNA** (środkowo – wschodnia części gminy) obejmuje tereny leśne, obszar Natura 2000, rezerwat przyrody oraz tereny zurbanizowane, zwłaszcza rozwijające się mieszkalnictwo jednorodzinne;
- C. STREFA ROLNICZA** – w zachodniej, środkowo – zachodniej i południowej części gminy, obejmująca tereny użytkowane rolniczo, z niewielką powierzchnią lasów we wschodniej części, położona poza zasięgiem systemu obszarów chronionych i w większości zajęta przez dobre gleby – stanowiąca naturalną bazę żywieniową gminy, predestynowana do intensyfikacji produkcji rolnej z ograniczeniem rozwoju zabudowy mieszkaniowej do uzupełnienia (dopełnienia) terenów już zainwestowanych;
- D. STREFA PRZEMYSŁOWO - ROLNICZA** – w północnej części gminy wzdłuż drogi krajowej nr 92 predestynowana do rozwoju działalności gospodarczej, w tym produkcyjnej, usług, magazynów, składów a także z uwagi na dobre gleby do dalszego użytkowania rolniczego.

Reasumpcja walorów gminy skłania do sformułowania następujących wskazań i podstawowych zasad prorozwojowych:

- dna terenów dolin Mogilnicy Wschodniej, Górnej Mogilnicy oraz ich bezimiennych dopływów, powinny być wyłączone z zabudowy; w obszary te należy wprowadzać łąkowe zadrzewienia i zieleń ponieważ tworzą one lokalny system ekologiczny gminy;
- wody opadowe i roztopowe mogą być kierowane do wód powierzchniowych poprzez zorganizowane systemy kanałów lub rowów, tworzonych wyłącznie dla terenów utwardzonych;
- całość zamierzeń inwestycyjnych w gminie, niezależnie od ich charakteru i funkcji, powinna być realizowana na następujących warunkach:
 - kierowania wytwarzanych przez nie ścieków bytowych, przemysłowych, komunalnych do projektowanych systemów kanalizacyjnych; należy ograniczyć do minimum tzw. rozwiązania tymczasowe, które wobec warunków hydrograficznych gminy są nie do przyjęcia;
 - stosowanie we wznoszonych obiektach systemów grzewczych niskoemisyjnych, opartych o inne paliwa niż węgiel;
 - wyposażenia tych obiektów w takie systemy usuwania i unieszkodliwiania odpadów, które zagwarantują ochronę terenu gminy przed ich wpływem;
- projektowane na obszarze gminy obiekty usługowe i produkcyjne, winny być lokalizowane w sąsiedztwie tras komunikacyjnych;
- w strefy przylegające do tras komunikacyjnych, w przypadku ich niezabudowywania, należy wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej;
- dla obszarów gromadzących zasoby przyrodnicze gminy już objętych prawnymi formami ochrony przyrody lub przewidywanych do objęcia taką ochroną należy zagwarantować ochronę przed nadmiernym zainwestowaniem;
- na terenach Obszaru Natura 2000 – Specjalny Obszar Ochrony „Grądy Bytyńskie” (PLH300051) oraz rezerwatu przyrody „Duszniczki” (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Grądy Bytyńskie PLH300051) winny zdecydowanie przeważać funkcje ochronne; funkcje innego typu mogą być wprowadzane wyłącznie pod warunkiem nie naruszania w istotnym zakresie zasobów środowiska przyrodniczego, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody;
- lasy gminy, niezależnie od ich stanu własnościowego, jako lasy pełniące także funkcje ochronne, winny być w całości utrzymane;
- należy obejmować ochroną konserwatorską obszary i obiekty ważne zarówno z punktu widzenia środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego;

- należy dążyć do zmniejszenia stosowania paliw stałych, zwłaszcza węgla, jako nośnika energii dla ogrzewania wszystkich przewidywanych w studium terenów przeznaczonych pod obiekty kubaturowe;
- należy unikać lokalizacji oraz rozbudowy obiektów obniżających walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru;
- wskazane jest opracowanie działań hamujących procesy degradujące i niszczące struktury i ekosystemy, poprzez podejmowanie przedsięwzięć rehabilitacyjnych, renowacyjnych i rewitalizacyjnych;
- należy utrzymywać i kontynuować racjonalne gospodarowanie terenów przestrzeni otwartej oraz zabudowanej;
- należy zapobiegać rozwojowi i wprowadzaniu do przestrzeni gminy elementów uciążliwych, które powodują znaczące przekroczenia standardów jakości środowiska i obniżają jakość życia na terenie gminy Duszniki.

Dla tak założonych głównych kierunków rozwoju i szczegółowych kategorii działań określono poniższe programy przedsięwzięć:

- opracowanie działań hamujących procesy degradujące i niszczące struktury i ekosystemy poprzez podejmowanie przedsięwzięć rehabilitacyjnych, renowacyjnych i rewitalizacyjnych,
- opracowanie szczegółowego programu rozwoju sieci infrastruktury technicznej, uwzględniającego możliwy rozwój obszarów zabudowanych na terenie gminy, w tym rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, systemu gospodarowania odpadami,
- opracowanie programu wprowadzania i uzupełniania pasów zieleni śródpolnej, glebochronnej, wodochronnej, izolacyjnej i przydrożnej,
- kontroli i egzekwowania wprowadzania elementów ochronnych od strony uciążliwych zakładów i obiektów,
- opracowanie programów restauracyjnych i modernizacyjnych zespołów podworskich, w tym parków podworskich, wiejskich oraz ogrodów,
- hamowanie i zapobieganie procesom degradacji gleb, w tym erozji, poprzez zapewnienie prawidłowej struktury gruntów rolnych, łąk, pastwisk i zadrzewień,
- wprowadzanie i promocja metod ekologicznego sposobu prowadzenia gospodarki rolnej, w tym ogólnie pojęta edukacja ekologiczna społeczeństwa,
- przygotowywanie terenów pod rozwój zabudowy mieszkaniowej wszelkiego typu, zabudowy usługowej i produkcyjnej, budowę dróg publicznych, uzbrajanie terenu w niezbędną infrastrukturę, rozbudowę infrastruktury społecznej, zagospodarowanie terenów zieleni i podnoszenie jakości przestrzeni publicznej,
- modernizację istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- promocję gminy jako obszaru atrakcyjnego w aspekcie zamieszkania, lokalizacji zakładów pracy itd.,

- podjęcie działań związanych z budową nowego odcinka drogi na wschód od wsi Duszniki, odciążającego ruch tranzytowy z centrum wsi.

3. Ocena przydatności terenu dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania

Analizując całokształt uwarunkowań obszaru gminy dla realizacji poszczególnych funkcji użytkowych można wyróżnić następujące kierunki w zakresie form zagospodarowania:

Tab. 4 Ocena przydatności terenu dla poszczególnych funkcji użytkowania

FUNKCJA	STOPIEŃ PRZYDATNOŚCI	CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE	OGRANICZENIA, ZAGROŻENIA, UCIAŹLIWOŚCI
Rekreacyjna /turystyczna/	obszar średnio przydatny	-liczne obiekty zabytkowe, -możliwość wytyczania ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, - dobrze rozwinięta sieć dróg, - możliwość tworzenia baz turystycznych	- brak rozbudowanej bazy rekreacyjnej i turystycznej (usługi hotelowe, gastronomiczne, itp.) - brak zbiorników wodnych, - brak turystycznych tradycji gminnych
Rolnicza	obszar wysoce przydatny	- znaczny udział gleb wysokich i średnich klas bonitacyjnych, - niski stopień degradacji środowiska, - wielowiekowe tradycje gminy, - korzystne warunki geomorfologiczne i klimatyczne	- erozja i spłukiwanie gleb, - niedostateczny stopień wyposażenia w urządzenia melioracyjne i ich złe utrzymanie, - ograniczenia ekologiczne dotyczące możliwości stosowania nawozów i środków ochrony roślin
Leśna	obszar niezbyt przydatny	- wskazane zalesienie powierzchni zagrożonych spłukiwaniem i erozją oraz słabych gleb i nieużytków w celu zwiększenia lesistości gminy	- niski udział gleb niższych klas bonitacyjnych, - niewielkie powierzchnie predysponowane do zalesienia
Mieszkaniowo – Usługowo – Przemysłowa	obszar przydatny	- potrzeba rozbudowy bazy usługowej i przemysłowej, - istnienie terenów przydatnych do zabudowy zwłaszcza mieszkaniowej, - dobre skomunikowanie gminy z innymi jednostkami	- brak systemów kanalizacyjnych, - znaczny udział gleb wysokich i średnich klas bonitacyjnych, - zagrożenie hałasem

		osadniczymi w tym z miastem Poznaniem, - wysoki stopień zwodociągowania gminy	komunikacyjnym części obszaru gminy
--	--	--	-------------------------------------

źródło: opracowanie własne

Gmina Duszniki to teren głównie rolniczy, tylko fragmentarycznie w środkowo – wschodniej części, wyróżniający się dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i atrakcyjnością rekreacyjną. Rolnictwo uzupełniane jest rozwijającą się zabudową mieszkaniową jednorodzinną, zwłaszcza we wschodniej części gminy. Szansą na pewne ożywienie gospodarcze jest przebiegająca przez teren gminy droga krajowa nr 92, droga wojewódzka nr 306 oraz wyznaczenie w ich sąsiedztwie terenów działalności gospodarczej, w tym produkcji, usług, składów i magazynów. W południowej części gminy przebiega autostrada A2, jednak z uwagi na brak bezpośrednich zjazdów nie stanowi ona atrakcyjności dla lokalizacji działalności gospodarczej. Tymczasem pozostaje intensyfikacja rolnictwa. Głównie, poprawa kondycji miejscowych usług i działalności gospodarczej oraz przyciągnięcie nowych inwestorów. W miarę możliwości zwiększenie lesistości terenu i większe zainteresowanie jego możliwościami rekreacyjnego wykorzystania, nawet jeśli miałyby to być formy wypoczynku adresowane do dosyć wąskiego grona osób, preferujących ciszę i bliski kontakt z przyrodą.

4. Zasady gospodarowania nieruchomościami gminnymi oraz zasady organizowania i koordynowania inwestycji

Na jakość przestrzeni gminy przy realizacji inwestycji, wpływ ma sposób gospodarowania terenami w gminie i przeznaczanie ich na określone cele. W tym przypadku należy zwrócić szczególną uwagę na:

- lokalizację nowych zakładów usługowych, względnie produkcyjnych w miejscach koncentracji przedsiębiorstw danej branży,
- przeprowadzanie analiz scalania i parcelacji gruntów w zależności od potrzeb, w celu uzyskania efektywnej i poprawnej struktury własności i przestrzeni,
- racjonalne gospodarowanie gminnymi zasobami gruntowymi.

Podstawą do prowadzenia gospodarki nieruchomościami i zarządzania zasobem gminnym jest m.in. ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami. Według ww. ustawy do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości:

- stanowiące przedmiot własności gminy, które nie zostały przekazane w użytkowanie wieczyste,
- będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy,
- nabyte w drodze umowy na własność lub użytkowanie wieczyste gminy,
- nabyte w drodze wywłaszczenia na rzecz gminy,

- stanowiące własność gminy w drodze zamiany lub darowizny, albo co do których gmina uzyskała prawo użytkowania wieczystego,
- stanowiące własność gminy i w stosunku, do których po dniu w którym ustawa zaczęła obowiązywać, wygasło prawo użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub użytkowania,
- pozostały po zlikwidowanych lub sprywatyzowanych komunalnych zasobach prawnych oraz zlikwidowanych jednostkach organizacyjnych,
- stały się własnością gminy na skutek zrzeczenia się,
- zostały nabyte w drodze pierwokupu,
- zostały nabyte w drodze podziałów oraz scaleń i podziałów,
- zostały przejęte na własność gminy na podstawie innych tytułów prawnych.

Zasoby gminne mogą zostać wykorzystane w celu prowadzenia polityki rozwojowej gminy, dla zorganizowanej działalności inwestycyjnej, na realizację budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego oraz budowy i modernizacji urządzeń infrastruktury technicznej.

Z punktu widzenia racjonalnej gospodarki zasobem nieruchomości gminnych, konieczne będzie wprowadzenie cyfrowego systemu informacyjnego, który umożliwi m.in. prowadzenie monitoringu zmian zachodzących w strukturze zagospodarowania gminy Duszniki. Opracowany w ten sposób system wpłynąć może również na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy, związany z lepszym dostępem do informacji dla potencjalnych inwestorów.

Zasoby gminne mogą zostać wykorzystane w celu prowadzenia polityki rozwojowej gminy, dla zorganizowanej działalności inwestycyjnej, na realizację budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego oraz budowy i modernizacji urządzeń infrastruktury technicznej.

5. Zadania własne gminy wynikające ze studium

Studium wskazuje na szereg inwestycji – zadań własnych gminy, które narzucone zostały na władze gminne przez obowiązujące przepisy prawa. Z przepisów tych wynika, iż gmina zobligowana jest m.in. do:

- zapewnienia odpowiedniego poziomu usług podstawowych – oświaty, opieki zdrowotnej i społecznej, zgodnie z występującymi potrzebami,
- wyrównywania poziomu życia mieszkańców wszystkich obszarów gminy.

Do zadań własnych gminy należą także przedsięwzięcia związane m.in. z:

- ładem przestrzennym, ochroną środowiska, gospodarką wodną,
- siecią ulic i dróg gminnych, mostami,

- siecią infrastruktury technicznej w tym kanalizacji sanitarnej i deszczowej, wodociągów, utrzymania czystości i porządku, składowisk i unieszkodliwiania odpadów, zaopatrzenia w energię elektryczną i gaz,
- zasobami gminnego budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego,
- sferą życia społecznego, w tym m.in. kulturą, ochroną zabytków, kulturą fizyczną, sportem i turystyką, polityką prorodziną,
- porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli, ochroną przeciwpożarową i przeciwpowodziową,
- utrzymaniem gminnych obiektów użyteczności publicznej, obiektów administracyjnych, cmentarzy gminnych, zieleni i zadrzewień,
- targowiskami i halami targowymi,
- promocją gminy, współpracą z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

6. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

6.1. Zadania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Zgodnie z obowiązującymi przepisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* musi uwzględniać zapisy dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zawarte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, a odnoszące się do terenu na którym studium obowiązuje. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (uchwalonego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.) wyznaczano dla gminy Duszniki m.in. następujące zadania w zakresie:

- 1) Przebudowy linii napowietrznej WN110 kV relacji: GPZ Pniewy (PNI) – GPZ Duszniki (DUW) – SE Plewiska (PLE);
- 2) Budowy obwodnicy miejscowości Duszniki,
- 3) Modernizacji linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Pniewy (PNI) - GPZ Duszniki (DUW),
- 4) Modernizacji linii napowietrznej WN-110 kV relacji GPZ Duszniki (DUW) - SE Plewiska (PLE),
- 5) Rozbudowy stacji GPZ Duszniki (DUW),
- 6) Celów polityki regionalnej w ramach realizacji celu operacyjnego – rozwój obszarów wiejskich poprzez następujące kierunki działań:
 - a) wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
 - b) wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,

- c) rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
 - d) przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
 - e) zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
 - f) budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
 - g) budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
 - h) zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
 - i) tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych,
 - j) stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
 - k) propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
 - l) promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
 - m) rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi;
- 7) Celów polityki regionalnej w ramach realizacji celu operacyjnego – poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa, poprzez następujące kierunki działań:
- a) promocja programów rolnośrodowiskowych,
 - b) wsparcie ekologicznej produkcji rolnej oraz odnowy tradycyjnych, regionalnych ras zwierząt i odmian roślin,
 - c) ograniczanie erozji gleb,
 - d) wprowadzanie zadrzewień do przestrzeni rolniczej, zwłaszcza wzdłuż jezior i rzek, mających na celu zabezpieczenie antyerozyjne dla gleb rolniczych i zabezpieczenie przed sptywem do wód powierzchniowych substancji biogennych oraz jako refugia dla zwierząt,
 - e) budowa i konserwacja oraz właściwa eksploatacja urządzeń melioracyjnych,
 - f) wsparcie edukacji rolniczej i promocja wysokiej jakości żywności oraz produktów tradycyjnych i regionalnych;
- 8) Celów polityki regionalnej w ramach realizacji celu operacyjnego -. Ochrona krajobrazu, poprzez następujące kierunki działań
- a) identyfikacja i ocena krajobrazów oraz określenie przyczyn o kierunków ich zmian, także przez sformułowanie zaleceń w planie województwa,
 - b) zachęcanie samorządów lokalnych do uwzględnienia kwestii krajobrazowych w odpowiednich dokumentach gminnych,
 - c) zrównoważone użytkowanie przestrzeni, ograniczanie przekształcania terenów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, także nieobjętych ochroną prawną, w tym likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, prac zmieniających znacząco rzeźbę terenu, likwidowania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodnoblotnych,
 - d) rekultywacja obszarów zdegradowanych.

Zgodnie z wytycznymi Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, do którego zalicza się również gmina Duszniki w zakresie celów polityki przestrzennej znajduje się m.in.

- a) dążenie do strefowania rozwoju struktur osadniczych, poprzez strefę równoważenia rozwoju, w tym zwiększenie dostępności do usług społecznych takich jak domy pomocy oraz środowiskowe domy samopomocy;
- b) lokalizację osi widokowych z drogi powiatowej nr 2739P na kościół w Dusznikach.

6.2. Zadania wynikające z innych dokumentów planistycznych

Przy projektowaniu i zagospodarowywaniu terenu należy uwzględnić zadania, wynikające z innych dokumentów planistycznych i strategicznych, dotyczących:

- modernizacji dróg powiatowych, wojewódzkich, krajowych,
- zwiększania lesistości gminy, w oparciu o „Krajowy Program Zwiększania Lesistości” opracowany przez Ministerstwo Środowiska,
- ochrony i renowacji zabytków na terenie gminy,
- systemu oczyszczania ścieków komunalnych, w oparciu o „Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych” z aktualizacjami.

7. Obowiązujące opracowania planistyczne dla terenów gminy

Na terenie gminy Duszniki obowiązuje 109 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na 01.2018r.). Procedura sporządzania planów miejscowych jest przeprowadzana sukcesywnie, w zależności od złożonych wniosków, od prowadzonej polityki przestrzennej gminy, w tym możliwości finansowych gminy. Granice obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określono na rysunku Studium a ich wyszczególnienie znajduje się w części dotyczącej uwarunkowań rozwoju Studium.

8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Na terenie objętym Studium nie wyznacza się obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie planowania przestrzennego i prowadzenia polityki przestrzennej przez władze gminy, należy obowiązkowo sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- o wszystkie tereny, dla których opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisów odrębnych, w tym m.in. w przypadku zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i terenów leśnych na cele nieleśne,
- o obszary historycznej i współczesnej zabudowy, dla których konieczne jest przeprowadzenie działań rehabilitacyjnych, restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych,
- o nowe tereny przeznaczone pod zabudowę dla obsługi których należy stworzyć nowy układ komunikacyjny (drogi, miejsca postojowe) oraz uzbroić teren w podstawowe elementy infrastruktury technicznej tj. sieć wodociągową, sieć elektroenergetyczną, sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

10. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

Studium nie wyznacza obszarów wymagających przeprowadzania scaleń i podziałów nieruchomości. Uzależnione jest to od określenia przeznaczenia terenu oraz powierzchni i kształtu działki inwestycyjnej. Jeśli w trakcie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyniknie potrzeba przeprowadzenia tych procedur, działania takiego nie będzie się uznawać za sprzeczne z poniższym dokumentem.

Na obszarach objętych Studium nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznych. Na obszarach objętych Studium nie wyznacza się obszarów na których ustala się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

11. Obszary, dla których zamierza się sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Na obszarach objętych Studium nie wyznacza się obszarów dla których zamierza się sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Będą one opracowywane sukcesywnie w zależności od potrzeb i wpływających wniosków a także w zależności od możliwości finansowych gminy.

12. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Na obszarze gminy Duszniki nie stwierdzono występowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, dlatego też ustalenia w tym zakresie uznaje się za bezprzedmiotowe.

Gmina Duszniki znajduje się:

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6c) lit. b) ustawy *Prawo wodne*, tj. poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6c) lit. a) ustawy *Prawo wodne* tj. poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$);
- poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Rzeka Samica Stęszewska przepływająca przez teren gminy Duszniki, zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (tab. 10.2 Raportu z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego – dokument dostępny na www.kzgw.gov.pl) została zakwalifikowana do opracowania map zagrożenia i map ryzyka powodziowego w II cyklu planistycznym, na odcinku km 0 do km 33.

W związku z powyższym ustalenia dotyczące ochrony przeciwpowodziowej uznaje się za bezprzedmiotowe.

13. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Duszniki brak jest obszarów pomników zagłady w myśli ustawy z dnia 7 maja 1999 roku o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120), dlatego też ustalenia w tym zakresie uznaje się za bezprzedmiotowe.

14. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne

W niniejszym Studium wyznaczono nowe tereny, które umożliwią rozwijanie struktury przestrzennej gminy Duszniki w sposób jakościowy i ilościowy. Rozwój będzie dokonywać się na dwóch typach terenów:

- na terenach już zainwestowanych – poprzez uzupełnianie zabudowy na wolnych gruntach, dobudowywanie, rozbudowywanie istniejących obiektów, a także poprzez procesy rehabilitacji, rewaloryzacji, rewitalizacji i modernizacji; głównym celem tego typu rozwoju będzie rozwój jakościowy tych obszarów, na których należy zwrócić uwagę zwłaszcza na rozbudowę infrastruktury technicznej oraz udoskonalanie warunków komunikacyjnych;
- nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych rozwiązań planistycznych oraz rozbudowy infrastruktury technicznej i drogowej na ich obszarze.

Wyznaczone na rysunku Studium tereny, przeznaczone pod zagospodarowanie i zabudowę, oznaczają funkcję dominującą, a nie wyłącznie. W związku z tym tereny te mogą być uzupełniane innymi funkcjami z uwzględnieniem zasad i wskazówek określonych w Studium a także funkcjami wynikającymi z istniejącego zagospodarowania przestrzennego oraz z analiz przestrzennych dokonywanych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź innych opracowań planistycznych dotyczących rozwoju gminy. Ponadto na terenach obszaru całej gminy dopuszcza się lokalizację szeroko rozumianej infrastruktury technicznej oraz infrastruktury drogowej. Na terenach rolniczych dopuszcza się budowę zabudowy zagrodowej.

Ogólnie pojmowany rozwój gminy, związany z dwoma typami terenów doprowadzić ma do:

- rozwoju jakościowego jednostek osadniczych,
- podnoszenia standardów zamieszkania oraz obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej,
- poprawy jakości i estetyki środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- poprawy jakości życia mieszkańców.

Na rysunku Studium oznaczono obszary o różnym przeznaczeniu, które stanowią dominujące kierunki rozwoju obszarów przeznaczonych pod zabudowę z możliwością uzupełnienia ich innymi funkcjami wzajemnie niekolidującymi, w zależności od potrzeb wynikających ze stanu istniejącego jak i zamierzeń projektowych:

1. **RM** – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
2. **MN** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
3. **MN/RM** - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
4. **MN/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej,
5. **MN/P/U** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
6. **MW** – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
7. **ML/MN** – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
8. **U** - tereny zabudowy usługowej,
9. **P/U** - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej,
10. **RU/U/P** – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej,

11. **US** – tereny sportu i rekreacji,
12. **Z** – tereny zieleni,
13. **ZC** – cmentarze,
14. **ZD** – tereny ogrodów działkowych,
15. **IT** – tereny infrastruktury technicznej,
16. **OZE** – tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 500kW,
17. **PG** – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego,
18. **Zld** – tereny przeznaczone do zalesienia.

Ponadto na rysunku studium zaznaczono następujące tereny:

1. drogi gminne oraz pozostałe ciągi komunikacyjne,
2. lasy,
3. łąki,
4. zadrzewienia,
5. tereny rolnicze klasy gruntów I-III,
6. tereny rolnicze klasy gruntów IV-VI,
7. pastwiska,
8. sady,
9. nieużytki,
10. wody powierzchniowe śródlądowe oraz wody powierzchniowe na roli.

Na rysunku Studium wyznaczono także następujące obiekty i obszary:

1. granicę gminy Duszniki,
2. granice obrębów gminy Duszniki,
3. pomniki przyrody żywej (okazałe drzewa) i nieożywionej (głazy narzutowe),
4. granicę rezerwatu przyrody „Duszniczki” wraz z otuliną,
5. granicę specjalnych obszarów ochrony "Grądy Bytyńskie", PLH300051, Natura 2000,
6. granicę regionalnych korytarzy ekologicznych dolin rzecznych,
7. granicę głównego zbiornika wód podziemnych GZWP Nr 145 Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniki,
8. granicę głównego zbiornika wód podziemnych GZWP Nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki – Trzciel,
9. lasy wodochronne,
10. lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
11. odwierty,
 - odwiert istniejący,
 - odwiert zlikwidowany wraz ze strefą ochronną,

- strefę ochronną odwiertów czynnych,
12. złoża surowców naturalnych (Z1-Z28):
- granice złóż gazu ziemnego,
 - granice złóż kruszywa naturalnego,
 - granice złóż wód termalnych,
13. tereny i obszary górnicze,
- obszary górnicze (O1-O16),
 - tereny górnicze (T1-T16),
14. obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków (1-11),
15. granice zabytkowych parków podworskich (A-J),
16. zespoły dworsko-folwarczne (I-IX),
17. stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków (1-4),
18. strefę ścisłej ochrony stanowisk archeologicznych,
19. strefę ochrony stanowisk archeologicznych,
20. drogę krajową - autostrada A2,
21. drogę krajową nr 92,
22. drogę wojewódzką,
23. drogi powiatowe,
24. planowaną obwodnicę miejscowości Duszniki,
25. szlaki turystyczne,
26. ścieżki edukacyjne,
27. strefę negatywnego oddziaływania autostrady A2:
- nie mniej niż 150m dla wielokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - nie mniej niż 120 m dla jednokondygnacyjnych obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - nie mniej niż 50 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,
28. strefę negatywnego oddziaływania drogi krajowej nr 92,
- nie mniej niż 200 m dla obiektów budowlanych z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
 - nie mniej niż 25 m dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,
29. infrastrukturę techniczną – elektroenergetykę,
- stację elektroenergetyczną WN 110/kV/SN Główny Punkt Zasilania Duszniki,
 - przesyłową linię elektroenergetyczną 400 kV "Krajnik - Plewiska",
 - pas technologiczny przesyłowej linii elektroenergetycznej 400 kV "Krajnik – Plewiska", na terenie którego obowiązują ograniczenia jego użytkowania

i zagospodarowania, po trasie której dopuszczalna jest budowa nowej elektroenergetycznej linii 400 kV albo linii wielotorowej, wielonapięciowej,

- planowana przesyłowa linia elektroenergetyczna 2 x 400 kV "Baczyna - Plewiska",
- pas technologiczny planowanej przesyłowej linii elektroenergetycznej 2 x 400 kV "Baczyna - Plewiska", na terenie którego obowiązują ograniczenia jego użytkowania i zagospodarowania, zgodnie z przepisami odrębnymi
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Duszniki - SE Plewiska oraz GPZ Duszniki – GPZ Pniewy,
- pasy ochrony funkcyjnej linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV,

30. infrastrukturę techniczną - gazociągi i rurociągi naftowe tranzytowe,

- gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia DN 1400 Jamał - Europa Zachodnia wraz z kablem światłowodowym,
- strefę ochronną gazociągu tranzytowego wysokiego ciśnienia DN 1400 Jamał - Europa Zachodnia, odległości podstawowe gazociągu od obiektów terenowych,
- rurociąg naftowy DN500,
- rurociąg naftowy DN800 wraz z kablem światłowodowym,
- strefę bezpieczeństwa dla rurociągów naftowych DN500 i DN800,

31. infrastrukturę techniczną związaną z eksploatacją złóż i przesyłem gazu ziemnego,

- stację gazową Duszniki,
- Ośrodek Grupowy (OG) Duszniki,
- gazociągi i rurociągi czynne,
- gazociągi i rurociągi nieczynne,
- strefę kontrolowaną wzdłuż gazociągów i rurociągów,

32. granice strefy ograniczonej wysokości zabudowy lotniczego urządzenia naziemnego - radaru meteorologicznego Poznań – Wysogotowo oraz radaru dozoru,

- maksymalny zasięg ograniczenia wysokości dotyczący wszystkich obiektów budowlanych,
- maksymalny zasięg ograniczenia wysokości jedynie dla turbin wiatrowych,

33. infrastrukturę radiowo – telewizyjną,

- pas łączności radiowo-telewizyjnej,

34. granice obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

35. inne strefy ochronne:

- strefę ochronną od cmentarzy wynoszącą 50,0m,
- strefę ochronną od cmentarzy wynoszącą 150,0m,
- strefę ochronną odnawialnych źródeł energii -fotowoltaiki wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 500kW,
- strefę ochronną odnawialnych źródeł energii - elektrowni wiatrowych wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500kW.

Na rysunku Studium przedstawiono tabelarycznie:

1. Walory kulturowe – szczegółowy wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków;

15. Zasady zagospodarowania obszarów zabudowanych i podlegających zabudowie

Na obszarze gminy Duszniki wyznaczono nowe obszary przeznaczone pod rozwój dominujących funkcji i typów zabudowy i zagospodarowania terenu. Są to głównie tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową, usługową, zabudowę zagrodową w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

15.1. Obszary przeznaczone pod nową zabudowę w miejscowości Duszniki

1. Tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej (MN/U), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN), tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U), tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM):
 - tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej (MN/U), zlokalizowane są w centralnej części miejscowości Duszniki, stanowiąc uzupełnienie istniejącej już zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowej z usługami a także wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, w tym drogi wojewódzkiej nr 306, dróg powiatowych nr 1883P, 1884P, 2734P, 2738P, 1882P, dróg gminnych oraz dróg wewnętrznych. Zabudowa mieszkaniowo – usługowa (MN/U) poza centralną częścią Dusznik rozchodzi się zwłaszcza w kierunku północno – wschodnim wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 306 oraz w kierunku północnym wzdłuż drogi powiatowej nr 1883P i 1882P. Stanowi ona uzupełnienie istniejącej już zabudowy mieszkaniowo – usługowej w sąsiedztwie dróg publicznych. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej wyznaczono po wschodniej i zachodniej stronie od zabudowanej centralnej części Dusznik. Stanowią one kontynuację kierunku rozwijających się osiedli mieszkaniowych i tworzyć będą wraz z istniejącą zabudową mieszkaniową, mieszkaniowo – usługową zwartą zabudowę wsi;

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały przede wszystkim w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w północnej części wsi Duszniki przy drogach powiatowych nr 2734P oraz 1883P. Nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wyznaczono w północno – zachodniej części obrębu Duszniki przy drodze powiatowej nr 1882P oraz przy południowej granicy obrębu Duszniki w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 2738P;
 - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) wydzielono w środkowo – zachodniej i północnej części wsi Duszniki, a także w południowo – zachodniej części obrębu Duszniki, stanowią one uzupełnienie istniejących budynków mieszkalnych wielorodzinnych;
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM) stanowią uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej wzdłuż dróg powiatowych nr 1882P i 1883P. Posiadają również charakter zabudowy rozproszonej, stanowiącej kontynuację istniejącej zabudowy zwłaszcza wzdłuż drogi powiatowej nr 2734P oraz w pośród terenów użytkowanych rolniczo;
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) wyznaczono w północnej części wsi Duszniki, w tym jako pas terenu w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 2734P, na terenie pomiędzy drogą wojewódzką nr 306 i drogą powiatową nr 1883P oraz w zachodnio – środkowej części wsi;
 - tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) mają charakter rozproszony, stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej, zlokalizowane są w sąsiedztwie dróg powiatowych bądź pośród terenów użytkowanych rolniczo.
2. Tereny zabudowy usługowej (U) wyznaczono w miejscu istniejących usług; są to m.in. usługi handlu, usługi kultu religijnego, usługi oświaty i edukacji, usługi administracji publicznej. Zlokalizowane są przede wszystkim w środkowo – północnej części wsi Duszniki oraz w części południowej, w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 306. Nowych terenów wyłącznie pod zabudowę usługową nie wyznaczano, ponieważ jej realizacja jest dopuszczona w granicy terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i terenów zabudowy usługowej (MN/U).
3. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) wyznaczono w północno – zachodniej części wsi Duszniki, wzdłuż drogi powiatowej nr 2734P. Stanowią one kontynuację terenów P/U ustalonych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Pozostałe

- tereny P/U wyznaczone w zachodnio-środkowej oraz północno – wschodniej części wsi Duszniki stanowią kontynuację istniejącej już zabudowy usługowej i produkcyjnej.
4. Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) wyznaczone w południowo - zachodniej części obrębu Duszniki stanowią kontynuację istniejących obiektów produkcji rolnej.
 5. W granicach wsi Duszniki wyznaczono również:
 - tereny cmentarzy (ZC) w południowej części Dusznik oraz w części północno – zachodniej, w miejscu istniejących cmentarzy;
 - tereny sportu i rekreacji (US) w południowej części Dusznik w pobliżu istniejącej szkoły oraz w części północnej jako kontynuację istniejących obiektów sportu i rekreacji;
 - tereny zieleni (Z), w centralnej części Dusznik jako zieleń parkową, rekreacyjną oraz w sąsiedztwie istniejących cmentarzy jako zieleń izolacyjną;
 - tereny infrastruktury technicznej (IT) w miejscu istniejących urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej w tym Główny Punkt Zasilania na południu Dusznik przy drodze wojewódzkiej nr 306.
 6. Dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej.
 7. Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.
 8. Orientacyjny pas przeznaczony pod planowaną obwodnicę miejscowości Duszniki, wyprowadzającą ruch tranzytowy z miejscowości Duszniki, wyznaczono na rysunku Studium, po wschodniej części wsi Duszniki.

15.2. Obszary przeznaczone pod nową zabudowę w poszczególnych miejscowościach gminy Duszniki

Młynkowo

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, usługi;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Młynkowo wzdłuż istniejących dróg powiatowych nr 1886P, 1884P. Tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowej wsi;
- w północno – wschodniej części obrębu Młynkowo wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;

- tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) wyznaczono w północnej części obrębu w sąsiedztwie istniejących lasów w pobliżu drogi powiatowej nr 1886P zgodnie przeznaczeniem w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- wyznacza się istniejące oraz stanowiące uzupełnienie tereny: zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM). Tereny mają charakter rozproszony, stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej, zlokalizowane są w sąsiedztwie dróg powiatowych, dróg gminnych pośród terenów użytkowanych rolniczo;
- w centralnej części wsi Młynkowo wyznaczono tereny zieleni (Z);
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Kunowo

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, mieszkalno – usługową, usługi, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz zabudowy usługowej;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Kunowo wzdłuż istniejących dróg powiatowych nr 1886P, 1887P oraz wzdłuż drogi gminnej w północnej części obrębu Kunowo. Tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w północnej części wsi Kunowo przy drodze powiatowej nr 1886P, a także we wschodniej części obrębu Kunowo przy granicy z obrębem Mieściska, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 1887P. Tereny te stanowią będąc zwarte osiedla mieszkaniowe;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM). Tereny mają przede wszystkim charakter rozproszony, stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej, zlokalizowane są w sąsiedztwie dróg gminnych oraz na terenach użytkowanych rolniczo;

- tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) wyznaczono w południowej części obrębu Kunowo, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 1886P, jako kontynuację istniejącej zabudowy wraz z poszerzeniem terenów przeznaczonych pod nową zabudowę RU/U/P;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w południowej części obrębu Kunowo w bezpośrednim sąsiedztwie terenów RU/U/P;
- ponadto w centralnej części wsi Kunowo oraz w północnej części wsi na terenie po eksploatacji kruszywa naturalnego wyznaczono tereny zieleni (Z) a także w północnej części wsi tereny infrastruktury technicznej (IT);
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Mieściska

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, usługi;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Mieściska wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1887P oraz w środkowo – wschodniej oraz wschodniej części wsi wzdłuż drogi gminnej. Tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi Mieściska;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały w szczególności w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w zachodniej, środkowej i południowej części obrębu Mieściska. Tereny te stanowić będą zwarte osiedla mieszkaniowe. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej (MN) wyznaczono również w sąsiedztwie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, po północnej części drogi powiatowej nr 1887P w kierunku północy do granicy z lasem a także jako uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg gminnych;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM). Tereny stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej, zlokalizowane są w sąsiedztwie dróg gminnych;

- ponadto w centralnej części wsi Mieściska wyznaczono tereny zieleni (Z);
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- wyznacza się w południowej części obrębu Mieściska występujące złoża surowców naturalnych.

Grzebienisko

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, oświaty i edukacji, administracji publicznej, usługi sportu i rekreacji, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz zabudowy usługowej;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Grzebienisko wzdłuż istniejących dróg powiatowych nr 1886P, 1870P, 1890P, 1891P, 1892P oraz w północnej części obrębu Grzebienisko, wzdłuż drogi powiatowej nr 1887P, przylegające do terenów zabudowy MN/U w sąsiednim obrębie Mieściska. Tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w centralnej części wsi Grzebienisko, a także we wschodniej części obrębu przy drodze powiatowej nr 1891P oraz 1892P oraz na północy obrębu przy drodze powiatowej nr 1870P i 1887P. Tereny te stanowią zwarte osiedla mieszkaniowe. Wyznaczono również tereny rozproszonej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na północ oraz południowy – wschód od zwartej zabudowy wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM). Tereny mają charakter rozproszony, stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej, zlokalizowane są w sąsiedztwie dróg gminnych, dróg powiatowych oraz pośród terenów użytkowanych rolniczo;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) przy południowo – wschodniej granicy obrębu Grzebienisko;
- wyznacza się tereny zabudowy usługowej (U) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1886P oraz 1870P obejmujące istniejącą zabudowę usługową, a także tereny usług we wschodniej części obrębu Grzebienisko, wynikające

z przeznaczenia w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;

- wyznacza się tereny sportu i rekreacji (US) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1886P oraz w północnej części wsi przy drodze gminnej, obejmujące istniejące obiekty sportu;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w północno – zachodniej części wsi Grzebienisko, wzdłuż drogi powiatowej nr 1870P; stanowią one kontynuację istniejącej zabudowy usługowej i produkcyjnej;
- ponadto w centralnej części wsi Grzebienisko i we wschodniej części obrębu wyznaczono tereny zieleni (Z) a także w południowej części wsi wyznaczono tereny infrastruktury technicznej (IT);
- wyznacza się teren istniejącego cmentarza (ZC) w centralnej części wsi;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ceradz Dolny

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, tereny infrastruktury technicznej, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz tereny zieleni, w tym parków zabytkowych;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Ceradz Dolny wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1890P oraz na południe od drogi powiatowej w sąsiedztwie istniejących dróg gminnych; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi, zostały również wyznaczone w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały przede wszystkim w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; zlokalizowane są po północnej i południowej stronie drogi powiatowej nr 1890P a także w południowo – wschodniej części obrębu Ceradz Dolny; tereny te stanowić będą zwarte osiedla mieszkaniowe;
- tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, (ML/MN) wyznaczone zostały w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego; zlokalizowane są w południowo – wschodniej części obrębu Ceradz Dolny;

- wyznacza się również pojedynczo tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM); tereny te położone są w granicy zwartej zabudowy wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) położone wśród terenów rolnych;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w północno – środkowej części wsi Ceradz Dolny, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 1890P; stanowią one kontynuację istniejącej zabudowy usługowej i produkcyjnej;
- wyznacza się również tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w zachodniej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego oraz w północnej części wsi, objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;
- wyznaczono ponadto w północno – zachodniej oraz w północno – wschodniej części obrębu Ceradz Kościelny tereny infrastruktury technicznej (IT);
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Brzoza

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zieleni – zabytkowych parków oraz tereny eksploatacji kruszywa naturalnego;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Brzoza, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1893P oraz na południe od drogi powiatowej wzdłuż istniejącej drogi gminnej; tereny MN/U wyznaczono również w zachodnio - środkowej części obrębu Brzoza; stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM);

tereny położone są w zachodniej części obrębu Brzoza, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1893P, wraz z terenami MN/U tworzą zwartą zabudowę wsi;

- wyznacza się pojedynczy teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w sąsiedztwie istniejącego zespołu dworsko – folwarcznego oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN);
- wyznacza się teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) przy drodze powiatowej nr 1893P w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) o charakterze rozproszonym, położone wśród terenów rolnych, zwłaszcza w północnej i południowo – zachodniej części obrębu Brzoza;
- wyznacza się tereny sportu i rekreacji (US) w północnej części wsi Brzoza, przy drodze powiatowej nr 1892P;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w południowo – wschodniej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego;
- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w południowo – wschodniej części wsi, a także przy drodze powiatowej nr 1893P, we wschodniej części wsi oraz w zachodniej części obrębu Brzoza;
- w środkowej części obrębu Brzoza, wśród terenów rolnych występują obszary i tereny górnicze oraz złoża surowców naturalnych, w związku z czym wyznaczono tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (PG), które w znacznej części obszaru są już w eksploatacji;
- wyznacza się tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) w północno – zachodniej części obrębu oraz na południe od wsi Brzoza w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej, w południowej części obrębu przebiega droga krajowa – autostrada A2;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wierzeja

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, mieszkalnictwo wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, usługi administracji publicznej, teren cmentarza;

- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Wierzeja, wzdłuż istniejących dróg powiatowych nr 1889P, 1870P oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych. Tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są w północnej części obrębu Wierzeja, wzdłuż drogi powiatowej nr 1870P, w środkowo - zachodniej części wsi wzdłuż drogi gminnej, oraz w zachodniej części wsi wzdłuż drogi powiatowej nr 1889P; wraz z terenami MN/U tworzą zwartą zabudowę wsi;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały w oparciu o stan istniejącej zabudowy oraz obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; wyznaczone zostały w środkowo – zachodniej części wsi Wierzeja na północ od drogi powiatowej nr 1889P oraz w południowo – wschodniej części wsi; tereny te stanowić będą zwarte osiedla mieszkaniowe;
- wyznacza się teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) położony w środkowej części wsi u zbiegu dwóch dróg powiatowych nr 1889P i 1870P;
- wyznacza się teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w centralnej części wsi przy drodze powiatowej nr 18703P, jest to istniejący budynek mieszkalny wielorodzinny;
- wyznacza się teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) o charakterze rozproszonym, położony wśród terenów rolnych, w północnej i wschodniej części obrębu Wierzeja;
- tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) wyznaczono w południowo – wschodniej części obrębu Wierzeja, pośród terenów rolniczych, w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- teren cmentarzy (ZC) wyznaczono we wschodniej części wsi Wierzeja w miejscu istniejącego cmentarza;
- wyznacza się teren zieleni (Z) przylegający do terenu cmentarza;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wilkowo

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, mieszkaniowo – usługową, obiekty produkcyjne, składy i magazyny;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej i północnej części wsi Wilkowo wzdłuż istniejących dróg powiatowych nr 1893P, 1870P, 1894P oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są we wschodniej części wsi Wilkowo, wzdłuż drogi powiatowej nr 1893P oraz w południowej części wsi wzdłuż drogi powiatowej; stanowią uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej;
- wyznacza się również teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, teren zabudowy usługowej (MN/P/U) położony w północno – zachodniej części wsi wzdłuż drogi gminnej oraz w środkowej części wsi tereny sportu i rekreacji (US);
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) o charakterze rozproszonym, położone wzdłuż drogi powiatowej nr 1893P;
- tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) wyznaczono w południowej części obrębu Wilkowo, pośród terenów rolniczych, w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej, w południowej części obrębu przebiega droga krajowa – autostrada A2;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Sędzinko

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, mieszkaniowo – usługową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, oświaty i edukacji, administracji publicznej, usługi sportu i rekreacji;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Sędzinko wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1894P oraz w południowej części obrębu, na południe od autostrady A2, wzdłuż istniejących dróg gminnych, przylegające do

terenów zabudowy zagrodowej; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) wyznaczone zostały w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w centralnej, południowej i wschodniej części wsi oraz w południowej części obrębu, na południe od autostrady A2, wzdłuż istniejących dróg gminnych;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 306 mają charakter rozproszony oraz stanowią w przeważającej części kontynuację istniejącej zabudowy zagrodowej; tereny MN/RM zlokalizowane są również w zachodniej części wsi wzdłuż drogi gminnej oraz po południowej stronie autostrady A2 wzdłuż dróg gminnych, tworząc uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) we wschodniej części wsi przy drodze wojewódzkiej nr 306;
- wyznacza się pojedyncze tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW), w środkowej części wsi, w miejscu istniejących budynków wielorodzinnych;
- wyznacza się teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) położony w północnej części wsi przy drodze wojewódzkiej nr 306;
- wyznacza się tereny zabudowy usługowej (U) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1894P obejmujące istniejącą zabudowę usługową – oświaty i edukacji;
- wyznacza się tereny sportu i rekreacji (US) w centralnej części wsi, przy drodze gminnej, obejmujące istniejące boisko sportowe;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w środkowo - wschodniej części wsi Sędzinko, przy drodze wojewódzkiej nr 306, w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- wyznacza się tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) na południe od wsi Sędzinko w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej, w południowej części obrębu przebiega droga krajowa – autostrada A2;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Sędziny

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, usługi kultu religijnego, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zieleni – zabytkowych parków, tereny eksploatacji kruszywa naturalnego, teren cmentarza;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Sędziny, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1889P, w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 306 oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi tworząc zwartą jednostkę osiedleńczą;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM); tereny położone są w północnej części wsi, w sąsiedztwie zabudowy MN/U, wzdłuż istniejącej drogi gminnej, w zachodniej części wsi wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 306 a także rozproszone w zachodniej części obrębu Sędziny wzdłuż istniejącej drogi gminnej;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) położone w południowej części obrębu wzdłuż istniejącej drogi gminnej;
- wyznacza się również tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w środkowej części wsi przy drodze powiatowej nr 1889P;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) o charakterze rozproszonym, położone w zachodniej części obrębu Sędziny wzdłuż istniejącej drogi gminnej;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowo - południowej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego;
- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w środkowej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1889P, w północno – wschodniej części wsi w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego cmentarza;
- w północnej części obrębu Sędziny, wśród terenów rolnych występują obszary i tereny górnicze oraz złoża surowców naturalnych, w związku z czym wyznaczono tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (PG), które w znacznej części obszaru są w eksploatacji;

- tereny cmentarzy (ZC) wyznaczono we wschodniej części wsi, na północ i na południe od drogi powiatowej nr 1889P w miejscu istniejących cmentarzy;
- wyznacza się tereny zabudowy usługowej (U) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1889P obejmujące istniejącą zabudowę usługową – usługi kultu religijnego;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w południowej części wsi Sędziny, w sąsiedztwie terenów RU/U/P;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Sarbia

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zieleni – zabytkowych parków;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Sarbia, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1886P, a także w północnej części obrębu; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi tworząc zwartą jednostkę osiedleńczą;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM); tereny położone są w północnej części obrębu wzdłuż drogi powiatowej nr 1888P, w północno – wschodniej części obrębu, wzdłuż istniejącej drogi gminnej, a także jako zabudowę rozproszoną w północnej i wschodniej części obrębu Sarbia;
- wyznacza się również tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w środkowo - północnej części wsi przy drodze powiatowej nr 1888P, są to istniejące budynki mieszkalne wielorodzinne wraz z terenami ogrodów działkowych (ZD);
- wyznacza się istniejące tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) o charakterze rozproszonym, położone w północnej części obrębu Sarbia oraz we wschodniej części wsi Sarbia, wzdłuż istniejącej drogi gminnej i drogi powiatowej nr 1886P;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowo – zachodniej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego;

- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w środkowej i południowo – wschodniej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1888P;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w południowo – wschodniej części wsi Sarbia, w oparciu o obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- wyznacza się tereny odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki wytwarzającej energię o mocy przekraczającej 500kW, wraz ze strefą oddziaływania, w zachodniej części obrębu Sarbia, w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 1886P;
- wyznacza się w północno - wschodniej części obrębu Sarbia występujące złoża surowców naturalnych;
- wyznacza się w środkowej części wsi tereny infrastruktury technicznej (IT) – istniejąca stacja uzdatniania wody;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zakrzewko

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zieleni – zabytkowych parków;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Zakrzewko, wzdłuż istniejącej drogi gminnej, a także w środkowo - zachodniej i środkowo – wschodniej części wsi Zakrzewko, wzdłuż istniejących dróg gminnych; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi tworząc zwartą jednostkę osiedleńczą;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) położone w południowo-wschodniej części obrębu Zakrzewko, wzdłuż istniejącej drogi gminnej, stanowiące zwarte osiedle mieszkaniowe;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są w północnej części wsi Zakrzewko, wzdłuż drogi gminnej jako uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej;
- wyznacza się jeden teren istniejącej zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) położony w południowej części obrębu Zakrzewko, pośród terenów rolnych;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane

w środkowo – północnej części wsi, wzdłuż drogi gminnej stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego;

- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w środkowo – północnej części wsi, przy drodze gminnej;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Niewierz

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny usług – usługi sportu i rekreacji, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zieleni – zabytkowych parków;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Niewierz, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 2734P oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych tworzące zwartą jednostkę osiedleńczą, a także rozciągające się wzdłuż drogi gminnej w kierunku południowym, stanowiące zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są w północnej części obrębu, stanowią rozproszoną zabudowę wśród terenów użytkowanych rolniczo;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) zlokalizowane w północnej części wsi Niewierz, tworzące zwartą jednostkę z istniejącą zabudową wsi;
- wyznacza się tereny RM o charakterze rozproszonym, położone przede wszystkim w północnej części obrębu Niewierz wzdłuż istniejących dróg gminnych, a także pośród terenów użytkowanych rolniczo w południowej, zachodniej i wschodniej części obrębu;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w północnej części obrębu Niewierz, w miejscu istniejącej działalności produkcyjno – usługowej;
- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w północnej części wsi, przy drodze gminnej, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej wsi;

- wyznacza się tereny usług sportu i rekreacji (US) we wschodniej części wsi, przy drodze powiatowej nr 2734P obejmujące istniejące boisko sportowe;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w południowej części obrębu Niewierz wśród lasów występują złoża surowców naturalnych, w związku z czym wyznaczono tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (PG).

Chelmino

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, zabudowę zagrodową, zabudowę usługową – usługi sportu i rekreacji, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej i wschodniej części wsi Chelmino, wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1882P oraz rozciągające się wzdłuż drogi gminnej w kierunku zachodnim, stanowiące zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM); tereny położone są w środkowej i zachodniej części wsi Chelmino, rozciągają się wzdłuż drogi gminnej i stanowią uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej; tereny MN/MR znajdują się również pośród terenów użytkowanych rolniczo;
- wyznacza się istniejące oraz stanowiące uzupełnienie tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) rozproszone pośród terenów użytkowanych rolniczo w całym obrębie Chelmino;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w środkowo – wschodniej części wsi Chelmino przy drodze powiatowej nr 1882P a także w przy drodze gminnej w środkowo – zachodniej części wsi;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w centralnej części wsi Chelmino, przy drodze gminnej w sąsiedztwie terenów MN/U/P;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowej części wsi Chelmino;
- wyznacza się tereny usług sportu i rekreacji (US) w środkowej części wsi przy drodze gminnej, obejmujące istniejące boisko sportowe;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;

- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Podrzewie

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, usługi kultu religijnego, usługi oświaty i edukacji, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zieleni – zabytkowych parków, tereny cmentarza, tereny infrastruktury technicznej;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Podrzewie, po południowej i północnej części drogi krajowej nr 92; w północnej części wsi zabudowa MN/U wyznaczona jest wzdłuż istniejącej drogi gminnej stanowiąc uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej; w części środkowej i południowej wsi zabudowa MN/U wyznaczona została wzdłuż istniejącej drogi powiatowej nr 1883P a także przy ukształtowanym układzie dróg gminnych tworząc zwartą jednostkę osadniczą; tereny MN/U stanowią zarówno uzupełnienie jak i kontynuację istniejącej zabudowy mieszkaniowo - usługowej wsi Podrzewie;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są w południowej części wsi, w sąsiedztwie zabudowy MN/U, wzdłuż istniejącej drogi gminnej, a także rozproszone w południowo - zachodniej części obrębu Podrzewie wśród terenów rolniczych;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) o charakterze typowo rozproszonym wśród terenów rolniczych, położone w południowej, południowo-zachodniej i południowo – wschodniej części obrębu Podrzewie;
- wyznacza się tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w środkowej części wsi w sąsiedztwie drogi powiatowej nr 1883P są to istniejące budynki mieszkalne wielorodzinne;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w centralnej części wsi przy drodze powiatowej nr 1883P, w sąsiedztwie drogi krajowej nr 92 oraz w kierunku północnym wzdłuż istniejących dróg gminnych;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego oraz w północnej części wsi w sąsiedztwie terenów MN/P/U;

- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w środkowej części wsi, przy drodze krajowej nr 92; tereny zieleni w środkowej części wsi w otoczeniu zabudowy usługowej oraz w centrum zabudowy mieszkaniowo – usługowej, a także we wschodniej części obrębu Podrzewie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego cmentarza;
- tereny cmentarzy (ZC) wyznaczono we wschodniej części wsi, na północ od drogi krajowej nr 92 w miejscu istniejącego cmentarza;
- wyznacza się tereny zabudowy usługowej (U) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1883P;
- wyznacza się tereny usług sportu i rekreacji (US) w środkowej części wsi przy drodze gminnej, obejmujące istniejące boisko sportowe;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) wzdłuż drogi krajowej nr 92 po południowej i północnej stronie; tereny P/U położone są wzdłuż drogi w zachodniej i wschodniej części obrębu i wyznaczone zostały przede wszystkim w oparciu o istniejące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- wyznaczono tereny infrastruktury technicznej (IT) w południowo – wschodniej części wsi oraz w południowej części obrębu przy drodze powiatowej nr 1883P, (stacja redukcyjna gazu);
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Sękowo

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę mieszkaniowo – usługową, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, usługi oświaty i edukacji, usługi administracji, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zieleni – zabytkowych parków, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny eksploatacji kruszywa naturalnego;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Sękowo, po wschodniej i zachodniej części drogi wojewódzkiej nr 306 oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych stanowiące uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej i tym samym tworzące zwartą jednostkę osadniczą; tereny MN/U wyznaczono również w części wschodniej obrębu Sękowo, w sąsiedztwie drogi krajowej nr 92 oraz odbiegającej od niej w kierunku południowym drogi gminnej, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej;

- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (MN/RM); tereny położone są w zachodniej, środkowej i wschodniej części obrębu Sękowo wśród terenów rolniczych a także we wschodniej części obrębu wzdłuż drogi krajowej nr 92, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) położone w północnej części wsi Sękowo, wzdłuż istniejącej drogi wojewódzkiej nr 306, stanowiące zwarte osiedle mieszkaniowe, wzdłuż wydzielonych dróg;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w środkowej i zachodniej części wsi, są to istniejące budynki mieszkalne wielorodzinne;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w zachodniej części wsi przy istniejącej drodze gminnej oraz w zachodniej części obrębu w sąsiedztwie terenów produkcyjno – usługowych a także na południe od skrzyżowania drogi krajowej nr 92 z drogą wojewódzką nr 306;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) o charakterze typowo rozproszonym wśród terenów rolniczych, położone w północnej i południowej części obrębu Sękowo, a także wzdłuż drogi krajowej nr 92;
- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowo – północnej części wsi, stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego;
- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w północnej części wsi;
- wyznacza się tereny usług sportu i rekreacji (US) w północnej części wsi, obejmujące istniejące obiekty sportowe;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) wzdłuż drogi krajowej nr 92 po południowej i północnej stronie; wyznaczone zostały przede wszystkim w oparciu o istniejące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- tereny przeznaczone do zalesienia (ZLd) wyznaczono w południowo - wschodniej części obrębu Sękowo, w miejscu obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- w środkowo – wschodniej części obrębu Sękowo, wśród terenów rolnych występują obszary i tereny górnicze oraz złoża surowców naturalnych, w związku z czym wyznaczono tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (PG), które w znacznej części obszaru znajdują się w eksploatacji;

- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wilczyna

- utrzymuje się istniejącą zabudowę terenu – mieszkalnictwo jednorodzinne, wielorodzinne, zabudowę mieszkaniowo – usługową, zabudowę zagrodową, tereny zabudowy usługowej, w tym usługi handlu, usługi kultu religijnego, obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zieleni – zabytkowych parków, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny cmentarza;
- wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy usługowej (MN/U) położone w środkowej części wsi Wilczyna po południowej i północnej części drogi powiatowej, po wschodniej części drogi wojewódzkiej nr 306 oraz wzdłuż istniejących dróg gminnych stanowiące uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej tworzące tym samym zwartą jednostkę osadniczą; tereny MN/U wyznaczono również w północno – wschodniej części obrębu Wilczyna w sąsiedztwie drogi gminnej, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (MN/RM); tereny położone są we wschodniej części wsi Wilczyna jako uzupełnienie istniejącej zabudowy zagrodowej a także w południowo- wschodniej części obrębu jako istniejącą zabudowę rozproszoną, wśród terenów rolniczych;
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) położone w południowej części wsi Wilczyna, wzdłuż istniejącej drogi wojewódzkiej nr 306, stanowiące zwarte osiedle mieszkaniowe, w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
- wyznacza się również tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW) w środkowej oraz północno – wschodniej części wsi, są to istniejące budynki mieszkalne wielorodzinne, w części północno – wschodniej wsi w sąsiedztwie terenów MW zlokalizowane są tereny ogrodów działkowych (ZD);
- wyznacza się tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (MN/P/U) w północnej części wsi wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 306;
- wyznacza się tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych (RM) o charakterze typowo rozproszonym wśród terenów rolniczych, w środkowo – północnej części obrębu Wilczyna;

- wyznacza się tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej (RU/U/P) zlokalizowane w środkowej części wsi stanowiące część zabytkowego zespołu dworsko – folwarcznego a także we wschodniej części wsi oraz w północnej części obrębu Wilczyna w miejscu istniejących obiektów obsługi w gospodarstwach rolnych;
- wyznacza się tereny zieleni (Z) wchodzące w skład zabytkowego założenia folwarczno – dworskiego zlokalizowane w centralnej części wsi a także w części północnej obrębu w otoczeniu terenu cmentarza;
- teren cmentarza (ZC) wyznaczono w północnej części obrębu, po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 306;
- wyznacza się tereny zabudowy usługowej (U) w centralnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1889P obejmujące istniejącą zabudowę usługową – usługi kultu religijnego;
- wyznacza się tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, tereny zabudowy usługowej (P/U) w północnej części obrębu Wilczyna, wzdłuż drogi krajowej nr 92 po jej południowej stronie; wyznaczone zostały przede wszystkim w oparciu o istniejące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej, infrastruktury technicznej;
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

15.3. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego

Wskazanie standardów wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego oraz ich późniejsze uwzględnianie przy projektowaniu zabudowy i przeznaczania terenów pod nowe inwestycje, zapewni wysoką jakość przestrzeni, podniesie jakość życia lokalnej społeczności, zapewni ochronę interesów publicznych oraz umożliwi racjonalne prowadzenie gospodarki finansowej gminy Duszniki. Standardy te powinny być uwzględniane zwłaszcza na etapie konstruowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy w przypadku braku planu miejscowego.

Standardy te nie są jednak wyraźnie sprecyzowane, a jedynie wskazują uśrednione wartości. Dokładne sprecyzowanie standardów powinno nastąpić w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem tych wskazanych w Studium, po dokonaniu szczegółowej analizy urbanistycznej.

W zagospodarowaniu przestrzeni gminy Duszniki powinno dążyć się do maksymalizowania efektów, które wynikać będą z racjonalnego gospodarowania przestrzenią, w tym przede wszystkim do prawidłowej lokalizacji poszczególnych funkcji. Należy w związku z tym zwrócić szczególną uwagę na:

- maksymalne wykorzystanie istniejącej zabudowy i obszarów zainwestowanych, w szczególności wartościowej tkanki wiejskiej oraz funkcjonujących urządzeń technicznych i komunikacyjnych;
- położenie danego terenu względem sieci transportowej i infrastruktury technicznej;
- tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową powinny być wznoszone poza zasięgiem jakichkolwiek negatywnych oddziaływań, które mogłyby powodować przekroczenia standardów jakości życia, poza zasięgiem ponadnormatywnych emisji do środowiska, w tym zwłaszcza poza oddziaływaniem autostrady A2, drogi krajowej nr 92 oraz drogi wojewódzkiej nr 306;
- emisje hałasu na granicy z terenami objętymi ochroną akustyczną nie mogą przekraczać dopuszczalnych norm w tym zakresie; ochronę przed hałasem terenów podlegających ochronie akustycznej należy zapewnić poprzez odpowiednią lokalizację tych terenów względem obiektów będących źródłem hałasu lub poprzez stosowanie skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych na terenach chronionych akustycznie;
- oddziaływania związane z funkcją terenu nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza granicami terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny lub nie mogą powodować uciążliwości tam gdzie tych standardów nie ustalono.
- W myśl przepisów z zakresu ochrony środowiska ochrona poszczególnych komponentów środowiska polega na zapewnieniu jak najlepszego ich stanu, w szczególności poprzez:
 - utrzymanie poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych, poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych samych poziomach oraz zmniejszenie poziomów hałasu i pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
 - utrzymanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty,
 - utrzymanie poziomu substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, zmniejszenie poziomu substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane oraz zmniejszenie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach,

- wyjątkiem od tych zasad jest art.144 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska;
- należy zapewnić zachowanie odpowiedniej odległości linii wysokiego napięcia od budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, gwarantując ochronę przed szkodliwym promieniowaniem i oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- ustanowionych oficjalnie obszarów chronionych oraz zwyczajowo stanowiących szkielet systemu terenów zielonych i uznanych jako korytarze ekologiczne, obszary klimatyczne i rekreacyjne,
- niekonfliktowość lokalizacji przedsięwzięcia,
- wzajemne uzupełnianie i dopełnianie się funkcji,
- skupienie się na inwestycjach aktywizujących gospodarkę gminy Duszniki, które tworzą nowe miejsca pracy i podnoszą dochód gminy,
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz dla celów rekreacji.
- w przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów odrębnych, wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz sporządzenia raportu na podstawie przepisów odrębnych, należy przestrzegać zapisów zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- z uwagi na położenie gminy Duszniki w strefach ograniczonej wysokości zabudowy lotniczych urządzeń naziemnych – radaru meteorologicznego Poznań – Wysogotowo (numer z rejestru MET/N/B/4085/0/2009) oraz radaru dozoru (numer rejestru A/2030/2013), w celu zapewnienia niezakłóconej pracy powyższych lotniczych urządzeń naziemnych konieczne jest uwzględnienie: ograniczenia dla turbin wiatrowych, których wysokość całkowita nie może przekraczać wartości od 133 m n.p.m do 175 m n.p.m w zależności od odległości od urządzenia oraz ograniczenia dla wszystkich obiektów budowlanych, których wysokość całkowita nie może przekraczać wartości od 173 m m n.p.m do 182 m n.p.m w zależności od odległości od urządzenia.

Tereny historycznej zabudowy należy rewitalizować, modernizować i unowocześniać, poprzez renowację istniejącej infrastruktury lub poprzez wprowadzenie nowej.

Tereny gminy wymagają dalszej rozbudowy infrastruktury technicznej i modernizacji systemu drogowego. W pierwszej kolejności w niezbędne elementy infrastruktury technicznej powinny zostać wyposażone nowe obszary rozwojowe. Należy

zapewnić im również dostęp do sieci komunikacyjnej oraz podstawowej infrastruktury technicznej.

Ważne z punktu widzenia możliwości kształtowania jakości przestrzeni są standardy zabudowy i zagospodarowania terenu, które w wymierny sposób można przełożyć na konkretne parametry i wskaźniki zabudowy. Zostały one przedstawione poniżej:

1. Powierzchnie nowo wydzielanych działek budowlanych:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: nie mniej niż 0,3 ha,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U:
 - dla budynków wolnostojących: nie mniej niż 800 m²,
 - dla budynków w zabudowie bliźniaczej: nie mniej niż 600 m²,
 - dla budynków w zabudowie szeregowej: nie mniej niż 400 m²,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: nie mniej niż 1000 m²,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: nie mniej niż 800 m²,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: nie mniej niż 1000 m²,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U nie mniej niż 1000 m².

2. Minimalne szerokości frontów nowo wydzielonych działek budowlanych:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: nie mniej niż 22,0m,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U:
 - dla budynków wolno stojących: nie mniej niż 20,0m,
 - dla budynków w zabudowie bliźniaczej: nie mniej niż 15,0m,
 - dla budynków w zabudowie szeregowej: nie mniej niż 9,0m,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: nie mniej niż 25,0m,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: nie mniej niż 20,0m,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: nie mniej niż 20,0m,

- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U nie mniej niż 25,0m.

3. Rodzaje dachów:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe z dopuszczeniem dachów płaskich,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe z dopuszczeniem dachów płaskich,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe, dachy mansardowe z dopuszczeniem dachów płaskich,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe z dopuszczeniem dachów płaskich,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe z dopuszczeniem dachów płaskich, dachy łukowe,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: dachy dwuspadowe, dachy wielospadowe z dopuszczeniem dachów płaskich, dachy łukowe.

4. Kąt nachylenia połaci dachowych:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: 30°- 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich do 12°,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: 30°- 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich do 12°,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW za wyjątkiem dachów mansardowych: 30°- 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich do 12°,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: 30°- 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich do 12°,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: do 45°,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: do 45°.

5. Wskaźniki dotyczące powierzchni całkowitej zabudowy:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: nie więcej niż 30%,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: nie więcej niż 40%,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: nie więcej niż 40%,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: nie więcej niż 30%,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: nie więcej niż 45%,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: nie więcej niż 50%.

6. Wskaźniki dotyczące powierzchni biologicznie czynnej:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: nie mniej niż 45%,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: nie mniej niż 30%,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: nie mniej niż 30%,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: nie mniej niż 40%,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: nie mniej niż 25%,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: nie mniej niż 20%.

7. Wysokości budynków z liczbą kondygnacji nadziemnych:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: do 12,0m, do 3 kondygnacji,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: do 12,0m, do 3 kondygnacji,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: do 16,0m, do 4 kondygnacji,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: do 10,0m, do 2 kondygnacji,

- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: do 12,0m, do 3 kondygnacji,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: do 12,0m, do 3 kondygnacji, z dopuszczeniem zwiększenia wysokości i liczby kondygnacji w zależności od potrzeb technologicznych.

8. Liczba miejsc postojowych:

- a. dla zabudowy zagrodowej w ramach terenów RM, MN/RM, RU/U/P oraz na terenach rolniczych: nie mniej niż 2 miejsca na lokal mieszkalny,
- b. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w ramach terenów MN, ML/MN, MN/P/U, MN/RM oraz MN/U: nie mniej niż 2 miejsca na lokal mieszkalny oraz nie mniej niż 1 miejsce na każde 50m² powierzchni użytkowej w lokalu usługowym,
- c. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w ramach terenów MW: nie mniej niż 1,5 miejsca na lokal mieszkalny,
- d. dla zabudowy rekreacji indywidualnej – zabudowy letniskowej, w ramach terenów ML/MN: nie mniej niż 2 miejsca na lokal mieszkalny,
- e. dla zabudowy usługowej, w ramach terenów U, MN/U, P/U, MN/P/U, RU/U/P, US: nie mniej niż 1 miejsce na każde 70m² powierzchni użytkowej w budynku usługowym,
- f. dla zabudowy działalności produkcyjnej, składów i magazynów w ramach terenów P/U, RU/U/P, MN/P/U: dla samochodów osobowych nie mniej niż 1 miejsce na każde 150m² powierzchni użytkowej w budynku produkcyjnym, składowym i magazynowym oraz dla samochodów ciężarowych nie mniej niż 1 miejsce na każde 300m² powierzchni użytkowej budynku produkcyjnego, składowego i magazynowego.

Wskazane parametry i wskaźnik zabudowy mogą zostać zmienione po dokonaniu analizy urbanistycznej na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Formy budynków, gabaryty i kształty należy dostosowywać i harmonijnie komponować z otoczeniem i krajobrazem. Dla terenów powyżej nie wymienionych, o ile zajdzie taka potrzeba należy wyznaczyć parametry i wskaźnik zabudowy na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przy zabudowie i zagospodarowaniu terenów należy uwzględnić następujące wskazania:

- na terenach zabudowy zagrodowej (RM) zezwala się na rozbudowę oraz zmianę sposobu użytkowania zabudowy na cele usług, w tym usług turystyki (agroturystyki), rekreacji, gastronomi oraz rzemiosła oraz zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej,

- na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej,
- na terenach rolnych, łąkach, pastwiskach oraz innych terenach niezabudowanych dopuszcza się lokalizację stawów rybnych oraz wód powierzchniowych,
- dopuszcza się przeznaczenie gruntów słabych klas bonitacyjnych oraz innych terenów niezabudowanych pod zadrzewienie i zalesienie,
- na terenach zabytkowych parków podworskich dopuszcza się możliwość lokalizacji urządzeń i obiektów usługowych, zwłaszcza z zakresu edukacji, gastronomii, turystyki, sportu i rekreacji, po uzyskaniu pozytywnej opinii właściwego organu służby ochrony zabytków,
- w zwartych obszarach wsi należy dążyć do tworzenia wysokojakościowej nowej przestrzeni służącej społeczności lokalnej, poprzez budowę m.in. placów zabaw, skwerów zieleni, parków,
- w przypadku powstania mas ziemnych podczas realizacji ustaleń zawartych w projekcie Studium zaleca się jego wykorzystanie do niwelacji innych terenów lub przetransportowanie, zgodnie z przepisami odrębnymi; nadwyżki mas ziemnych mogą zostać także przekazane przez poszczególne podmioty do wykorzystania poza terenami objętymi Studium,
- należy zapewnić właściwe dojazdy do poszczególnych terenów jednostkom ratowniczo – gaśniczym Państwowej Straży Pożarnej oraz zapewnić wymagane zapotrzebowanie wodne do celów gaśniczych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. z 2009r., Nr 124 poz. 1030 ze zm.),
- zaleca się wprowadzić zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- na terenach gminy dopuszcza się lokalizację infrastruktury drogowej oraz infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- na terenach gminy dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- wszelkie planowane inwestycje powinny być przeprowadzone w poszanowaniu dla historycznego układu parków zabytkowych z zachowaniem zabytkowej substancji roślinnej; należy dążyć do zachowania historycznego układu komunikacyjnego i osi widokowych,
- w sąsiedztwie parków zabytkowych nie należy lokalizować inwestycji mogących niekorzystnie wpłynąć na zachowanie kompozycji układów zieleni oraz kompozycji krajobrazowych; celem ochrony zabytków wpisanych do rejestru, poza ścisłą ochroną zabytkowej tkanki obiektu, jest zapewnienie

odpowiedniego otoczenia dla wyeksponowania wartości historycznych i artystycznych obiektu, zadanie to powinno być realizowane poprzez utworzenie strefy ochrony powiązań widokowych.

Zaleca się stosowanie cech architektonicznych typowych dla obszaru gminy Duszniki oraz rozważenie możliwości zastosowania tradycyjnej architektury na terenach wiejskich, która harmonijnie wkomponowana w krajobraz, wpłynie na ukształtowanie atrakcyjnego środowiska wizualnego i krajobrazowego gminy.

15.4. Etapowanie realizacji zabudowy terenów

Kształtowanie przestrzeni i krajobrazu gminy Duszniki związane jest z odpowiednim etapowaniem zagospodarowywania terenów:

- w pierwszej kolejności należy zabudowywać tereny, gdzie istnieje możliwość podłączenia nowoprojektowanych budynków do istniejącej infrastruktury technicznej,
- drugimi w kolejności obszarami są te, które uzbroić można poprzez rozbudowę istniejącej sieci infrastruktury technicznej,
- w ostatnim etapie można zagospodarowywać te tereny, które wymagają budowy infrastruktury technicznej, w tym dróg od podstaw.

Nie zaleca się zabudowywania nowych, niezagospodarowanych dotychczas obszarów, poprzez realizację zabudowy rozproszonej lub tworzącej „wyspy”, rozdzielone użytkami rolnymi.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Duszniki występuje powierzchniowa eksploatacja surowców naturalnych (kruszywa naturalne). Wyrobiska eksploatacyjne znajdują się w obrębach: Brzoza, Kunowo, Sękowo, Sędziny. Tereny przeznaczone pod działalność wydobywczą mają lub będą miały zmienione cechy konfiguracyjne. Wyrobiska poeksploatacyjne w miejscowościach Kunowo, Duszniki zostały zrehabilitowane w kierunku rekreacji – tereny zieleni wraz ze zbiornikami wodnymi. Dla pozostałych wyrobisk poeksploatacyjnych należy wyznaczyć kierunki rekultywacji, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wyrobiska poeksploatacyjne należy uporządkować, a zstaną roślinność odpowiednio podbudować a następnie poddać ją fachowej pielęgnacji. Zaleca się wykorzystać tereny poeksploatacyjne pod funkcje rekreacji, w tym wzbogacić zbiornikami wodnymi, zielenią urządzoną, zakrzewieniem, zalesieniem. Dzięki rekultywacji, tereny poeksploatacyjne odzyskają wartości użytkowe lub przyrodnicze.

W zakresie transportu na potrzeby eksploatacji surowców obowiązują następujące ustalenia: transport należy prowadzić zgodnie z przepisami szczególnymi,

przy równoczesnym zabezpieczeniu, stanu technicznego dróg publicznych przed ich degradacją.

Rewaloryzacji ukierunkowanej na likwidację bądź zminimalizowanie uciążliwości obiektów negatywnie oddziałujących na środowisko i podbudowy biologicznej wymaga zlewnia Mogilnicy.

Rekultywacją i uporządkowaniem otoczenia należy objąć tereny niezorganizowanych składowisk odpadów.

Niezbędna jest rewaloryzacja, konserwacja, a czasem i podbudowa zielenią zabytkowych parków podworskich.

W przedmiotowym opracowaniu nie wyznacza się konkretnych obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

17. Obszary przeznaczone pod odnawialne źródła energii wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW

17.1. Elektrownie wiatrowe

Na rysunku Studium nie wyznaczono obszarów dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW, a także ich stref ochronnych.

Nie oznacza to zakazu lokalizacji przydomowych czy przyzakładowych elektrowni wiatrowych wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 500 kW, w tym mikroinstalacji. Jednak powinny one służyć wyłącznie obsłudze danego domostwa, przedsiębiorstwa, zagrody.

Jednakże w południowo – zachodniej części gminy, w obrębie Zakrzewko oraz Sędzinko wyznaczono strefę ochronną odnawialnych źródeł energii - elektrowni wiatrowych wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500kW, które mają zostać zlokalizowane na terenie sąsiedniej gminy Kuślin.

17.2. OZE – fotowoltaika

Na obszarze gminy wyznacza się tereny pod lokalizację inwestycji fotowoltaicznych wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500 kW – oznaczonych na rysunku Studium symbolem OZE wraz ze strefą ochronną. Teren ten znajduje się w środkowo – wschodniej części obrębu Sarbia.

W zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 500 kW lub wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz urządzeń innych niż wolnostojące obowiązują przepisy odrębne. Nie jest wskazana ich lokalizacja na

terenach o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, glebach o wysokich klasach bonitacji oraz w pobliżu pasiek. Panele słoneczne zaleca się również umieszczać na dachach wielkopowierzchniowych obiektów kubaturowych – zwłaszcza na obiektach usługowych, produkcyjnych i magazynach.

Rozwojowi fotowoltaiki towarzyszyć powinien rozwój sieci elektroenergetycznych. Nowe linie elektroenergetyczne zwłaszcza niskiego i średniego napięcia realizowane powinny być jako kablowe (podziemne).

Z uwagi na występowanie we wschodniej części gminy złoża wód termalnych istnieje potencjał do ich wykorzystania w zakresie energii geotermalnej. W przypadku potwierdzenia występowania tego typu potencjału należy dążyć do wykorzystania energii geotermalnej ze względu na jej odnawialność i znikomy wpływ na środowisko.

18. Rozpoznanie, udokumentowanie, eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 11 i 12 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych. Zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1420, ze zm.) w terminie 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej, obszar udokumentowanego złoża kopaliny obowiązkowo wprowadza się do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Istniejące urządzenia techniczne związane z eksploatacją złóż i przesyłem gazu posiadają ograniczenia w zabudowie, tj. strefy ochronne (dotyczy czynnych i zlikwidowanych odwiertów) i strefy kontrolowane (dotyczy gazociągów) które wynoszą:

a. dotyczy czynnych odwiertów:

- 50 m od istniejącego czynnego odwiertu Podrzewie – 1, zgodnie z § 161 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 25.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 812). W strefie tej zabrania się wznoszenia jakichkolwiek obiektów niezwiązanych z ruchem zakładu górniczego;

b. dotyczy zlikwidowanych odwiertów:

- 5 m od zlikwidowanych odwiertów: Bródki -1, -3; Brzoza – 1; Duszniki -1, -2, -3; Podrzewie -2, -3; Sędziny -1, -2; Wilczyna -1A, Wilczyna K-1; Wilkowo -1;
- 10 m od zlikwidowanych odwiertów: Buk – 20; Ceradz Dolny – 1, -2 zgodnie z projektem likwidacji odwiertu na podstawie § 98 ust. 1 Rozporządzenia Ministra

Gospodarki z dnia 25.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 812).

W strefie tej oraz na zlikwidowanym odwiercie zabrania się wznoszenia jakichkolwiek obiektów.

Istniejąca sieć gazowa posiada strefy kontrolowane, które wyznacza się w zależności od średnicy gazociągu, ciśnienia w nim panującego oraz roku jego budowy, na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r., poz. 640), załącznik nr 2. Szerokość stref kontrolowanych dla gazociągów wybudowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia lub dla których przed tym dniem wydano pozwolenie na budowę.

- tabela 1. Szerokość stref kontrolowanych dla gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu powyżej 0,4MPa do 10,0MPa wybudowanych przed dniem 12 grudnia 2001r. lub dla których przed tym dniem wydano pozwolenie na budowę;
- tabela 2. Szerokość stref kontrolowanych dla gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu nie większym niż 0,4MPa wybudowanych przed dniem 12 grudnia 2001r. lub dla których przed tym dniem wydano pozwolenie na budowę.

Strefa kontrolowana – obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągu.

W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania oraz nie mogą rosnąć drzewa w odległości nie mniejszej niż 2,0m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie i 3,0m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew.

Dla stacji gazowej wysokiego ciśnienia, zgodnie z § 40 w/w rozporządzenia, odległości od budynków powinny być większe od poziomego zasięgu stref zagrożenia wybuchem ustalonej dla stacji, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Przedmiotowe gazociągi stanowiące własność Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA, posiadają pas eksploatacyjny, który wyznacza się zgodnie z normą zakładową PGNiG SA, numer: ZN-G-7001:2014 „Urządzenia przesyłowe. Pasy eksploatacyjne. Wymagania ogólne dotyczące wyznaczania szerokości pasa eksploatacyjnego”. Pas eksploatacyjny jest to pas terenu po obu stronach

urządzenia przesyłowego, konieczny dla właściwego korzystania z tego urządzenia, o szerokości niezbędnej do prowadzenia prac eksploatacyjnych, w tym swobodnego wejścia lub wjazdu sprzętu dla zapewnienia obsługi, konserwacji, remontów, napraw, montażu, prac kontrolno-pomiarowych oraz do usuwania awarii i likwidacji urządzenia.

Ponadto gmina Duszniki objęta jest koncesją PGNiG SA w Warszawie na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze „Pniewy-Stęszew” nr 14/2001/Ł z dnia 14.11.2017 r. – ważną do dnia 14.11.2047 r.

W związku z występowaniem na terenie gminy Duszniki złóż gazu ziemnego należy dążyć do ich rozpoznania i udokumentowania oraz do ich eksploatacji.

Nie wyklucza się że w przyszłości na terenie gminy Duszniki prowadzone będą prace poszukiwawcze związane z wykonywaniem otworów wiertniczych oraz ich zagospodarowaniem. W związku z powyższym na terenie gminy Duszniki dopuszcza się prowadzenie poszukiwawczych badań geofizycznych i wierceń, a także realizację inwestycji związanych z zagospodarowaniem odwiertów i budową rurociągów od nowo powstałych odwiertów do ośrodków zbiorczych, oraz ich późniejszą eksploatację”.

Dla obszarów znajdujących się w strefie ochronnej i kontrolowanej urządzeń infrastruktury technicznej PGNiG SA w Warszawie Oddziału w Zielonej Górze należy zachować przepisy odrębne, w tym art. 7 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1420 ze zm.).

19. Tereny zamknięte

Na terenie gminy Duszniki brak jest terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, w związku z czym zapisy w tym zakresie uznaje się za bezpodstawne.

20. Obszary zdegradowane

Na terenie gminy Duszniki nie wyznacza się obszarów zdegradowanych.

SPIS TABEL

Tab. 1 Mocne i słabe strony gminy Duszniki	6
Tab. 2 Szanse i zagrożenia rozwoju gminy Duszniki.....	7
Tab. 3 Istniejące funkcje główne i uzupełniające wg. miejscowości w gminie Duszniki	8
Tab. 4 Ocena przydatności terenu dla poszczególnych funkcji użytkowania	59

Rozstrzygnięcie Rady Gminy Duszniki o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, złożonych po wyłożeniu projektu Studium do publicznego wglądu.

§1

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zwany dalej „studium” został wyłożony do publicznego wglądu w okresie od 20.02.2019 do 22.03.2019 r. w siedzibie Urzędu Gminy Duszniki, ul. Sportowa 1, 64-550 Duszniki. W wyznaczonym terminie wnoszenia uwag dotyczących projektu studium, tj. do dnia 15.04.2019 r. wpłynęły trzy uwagi.

Na podstawie art. 12 ust.1 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 503) Rada Gminy Duszniki rozstrzyga co następuje:

- 1) **Treść uwagi:** Osoba prywatna w dniu 03.04.2019 r. wniosła uwagi do projektu studium o następującej treści:
 - a) określenie dla wskazanego na rysunku Studium i w tekście złoża kruszywa naturalnego Z5- Sarbia oznaczenia PG- tereny eksploatacji kruszywa naturalnego- konsekwentnie jak dla innych wskazanych obszarów na terenie gminy położonych w sąsiedztwie istniejącej lub planowanej zabudowy takich jak: Sękowo- Z13, Z14, Z16, Z17, Z18, Z24, Kunowo- Z8, Z10, Z25, Sędziny- Z3, Z22, Sarbia, Bródki Z20 i Brzoza Z15, Z26;
 - b) uzupełnienie w zapisach rozdziału 7 str. 36 Kierunki eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji obszaru złoża Sarbia Z5;
 - c) uzupełnienie zapisów Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki na str. 81 dla Sarbii o możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego;
 - d) wprowadzenie w tekście Studium zapisu: „Realizacja inwestycji na terenach wskazanych złóż uwzględniać musi konieczność podjęcia działań rekultywacyjnych,

które zaleca się prowadzić sukcesywnie, w miarę jak wyrobiska będą stawały się zbędne do celów związanych z eksploatacją. Na etapie sporządzania planów miejscowych określony powinien zostać kierunek rekultywacji przedmiotowych terenów”.

Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga: część działki nr ewid. 40, 41 (obręb Mieściska) oraz część działki 2/7 (obręb Sarbia).

Rozstrzygnięcie: uwaga nie uwzględniona w całości.

Uzasadnienie: Uwagi nie uwzględniono w całości ze względu na planowaną i istniejącą zabudowę mieszkaniową i zagrodową w sąsiedztwie terenu Z5 – Sarbia BW złoża kruszywa naturalnego. Lokalizacja terenów eksploatacji kruszywa naturalnego spowodowałaby powstanie uciążliwości dla mieszkańców oraz dysharmonii w przestrzeni.

2) **Treść uwagi:** Osoba prywatna w dniu 03.04.2019 r. wniosła uwagi do projektu studium o następującej treści:

- a) określenie dla wskazanego na rysunku studium i w tekście złoża kruszywa naturalnego Z5- Sarbia oznaczenia PG- tereny eksploatacji kruszywa naturalnego- konsekwentnie jak dla innych wskazanych obszarów na terenie gminy położonych w sąsiedztwie istniejącej lub planowanej zabudowy takich jak: Sękowo- Z13, Z14, Z16, Z17, Z18, Z24, Kunowo- Z8, Z10, Z25, Sędziny- Z3, Z22, Sarbia, Bródki Z20 i Brzoza Z15, Z26;
- b) uzupełnienie w zapisach rozdziału 7 str. 36 Kierunki eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji obszaru złoża Sarbia Z5;
- c) uzupełnienie zapisów Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki na str. 81 dla Sarbii o możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego;
- d) wprowadzenie w tekście studium zapisu: „Realizacja inwestycji na terenach wskazanych złóż uwzględniać musi konieczność podjęcia działań rekultywacyjnych, które zaleca się prowadzić sukcesywnie, w miarę jak wyrobiska będą stawały się zbędne do celów związanych z eksploatacją. Na etapie sporządzania planów miejscowych określony powinien zostać kierunek rekultywacji przedmiotowych terenów”.

Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga: część działki nr ewid. 40, 41 (obręb Mieściska) oraz część działki 2/7 (obręb Sarbia).

Rozstrzygnięcie: uwaga nie uwzględniona w całości.

Uzasadnienie: Uwagi nie uwzględniono w całości ze względu na planowaną i istniejącą zabudowę mieszkaniową i zagrodową w sąsiedztwie terenu Z5 – Sarbia BW złoża kruszywa naturalnego. Lokalizacja terenów eksploatacji kruszywa naturalnego spowodowałaby powstanie uciążliwości dla mieszkańców oraz dysharmonii w przestrzeni.

3) **Treść uwagi:** Przedsiębiorstwo BEL-WAH Sp. z o.o. w dniu 03.04.2019 r. wniosła uwagi do studium polegające na:

- a) określenie dla wskazanego na rysunku studium i w tekście złoża kruszywa naturalnego Z5- Sarbia oznaczenia PG- tereny eksploatacji kruszywa naturalnego- konsekwentnie jak dla innych wskazanych obszarów na terenie gminy położonych w sąsiedztwie istniejącej lub planowanej zabudowy takich jak: Sękowo- Z13, Z14, Z16, Z17, Z18, Z24, Kunowo- Z8, Z10, Z25, Sędziny- Z3, Z22, Sarbia, Bródki Z20 i Brzoza Z15, Z26;
- b) uzupełnienie w zapisach rozdziału 7 str. 36 Kierunki eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego zapisów dotyczących możliwości eksploatacji obszaru złoża Sarbia Z5;
- c) uzupełnienie zapisów Kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki na str. 81 dla Sarbii o możliwości eksploatacji kruszywa naturalnego;
- d) wprowadzenie w tekście studium zapisu: „Realizacja inwestycji na terenach wskazanych złóż uwzględniać musi konieczność podjęcia działań rekultywacyjnych, które zaleca się prowadzić sukcesywnie, w miarę jak wyrobiska będą stawały się zbędne do celów związanych z eksploatacją. Na etapie sporządzania planów miejscowych określony powinien zostać kierunek rekultywacji przedmiotowych terenów”.

Rozstrzygnięcie: uwaga nie uwzględniona w całości.

Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga: część działki nr ewid. 40, 41 (obręb Mieściska) oraz część działki 2/7 (obręb Sarbia).

Uzasadnienie: Uwagi nie uwzględniono w całości ze względu na planowaną i istniejącą zabudowę mieszkaniową i zagrodową w sąsiedztwie terenu Z5 – Sarbia BW złoża kruszywa naturalnego. Lokalizacja terenów eksploatacji kruszywa naturalnego spowodowałaby powstanie uciążliwości dla mieszkańców oraz dysharmonii w przestrzeni.

Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zwany dalej „studium” został wyłożony do publicznego wglądu w okresie od 03.06.2022 r. do 27.06.2022 r. w siedzibie Urzędu Gminy Duszniki, ul. Sportowa 1, 64-550 Duszniki. W wyznaczonym terminie wnoszenia uwag dotyczących projektu studium, tj. do dnia 18.07.2022 r. wpłynęły dwie uwagi.

Na podstawie art. 12 ust.1 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503) Rada Gminy Duszniki rozstrzyga co następuje:

- 1) **Treść uwagi:** Osoba prywatna w dniu 22.06.2022 zgłosiła uwagę do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki:

Proszę o zmianę przeznaczenia oraz kierunku zmian dla działki nr 136/2 w Grzebienisku z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) na teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM) lub teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich (RM/MN). W niedalekiej perspektywie na terenie działki planowane jest utworzenie gospodarstwa ekologicznego zajmującego się m.in. ekologicznym chowem i hodowlą zwierząt oraz pszczelarstwem.

Rozstrzygnięcie: uwagi nie uwzględniono w całości.

Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga: dz. nr ewid. 136/2 Grzebienisko.

Uzasadnienie:

Zapisy Studium nie wykluczają możliwości lokalizacji na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) innych funkcji jak np. zabudowy zagrodowej.

W tekście Studium zawarto następujący zapis: „Wyznaczone na rysunku Studium tereny, przeznaczone pod zagospodarowanie i zabudowę, oznaczają funkcję dominującą, a nie wyłączną. W związku z tym tereny te mogą być uzupełniane innymi funkcjami z uwzględnieniem zasad i wskazówek określonych w Studium a także funkcjami wynikającymi z istniejącego zagospodarowania przestrzennego oraz z analiz przestrzennych dokonywanych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź innych opracowań planistycznych dotyczących rozwoju gminy.

- 2) **Treść uwagi:** Spółka 4Max Consulting Sp. z o.o. ul. Cybernetyki 10, 02-677 Warszawa, w dniu 27.06.2022 r. zwróciła się z prośbą o ustanowienie przeznaczenia działki nr 144/2, 166/2, 172/1 obręb Ceradz Dolny na uwzględniające budowę farmy fotowoltaicznej w wyłożonym projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego. Dla wyżej wymienionych działek prowadzone jest postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Rozstrzygnięcie: uwagi nie uwzględniono w całości.

Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga: dz. nr ewid. 144/2, 166/2, 172/1 Ceradz Dolny.

Uzasadnienie:

Tereny przedmiotowych działek zlokalizowane są w granicy zwartej jednostki osadniczej wsi Ceradz Dolny i przeznaczone zostały pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz zabudowę usługową.

Załącznik Nr 6 do uchwały Nr LXV/400/22
Rady Gminy Duszniki
z dnia 30 sierpnia 2022 r.
Zalacznik6.gml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

Uzasadnienie

do Uchwały Nr Rady Gminy Duszniki z dnia w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki.

1. Prace nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki, zwanego dalej „studium”, prowadzone były w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 503), na podstawie uchwały Nr XXXIV/253/2017 Rady Gminy Duszniki z dnia 28 lutego 2017 roku w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki.

2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 poz. 1029) nałożyła wymóg przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania studium na środowisko. W związku z powyższym na potrzeby studium została przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3. Zakres studium jest zgodny z przepisami art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 503). Projekt studium został uzgodniony i zaopiniowany stosownie do ustaleń art. 11 powołanej wyżej ustawy.

4. W dniach od 20.02.2019 r. do 22.03.2019 r. projekt studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu. W ustawowym terminie, tj. do dnia 15.04.2019 r. do projektu studium złożono trzy uwagi, które nie zostały uwzględnione.

5. W dniu 28 maja 2019 r. Rada Gminy Duszniki podjęła uchwałę Nr IX/55/19 w sprawie studium, która weszła w życie z dniem podjęcia.

6. Pismem z dnia 06 marca 2020 r. znak: KN-I.0552.18.2020.16 Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez radcę prawnego, zaskarżył w całości Uchwałę Nr IX/55/19 w sprawie studium, do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i wniósł o stwierdzenie jej nieważności.

7. Wyrokiem z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt IV SA/Po 425/20 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu stwierdził, że zaskarżona uchwała jest niezgodna z prawem.

8. Po dokonaniu korekty zapisów studium, projekt studium został ponownie zaopiniowany stosownie do ustaleń art. 11 powołanej wyżej ustawy.

9. W dniach od 03.06.2022 r. do 27.06.2022 r. projekt studium wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został ponownie wyłożony do

publicznego wglądu. W ustawowym terminie, tj. do dnia 18.07.2022 r. do projektu studium złożono dwie uwagi, które nie zostały uwzględnione.

10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Duszniki nie stanowi prawa miejscowego. Jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Kierunki rozwoju gminy określone w studium stanowią wytyczne dla prowadzenia prac planistycznych, a zwłaszcza opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

11. Podjęcie uchwały nie powoduje skutków finansowych dla budżetu Gminy Duszniki.